Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası
Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyi

Bakının teatr həyatı

Kataloq

Bakı – 2013

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin
“Azərbaycanda Milli Teatrın yaradılmasının 140 illiyi haqqında”
01 mart 2013-cü il tarixli sərəncamından irəli gələn
tədbirlər planına əsasən çap edilir

Elmi redaktor:	*akademik Nailə Vəlixanlı*
Mətnin müəllifləri:	*Nailə Vəlixanlı, Zərifə Dulayeva*
Annotasiyalar:	*Rəna Səfərova, Sevil Qazıyeva, Fikrət Bağırov, Əli Fərhadov, Nərmin Bağırova, Könül Manafova*
Kataloqun hazırlanmasında iştirak etmişlər:	*Mehriban Əliyeva, Ülviyyə Usubova, Bənövşə Salamova, Emin Dadaşov*

Bakının teatr həyatı. Kataloq.
Bakı, “Ziya”, 2013. 212 s.

Kataloqda Bakı teatrlarının tarixinə dair Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin fondlarında qorunan eksponatlar təqdim olunur.

ISBN 978-9952-8024-2-9

Əgər Azərbaycan xalqı müsəlman Şərqində ilk dəfə, 1873-cü ildə, milli teatr yaratmış və dünya mədəniyyətinə, Avropa mədəniyyətinə qovuşmuşsa, bu xalqın nə qədər böyük mənəviyyatı var. O nə qədər böyük mədəniyyətə, nə qədər yüksək intellektə malikdir və onun nə qədər böyük daxili qüdrəti var.

Heydər ƏLİYEV

Azərbaycanda teatr sənətinin kökləri qədim xalq ayinləri, bayramları və oyunlarına gedib çıxır. Tamaşa elementləri azərbaycanlıların xalq yaradıcılığının bir çox növlərində – uşaq oyunlarında, toy adətlərində, təqvim şənliklərində bu gün də qalmaqdadır. Bəzi xalq oyunları dialoqlardan, çalğı alətləri ilə müşayiət olunan nəğmələrdən ibarət əyləncəli süjetə malik kiçik səhnəcikləri, komediyaları xatırladır.

Milli teatrın yaranması XIX əsrin ikinci yarısına təsadüf edir. Həmin dövrdə Bakı Rusiya imperiyasının iri sənaye mərkəzinə çevrilmişdi. Bu geniş imperiyanın heç bir yaşayış məntəqəsi inkişaf sürətinə görə o zamanlar çox da böyük olmayan, lakin erkən orta əsrlərdən artıq məşhur olan bu şəhərlə müqayisə edilə bilməzdi. Demoqrafik sıçrayışı baxımından Bakı dünyanın Paris, London və Nyu-York kimi iri mərkəzlərini geridə qoymuşdu. Neft şəhərin zahiri simasını da dəyişdirmişdi. Bakı amfiteatrı genişləndikcə şəhərin neft sahibkarları və iş adamlarının saraylarının, tədris müəssisələrinin, passaj və iri mağazaların, otellərin və bankların yerləşdiyi mərkəz hissəsi formalaşır, bağ və bulvarlar salınırdı. Qədim İçərişəhəri əhatələyən qala divarları yeni dünyanı orta əsrlərdən ayıran səddə çevrilmişdi.

XIX əsrin ortalarında Azərbaycanın müxtəlif bölgələrində həvəskar teatr tamaşaları göstərilsə də milli teatrın yaranma tarixi 1873-cü ilin martın 10-u və aprelin 17-də Bakıda Mirzə Fətəli Axundzadənin “Lənkəran xanının vəziri” və “Hacı Qara” komediyalarının səhnəyə qoyuluşu ilə bağlıdır. Bakı realnı məktəbinin müəllimi Həsən bəy Zərdabinin və şagirdi Nəcəf bəy Vəzirovun təşəbbüsü, Əsgər ağa Adıgözəlovun (Gorani) yaxından iştirakı ilə şagirdlərin göstərdiyi bu tamaşalarla tarixinin ilk səhifələrini yazan Azərbaycan teatrı dövrün görkəmli ziyalılarının gərgin fəaliyyəti nəticəsində ölkənin mədəni həyatına yeni ab-hava gətirdi, milli teatrın yaranması üçün təkan oldu.

Bu dövrdə Bakıda ildırım sürətilə inşa edilən şirkətlər, kontorlar, birjalar və banklara nisbətən mədəni-kütləvi müəssisələrin tikintisi ləngiyirdi. Şəhərdə xüsusi konsert və teatr binalarının yoxluğu kəskin hiss olunurdu. Bu vəziyyət böyük maarifpərvər xeyriyyəçi Hacı Zeynalabdin Tağıyevdə Bakıya həqiqi teatr binası hədiyyə etmək fikrini oyadır. 1883-cü ildə o, binanın layihəsini təsdiq edilmək məqsədilə şəhər idarəsinə təqdim edir. Hacı teatrın tikintisi üçün özünün şəhərin mərkəzində, sahilyanı küçədə yerləşən iri taxıl anbarının yerini ayırır, inşa işlərinin icrasını texnoloq mühəndis Ferdinad Lemkulə həvalə edir. Lakin Tağıyev teatrının taleyi faciəli oldu: o bir neçə dəfə yanğına məruz qaldı. Bununla belə, hər dəfə yenidən bərpa edildikdə, o görünüşünü dəyişir, tamaşa zalının, səhnənin, foyenin quruluşu təkmilləşdirilirdi.

Həmin illər Azərbaycanın demokratik ziyalıları yalnız Bakıda deyil, Azərbaycanın digər şəhərlərində - Şuşada, Şəkidə, Lənkəranda, Naxçıvanda, eləcə də Tiflisdə və İrəvanda da ilk həvəskar tamaşalarını təşkil edirdilər. Bakı rus-tatar (Azərbaycan) məktəbinin müəllimi Həbib bəy Mahmudbəyovun həvəskarlar truppası 1895-ci il yanvarın 15-də Nəriman Nərimanovun “Nadanlıq” tamaşası ilə H. Z. Tağıyev teatrının böyük səhnəsinə çıxdı. “Artist” jurnalında (1895, №46) bu barədə deyilirdi: “Bakıda yerli müsəlman əhalisi arasında görünməmiş hadisə baş verdi”.

XIX əsrin sonu - XX əsrin əvvəllərində Bakı ölkənin təkcə sənaye mərkəzi kimi deyil, eləcə də mənəvi tələbatın günü-gündən daha yüksəldiyi mədəni mərkəz kimi tanınırdı. Bakılıların həyatına getdikcə daha çox nüfuz edən teatr öz pərəstişkarları sırasına demokratik ziyalıları, daha vacibi isə gəncləri cəlb edirdi. Bakı, teatrlar şəhərinə çevrilmişdi. Xarici ölkələrin, o cümlədən, Rusiyanın aktyor və musiqiçilərinin, teatr kollektivlərinin qastrolları bakılıların mədəni və mənəvi zövqlərinin formalaşmasına böyük təsir göstərirdi. Bakı və bakılılar rus səhnəsinin görkəmli ustalarını – Fyodor Şalyapini, Leonid Sobinovu, Mariya Komissarjevskayanı, Mariya Savinanı, Moskva İmperator Kiçik (Malı) Teatrının aktyorlarını, Qərbi Avropadan gəlmiş Lina Kavalyeri və digərlərinin ifalarını heyranlıqla qarşılayırdı. Qastrollara gələn aktyorların böyük səhnə istedadı həm də Azərbaycanın gənc həvəskar sənətçiləri üçün özünəməxsus peşəkarlıq məktəbi idi.

1896-cı ildə Həsən bəy Zərdabi “Birinci müsəlman dram truppası” adlı ilk peşəkar teatr kollektivini təşkil etdi. Truppanın 1897-ci il aprelin 14-də səhnələşdirdiyi ilk tamaşa M. F. Axundzadənin “Hacı Qara” pyesi oldu. İkinci truppanın meydana gəlməsi ilə bakılılar teatr kollektivləri ilə tez-tez görüşmək, milli dramaturgiyaya daha yaxından bələd olmaq, teatr sənətinə qovuşmaq imkanını əldə etdilər. Elə həmin il Bakıda ilk “Artistlər İttifaqı”, 1906-cı ildə Cahangir Zeynalovun rəhbərliyi ilə “Müsəlman dram artistləri şirkəti” yaradıldı.

XX əsrin əvvəllərində Azərbaycanın teatr qüvvələrini birləşdirmək, sabit, daimi kollektiv yaratmaq zərurəti yetişdi. Peşəkar Azərbaycan teatrının yaradılması yolunda ilk addım H.Mahmudbəyov və H. Zərdabi truppalarının yaradıcı qüvvələrinin birləşməsi oldu. Dram aktyorlarının daimi teatr truppasına Əbdürrəhim bəy Haqverdiyevin rəhbərlik etməsi yekdilliklə qərara alındı. 1901-ci il yanvarın 10-da Azərbaycan dram truppası birliyi özünün ilk tamaşasını – Ə. Haqverdiyevin “Dağılan tifaq” əsərini nümayiş etdirdi.

Geniş tamaşaçı rəğbətini qazanan teatr sənəti getdikcə daha da inkişaf edirdi. “Nicat”, “Səfa”, “Nəşri-maarif” və b. mədəni-maarif cəmiyyətləri nəzdində teatr bölmələri, “Balaxanı dram dərnəyi” adlanan fəhlə dram dərnəyi, yeni teatr truppaları təşkil olunmağa başladı.

Azərbaycan ziyalılarının teatra olan məhəbbəti, bu sənətə möhkəm bağlılıq milli teatr yaratmaq kimi nəcib bir qayəyə çevrilir. Hələ 1900-cü ildə Nəriman Nərimanov yazırdı: “Teatr böyüklər üçün məktəbdir. Həmin məktəbdə görmədiyimiz şeyləri və görüb diqqət etmədiyimiz əhvalatları görüb və eşidib, pis əməllərdən ibrət və yaxşı sifətlər əxz edirik: ağlımız üçün qida və ruhumuz üçün ləzzət alırıq”.

1908-ci il yanvarın 12-də afişalar bakılılara müsəlman səhnəsində ilk dəfə “Nicat” cəmiyyətinin teatr bölməsinin opera aktyorları və həvəskarlarının iştirakı ilə

"Leyli və Məcnun" operasının ifa ediləcəyini xəbər verdi. Bütün Şərqdə ilk opera yaradan, o zaman çox gənc, lakin çox istedadlı bəstəkar Üzeyir Hacıbəyli oldu. Operada ilk dəfə olaraq xalq musiqi janrları (muğam, mahnı və rəqslər) ahəngdar və simfonik tərtibatda səsləndi. "Leyli və Məcnun" əsəri opera sənətinin xalq özfəaliyyətindən professional səviyyəyədək keçdiyi yolu əyani əks etdirirdi. Bu amili xüsusi vurğulayan rus bəstəkarı Viktor Vinoqradov yazırdı: "Musiqi tarixində çətin ki, folklorun bəstəkar yaradıcılığınadək yüksəlməsinin belə əyani nümunəsi tapılsın".

İlk milli operanın yaranması XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan peşəkar musiqili teatrının inkişafını nümayiş etdirdi, operanın ilk ifaçıları isə yeni, o vaxtadək mövcud olmayan milli opera məktəbinin baniləri oldu.

Azərbaycan teatr sənəti milli dramaturgiyanın banisi Mirzə Fətəli Axundzadə və onun istedadlı davamçıları Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev, Cəlil Məmmədquluzadə, Nəcəf bəy Vəzirov, Nəriman Nərimanov, Süleyman Sani Axundov, Sultan Məcid Qənizadə kimi dramaturqların yaradıcılığı əsasında, eləcə də səhnə ustalarından Cahangir Zeynalov, Hüseyn Ərəblinski, Sidqi Ruhulla, Mirzağa Əliyev, Hacıağa Abbasov, Hüseynqulu Sarabski, Murad Muradov, Əbülfət Vəli, Mir Mahmud Kazımovski, Məhəmməd bəy Əlvəndi, Ələkbər Süheyli, Abbas Mirzə Şərifzadə və onlarla başqalarının istedadı sayəsində inkişaf edirdi.

Yeni təşəkkül tapan Azərbaycan teatrında yaşanılan dövrdən irəli gələn çox mühüm milli aktrisa probleminin olması, qadın rollarının çox vaxt kişilər və ya Azərbaycan dilini yaxşı bilməyən qeyri-millətlərdən olan aktrisalar tərəfindən oynanılması, sözsüz ki, səhnəyə qoyulan əsərlərin keyfiyyətinə təsir göstərirdi. XX yüzilin ilk 20 ilində Azərbaycan teatrında çıxış edən qeyri-millətlərdən olan A.Mislavskaya, G.Mixaylova, N.Lizina, Ş.Stepanova, Alma xanım, Aleksandra və Yeva Olenskaya bacıları ilə yanaşı 1910-1918-ci illərdə Göyərçin xanım adı ilə ilk azərbaycanlı aktrisa Gövhər xanım Qazıyevanın hər cür maneə və çətinliklərə sinə gərərək səhnəyə gəlişi teatr tariximizdə yeni səhifənin başlanğıcı oldu.

1918-ci ildə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaranması milli teatrın fəaliyyətini daha da canlandırdı. Azərbaycan milli azadlıq hərəkatının lideri Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin sözləri ilə desək "az zamanda Azərbaycan sənəti avropavari bəstəkar, tragediya, komediya, opera və operetta aktyor və aktrisaları və ümid verən rəssamlara sahib olduğunu sübut etdi".

AXC Baş naziri Nəsib bəy Yusifbəyli 1919-cu il dekabrın 22-də parlament iclasında çıxış edərkən, hökumətin mövqeyini açıqlamış, teatr işini, musiqi və başqa bu kimi sahələri yaxşılaşdırmaqla ali incəsənətin çiçəklənməsi üçün çalışmağın vacibliyini qeyd etmişdir. Qanunvericilik aktları ilə teatr işinin xalq maarifi nazirinin səlahiyyətinə daxil edilməsi, teatr tamaşalarına qoyulan verginin 50 % azaldılması, Dövlət Teatrının təmirinə vəsait (366 605 rubl) ayırılması qərara alındı. Eyni zamanda teatr binası icarəyə verildikdə kirayə ödənişinin artırılması arzusu bildirildi. Teatrın repertuarına Azərbaycanın tarixi və milli-azadlıq mübarizəsi ilə bağlı yeni əsərlər daxil edildi. Cümhuriyyət dövründə "Hacıbəyov qardaşları truppası" fəaliyyətini bərpa etdi. Maarif Nazirliyinin 18 oktyabr 1918-ci il tarixli qərarı ilə Azərbaycan Dövlət Teatrı yaradıldı. Bu teatrın pərdələri ilk dəfə həmin ilin noyabr ayının 4-də Nəriman Nərimanovun "Nadir şah" faciəsinin tamaşası ilə açıldı. 1919-

cu il mövsümünü oktyabrın 24-də İsa bəy Aşurbəylinin "Azər-Baycan" pyesini səhnələşdirməklə açan teatr Nazirlər Şurasının həmin ilin 17 noyabr tarixli qərarı ilə Dövlət Türk Opera-Dram Teatrı adlandırıldı.

1919-cu il martın 7-də "Üzeyir və Zülfüqar Hacıbəyli qardaşları truppası" Azərbaycan Dövlət Teatrının səhnəsində Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operasını tamaşaçılara təqdim etdi. "Azərbaycan" qəzetinin yazdığına görə, "ifaçılar yalnız xoş sözlərə layiqdir". Şah İsmayıl rolunda çıxış edən Hüseynqulu Sarabskinin oyunu həmişə olduğu kimi, xüsusilə nəzərə çarpırdı. "Segah"ı məharətlə oxuyan Gülzar rolunun ifaçısı Yeva xanım Olenskaya Hüseynqulu Sarabskinin layiqli tərəf müqabili idi. Şah Aslan surətini təcəssüm etdirən Hacıbaba Şərifov da maraqlı obraz yaratmışdı.

20-ci illərin əvvəlində Bakı şəhərinin fəaliyyətdə olan bütün truppalarını və həvəskar aktyorlarını bir araya gətirən Birləşmiş Dövlət Teatrı təşkil edildi. 1922-ci ildə həmin teatrdan ayrılan dram truppası Azərbaycan Dövlət Dram Teatrı adı ilə müstəqil teatra çevrildi. 1920-1930-cu illərdə teatr sənətinin inkişafında böyük xidmətlər göstərən ziyalıların mətbuatda çıxışları teatrın inkişaf perspektivlərinin müəyyənləşməsində, milli və dünya dramaturqlarının klassik irsinə düzgün münasibətin formalaşmasında mühüm rol oynamışdır. Həmin illərdə azərbaycanlı aktrisalar – Əzizə xanım Yusifzadə (Məmmədova) və onun qızı Sona xanım Yusifzadənin (Hacıyevanın), Asiyə xanım Rzazadənin, eləcə də Mərziyə xanım Davudovanın köhnə ənənələri sındıraraq səhnəyə çıxmaları Bakının teatr həyatında mühüm hadisə oldu.

Teatrın 20-30-cu illər uğurlarında Cəfər Cabbarlının dramaturq, rejissor və teatrşünas kimi fəaliyyəti mühüm əhəmiyyət kəsb edir. O, əsərləri ilə teatr mədəniyyətinin ümumi yüksəlişinə, səhnə sənətində yenilik, tərəqqi uğrunda mübarizəyə təsir göstərərək, teatrı yaşanan zamanla, Azərbaycan cəmiyyətinin həyatı ilə sıx bağlaya bildi.

30-cu illərin repressiyaları Azərbaycan teatrında da qanlı izini qoydu. Hüseyn Cavid, Abbas Mirzə Şərifzadə, Ülvi Rəcəb kimi dramaturq və aktyorlar həmin illərdə baş verən həyat faciəsinin qurbanı oldular. Yaranmış şərait hətta bir çox görkəmli aktyor və aktrisaların səhnədən uzaqlaşdırılmasına səbəb oldu.

1941-1945-ci illər müharibəsi Bakı teatrlarının repertuarını müəyyənləşdirir, səhnəyə qoyulan orijinal və tərcümə əsərləri düşmənlə rəşadətli mübarizəyə səsləyir, vətənə məhəbbət hissini vəsf edirdi. Teatr kollektivləri çox ağır şəraitdə çalışırdı: aktyorların çoxu cəbhədə döyüşürdü. Teatr aktyorlarının da daxil olduğu bədii briqadalar ön və arxa cəbhələrdə çıxış edərək həm döyüşçüləri, həm də zəhmətkeşləri yeni-yeni qələbələrə ruhlandırırdı.

İllər keçir, həyat yeni problemlər doğurur, bakılılar yeni hadisələri yaşamalı olurdular. Teatr yeni pyesləri tamaşaya qoymaqla, zəmanənin qəhrəmanını bütün mürəkkəbliyi və hərtərəfliyi ilə təqdim etməyə səy göstərir, həyatı bədii vasitələrlə əks etməyə çalışırdı.

Respublikamızın suverenlik və müstəqilliyinin əldə edildiyi, milli özünüdərkin, mənəviyyatın və vətənpərvərliyin daha da yüksəldiyi şəraitdə teatrın bu ali vəzifəsi daha da artır. Azərbaycan cəmiyyətinin hazırkı mərhələsində teatrın rolunu və əhəmiyyətini yüksək qiymətləndirən ümummilli lider Heydər Əliyev "teatrın Azərbaycanda mədəniyyətin, milli ruhun inkişafında, xalqımızın milli dirçəlişində

və ümumiyyətlə, xalqımızın mədəni səviyyəsinin yüksəlməsində böyük rol oynadığını” xüsusi qeyd etmişdir.

***

Bu kataloqda Bakıda bu gün öz maraqlı təqdimatları ilə tamaşaçıları sevindirən Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrı, Səməd Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrı, Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrı, Azərbaycan Dövlət Musiqili Teatrı, Abdulla Şaiq adına Azərbaycan Kukla Teatrı, eləcə də müstəqillik illərində əsası qoyulan Bakı Bələdiyyə Teatrı (1992) və “Planet Parni iz Baku – KVN” (2000) teatrının fəaliyyətinə dair Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin kolleksiyalarında olan materiallar təqdim olunur. Bu kolleksiyalar ildən-ilə Bakı teatrlarına məxsus sənədli və maddi materiallarla daha da zənginləşdirilir. Həmin materiallar muzey fondlarında heç vaxt artıq yük qismində yatıb qalmır. Daim istifadədə olan bu eksponatlar neçə-neçə tamaşaçı nəslini maarifləndirən və mənən zənginləşdirən çoxsaylı ekspozisiya və sərgilərin əsasını təşkil edir, milli teatr sənətinin inkişafının və nailiyyətlərinin təbliğinə geniş şərait yaradır. Muzeydə ötən əsrin 20-ci illərində fəaliyyət göstərən “Teatr” şöbəsi artıq 1934-cü ildən şöbə müdiri Ağakərim Şərifovun başçılıq etdiyi müstəqil Teatr muzeyinə çevrilmişdi.

Hal-hazırda Muzeyin fondlarında qorunan müxtəlif fotoşəkillər, afişa və proqramlar milli teatrın yaradılmasında iştirak edən məşhur səhnə və teatr xadimləri ilə yanaşı adları bu gün çağdaş oxucu və tamaşaçıya az məlum olan, lakin Azərbaycan teatrının inkişafında əhəmiyyətli rol oynayan səhnə fədailərinin adlarını da açıqlayır. Bu proqram və afişalar teatrların repertuarını öyrənmək, həmin teatrların müxtəlif dövrlərdə dəqiq adlarını müəyyənləşdirmək, benefis və yubileylərin kimə və nə vaxt həsr olunduqlarını bilmək və s. baxımından da böyük maraq doğurur. Təqdim olunan materiallar arasında fotoşəkillərin, sənətkarlara məxsus şəxsi əşyaların olması isə müxtəlif məqamların işıqlandırılması ilə yanaşı şəxsi münasibətlərin açıqlanmasına da kömək edir.

Muzeydə qorunan və bu gün onun nadir eksponatları kimi qiymətləndirilən kolleksiyalar içərisində görkəmli mədəniyyət xadimlərinə məxsus kolleksiyalar xüsusi yer tutur. Bunlar aşağıdakılardır:

1. Hüseynqulu Sarabski, Azərbaycan SSR Xalq Artisti – 01.03.1966-cı ildə və oğlu Azər Sarabski tərəfindən 25.06.1984-cü ildə Muzeyə hədiyyə edilmişdir. 62 ədəd.
2. Sidqi Ruhulla, SSRİ Xalq Artisti – 1964-cü ildə ailəsi tərəfindən Muzeyə təqdim olunmuşdur. 38 ədəd.
3. Qurban Pirimov, Azərbaycan SSR Xalq Artisti – 1964-cü və 1967-ci illərdə Muzeyə ailəsi tərəfindən təqdim olunmuşdur. 37 ədəd.
4. Müslüm Maqomayev, bəstəkar – 1962-ci ildə ailəsi tərəfindən Muzeyə təqdim olunmuşdur. 384 ədəd.
5. Şövkət Məmmədova, SSRİ Xalq Artisti – 1980-ci və 2009-cu illərdə Muzeyə təqdim olunmuşdur. 72 ədəd.
6. İsmayıl Hidayətzadə, Azərbaycan SSR Xalq Artisti – 17.06.1964-cü və 09.02.1965-ci illərdə həyat yoldaşı Sultan xanım Atakişiyeva tərəfindən Muzeyə təqdim olunmuşdur. 30 ədəd.

7. Aleksandr Tuqanov, rejissor – 1962-ci ildə Muzeyə təqdim olunmuşdur. 53 ədəd.
8. Mərziyə Davudova, SSRİ Xalq Artisti – 1963-cü ildə ailəsi tərəfindən Muzeyə təqdim olunmuşdur. 21 ədəd.
9. Əli Qurbanov, Azərbaycan SSR Xalq Artisti – 1965-ci ildə ailəsi tərəfindən Muzeyə təqdim olunmuşdur. 33 ədəd.
10. Qəmər Almaszadə, SSRİ Xalq Artisti – 2009-cu ildə Muzeyə ailəsi tərəfindən təqdim olunmuşdur. 222 ədəd.
11. Ələsgər Ələkbərov, SSRİ Xalq Artisti – 1963-cü ildə ailəsi tərəfindən Muzeyə təqdim olunmuşdur. 46 ədəd.
12. Niyazi Tağızadə-Hacıbəyov, SSRİ Xalq Artisti – 1986-cı və 2001-ci illərdə Muzeyə təqdim olunmuşdur. 273 ədəd.
13. Lütfiyar İmanov, SSRİ Xalq Artisti – 2010-cu ildə Muzeyə ailəsi tərəfindən təqdim olunmuşdur. 68 ədəd.
14. Şəfiqə Axundova, Azərbaycan SSR Xalq Artisti – 1968-ci və 2012-ci illərdə Muzeyə təqdim olunmuşdur. 44 ədəd.
15. Lütfəli Abdullayev, Azərbaycan SSR Xalq artisti, SSRİ Dövlət Mükafatı laureatı – 2006-cı ildə ailəsi tərəfindən təqdim olunmuşdur. 17 ədəd.
16. Azərbaycan SSR Xalq artisti Bəhram Mansurov və atası Bakı Muğam məclisinin rəhbəri Məşədi Süleyman Mansurov – Bəhram Mansurov və oğlu Eldar Mansurov tərəfindən təqdim olunmuşdur. 19 ədəd.

Həmçinin Zülfüqar Hacıbəylinin, Cabbar Qaryağdının, Asəf Zeynallının, Məmmədəli Vəlixanlının, Qara Qarayevin, Süleyman Ələsgərovun, Rostislav Lopatkinin, Müslüm Maqomayevin (nəvə), Ulduz Rəfilinin və başqalarının materiallarından da istifadə olunmuşdur.

Muzey fondlarında saxlanılan zəngin material əsasında yaradılan “Bakının teatr tarixi” kataloqu yeddi bölmədə təqdim olunan 870 adda eksponatı əhatə edir. Bölmələrin hər biri ayrı-ayrı teatrların və XX əsrin əvvəlində fəaliyyət göstərən həvəskar teatr truppalarının materiallarını özündə birləşdirir.

Kataloqun sonunda muzeyin Sənədli mənbələr fondunda (SMF №DK 11762, №663/1) saxlanılan, Azərbaycan teatrının 50 illik yubileyi münasibətilə 1923-cü ildə yubiley komissiyası tərəfindən köhnə əlifba (ərəb qrafikası) ilə nəşr edilən “Azərbaycan türk teatrosunun müxtəsər tarixi. 1873-1923” kitabçasının transliterasiyası təqdim olunmuşdur.

Ümidvarıq ki, çox vaxt unikal xarakterli bu qiymətli material qədirbilən Azərbaycan tamaşaçısının çox da asan olmayan, uzun və şərəfli ömür yaşamış Azərbaycan teatrına sevgisini daha da artıracaq, bu sönməz ocağın fədailərinin adlarını əbədiləşdirəcəkdir.

Kataloqda aşağıdakı ixtisarlar qəbul olunub: SMF – Sənədli mənbələr fondu, HXƏF- Hədiyyələr və xatirə əşyaları fondu, EF – Etnoqrafiya fondu, SBF – Silahlar və bayraqlar fondu, KTFMF – Köməkçi tarixi fənn materialları fondu, SSRİ – Sovet Sosialist Respublikaları İttifaqı, SSR – Sovet Sosialist Respublikası, KP – Kommunist Partiyası, MK – Mərkəzi Komitə, LKGİ – Lenin Kommunist Gənclər İttifaqı.

Milli teatrın təşəkkülü

1. **Fotoşəkil**. 1883-cü ildə H. Z. Tağıyevin vəsaiti ilə Bakıda tikilən ilk teatr binası. SMF № 2325/1

2. **Fotoşəkil**. H. Z. Tağıyevin teatrının tamaşa zalının ümumi görünüşü. SMF № 2325/2

3. **Fotoşəkil** (paspartu üzərində). Şair, naşir, publisist, aktyor Səməd Mənsur Kazımzadə. XX əsrin əvvəli. Ölçüsü: 9.5x14.1 sm. SMF № 359/21.

4. **Proqram**. H. Z. Tağıyevin teatrında Vera Komissarjevskayanın iştirakı ilə Aleksey Suvorinin "Sual" tamaşası. 13 dekabr 1903-cü il. Çəhrayı atlaz parçası üzərindədir. "Kaspi" qəzetinin mətbəəsində çap edilmişdir.

5. **Fotoşəkil** (paspartu üzərində). I rus-müsəlman qadın məktəbinin (H. Z. Tağıyevin qız məktəbinin) şagirdi Fatma xanım Hacınskaya dramaturq Səkinə xanım Axundzadənin "Elmin faydası" pyesində Sərvər bəy rolunda. 16 dekabr 1904-cü il. Ölçüsü: 7.4x15 sm. SMF № 1988/1.

6**. Fotoşəkil** (paspartu üzərində). Fatma xanım Hacınskaya. 1904-cü il. Ölçüsü: 10.5x16 sm. SMF № 1988/3.

7. **Fotoşəkil** (paspartu üzərində). Fatma xanım Hacınskaya. Başı və çiyinləri kəlağayı ilə örtülmüşdür. 1906-cı il. Ölçüsü: 6.5x11 sm. SMF 1988/4.

8. **Məramnamə.** "Nicat" Maarif Cəmiyyəti dram heyətinin Üzeyir və Ceyhun Hacıbəyov qardaşlarının librettosu əsasında musiqi müşayiətilə H. Z. Tağıyev teatrının səhnəsində qoyduqları məşhur ədib Molla Məhəmməd Füzulinin "Leyli və Məcnun" əsərinin ilk tamaşası. 12 yanvar 1908-ci il. Rejissoru Hüseyn Ərəblinski. Məcnun rolunda – Hüseynqulu Sarabski, Leyli rolunda – Əbdürrəhim Fərəcov. Musiqi dəstəsinə Qurban (Pirimov) başçılıq edirdi. Ümumi müdir: Vəli, məsul müdir: Bəşir bəy Aşurbəyov. SMF № 17/1.

9. **Fotoşəkil** (paspartu üzərində). Aktyor Hüseynqulu Sarabski. Arxasında H.Sarabskinin dostu Əli Terequlova xatirə yazısı var. 6 may 1908-ci il (rus dilində). Ölçüsü: 8.9x13.2 sm. SMF № 353/4.

10. **Fotosurət**. Zülfüqar, Üzeyir və Ceyhun Hacıbəyli qardaşları. 1908-ci il. Ölçüsü: 19x28 sm. SMF № 2017/23.

11. **Fotoşəkil** (paspartu üzərində). Azərbaycanın görkəmli səhnə ustası Hüseynqulu Sarabski "Leyli və Məcnun" operasında Məcnun rolunda. Arxasında H.Sarabskinin "əziz yoldaşım Rəhim Məlikova" xatirə yazısı var. Bakı, 25 may 1908-ci il (rus dilində). Ölçüsü: 8.8x13.4 sm. SMF № 378/30.

12. **Fotosurət**. Balaxanı teatr dərnəyində Hüseynqulu Rzayev – Sarabskinin iştirakı ilə yerli dram truppası müsəlman artistlərinin ifasında tamaşaya qoyulan “Cəhalət” pyesinin proqramı. 23 may 1908-ci il. Ölçüsü: 9x11.5 sm. HXƏF, № 2187.

13. **Afişa** (Azərbaycan və rus dillərində). Bakı müsəlman dram dəstəsinin Dənizçılər Məclisinin zalında səhnəyə qoyduğu Nəcəf bəy Vəzirovun “Müsibəti-Fəxrəddin” faciəsi. Rejissor: Hüseyn Ərəblinski. Rolları M. Abaszadə, M. Əlinski, Mirzağa Əliyev, Hacı bəy Axundov, Xəlil Hüseynov və b. ifa edirdi. 3 aprel 1909-cu il. SMF № 17/2.

14. **Fotoşəkil** (paspartu üzərində). XX əsrin əvvəlində fəaliyyət göstərmiş Azərbaycanın görkəmli səhnə ustası Hüseyn Ərəblinski. Arxasında H. Ərəblinskinin “yoldaşım Rəhim bəy Məlikova” xatirə yazısı var. Bakı, 28 sentyabr 1909-cü il (rus dilində). Ölçüsü: 10.6x14.3 sm. SMF № 378/35.

15. **Afişa** (Azərbaycan və rus dillərində). “Nicat” Maarif Cəmiyyətinin müsəlman dram artistlərinin Nikitin qardaşları teatr-sirkində qurban bayramı münasibətilə səhnəyə qoyduğu Mirzə Fətəli Axundovun “Hacı Qara” komediyası. Baş rejissoru və rollardan birinin ifaçısı Qulamrza Şərifovdur. Tamaşada habelə xanımlar Mixaylova, Tamarina, cənablar Məhəmməd Əlvəndi, Mirzağa Əliyev, Əhməd Ağdamski, Hacıağa Abbasov, Vəli, Mehdi Hacınski, Həsənov, Cahangir Zeynalov, Səməd Mənsur Kazımov, Əhməd Qəmərlinski, Rəhimov (1), Rəhimov (2), Hüseynqulu Sarabski, Səlimbəyov, Hacıbaba Şərifov və b. iştirak edirdi. 11 dekabr 1909-cu il. SMF № 17/3.

16. **Məramnamə** (Azərbaycan və rus dillərində). «Nicat” Maarif Cəmiyyəti dram artistlərinin H. Z. Tağıyevin teatrında səhnəyə qoyduqları Vilyam Şekspirin “Otello (Venesiyalı ərəb)” pyesinin ilk tamaşası. Tərcüməsi Nəcəf bəy Vəzirovundur. Rejissoru və Otello rolunun ifaçısı – Hüseyn Ərəblinski, Yaqo rolunda – Məhəmməd Əlvəndi. 29 oktyabr 1910-cu il. SMF № 17/4.

17.**Afişa** (Azərbaycan və rus dillərində). “Nicat” Maarif Cəmiyyəti dram dəstəsinin H.Z.Tağıyevin təzə teatrında səhnəyə qoyduğu Yusif Talıbzadənin “Ərmənusə, Əmru bin As (Əmr bin Asın komandasında ərəblər ilə romanyalıların müharibəsi. İsgəndəriyyə və Misrin fəthi)” faciəsi. Rejissor: Qulamrza Şərifov. Rollarda – Hüseyn Ərəblinski, Məhəmməd Əlvəndi, Ələkbər Hüsenzadə, Əhməd Qəmərlinski, Səməd Mənsur Kazımov, Hüseynqulu Sarabski və b. 19 noyabr 1910-ci il. SMF № 17/5.

18. **Proqram.** H. Z. Tağıyevin “yenidən təmir olunan teatrında” 22 noyabr 1910-cu ildə Y. Boyarskinin rəhbərlik etdiyi dram aktyorları truppasının iştirakı ilə səhnəyə qoyulmuş Lev Tolstoyun “Maarifin səmərəsi” tamaşası. Tamaşa Müqəd-

dəs Nina məktəbinin aztəminatlı şagirdlərinin nəfinə qoyulmuşdur. Proqram ağ atlaz parça üzərində çap edilmişdir. L. Tolstoyun şəkli var. SMF № 345/1.

19. **Afişa** (Azərbaycan və rus dillərində). "Nicat" Maarif Cəmiyyəti dram artistlərinin H. Z. Tağıyev teatrında aktyor Cahangir Zeynalovun şərəfinə səhnəyə qoyduğu Mirzə Fətəli Axundzadənin "Vəziri-xani-Sərab" komediyası. 30 noyabr 1910-cu il. Rejissoru və Vəzir Mirzə Həbib rolunun ifaçısı C. Zeynalovdur. SMF № 17/6.

20. **Məramnamə** (Azərbaycan və rus dillərində). "Nicat" Maarif Cəmiyyəti dram artistlərinin 1910-cü il dekabrın 9-da müşaviri-həqiqi, general H. Z. Tağıyevin teatr binasının inşasının 30 illiyi münasibətilə səhnəyə qoyduğu Fridrix Şillerin "Qaçaqlar" faciəsinin son pərdəsi. Tərcüməçi: Mehdi Hacınski. Rolları Hüseyn Ərəblinski, Hacıbaba Şərifov, Ələkbər Hüseynzadə, Ağalar Gəraybəyov və b. ifa edirdi. Ardınca Üzeyir Hacıbəylinin "Ər və arvad " tamaşasının göstəriləcəyi xəbər verilir. Rollarda Hüseynqulu Sarabski, Əhməd Ağdamski, Hənifə Tanrıqulov, Mirzağa Əliyev, Ağalar Gəraybəyov çıxış edirdi. Hər iki tamaşanın rejissoru Hüseyn Ərəblinskidir. Dirijor: Üzeyir Hacıbəyov. Çəhrayı atlaz parça üzərində çap edilmişdir. SMF № 1286

21. **Fotoşəkil.** Bakı və Tiflis müsəlman aktyorlarından ibarət Zülfüqar Hacıbəylinin truppası İrəvana səfəri zamanı yerli ziyalılarla. Ortada – Göyərçin xanım Əliyeva, sol tərəfdən arxada – Zülfüqar Hacıbəyli, aşağıda sağdan birinci – Mirzağa Əliyev. 1911-ci il. Ölçüsü: 21.1x29.4 sm. SMF № 2054/3.

22. **Fotosurət**. Tiflis müsəlman teatr truppası. İkinci sırada sağdan birinci Göyərçin xanım Əliyeva. 1911-ci il. Ölçüsü: 13x18 sm. SMF № 229/69.

23. **Afişa** (Azərbaycan və rus dillərində). Müsəlman dram aktyorlarının Bakıdakı Nikitin qardaşları teatr-sirkində səhnələşdirdiyi Şəmsəddin Samibəyin "Gavəyi-ahəngər" tarixi faciəsi. 1 aprel 1911-ci il. Rejissoru Hüseyn Ərəblinski, Gavə rolunun ifaçısı Məhəmməd Əlvəndi. SMF № 17/7.

24. **Afişa** (Azərbaycan və rus dillərində). Müsəlman dram artistlərinin məşhur artist və baş rejissor Hüseyn Ərəblinskinin benefisində Nikitin teatr-sirkində səhnələşdirdiyi Vahid Lütfi Əli Muradzadənin "Nacı bəy fədakari-hürriyyət" tarixi faciəsinin ilk tamaşası. Təbdil edəni Dadaş Bünyadzadədir. 20 may 1911-ci il. Nacı bəy rolunun ifaçısı Hüseyn Ərəblinskidir. Digər rollarda: Məhəmməd Əlvəndi, Xanlar Haqverdiyev, Ələkbər Hüseynzadə, Əhməd Qəmərlinski, Səməd Mənsur Kazımov, Hüseynqulu Sarabski və b. Afişada Hüseyn Ərəblinskinin foto şəkilləri var. Müsəlman xanımları üçün xüsusi örtülü lojalar ayrılmışdır. SMF № 17/8.

25. **Məramnamə**. Müsəlman dram aktyorlarının 1911-ci il oktyabrın 7-də Dəniz Məclisinin səhnəsində tamaşaya qoyduğu Namiq Kəmalın "Bəxtsiz bala yaxud

məniyyət fədası" və İvan Turgenevin "Pulsuzluq" pyesləri. Rejissor: H. Ərəblinski. Rollarda Əhməd Qəmərlinski, Olenskaya, Hüseyn Ərəblinski, Xanlar Haqverdiyev, Mirzağa Əliyev və b. H. Ərəblinskinin şəkili var. Birinci pyes Səkinə Axundovanın təbdilində tamaşaya qoyulmuş, ikinci əsəri isə Ceyhun Hacıbəyov Azərbaycan dilinə tərcümə etmişdir. SMF № 17/9.

26.**Afişa** (Azərbaycan və rus dillərində). «Nicat" Maarif Cəmiyyəti dram artistlərinin 1911-ci il noyabrın 19-da Nikitin qardaşlarının teatr-sirkində səhnələşdirdiyi Mehdi Hacinskinin "Sultan Əbdüləzizin xəli" tamaşası. Rollarda: Cahangir Zeynalov, Hüseynağa Hacıbababəyov, Ələkbər Hüseynzadə, Xanlar Haqverdiyev, Abbas Mirzə Şərifzadə, Şirvanski (Hacı bəy Axundov), Mirzağa Əliyev, Səməd Mənsur Kazımov və b. SMF, № 17/10.

27. **Afişa** (Azərbaycan və rus dillərində). Müsəlman dram artistlərinin iştirakı ilə 1912-ci il fevralın 17-də H. Z. Tağıyev teatrında səhnəyə qoyulmuş Şəmsəddin Samibəyin "Gavəyi-ahəngər yaxud İranın əvvəlinci inqilabı" tarixi faciəsi. Rejissoru və Gavə rolunun ifaçısı Hüseyn Ərəblinskidir. Digər rollarda: Məhəmməd Əlvəndi, Xanlar Haqverdiyev, Ələkbər Hüseynzadə, Cahangir Zeynalov, Səməd Mənsur Kazımov, Hüseynqulu Sarabski və b. SMF, № 17/11.

28. **"Nicat"** cəmiyyəti məcmuəsinin bir vərəqi. Ü.Hacıbəylinin "Ər və arvad" operettasının librettosu dərc edilmişdir. 13 aprel 1912-ci il. SMF № 2097.

29. **Afişa.** Mayılov qardaşlarının Böyük teatrında M. Dımovanın və İmperator Aleksandr Teatrının aktyoru V. Petrovun iştirakı ilə səhnəyə qoyulmuş Herhardt Qauptmanın "Elqa" pyesi. 12 avqust 1912-ci il. SMF, № 2054/6.

30.**Məramnamə** (Azərbaycan və rus dillərində). "Nicat" Maarif Cəmiyyəti dram artistlərinin 1912-ci il sentyabrın 28-də Mayılov qardaşları teatrında səhnəyə qoyduğu Yusuf Talıbzadənin "Əmir Xalid ibn Valid, Şamın (Suriyanın) fəthi və ərəblərin Roma ilə müharibəsi" tarixi faciəsi. Rejissoru və Əmir Xalid rolunun ifaçısı Hüseyn Ərəblinski. Digər rollarda: Səməd Mənsur Kazımov, Hacıağa Abbasov, Məhəmməd Əlvəndi, Mirzağa Əliyev, Xəlil Hüseynov, Hüseynqulu Sarabski, Cəlil Bağdadbəyov, Ələkbər Hüseynzadə, Xanlar Haqverdiyev. SMF, № 17/12.

31.**Afişa** (Azərbaycan və rus dillərində). "Nicat" Maarif Cəmiyyəti dram artistlərinin H. Z. Tağıyev teatrında səhnəyə qoyduğu Fridrix Şillerin "Qaçaqlar" faciəsi. 12 oktyabr 1912-ci il. Baş rejissor və Frans Moor rolunun ifaçısı Hüseyn Ərəblinski, əsərin tərcüməçisi və Karl Moor surətinin ifaçısı Mehdi Hacınkidir. Digər rolların ifaçıları müfəssəl məramnamədə göstərilir. "Tamaşada 100 nəfərədək iştirakçı olacaq". SMF, № 380/34.

32. **Fotosurət.** Bakı Müsəlman opera truppası heyətinin tərkibi: Hüseynqulu Sarabski, Hənifə (Məmmədhənifə) Terequlov, Mirzə Muxtar Məmmədov, Nurməmməd Məmmədov, Məşədi Rəsul Göyçayski, Ələkbər Hüseynzadə, Xəlil Hüseynov. 1912-ci il. Ölçüsü: 8x11 sm. HXƏF, № 2189.

33. **Məramnamə.** "Nicat" Maarif Cəmiyyəti dram artistlərinin 1913-cü il fevralın 22-də Bakı Şəhər Ticarət Donanması Dənizçiləri Klubunda Romanovlar xanədanının 300 illiyi münasibətilə keçirdiyi "Mən ölmüşəm" (tərcüməçi Murad Muradov), Qulamrza Şərifovun "Molla Nəsrəddin" və İvan Turgenevin "Pulsuzluq" pyeslərindən ibarət vodevillər gecəsi. Rollarda: Cəlil Bağdadbəyov, Ələkbər Hüseynzadə, Əhməd Qəmərlinski, Mirzağa Əliyev və b. SMF № 17/13

34. **Məramnamə** (Azərbaycan və rus dillərində). "Nicat" Maarif Cəmiyyəti dram artistlərinin 1913-cü il martın 9-da Novruz bayramı münasibətilə H. Z. Tağıyevin teatrında keçirdiyi Henrix Heynenin "Əlmənsur" (tərcüməçi Mehdi Hacıbababəyov) və Qulamrza Şərifovun "Molla Nəsrəddin" pyeslərindən ibarət gecəsi. Rejissor: Hüseynqulu Sarabski. Rollarda: Şirvanski (Hacı bəy Axundov), Əlinskaya, Əhməd Qəmərlinski, Səməd Mənsur, Xəlil Hüseynov, Cəlil Bağdadbəyov, Ələkbər Hüseynzadə, Mirzə Muxtar Məmmədov və b. SMF № 17/14.

35. **Məramnamə** (Azərbaycan və rus dillərində). Müsəlman dram artistlərinin Mayılov qardaşları teatrında səhnələşdirdiyi Əbdürrəhim bəy Haqverdiyevin "Pəri Cadu" tamaşası. Bakı, 9 mart 1913-cü il.. Rejissoru və odunçu Qurban rolunun ifaçısı Hüseynqulu Sarabskidir. Digər rollarda: Əhməd Qəmərlinski, Ələkbər Hüseynzadə, Əhməd Ağdamski və b. SMF № 2054/4.

36. **Məramnamə.** "Nicat" Maarif Cəmiyyəti dram artistlərinin H. Z. Tağıyev teatrında səhnəyə qoyduğu "Pəri Cadu" pyesi. 3 may 1913-cü il. Müəllifi və rejissoru Xanlar Haqverdiyevdir. Rollarda: Əhməd Qəmərlinski, Ələkbər Hüseynzadə, Əhməd Ağdamski, Hüseynqulu Sarabski, Mirzə Muxtar Məmmədov və b. SMF № 17/16.

37. **Proqram** (rus dilində). "Nicat" Maarif Cəmiyyəti dram truppasının H. Z. Tağıyev teatrında səhnəyə qoyduğu "Pəri Cadu" tamaşası (rus dilində). Müəllifi və rejissoru Əbdürrəhim bəy Haqverdiyevdir. Rollarda: Əhməd Qəmərlinski, Ələkbər Hüseynzadə, Əhməd Ağdamski, Hüseynqulu Sarabski, Mirzə Muxtar Məmmədov və b. 3 may 1913-cü il. SMF № 17/15.

38. **Məramnamə** (Azərbaycan və rus dillərində). "Səfa" Maarif Cəmiyyətinin teatr heyəti artistlərinin Nikitin qardaşları teatr- sirkində Səməd Mənsurun nəfinə səhnələşdirdiyi Şəmsəddin Samibəyin "Əhdə vəfa və yaxud arnaudlar" faciəsi. Təbdil edəni Səməd Mənsurdur. Rejissoru və Zübeyr rolunun ifaçısı Cahangir Zeynalovdur. Digər rollarda: Ələkbər Süheyli, Natalya Lizina, Mehdi Hacınski və Səməd Mənsur. 28 mart 1914-cü il. S. Mənsurun şəkili var. SMF № 17/17.

39. **Vərəqə.** “Рампа и жизнь” teatr jurnalının Bakıdakı müxbiri Mehdi Hacınskiyə verilmişdir. Moskva, 2 oktyabr 1914-cü il. Redaksiyanın möhürü vurulmuşdur. Ölçüsü: 8.5x12.2 sm. SMF № 1978/1.

40. **Kitab.** Zülfüqar Hacıbəylinin “Evlikən subay” operettasının librettosu. “Sport Rekord” şirkətinin buraxdığı 6 qrammofon valına əlavə olunurdu. Bakı, Orucov qardaşlarının nəşriyyatı, 1914-cü il, 16 səhifə. SMF № 570/1.

41. **Afişa.** Pavel Amiraqonun rəhbərlik etdiyi Mayılov qardaşları teatrının Milad və yeni il bayramlarına həsr olunan repertuarı. Bakı, 26 dekabr 1914 – 9 yanvar 1915-ci il. Mükafata layiq görülmüş operettalar silsiləsi. Simfonik orkestr və balet heyətlərinin iştirakı ilə tamaşaya qoyulur. SMF № 281/20.

42. **Kitab**. Zülfüqar Hacıbəyli “Evlikən subay”. Bəstəkarın eyniadlı operettasının librettosudur. 1915-ci ildə nəşr edilmişdir (ərəb əlifbası ilə). SMF № 1020.

43. **Kitab.** Üzeyir Hacıbəyli. “Şah Abbas və Xurşidbanu”. Operanın librettosu müəllifinindir. Bakı, 1917-ci il. SMF № 1021.

44. **Nikah şəhadətnaməsi** № 261. Opera aktyoru, Şuşa sakini Cəlil Əmrah oğlu Bağdadbəyov və Elza Karlinqin izdivacı haqqında Bakı Yevangelist Lüteran kilsəsinin sənədi. 17 aprel 1917-ci il. SMF № 229/75.

45. **Fotoşəkil.** Üzeyir və Zülfüqar Hacıbəyli qardaşları truppasının aktyorları. Bakı, 1918-1919-cu ilin teatr mövsümü. Ölçüsü: 19.4x29.9 sm. HXƏF № 1154.

46. **Afişa.** İranın “Tərəqqi” Maarif Cəmiyyətinin “Sədayi-İran” qəzetinin nəfinə Mirzə Rza Vaizzadənin tərcümə etdiyi “Səyavuş” pyesi əsasında Azərbaycan Dövlət Teatrosunda (keçmiş Mayılov qardaşları teatrı) səhnəyə qoyulan tamaşa. Rejissoru və Səyavuş rolunun ifaçısı İsmayıl Hidayətzadədir. 4 mart 1919-cu il. SMF № 2087.

47. **Fotosurət**. Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti Xalq Maarifi Nazirliyinin Hacıbəyli qardaşları opera-operetta truppası direktorunun arenda (icarə) haqqı barədə 9749 saylı sorğusuna cavabı. 2 oktyabr 1919-cü il. Ölçüsü: 9x11 sm. HXƏF № 2188.

48. **Fotoşəkil.** Aktyor Mirzağa Əliyev. 1910-cu illər. Ölçüsü: 9x14 sm. SMF № 1022.

49. **Fotoşəkil.** Üzeyir və Zülfüqar Hacıbəyli qardaşları teatr truppasının aktyoru Əbülhəsən Anaplı. 1910-cu illər. Ölçüsü: 13x18 sm. HXƏF № 2190/10.

50. **Fotoşəkil.** Aktyor Əhməd Ağdamski. 1912-ci il. Ölçüsü: 6x10.5 sm. SMF № 2141.

51. **Fotoşəkil**. Hüseynqulu Sarabski Üzeyir Hacıbəylinin "Əsli və Kərəm" operasında Kərəm rolunda. Ölçüsü: 11.7x17.8 sm. SMF № 2175.

52. **Fotoaçıqca**. Hüseynqulu Sarabski Üzeyir Hacıbəylinin "Şah Abbas və Xurşidbanu" operasında Şah Abbas rolunda. 1920-ci ilədək. Ölçüsü: 12x17 sm. SMF № 1097/21.

53**. Qrammofon valı**. "Məşədi İbad". Musiqisi Üzeyir Hacıbəylinindir. Tar və kamançanın müşayiətilə Əsgər Qurbanov ifa edir. Riqa şəhərindəki "Qrammofon" məhdud məsuliyyətli cəmiyyətində istehsal olunmuşdur. EF № 5184.

54. **Proqram.** Zülfüqar bəy və Üzeyir bəy Hacıbəyli qardaşları dram artistləri müdiriyyətinin 1919-cü il mayın 27-də Bakı Müsəlman Ziyalılar Cəmiyyətinin nəfinə Hökumət Teatrosunda səhnələşdirdiyi "Arşın mal alan" operettası. Rejissoru və Əsgər rolunun ifaçısı Hacıbaba Şərifovdur. Digər rollarda: Ələkbər Həsənzadə - Soltan bəy, Xəlil Hüseynov – Süleyman, Natalya Lizina – Cahan xala, Əbülhəsən Anaplı – Vəli, Məxfurə Yermakova – Gülçöhrə. Dirijor: Üzeyir Hacıbəyli. SMF № 1648.

55. **Afişa.** Zülfüqar və Üzeyir Hacıbəyli qardaşlarının dram artistləri müdiriyyətilə Azərbaycan Hökumət Teatrosunda 1919-cu il martın 7-də məşhur artist Hüseynqulu Sarabski və dirijor Müslüm Maqomayevin benefisinə tamaşaya qoyulan, düzülüşü Mirzə Qədir İsmayılzadənin, musiqisi M. Maqomayevin olan təzə "Şah İsmayıl" operası. Baş rejissoru Abbasmirzə Şərifzadə, rejissoru Hacıbaba Şərifov, dirijoru Müslüm Maqomayevdir. SMF № 2009.

56. **Proqram** (Azərbaycan və rus dillərində). Zülfüqar və Üzeyir Hacıbəyli qardaşlarının dram artistləri müdiriyyətilə Azərbaycan Hökumət Teatrosunda aktrisa Aleksandra Olenskayanın və məşhur rejissor, artist Hacıbaba Şərifovun (benefisinə) şərəfinə 1919-cu il aprelin 7-də səhnəyə qoyulan Müslüm Maqomayevin təzə "Şah İsmayıl" operası. Şah İsmayıl rolunda Hüseynqulu Sarabski. Digər rollarda: Hacıbaba Şərifov (eyni zamanda rejissor), Cəlil Bağdadbəyov, Xəlil Hüseynov, Aleksandra Olenskaya, Məmmədtağı Bağırov və b. Baş rejissor: Abbas Mirzə Şərifzadə. Dirijor: Müslüm Maqomayev. SMF № 2039.

57. **Afişa**. Azərbaycan Dövlət Teatrında 1919-cü il aprelin 9-da şəfqət bacılarının nəfinə səhnəyə qoyulan Şarl Tomanın "Minyon" tamaşası. Rollarda: Y. Boronkina, Y. Starostina, V. Berezin və b. Dirijor: B. Gess. Fəxri icraçılarından biri səhiyyə naziri Yevsey Gindes. SMF № 1319.

58. **Məramnamə**. Azərbaycan Dövlət Teatrosunda 1920-ci il fevralın 3-də aktrisa Aleksandra Olenskayanın şərəfinə tamaşaya qoyulan Müslüm bəy (Maqomayevin) "Şah İsmayıl" operası. Aslan şah – Hacıbaba Şərifzadə, Şah İsmayıl –

Hüseynqulu Sarabski, İbn Tahir – Abbas Mirzə Şərifzadə, Gülzar –Aleksandra Olenskaya, Əbu Həmzə – Rza Darablı. Fevralın 5-də Əbdürrəhim bəy Haqverdiyevin "Ağa Məhəmməd şah Qacar"; eyni gündə Cəfər Cabbarzadənin (Cabbarlının) "Trablis müharibəsi" və ayın 10-da Hüseynqulu Sarabskinin şərəfinə "Əsli və Kərəm" əsərlərinin təqdim ediləcəyi bildirilir. SMF № 2035/2

59. **Səhnə tacı**. Aktyor Sidqi Ruhulla 1916-cı ildə səhnələşdirilən Əbdürrəhim bəy Haqverdiyevin "Ağa Məhəmməd şah Qacar" pyesində baş rolu ifa edərkən istifadə etmişdir. HXƏF № 5499.

60. **Möhür.** Azərbaycan Dövlət Teatro heyəti. Üzərində aypara və səkkizgüşəli ulduz təsvir edilmişdir. Sidqi Ruhullanın kolleksiyasından. KTFMF № 322.

61. **Möhür.** Düzbucaqlı bürünc lövhəyə bərkidilmiş rezin lövhəcik üzərində qabarıq hərflərlə rus dilində "Müsəlman aktyoru Sidqi Ruhulla" yazısı var. KTFMF № 315.

62. **Möhür**. Səkkizgüşəli mis lövhəcik üzərində qabarıq hərflərlə ərəb əlifbası ilə "Sidqi Ruhulla" yazılmışdır. KTFMF № 323.

63. **Əsa**. Hüseyn Ərəblinskinin Hüseynqulu Sarabskiyə hədiyyəsi. Tutacağı fil başı şəklindədir. HXƏF № 406.

64. **Qəzil.** Muline və güləbətin saplarla işlənmişdir. Hüseynqulu Sarabski Məcnun rolunu ifa edərkən istifadə etmişdir. HXƏF № 405.

65. **Çarıq**. Ağ rəngli dəridəndir, bağları göy rəngli yun sapdandır. Şair Mirzə Ələkbər Sabirin Hüseynqulu Sarabskiyə hədiyyəsi. HXƏF № 403.

66. **Köynək**. Ağ qalın bez parçasındandır. Qollarında qırmızı, qəhvəyi və yasəmən saplarla tikilmiş həndəsi və nəbati naxışları var. Hüseynqulu Sarabskiyə məxsus idi. HXƏF № 402.

67. **Araqçın**. Üzərində rəngli saplarla işlənmiş nəbati naxışlar və medalyonlardan ibarət təkəlduz tikmələri var. Hüseynqulu Sarabski Zülfüqar Hacıbəylinin "Aşıq Qərib" operasında baş rolu ifa edərkən istifadə edirdi. HXƏF № 404.

68. **Şamdan**. Bürünc. Fiqurludur. Oturacağı dördbucaqlıdır. Nəbati naxışlı çini kürənin üstündəki uşaq heykəlçiyinin əlində rozetka və ortasında bürünc odluq var. Hündürlüyü – 28 sm. Cahangir Zeynalovundur. EF №5429.

69. **Samovar.** Nikel. Armudı şəklindədir. Qabaq hissəsi nəbati naxışlıdır. Qulpunun tutacağı və lüləsi sümükdəndir. Cahangir Zeynalovundur. HXƏF № 5526.

70. **Məcməyi**. Nikel. Uzunsovdur, bir başı dördkünc, digəri isə yarımdairəvidir. Cahangir Zeynalovundur. HXƏF № 5527.

71. **Cam.** Nikel. Oturacaqlıdır, ağzı genişdir. Üzərində nəbati və həndəsi naxışlar var. Cahangir Zeynalovundur. HXƏF № 5528.

72. **Kitab.** Azərbaycan türk teatrosunun müxtəsər tarixçəsi. 1873-1923. Maarif Komissarlığı Nəşriyyatı. Bakı, 1923 (ərəb əlifbası ilə). Görkəmli yazıçı, teatr və dövlət xadimlərinin fotoşəkilləri var. SMF № 663/1.

73. **Kitab**. Azərbaycan türk teatrosunun müxtəsər tarixçəsi. Bakı, 1923 (ərəb əlifbası ilə). SMF № 3/2.

74. **Qayçı**. Kağız kəsmək üçün. XX əsrin əvvəli. Mehdi bəy Hacınskiyə məxsus olub. SBF № 2889.

75. **Mürəkkəbqabı**. Şəffaf şüşəli dördüzlü prizma şəklindədir. Qapağı tuncdandır. XX əsrin əvvəli. Mehdi bəy Hacınskiyə məxsus olub. Ölçüsü: 6x6x5 sm. Qapağı ilə birgə ümumi hündürlüyü 9 sm.SBF № 2890.

76. **Qrammofon**. Tarzən Qurban Pirimovun ifa etdiyi Azərbaycan havalarının qrammofon valına yazılması münasibətilə Varşavada ona hədiyyə edilmişdir. Qrammofonun altı dördbucaqlı qutu şəklindədir. EF № 5367.

77. **Fotoşəkil** (əsli və surəti). Qurban Pirimov gənc yaşlarında. Ölçüsü: 14x7.5; 17.5x11 sm. SMF № 1590.

78. **Arayış.** Bakıda türk səhnəsində fəaliyyətə başladığı vaxtdan (1886-cı ildən) 40 il ərzində opera tamaşalarında və konsertlərdə iştirak etmiş şərq musiqisinin ustası, tarzən Fərəc Rzayevə Türk opera və dram teatrlarının başçıları və tanınmış aktyorları tərəfindən verilmişdir. 21 noyabr 1926-cı il. İmzaları var. SMF № 541/16.

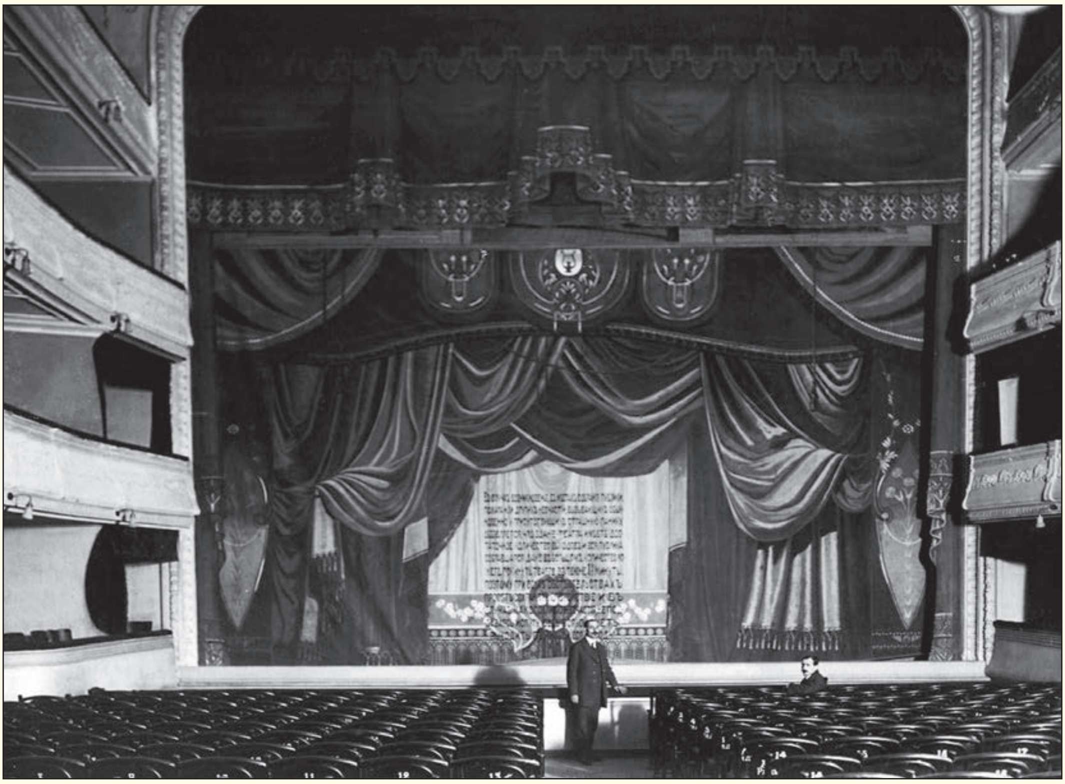

1883-cü ildə Hacı Zeynalabdin Tağıyevin vəsaiti ilə
Bakıda tikilən ilk teatr binası və onun səhnəsi.
XX əsrin əvvəli

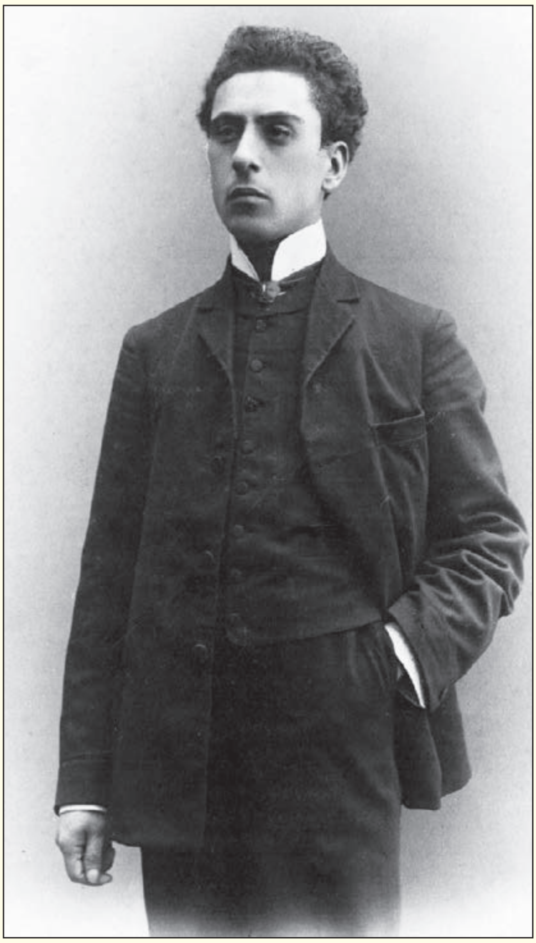

Azərbaycanın görkəmli səhnə ustası Hüseyn Ərəblinski. Bakı, 28 oktyabr 1903-cü il

Fatma Hacınskaya Səkinə Axundzadənin "Elmin xeyri" pyesində Sərvər bəy rolunda. 16 dekabr 1904-cü il

Городъ Баку.

Театръ Г. З. А. Тагiева

ПРОГРАММА

Театральн. секція мусульм. просвѣтительнаго О-ва „Ниджатъ"

Въ Субботу, 12-го Января 1908 года.

Оперными артистами театр. секціи о-ва „Ниджатъ"

при участіи любителей и подъ наблюденіемъ авторовъ

представлено будетъ:

въ первый разъ на мусульманской сценѣ

ОПЕРА

ЛЕЙЛИ и МЕДЖНУНЪ

Поэма Физули въ 5 дѣйст—6 карт.

передѣланная для сцены и переложенная на музыку

Бр. У. и Дж. Гаджибековыми.

Восточный оркестръ подъ управленіемъ Курбана

Дѣйствующія лица.

Меджнунъ (Гейсъ), молодой знатный арабъ	Г-нъ Сарабскій
Абульгейсъ, отецъ Меджнуна	Г-нъ Мамедовъ
Уммильгейсъ, мать Меджнуна	Г-нъ Казимовъ
Лейли, возлюбленная Меджнуна	Г-нъ Фараджевъ
Фаттахъ, отецъ Лейли	Г-нъ Кенгерли
Уммильлейли, мать Лейли	Г-нъ Везировъ
Ибнъ Саламъ, богатый арабъ	Г-нъ Дагестани
Нофель, военоначальникъ	N N
Зейдъ, другъ Меджнуна	Г-нъ Кенгерли
Первый арабъ	Г-нъ Мамедовъ
Второй "	Г-нъ Сафаровъ
Третій "	Г-нъ Везировъ
Четвертый "	Г-нъ Исмаиловъ
Пятый "	Г-нъ Аліевъ
Шестой "	N N
Седьмой "	N N

Дѣти, арабы и [illegible]

Суфлеръ А. Ризаевъ.

Начало ровно въ 8½ ч. вечера.

Общій распорядитель А. Вели.

Режиссеръ Арабинскій.

Отвѣтств. распор. Б.-б. Ашурбековъ.

Анонсъ: Слѣдующій спектакль 14 января, представлен будетъ „ГЯВЕ".

باكو — اولنجى — دفعه — شهرلده

اخشام تماشاسى

مرام نامه

ليلى و مجنون

"Nicat" Maarif Cəmiyyətinin dram heyətinin Hacı Zeynalabdin Tağıyevin teatrında "müsəlman səhnəsində" ilk dəfə Məhəmməd Füzulinin əsəri əsasında tamaşaya qoyduğu Üzeyir və Ceyhun Hacıbəyli qardaşlarının musiqisi ilə "Leyli və Məcnun" operasının məramnaməsi.
12 yanvar 1908-ci il

Hüseynqulu Sarabski -
"Leyli və Məcnun" operasında
Məcnun rolunun ilk ifaçısı

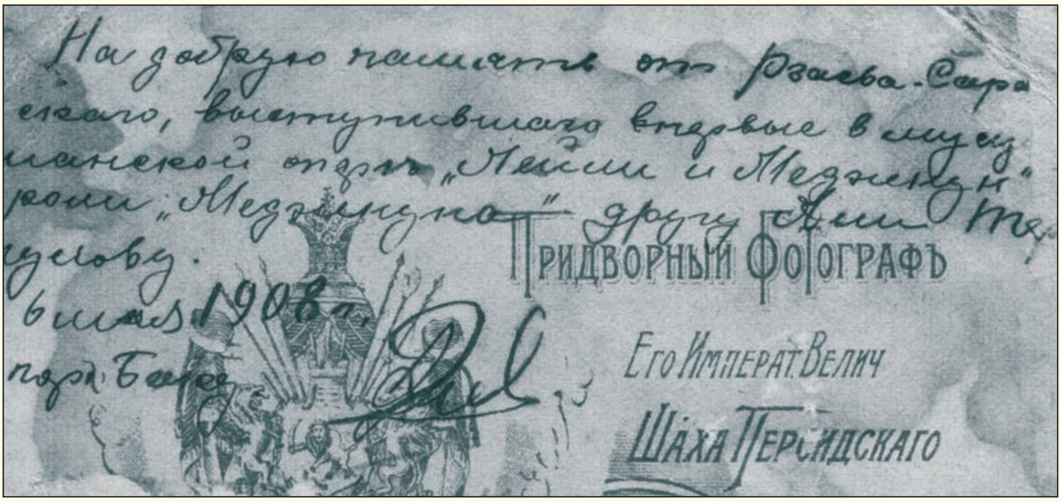

Yuxarıdakı fotoşəkilin arxasında "Leyli və Məcnun"
operasında ilk dəfə çıxış etmiş Rzayev-Sarabskidən
dostu Əli Terequlova rus dilində xatirə yazısı verilmişdir.
Bakı. 6 may 1908-ci il

"Nicat" Müsəlman Maarif Cəmiyyəti dram truppasının qurban bayramı münasibətilə Nikitin qardaşlarının teatr-sirkində səhnələşdirdiyi Mirzə Fətəli Axundzadənin "Hacı Qara" tamaşasının afişası. 11 dekabr 1909-cu il

"Nicat" Müsəlman Maarif Cəmiyyəti dram truppasının H. Z. Tağıyevin təzə teatrında aktyor Cahangir Zeynalovun səhnə fəaliyyətinin 25 illiyi münasibətilə səhnələşdirdiyi Mirzə Fətəli Axundzadənin "Vəziri-xani Sərab" tamaşasının afişası. 30 noyabr 1910-cu il

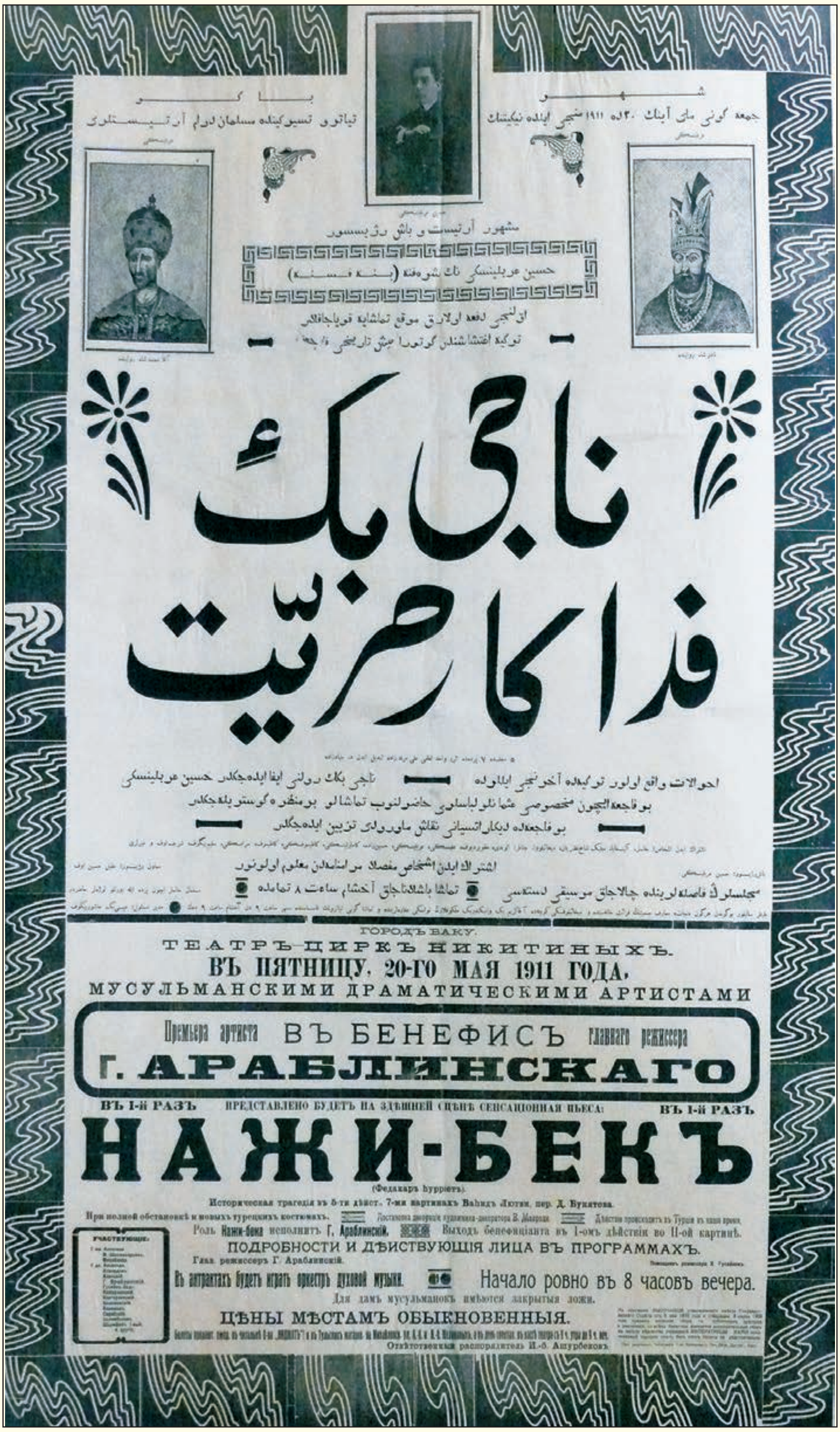

Müsəlman dram aktyorlarının Hüseyn Ərəblinskinin benefisi münasibəti ilə Nikitin qardaşlarının teatr-sirkində tamaşaya qoyduğu Vahid Lütfi Muradzadənin "Nacı bəy fədakari hürriyyət" tamaşasının afişası. 20 may 1911-ci il

"Nicat" Maarif Cəmiyyəti dram artistlərinin H.Z.Tağıyevin teatrında Hüseyn Ərəblinskinin quruluşunda səhnəyə qoyduğu Fridrix Şillerin "Qaçaqlar" tamaşası. 12 oktyabr 1912-ci il

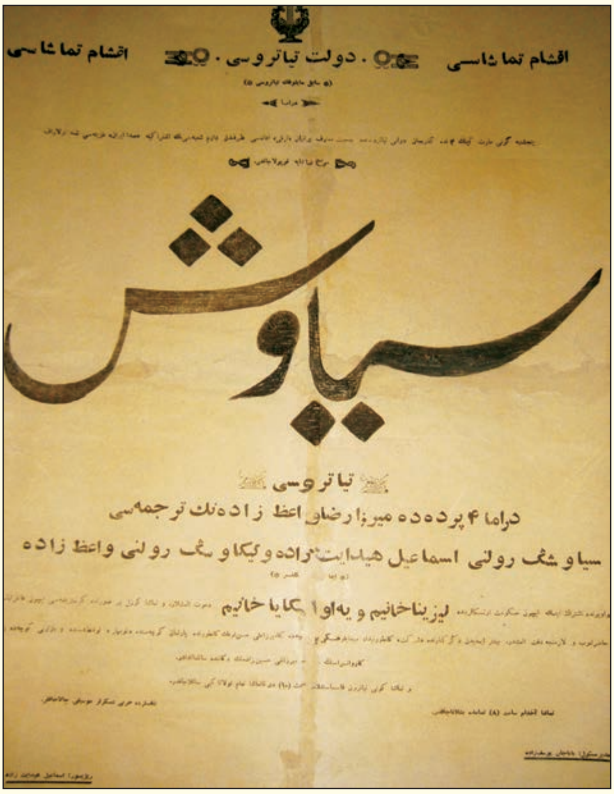

Mirzə Rza Vaizzadənin tərcümə etdiyi "Səyavuş" tamaşasının afişası. Azərbaycan Dövlət Teatrında İran Maarif Cəmiyyəti tərəfindən səhnəyə qoyulmuşdur. Rejissoru və Səyavuş rolunun ifaçısı İsmayıl Hidayətzadədir. Həmçinin Vaizzadə, xanım Natalya Lizina, xanım Yeva Olenskaya və b. iştirak edirlər. 4 mart 1919-cu il

Üzeyir və Zülfüqar Hacıbəyli qardaşlarının teatr truppası. 1918-1919-ci illər mövsümü. Yerdə oturublar: Hacıbaba Şərifov, Abbasmirzə Şərifzadə, Xəlil Hüseynov, Rəşidov, X.Bağdadbəyov. İkinci sırada, soldan Lizina, Sürəyya, Tanailidi, Hüseynova, Hüseynqulu Sarabski, Zülfüqar Hacıbəyli, Üzeyir Hacıbəyli, Müslüm Maqomayev, Məxfurə Yermakova, Aleksandra və Yeva Olenskaya bacıları. Ayaqüstə: soldan Ə.Hüseynzadə, Sidqi Ruhulla və b.

Azərbaycan Hökumət Teatrında Üzeyir və Zülfüqar Hacıbəyli qardaşları truppasının ilk dəfə məşhur artist Hüseynqulu Sarabskinin və dirijor Müslümün (benefisinə) şərəfinə səhnəyə qoyduğu Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operasının afişası. 7 mart 1919-cu il

ПРАВИТЕЛЬСТВЕННЫЙ ТЕАТРЪ

ПРОГРАММА

ШАХЪ ИСМАИЛЪ

Начало ровно въ 7½ час. вечера

شاه اسماعیل

Azərbaycan Hökumət Teatrında Aleksandra Olenskaya və Hacıbaba Şərifovun benefisi münasibətilə tamaşaya qoyulan Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operasının proqramı. Aslan şah –Hacıbaba Şərifov, Gülzar – Aleksandra Olenskaya. Baş rejissor – Abbas Mirzə Şərifzadə. 7 aprel 1919-cu il

Azərbaycan Dövlət Teatrosu heyətinin möhürü.
1919-cu il

Sidqi Ruhullanın
Əbdürrəhim bəy Haqverdiyevin
“Ağa Məhəmməd şah Qacar”
pyesində Ağa Məhəmməd şah
Qacar rolunu ifa edərkən
istifadə etdiyi
səhnə tacı

Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrı
(Akademik Milli Dram Teatrı – AMDT)

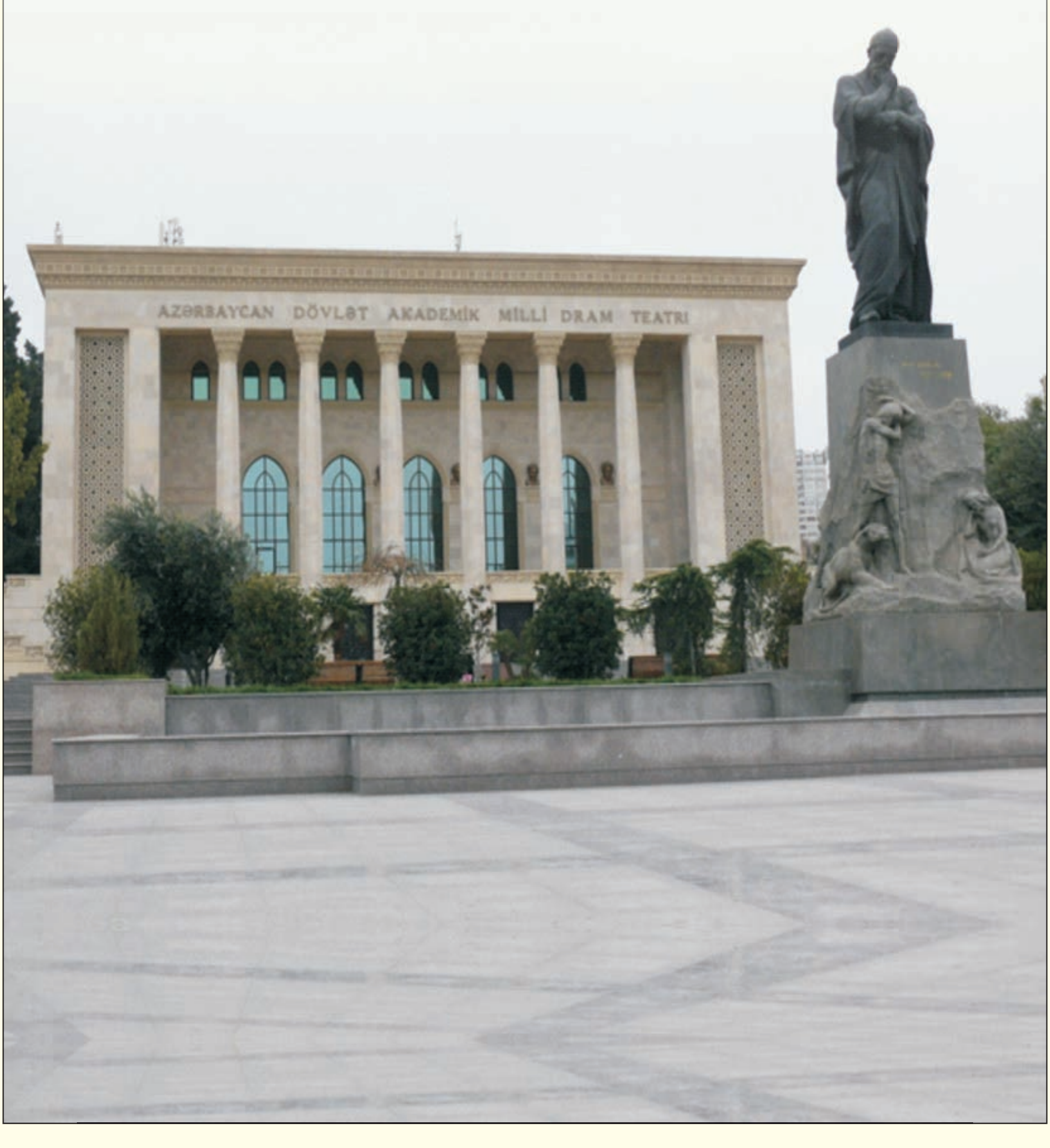

79. **Fotoşəkil**. Azərbaycan teatr xadimlərinin bir qrupu: İsmayıl Hidayətzadə, Abbas Mirzə Şərifzadə, Bədurə Əfqanlı, Rza Əfqanlı. 1920-ci illər. Ölçüsü: 11,3x15 sm. SMF № 2087/7

80. **Fotoşəkil** (paspartu üzərində). Rza Təhmasib. Üzərində rus dilində "Bu şəkildə təsvir olunan Rizaqulu Abasqulu oğlu Təhməzbəyovdur. İrəvan quberniyası Naxçıvan qəzasının II sahəsinin pristavı" yazılmış, imza və möhürlə təsdiqlənmişdir. 1920-ci illər. Ölçüsü: 6,5x8,5 sm. SMF № 165/4

81. **"Yeni fikir"** qəzetinə əlavə. N 65, 1923-cü il. Azərbaycan teatrının 50 illiyi münasibətilə buraxılmışdır. "Birinci dramaturq möhtərəm Mirzə Fətəli Axundov, teatr yazıçılarımızdan Nəcəf bəy Vəzirov, Türk dram cəmiyyətinin baş rejissoru Mir Seyfəddin Kirmanşahlı, məşhur dramaturqlarımızdan Əbdürrəhim bəy Haqverdiyev, artistlər-Sürəyya xanım, Xanım Tanailidi, Tərlan xanım, Mustafa Mərdanov, İbrahim İsfahanlı, Həsən Səbri, Əhməd Salahlı, Əkbər Seyfi"nin şəkilləri olan vərəqdən ibarətdir. SMF № 165(1)

82. **Məramnamə.** Qəmər xanım və Əli Qurbanovun şərəfinə Rustaveli teatrosunda Türk Akademik Dram Cəmiyyəti tərəfindən tamaşaya qoyulan Nikolay Qoqolun məşhur "Revizor" komediyası. 5 pərdədə. Tərcümə edəni – Cəfər Cabbarzadə, baş rejissor – Aleksandr Tuqanov. 11 aprel 1924-cü il. HXƏF № 2141

83. **Fotoşəkil** (paspartu üzərində). Yazıçı – dramaturq Cəfər Cabbarlı. 1926-cı il. Ölçüsü: 27,5x40 sm. SMF № 2087(14)

84. **Tərcümeyi-hal**. Yazıçı – dramaturq Əbdürrəhim bəy Haqverdiyevin ədəbi fəaliyyətinin 35 illiyi ilə əlaqədar nəşr edilmişdir. Tiflis, Rustaveli teatrı. 4 fevral 1927-ci il. Azərbaycan və rus dillərində. SMF № 2070(1)

85. **Fotoşəkil**. Dadaş Bünyadzədə adına Azərbaycan Türk Dram Teatrosunun aktyoru Mirzağa Əliyev. 1927-ci il. Ölçüsü: 10x4,5 sm. SMF № 165(6)

86. **Fotoşəkil**. Dadaş Bünyadzədə adına Dövlət Türk Akademik Teatrosunun aktyoru Abbas Mirzə Şərifzadə C.Cabbarlının "Od gəlini" tamaşasında Elxan rolunda. 1928-ci il. Ölçüsü: 13x17,5 sm. HXƏF № 1927

87. **Proqram**. Dadaş Bünyadzədə adına Dövlət Türk Akademik Teatrosunda birinci türk dramnəvisi M.F.Axundovun vəfatından 50 il keçməsi münasibətilə təntənəli tamaşa – "Hacı Qara" komediyası. 13 mart 1928-ci il. HXƏF № 957

88. **Məramnamə**. Sətin parça üzərindədir. Dadaş Bünyadzadə adına Dövlət Türk Akademik Teatrosunda Aleksandr Tuqanovun quruluşunda səhnəyə qoyulmuş Rinda Alekseyevanın "Dəmir divar" ("Əlahəzrət") tamaşası. 4 pərdəli dram.

Tərcümə edən: İsmayıl İsmayılov. Rollarda: Rza Təhmasib, Abbas Mirzə Şərifzadə, Gülbahar xanım, Məmmədəli Vəlixanlı, Dadaş Şaraplı, Möhsün Sənani, Rza Əfqanlı, Əli Qurbanov, Ülvi Rəcəb, İsmayıl Hidayətzadə, Hacı Məmməd Qafqazlı, Məhəmməd Nuri. 1928-ci il. HXƏF № 976

89. **Məramnamə**. Sətin parça üzərindədir. Dadaş Bünyadzadə adına Dövlət Türk Akademik Teatrosunda məşhur Amerika ədibi Biçerstonun eyni adlı romanı əsasında Aleksandr Tuqanovun quruluşunda səhnəyə qoyulmuş "Tom dayının koması" tamaşası. 6 pərdəli dram. Tərcümə edən: Qafarov. Rollarda: Möhsün Sənani, Məhəmməd Nuri, Cəvahir xanım, Ələsgər Şərifov, Rza Əfqanlı, Ülvi Rəcəb, Əli Qurbanov, Məmmədəli Vəlixanlı, Yeva xanım (Olenskaya), Dadaş Şaraplı, Mustafa Mərdanov, Tanailidi xanım, Əzizə xanım və b. 1928-ci il. HXƏF № 975

90. **Fotosurət.** Teatr məktəbinin tələbələri Adil İsgəndərov, Baxış Kələntərli, Həsən Əliyev, Süleyman Tağızadə. 1929-cu il. Ölçüsü: 11,5x17 sm. SMF № 2082/7

91. **Fotoşəkil.** Aktyor Məmmədəli Vəlixanlı Vilyam Şekspirin "On ikinci gecə", Cəfər Cabbarlının "1905-ci ildə", Konstantin Trenyovun "Lyubov Yarovaya" tamaşalarında. 1930-1950-ci illər. Ölçüsü: 10x17 sm. SMF № 2082/8

92. **Kitab.** Azərbaycan Dövlət Türk Bədaye Teatrosunun SSRİ üzrə qastrol səfəri. Bakı, 1930-cu il (rus dilində). İçərisində aktyorların şəkilləri, "Hacı Qara", "Od gəlini", "Namus", "Hamlet", "Gülən adam" tamaşaları haqqında mətnlər və səhnələrdən şəkillər vardır. HXƏF № 3046

93. **Kitab.** SSRİ xalqlarının teatr və incəsənət olimpiadası. Moskva, iyun-iyul, 1930-cu il (rus, alman və ingilis dillərində). "Azərbaycan incəsənəti" bölməsində Azərbaycan Dövlət Türk Bədaye Teatrosu barədə məlumat vardır. 40 səhifə. SMF № 2070/5

94. **Fotosurət.** Azərbaycan teatr xadimlərinin bir qrupu: Cəfər Cabbarlı, Abbas Mirzə Şərifzadə, Rza Təhmasib, Aleksandr Tuqanov. 1930-cu illərin əvvəli. Ölçüsü: 22x28,1 sm. SMF № 165(7)

95. **Fotoşəkil**. Aktyor Ülvi Rəcəb Vilyam Şekspirin "Hamlet" pyesində baş rolda. 1930-cu il. Ölçüsü: 8x14 sm. HXƏF № 3047

96. **Fotoşəkil.** Aktrisa Qəmər xanım (Tamara Vissarionovna Topuriya). Bakı, 1930-cu il. Ölçüsü: 9x13,5 sm. SMF № 2087(23)

97. **Fotoşəkil.** Hüseyn Cavidin "Knyaz" tamaşasından səhnə. 1930-cu il. Ölçüsü: 11x15,5 sm. SMF № 2087(20)

98. **Fotoşəkil.** Cəfər Cabarlının "Od gəlini" tamaşasından səhnə. 1930-cu il. Ölçüsü: 11,5x7,5 sm. SMF № 2087(16)

99. **Fotoşəkil.** Vilyam Şekspirin "Hamlet" tamaşasından səhnə. 1930-cu il. Ölçüsü: 10,5x14,5 sm. SMF № 2087(25)

100. **Fotoşəkil**. Azərbaycan teatr xadimlərinin bir qrupu: Mustafa Mərdanov, Əli Qurbanov, İsmayıl Hidayətzadə, Aleksandr Tuqanov, Cəfər Cabbarlı. 1931-ci il. Ölçüsü: 12x17,5 sm. HXƏF № 1976.

101 **-103. Fotoşəkil.** Konstantin Trenyovun "Lyubov Yarovaya" tamaşasından səhnələr (3 ədəd). Şvandiya rolunda – İsmayıl Hidayətzadə. 1931-ci il. Ölçüsü: 11,4x14,5 sm. SMF № 2087(24).

104. **Fotoşəkil.** Cəlil Məmmədquluzadənin "Ölülər" tamaşasından səhnə. 1933-cü il. Ölçüsü: 9,5x14,5 sm. SMF № 2087(19).

105. **Fotoşəkil.** Aktyor Məmmədəli Vəlixanlı. 1 aprel 1933-cü il. Şəkilin arxasında aktyorun imzası və şəkilin çəkilmə tarixi vardır. Ölçüsü: 13x8,2 sm. SMF, DK, № 12189

106. **Afişa.** Məşədi Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Dram Teatrosunun Azərbaycan türk teatrının 60 illiyi (1873-1933) münasibətilə Qara dəniz sahili-Simferopol, Sevastopol, Kerç, Yalta, Batum şəhərlərinə qastrol səfəri. Repertuarda Cəfər Cabbarlının "Yaşar", Cəlil Məmmədquluzadənin "Ölülər", Vilyam Şekspirin "Otello" və "Hamlet" tamaşaları. İyun-iyul 1933-cü il. SMF № 663(4)

107. **Fotoşəkil**. M.Cananın "Şahnamə" tamaşasından "Bazar" səhnəsi. Tamaşanın quruluşçu rejissoru İsmayıl Hidayətzadə, rəssamı Rüstəm Mustafayevdir. 1934-cü il. Ölçüsü: 19,2x25,5 sm. SMF № 2087(23)

108. **Proqram.** Bakı teatrları. M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Dram Teatrosu, Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrosu, M.Qorki adına Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrosunun tamaşaları. 1-15 aprel 1937-ci il. HXƏF № 966

109. **Fotoşəkil.** Vilyam Şekspirin "Romeo və Cülyetta" tamaşasından səhnə. Romeo – Ülvi Rəcəb, Cülyetta – Barat Şəkinskaya. 1937-ci il. Ölçüsü: 8x14 sm. SMF № 2070(37)

110. **Fotoşəkil.** "Romeo və Cülyetta" tamaşasından səhnə. Romeo – Ülvi Rəcəb, Cülyetta – Barat Şəkinskaya, Keşiş – Ağasadıq Gəraybəyli. 1937-ci il. Ölçüsü: 11,2x11,5 sm. SMF № 2070(36)

111. **Proqram-dəvətnamə**. M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Dram Teatrında dünya dramaturgiyasının böyük klassiki Vilyam Şekspirin anadan olmasının 375 illiyinə həsr olunmuş təntənəli gecə. 23 aprel 1939-cu il. SMF № 2070(18)

112. **Afişa.** M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Dram Teatrında Adil İsgəndərovun quruluşunda səhnəyə qoyulmuş Səməd Vurğunun "Xanlar" tamaşası. Rollarda: Azərbaycan SSR Xalq artistləri Sidqi Ruhulla, Mərziyə Davudova, Azərbaycan SSR Əməkdar artistləri Ələsgər Ələkbərov, Rza Əfqanlı, Ağasadıq Gəraybəyli və b. 2, 3, 4 yanvar 1939-cu il. HXƏF № 1552

113. **Fotoşəkil.** Azərbaycan SSR Xalq artisti Ələsgər Ələkbərov və Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Məmmədəli Vəlixanlı hərbi məşqlər zamanı. 12 noyabr 1941-ci il. SMF № 2082 (80)

114. **Məramnamə**. M.Əzizbəyov adına Qırmızı Əmək Bayrağı ordenli Azərbaycan Dövlət Dram Teatrının 75 illik yubileyinə həsr edilmiş konsert. Bakı, 1949-cu il. SMF № 2070(27)

115. **Təbrik ünvanı**. M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Dram Teatrının 75 illik yubileyi münasibətilə 26611 saylı hərbi hissə tərəfindən. 23 iyul 1949-cu il. SMF № 2082(2)

116. **Təbrik ünvanı.** M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Dram Teatrının 75 illik yubileyi münasibətilə Azərbaycan neftçiləri tərəfindən. 23 iyul 1949-cu il. HXƏF № 164

117. **Afişa.** M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Dram Teatrının 75 illiyinə həsr olunmuş dekada tamaşaları ("Sərgüzəşti vəziri xani Lənkəran", "Vaqif", "Solğun çiçəklər", "Otello", "Aydınlıq", "O tayda", "1905-ci ildə", "Bahar suları", "Tufan", "Şərqin səhəri"). 20-30 iyul 1949-cu il. HXƏF № 969

118. **Albom.** Cildinə qırmızı məxmər çəkilmişdir. Azərbaycan Dövlət Dram Teatrının 75 illiyi münasibətilə hazırlanmışdır. İçərisində teatrın aktyorlarının və onların ifa etdikləri rolların fotoşəkilləri vardır. 1949-cu il. HXƏF N 81

119. **Fotoaçıqça**. Dövlət mükafatı laureatı, Azərbaycan SSR Xalq artisti Kazım Ziya. Bakı, 24 may 1949-cu il. Ölçüsü: 8,5x14,5 sm. SMF № 344(48)

120. **Fotoşəkil**. Cəfər Cabbarlının "Almaz" tamaşasında Ocaqqulu rolunun ifaçısı aktyor Məmmədəli Vəlixanlı. 1950-ci il. Ölçüsü: 12,5x17,5 sm. SMF № 665(2)

121. **Fotoşəkil**. Cəfər Cabbarlının "Almaz" tamaşasından səhnə. Almaz – Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Leyla Bədirbəyli, Şərif – Azərbaycan SSR Xalq artisti Möhsün Sənani, Ocaqqulu – Azərbaycan SSR Xalq artisti Məmmədəli Vəlixanlı. 1950-ci illər. Ölçüsü: 12,5x17,5 sm. SMF № 665(1)

122. **Afişa.** M.Əzizbəyov adına Qırmızı Əmək Bayrağı ordenli Azərbaycan Dövlət Dram Teatrında Azərbaycan SSR xalq artisti, professor A.A.Tuqanovun anadan olmasının 85 illiyi və səhnə fəaliyyətinin 65 illiyinə həsr olunmuş təntənəli gecə. 1. Rəsmi hissə. 2. Bədii hissə. İştirak edirlər: M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Dram Teatrının, Səməd Vurğun adına Rus Dram Teatrının, M.Qorki adına Gənc Tamaşaçılar Teatrının və M.Maqomayev adına Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasının artistləri. 12 iyun 1956-cı il. HXƏF № 977

123. **Afişa.** M.Əzizbəyov adına Qırmızı Əmək Bayrağı ordenli Azərbaycan Dövlət Dram Teatrının Zaqafqaziya respublikalarının teatr baharı zamanı nümayiş etdirdiyi Adil İsgəndərovun quruluşunda Cabbar Məcnunbəyovun "İliç buxtası" tamaşası. Rollarda: Leyla Bədirbəyli, Qafar Həqqi, Hökumə Qurbanova, Ağasadıq Gəraybəyli, Mustafa Mərdanov və b. 5-6 iyun 1958-ci il. SMF № 1669

124. **Proqram.** Moskvada Azərbaycan ədəbiyyatı və incəsənəti dekadası zamanı nümayiş etdirilən M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Akademik Dram Teatrında səhnəyə qoyulmuş Vilyam Şekspirin "Otello" tamaşası. May, 1959-cu il. SMF № 2082(1)

125. **Proqram**. Moskvada Azərbaycan ədəbiyyatı və incəsənəti dekadası zamanı nümayiş etdirilən M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Akademik Dram Teatrında səhnəyə qoyulmuş Cabbar Məcnunbəyovun "İliç buxtası" tamaşası. May, 1959-cu il. SMF № 2082(20)

126. **Proqram**. Moskvada Azərbaycan ədəbiyyatı və incəsənəti dekadası zamanı nümayiş etdirilən M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Akademik Dram Teatrında səhnəyə qoyulmuş Cəfər Cabbarlının "Almaz" tamaşası. May, 1959-cu il. SMF № 2082(18)

127. **Proqram**. Moskvada Azərbaycan ədəbiyyatı və incəsənəti dekadası zamanı nümayiş etdirilən M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Akademik Dram Teatrında səhnəyə qoyulmuş Səməd Vurğunun "Fərhad və Şirin" tamaşası. May, 1959-cu il. HXƏF № 1254

128. **Albom**. "Cəfər Cabbarlı". İçərisində "Cəfər Cabbarlı və teatr" mövzüsunda mətn (Cəlal Məmmədov yazmışdır) və yazıçı-dramaturqun səhnə əsərlərindən şəkillər vardır. 65 səhifə. Albom Azərbaycan Teatr Cəmiyyəti tərəfindən 1960-cı ildə buraxılmışdır. HXƏF № 5010

129. **Afişa.** M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Akademik Dram Teatrında Azərbaycan SSR Xalq artisti Ələsgər Ələkbərovun anadan olmasının 50 illiyi və səhnə fəaliyyətinin 35 illiyinə həsr olunmuş təntənəli yubiley gecəsi. Bədii hissədə Ələsgər Ələkbərovun iştirakı ilə Səməd Vurğunun "Vaqif", İlyas Əfəndiyevin "Bahar suları", Vilyam Şekspirin "Otello" tamaşalarından parçalar. Baş rejissor – Mehdi Məmmədov 24 noyabr 1960-cı il. HXƏF № 1554

130. **Afişa**. M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Akademik Dram Teatrında Adil İsgəndərovun quruluşunda səhnəyə qoyulmuş Vilyam Şekspirin "Otello" tamaşası (tərcümə edəni – Cəfər Cabbarlı). Otello rolunda – Azərbaycan SSR Xalq artisti Ələsgər Ələkbərov. 6 mart 1961-cı il. HXƏF № 1545

131. **Afişa.** M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Akademik Dram Teatrında Tofiq Kazımovun quruluşunda səhnəyə qoyulmuş Viktor Huqonun "Mariya Tüdor" tamaşası. Hökumə Qurbanova, Ağasadıq Gəraybəyli, Ağadadaş Qurbanov, Aqşin Vəlixanov, Əli Zeynalov, Məmmədrza Şeyxzamanovun və b. iştirakı ilə. 17, 18 mart 1962-ci il. SMF № 2082(26)

132. **Afişa.** M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Akademik Dram Teatrında Mirzə Fətəli Axundovun anadan olmasının 150 illiyi münasibətilə Əşrəf Quliyevin quruluşunda səhnəyə qoyulmuş "Hacı Qara" tamaşası. Ağadadaş Qurbanov, Əliağa Ağayev, Qafar Həqqi, Aqşin Vəlixanov, Abbas Rzayevin və b. iştirakı ilə. 26, 28, 29 oktyabr 1962-ci il. SMF № 2082(27)

133. **Buklet-proqram**. M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Akademik Dram Teatrında səhnəyə qoyulmuş Cəlil Məmmədquluzadənin "Ölülər" tamaşası. 1966-cı il. SMF № 2082(22)

134. **Qrammofon valı.** Azərbaycan Dövlət Akademik Dram Teatrının ustad sənətkarları. Ümumittifaq "Melodiya" şirkəti. I tərəfi: M.F.Axundovun "Lənkəran xanının vəziri", Sabit Rəhmanın "Toy", Mirzə İbrahimovun "Həyat" tamaşalarından parçalar. Barat Şəkinskaya, Atamoğlan Rzayev, Ağasadıq Gəraybəylinin və b. ifasında. II tərəfi: Vilyam Şekspirin "Romeo və Cülyetta", Cəfər Cabbarlının "Almaz", Səməd Vurğunun "Fərhad və Şirin" tamaşalarından parçalar. Leyla Bədirbəyli, Möhsün Sənani, Ağasadıq Gəraybəyli, Barat Şəkinskaya və Sona Hacıyevanın ifasında. 1970-ci illər. HXƏF № 5090

135. **Qrammofon valı**. Azərbaycan Dövlət Akademik Dram Teatrının ustad sənətkarları. Ümumittifaq "Melodiya" şirkəti. I tərəfi: Vilyam Şekspirin "Hamlet", Aleksandr Puşkinin "Borus Qodunov", Lev Tolstoyun "Canlı meyit", Hüseyn Cavidin "Xəyyam" tamaşalarından monoloqlar və Ömər Xəyyamın rübailəri. Mehdi Məmmədovun ifasında. II tərəfi: Səməd Vurğunun "Fərhad və Şirin", "Vaqif" tamaşalarından parçalar. Hökumə Qurbanova, Məxluqə Sadıqova, Əli Zeynalov, Hamlet Xanızadə və Abbas Rzayevin ifasında. 1970-ci illər. HXƏF № 5091

136. **Qrammofon valı**. Azərbaycan Dövlət Akademik Dram Teatrının ustad sənətkarları. Ümumittifaq "Melodiya" şirkəti. I tərəfi: Vilyam Şekspirin "Otello", Səməd Vurğunun "Vaqif" tamaşalarından parçalar. İsmayıl Dağıstanlı, Mirvari Novruzova, Leyla Bədirbəyli, Əli Zeynalov, Ramiz Məlikovun və b. ifasında. II tərəfi: Maksim Qorkinin "Meşşanlar", Cəfər Cabbarlının "Solğun çiçəklər",

Cəlil Məmmədquluzadənin “Ölülər”, Sabit Rəhmanın “Əliqulu evlənir” tamaşalarından parçalar. İsmayıl Osmanlının ifasında. 1970-ci illər. HXƏF № 5089

137. **Poçt zərfi**. Azərbaycan Dövlət Akademik Dram Teatrının 100 illiyinə həsr edilmişdir. 1973-cü il. Ölçüsü: 11x16 sm. SMF № 2082(10)

138. **Afişa.** M.Əzizbəyov adına Lenin ordenli(1974) və Qırmızı Əmək Bayrağı ordenli (1949) Azərbaycan Dövlət Akademik Dram Teatrında Oruc Qurbanovun quruluşunda “Sənsiz” tamaşası. Əliabbas Qədirov, Firəngiz Mütəllimova, Hicran Mehbalıyeva, Ramiz Novruzovun və b. iştirakı ilə. 1974-cü il. SMF № 2082(13)

139. **Buklet-proqram**. Azərbaycan Dövlət Akademik Dram Teatrında səhnəyə qoyulmuş Səməd Vurğunun “İnsan” tamaşası. Moskva şəhərində nümayiş etdirilmişdir. 1974-cü il. SMF № 2082(23)

140. **Buklet-proqram**. Azərbaycan Dövlət Akademik Dram Teatrında səhnəyə qoyulmuş İlyas Əfəndiyevin “Mahnı dağlarda qaldı” tamaşası. Moskva şəhərində nümayiş etdirilmişdir. 1974-cü il. SMF № 2082(21)

141. **Buklet-proqram**. Azərbaycan Dövlət Akademik Dram Teatrında səhnəyə qoyulmuş Nikolay Poqodinin “Əsrin hökmü” tamaşası. Moskva şəhərində nümayiş etdirilmişdir. 1974-cü il. SMF № 2082(24)

142. **Proqram**. M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Akademik Dram Teatrında səhnəyə qoyulmuş Anarın “Şəhərin yay günləri” tamaşası. 1979-cu il. SMF № 2082(25)

143. **Afişa**. M.Əzizbəyov adına Lenin ordenli (1974) və Qırmızı Əmək Bayrağı ordenli (1949) Azərbaycan Dövlət Akademik Dram Teatrında Mərahim Fərzəlibəyovun quruluşunda səhnəyə qoyulmuş İlyas Əfəndiyevin “Bizim qəribə taleyimiz” tamaşası. Amaliya Pənahova, Səyavuş Aslan, Əliabbas Qədirov, Yaşar Nuriyevin və b. iştirakı ilə. 1988-ci il. SMF № 2082(12)

144. **Afişa.** Azərbaycan Akademik Milli Dram Teatrında Mərahim Fərzəlibəyovun quruluşunda səhnəyə qoyulmuş İlyas Əfəndiyevin “Şeyx Xiyabani” tamaşası. Məlik Dadaşov, Həsən Turabov, Bəsti Cəfərova, Ramiz Məlikovun və b. iştirakı ilə. 1990-cı illər. SMF № 2082(15)

145. **Afişa**. Azərbaycan Akademik Milli Dram Teatrında Lütvi Məmmədbəyovun quruluşunda səhnəyə qoyulmuş Şıxəli Qurbanovun “Əcəb işə düşdük” tamaşası. Əliabbas Qədirov, Səyavuş Aslan, Zemfira Əliyeva, Aqşin Vəlixanov, Eldəniz Zeynalovun və b. iştirakı ilə. 1990-ci illər. SMF № 2082(16)

146. **Afişa**. Azərbaycan Akademik Milli Dram Teatrında Cəlil Məmmədquluzadənin 125 illik yubileyi münasibətilə Həsən Əblucun quruluşunda səhnəyə qoyulmuş "Anamın kitabı" tamaşası. Safura İbrahimova, Aqşin Vəlixanlı, Bəsti Cəfərova, Rafiq Əzimovun və b. iştirakı ilə. 1991-ci il. SMF № 2082(11)

147. **Afişa.** Azərbaycan Akademik Milli Dram Teatrında Cənnət Səlimovanın quruluşunda səhnəyə qoyulmuş Səməd Vurğunun "Fərhad və Şirin" tamaşası. 27 sentyabr 1991-ci il. SMF № 2082(14)

148. **Afişa.** Azərbaycan Akademik Milli Dram Teatrında Mərahim Fərzəlibəyovun quruluşunda səhnəyə qoyulmuş İlyas Əfəndiyevin "Dəlilər və ağıllılar" tamaşası. Hacı Səyavuş Aslan, Rafael, Eldəniz Zeynalov, Bəsti Cəfərovanın və b. iştirakı ilə. 1992-ci il. SMF № 2087(17)

149. **Afişa.** Azərbaycan Respublikası Akademik Milli Dram Teatrının səhnəsində qoyulmuş İlyas Əfəndiyevin "Qarabağnamə" /Hökmdar və qızı/ (iki hissəli faciə) tamaşası. Quruluşçu rejissor- Xalq artisti Mərahim Fərzəlibəyov, quruluşçu rəssam – Əməkdar rəssam İsmayıl Məmmədov, musiqi tərtibatı – Həmid Kazımzadə . 1997-ci il. SMF № 2356

150. **Afişa.** Azərbaycan Akademik Milli Dram Teatrında Azərbaycanın Xalq artisti Məmmədəli Vəlixanlının anadan olmasının 100 illiyinə həsr olunmuş gecə. 19 aprel 2000-ci il. SMF № 2082(9)

151. **Afişa**. Azərbaycan Respublikası Akademik Milli Dram Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Cəlil Məmmədquluzadənin "Ölülər" (iki hissəli qəmli komediya) pyesi. Görkəmli rejissor, Respublikanın Xalq artisti Tofiq Kazımovun anadan olmasının 85 illiyinə həsr edilmiş xatirə gecəsi. Quruluşçu rejissor- Xalq artisti Mərahim Fərzəlibəyov, quruluşçu rəssam –Xalq rəssamı, Dövlət mükafatı laureatı Nazim Bəykişiyev, musiqi tərtibatı – Samir Fərzəlibəyov, teatrın baş rejissoru – Xalq artisti Mərahim Fərzəlibəyov. 14 yanvar 2008-ci il. SMF № 2367

152. **Proqram.** Azərbaycan Respublikası Akademik Milli Dram Teatrının səhnəsində qoyulmuş Mirzə Fətəli Axundzadənin "Müsyö Jordan və dərviş Məstəli şah" (2 hissəli komediya) tamaşası. Quruluşçu rejissor- İlham Elxanoğlu, quruluşçu rəssam –Xalq rəssamı, Dövlət mükafatı laureatı Nazim Bəykişiyev, musiqi tərtibatı – Səbuhi Məmmədov. Rollarda: Hatəmxanağa –Xalq artisti Rafael Dadaşov, Şəhrəbanu xanım –Xalq artisti Bəsti Cəfərova, Müsyö Jordan – Əməkdar artist Sabir Məmmədov, Elşən Cəbrayılov, Şahbaz bəy – Anar Heybətov, Dərviş Məstəli şah – Xalq artisti Telman Adıgözəlov. 2008-2009-cu il teatr mövsümü. SMF № 2351

153. **Proqram**. Azərbaycan Respublikası Akademik Milli Dram Teatrının səhnəsində qoyulmuş İlyas Əfəndiyevin "Boy çiçəyi" (iki hissəli lirik dram) tamaşası. Tamaşanın rejissoru və rəssamı – Xalq artisti Azər Paşa Nemətov. Rollarda Həsənzadə - Xalq artisti Fuad Poladov, Xurşid xanım –Xalq artisti Şükufə Yu-

supova, Nargilə - Əməkdar artist Məsmə Aslanqızı, Nəzakət – Əməkdar artist Hicran Nəsirova və b. 2000-ci illər. SMF № 2352

154. **Proqram**. Azərbaycan Respublikası Akademik Milli Dram Teatrının səhnəsində qoyulmuş Elçinin "Şekspir" (iki hissəli qəmli komediya) tamaşası. Quruluşçu rejissor – Petru Vutkereu, tərtibat rəhbəri –Xalq rəssamı, Dövlət mükafatı laureatı Nazim Bəykişiyev, quruluşçu rəssam – Ramin Bəykişiyev, musiqi tərtibatı – Həmid Kazımzadə. Rollarda: Baş həkim – Əməkdar artist Ayşad Məmmədov, Həkim – Nigar Güləhmədova, Sanitar – Aslan Şirinov və b. 2000-ci illər. SMF № 2353

155. **Afişa.** Azərbaycan Respublikası Akademik Milli Dram Teatrının səhnəsində qoyulmuş Mir Cəlalın "Dirilən adam"(eyni adlı romanın motivləri əsasında iki hissəli dram) tamaşası. Quruluşçu rejissor və səhnə variantının müəllifi – Əməkdar İncəsənət Xadimi Oruc İzzətoğlu (Qurbanov), quruluşçu rəssam – Əməkdar rəssam, Dövlət mükafatı laureatı Nazim Bəykişiyev, bəstəkar –Xalq artisti Aqşin Əlizadə. Rollarda: Xalq artistləri- Elxan Ağahüseynoğlu, Nurəddin Mehdixanlı, Ramiz Novruz. Əməkdar artistlər- Bürcəli Əsgərov, Əli Nur, Firuz Xudaverdiyev və b. Teatrın bədii rəhbəri və direktoru – Xalq artisti, Dövlət mükafatı laureatı Əliabbas Qədirov. 2000-ci illər. SMF № 2357

156. **Afişa.** Azərbaycan Respublikası Akademik Milli Dram Teatrının səhnəsində qoyulmuş Əli Əmirlinin "Mesenat" (2 hissəli ailə dramı) tamaşası. Quruluşçu rejissor- Bəhram Osmanov, quruluşçu rəssam – Əməkdar rəssam İsmayıl Məmmədov, bəstəkar –Xalq artisti Səyavuş Kərimi, teatrın bədii rəhbəri və direktoru – Əliabbas Qədirov. 2000-ci illər. SMF № 2359

157. **Afişa.** Azərbaycan Respublikası Akademik Milli Dram Teatrının səhnəsində qoyulmuş "Misir gecələri"(M.S.Ordubadinin "Sevgililər", N.Hikmətin "Yusif və Züleyxa", V.Şekspirin "Antoni və Kleopatra" əsərlərindən istifadə olunmuşdur) (iki hissəli məhəbbət faciəsi) tamaşası. Quruluşçu rejissor və səhnə redaksiyasının müəllifi – Xalq artisti Mərahim Fərzəlibəyov,quruluşçu rəssam – Əməkdar rəssam, Dövlət mükafatı laureatı Nazim Bəykişiyev, rəssam – Xalq rəssamı, Dövlət mükafatı laureatı Rafis İsmayılov, rejissor assistenti – Əməkdar artist Əli Nur. Rollarda: Məleykə Əsədova, Füzuli Hüseynov, Elxan Quliyev və b. Teatrın bədii rəhbəri və direktoru –Xalq artisti, Dövlət mükafatı laureatı Əliabbas Qədirov. 2000-ci illər. SMF № 2358

158. **Afişa.** Azərbaycan Respublikası Akademik Milli Dram Teatrının səhnəsində qoyulmuş İlyas Əfəndiyevin "Xurşidbanu Natəvan" (iki hissəli tarixi psixoloji dram) tamaşası. Tamaşa Ümummilli lider Heydər Əliyevin 85 illiyinə həsr olunur. Quruluşçu rejissor- Əməkdar İncəsənət Xadimi Bəhram Osmanov, rəssam –Əməkdar rəssam İsmayıl Məmmədov, bəstəkar – Əməkdar İncəsənət Xadimi Cavanşir Quliyev, teatrın baş rejissoru – Mərahim Fərzəlibəyov. 2008-ci il. SMF № 2364

SSRİ Xalq artisti (1949) Sidqi Ruhullanın - Ruhulla Axundov (1886-1956) kolleksiyasından:

159. **Fotoşəkil.** Aktyor Sidqi Ruhulla. 1930-cu illər. Ölçüsü: 11,3x16,5 sm. SMF № 2082(6)

160. **Qın** (səhnə rekviziti). Taxtadandır, üzəri zərli parça ilə örtülmüşdür. Ucu şişvari metaldan hazırlanmışdır. 1940-1950-ci illər. HXƏF № 5500

161. **Qın** (səhnə rekviziti). Taxtadandır, üzəri müxtəlif rəngli naxışlı parça ilə örtülmüşdür. Zolaqlı metal halqaya bərkidilmiş kəməri var. 1940-1950-ci illər. HXƏF № 5501

162. **Qın** (səhnə rekviziti). Taxtadandır. Üzərinə mavi rəngli naxışlarla bəzədilmiş zərli parça çəkilmişdir. Ucuna 12 sm uzunluqda üzərində qızılı rəngli naxışı olan metal bərkidilmişdir. 1940-1950-ci illər. HXƏF № 5502

163. **Qrim dəsti**. 1950-ci illər. EF № 5494

164. **Kitab**. Məhəmməd Cəfər Cəfərov "Sidqi Ruhulla". Bakı, Azərnəşr, 1956-cı il. 42 səhifə. SMF № 2177(5)

SSRİ Xalq artisti (1949) Mərziyə Yusif qızı Davudovanın (1901-1962) kolleksiyasından:

165. **Fotoşəkil.** Aktrisa Mərziyə Davudova. 1930-cu illər. Ölçüsü: 18x13 sm. HXƏF № 991

166. **Fotoşəkil.** Mərziyə Davudova Vilyam Şekspirin "Maqbet" pyesində Ledi Maqbet rolunda. 1931-ci il. Ölçüsü: 13x18 sm. HXƏF № 992

167. **Fotoşəkil.** Mərziyə Davudova – Ledi Maqbet və Abbas Mirzə Şərifzadə - Maqbet rollarında. 1936-cı il. Ölçüsü: 17x12 sm. HXƏF № 980

168. **Diplom**. Mərziyə Davudovaya SSRİ Nazirlər Sovetinin qərarı ilə Stalin mükafatı laureatı adının verilməsi haqqında. 20 aprel 1948-ci il. HXƏF № 1524

169. **Qırmızı Əmək Bayrağı ordeni.** Mərziyə Davudovaya verilmişdir. N 40210. 11 aprel 1946-cı il. KTFMF № 148

170. **Üzvlük bileti N15**. Azərbaycan Teatr Cəmiyyəti tərəfindən verilmişdir. 1950-ci il (Mərziyə Davudova 1956-1962-ci illərdə Azərbaycan Teatr Cəmiyyətinə rəhbərlik etmişdir). HXƏF № 1528

171. **Deputat nişanı** № 223. Mərziyə Davudovanındır. Azərbaycan SSR Ali Sovetinin 3-cü çağırış sessiyası. 1951-ci il. KTFMF № 150

172. **Şərəf nişanı ordeni** № 313437. Mərziyə Davudovaya verilmişdir. 20 iyun 1959-cu il. KTFMF № 149

173. **Vəsiqə** № 110. Mərziyə Davudovanın Məşədi Əzizbəyov adına Azərbaycan Akademik Dram Teatrının aktrisası olması barədədir. 13 fevral 1961-ci il.

174. **Təbrik məktubu**. SSRİ Xalq artisti Mərziyə Davudovanın anadan olmasının 60 illiyi münasibətilə Azərbaycan SSR EA tərəfindən göndərilmişdir. 20 may 1961-ci il. HXƏF № 1520

175. **Təbrik məktubu**. SSRİ Xalq artisti Mərziyə Davudovanın anadan olmasının 60 illiyi münasibətilə Azərbaycan Kinematoqrafiya İşçiləri İttifaqı tərəfindən göndərilmişdir. 20 may 1961-ci il. HXƏF № 1519

Azərbaycan SSR Xalq artisti (1938) İsmayıl Hüseyn oğlu Hidayətzadənin (1901-1951) kolleksiyasından:

176. **Fotoşəkil.** Aktyor İsmayıl Hidayətzadə. 1920-ci illər. Ölçüsü: 13,5x8,5 sm. HXƏF № 1379

177. **Vəsiqə.** SSRİ İncəsənət Xadimləri Həmkarlar İttifaqının üzvü olması barədədir. 1924-cü il. HXƏF № N 1990

178. **Fotoşəkil.** Cəfər Cabbarlının “Od gəlini” tamaşasında İsmayıl Hidayətzadə - Qorxmaz, Abbas Mirzə Şərifzadə - Elxan rollarında. 1928-ci il. Ölçüsü: 13x17,5 sm. SMF № 2087(1)

179. **Fotoşəkil.** İsmayıl Hidayətzadə Cəfər Cabbarlının “Sevil” pyesində Əbdüləli bəy rolunda. 1930-cu il. Ölçüsü: 12,5x17,5 sm. SMF № 2087(2)

180. **Fotoşəkil.** İsmayıl Hidayətzadə Cəfər Cabbarlının “1905-ci ildə” pyesində Salamov rolunda. 1931-ci il. Ölçüsü: 17x23 sm. SMF № 2087(3)

181. **Fotoşəkil.** İsmayıl Hidayətzadə Aleksandr Ostrovskinin “Günahsız müqəssirlər” tamaşasında Şmaqa rolunda. 1934-cü il. Ölçüsü: 13x18 sm. SMF № 2087(4)

182. **Fotoşəkil.** İsmayıl Hidayətzadə Mirzə Fətəli Axundovun eyni adlı tamaşasında Hacı Qara rolunda. 1935-ci il. Ölçüsü: 13x18 sm. SMF № 2087(5)

183. **Qələmdan.** Parçadandır. Üstü müxtəlif rəngli tozmuncuğu ilə dalğavari bəzədilmişdir. XIX əsrin ortalarında Şamaxıda toxunmuşdur. Ölçüsü: 28x8,5 sm. HXƏF № 1983

184. **İpək qurşaq**. Hər iki üzü müxtəlif rəngli ipək saplarla xalçatoxuma üsulu ilə hazırlanmışdır. XIX əsrin ortaları. Ölçüsü: 7x156 sm. HXƏF № 1984

185. **Qələmdan**. Papye-maşedəndir. Üzərində şərq miniatürləri vardır. XIX əsrin II yarısı. Ölçüsü" 4x22x3 sm. HXƏF № 1982

186. **Papiros qutusu**. Ağ metaldandır. Üzərində həndəsi və nəbati naxışlar həkk edilmişdir. Qapağının iç tərəfində rus dilində "Əziz İsmayıla Əliövsətdən xatirə. 1.IX.44-cü il. Təbriz" yazısı vardır. Ölçüsü: 6,5x9 sm. HXƏF № 1985

187. **Kitab.** Cəfər Cəfərov. "İsmayıl Hidayətzadə". Bakı, 1956-cı il. Cildinin iç tərəfində "Əziz dostum İsmayılın yadigarları Sultan xanım və Timurçinə müəllifdən. 1.III.57" avtoqrafı vardır. HXƏF № 1967

SSRİ Xalq artisti (1961) Ələsgər Hacıağa oğlu Ələkbərovun (1910-1961) kolleksiyasından:

188. Əlyazma**sı** (ərəb əlifbası ilə). Ümumi dəftər içərisində Azərbaycan Dövlət Dram teatrının aktyoru Ələsgər Ələkbərovun yazıçı-dramaturq Cəfər Cabbarlının "1905-ci ildə" və yazıçı Mirzə İbrahimovun "Həyat" pyeslərində ifa etdiyi Salamov və Süleyman rollarının mətnləri vardır. 1950-ci illər. HXƏF № 1582

189-193.**Fotoşəkillər** (5 ədəd). Aktyor Ələsgər Ələkbərov Heydər bəy ("Hacı Qara"), Salamov ("1905-ci ildə"), Xanlar, Cavanşir, Otello rollarında. Ölçüsü: 17x20 sm. 1950-ci illər. HXƏF № 1584

194. **Fəxri fərman.** Teatr incəsənəti sahəsində görkəmli fəaliyyətinə görə Ələsgər Ələkbərova Azərbaycan SSR Əməkdar artisti adının verilməsi haqqında. 4 noyabr 1938-ci il. HXƏF № 1567

195. **Fəxri fərman**. Teatr incəsənəti sahəsində görkəmli fəaliyyətinə görə Ələsgər Ələkbərova Azərbaycan SSR Xalq artisti adının verilməsi haqqında. 23 aprel 1940-cı il. HXƏF № 1569

196. **Fotoşəkil**. A. Şteynin "Şəxsi iş" pyesində Azərbaycan SSR Xalq artisti Ələsgər Ələkbərov – Xlebnikov və aktrisa Sofya Bəsirzadə - Maryana rollarında. 1956-cı il. HXƏF № 1584

197. **Fəxri fərman**. “Uzaq sahillərdə” bədii filmində Ferrero rolunun ifasındakı yaradıcılıq nailiyyətlərinə görə Azərbaycan SSR Xalq artisti Ələsgər Ələkbərova verilmişdir. Moskva, 24 yanvar 1959-cu il. HXƏF № 1583

198. **Təbrik ünvanı.** Azərbaycan SSR Xalq artisti Ələsgər Ələkbərovun anadan olmasının 50 illiyi münasibətilə SSRİ Mədəniyyət Nazirliyinin teatr şöbəsi tərəfindən verilmişdir. 1960-cı il. HXƏF № 1576

199. **Təbrik ünvanı**. Azərbaycan SSR Xalq artisti Ələsgər Ələkbərovun anadan olmasının 50 illiyi münasibətilə Səməd Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının kollektivi tərəfindən verilmişdir. 1960-cı il. HXƏF № 1574

200. **Qaz-qaz parça**. Üzərində Azərbaycan SSR Xalq artisti Ələsgər Ələkbərov Molla Pənah Vaqif və Fərhad rollarında təsvir edilmişdir. Anadan olmasının 50 illiyi münasibətilə Bülbülə qəsəbəsi zəhmətkeşlərinin hədiyyəsidir. 1960-cı il. HXƏF № 1578

201. **Fərman.** SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyəti tərəfindən Ələsgər Ələkbərova Sovet incəsənətinin inkişafında görkəmli xidmətlərinə görə SSRİ Xalq artisti adının verilməsi haqqında. 23 fevral 1961-ci il. HXƏF № 1568

Azərbaycan SSR Xalq artisti (1940) Əli Mirzəli oğlu Qurbanovun (1898-1962) kolleksiyasından:

202. **Fotoşəkil.** Aktyor Əli Qurbanov. 1929-cu il. Ölçüsü: 8x12 sm. HXƏF № 2140(1)

203. **Albom**. Cildinə tünd yaşıl məxmər çəkilmiş və zərlə “Альбом для стихов” yazılmışdır. İçərisinə Əli Qurbanovun müxtəlif rollarda çəkilmiş şəkilləri yapışdırılmışdır. 1940-cı il. HXƏF № 2140 (2)

204. **Fəxri fərman**. Əli Qurbanova teatr incəsənəti sahəsində görkəmli fəaliyyətinə görə Azərbaycan SSR-in 20 illiyi münasibətilə Azərbaycan SSR Baş Soveti Prezidiumunun 1940-cı il 23 aprel tarixli fərmanı ilə Azərbaycan SSR Xalq artisti adı verilmişdir. 3 dekabr 1940-cı il. HXƏF № 2099

205. **Diplom.** Ümumittifaq Dram və Musiqili teatrlar festivalının laureatı. Cəfər Cabbarlının “Almaz” tamaşasında Hacı Əhməd rolunun ifasına görə Azərbaycan SSR Xalq artisti Əli Qurbanova verilmişdir. Moskva, noyabr-dekabr 1957-ci il. HXƏF № 2103

206. **Buklet.** “Azərbaycan teatrının aktyorları” seriyasından Azərbaycan SSR Xalq artisti Əli Qurbanova həsr olunmuşdur (rus dilində). İçərisində aktyorun “İliç buxtası”, “Almaz”, “Xanlar”, “Fərhad və Şirin”, “Müfəttiş”, “1905-ci ildə”,

"Oqtay Eloğlu", "Qış nağılı", "Şeyx Sənan" tamaşalarındakı rollarda şəkilləri vardır. Bakı, 1958-ci il. HXƏF № 2116

207. **Fəxri fərman**. Gürcüstan SSR Ali Sovetinin Rəyasət Heyəti tərəfindən Əli Mirzəli oğlu Qurbanova 1960-cı ildə Tbilisi şəhərindəki qastrollarda müvəffəqiyyətinə görə verilmişdir. Tbilisi, 24 oktyabr 1960-cı il. HXƏF № 2100

Səhnə geyimləri.

208. **Gödəkcə və kombinezon**. Gödəkcə tünd qəhvəyi rəngli məxmərdən, kombinezon qırmızı süni parçadandır. Hər ikisi arxadan düymələnir. Azərbaycan Xalq artisti (1940) Ağasadıq Ağaəli oğlu Gəraybəyli (1897-1988) Azərbaycan Dövlət Dram Teatrında səhnəyə qoyulmuş Vilyam Şekspirin "Otello" tamaşasında Yaqo rolunu ifa edərkən geyinmişdir. 1960-cı illər. HXƏF № 5069

209. **Zirehli geyim**. Parçadandır. Köynək, kəmər və zirehin immitasiyasından ibarətdir. Köynək qırmızı atlazdandır, qolları və yaxası düymələnir. Kəmər boz rəngli dəridəndir, toqqası döymə üsulu ilə metaldan düzəldilmişdir. Zireh qara mahud parçadandır. Azərbaycan SSR Xalq artisti Ağasadıq Gəraybəyli Azərbaycan Dövlət Dram Teatrında səhnəyə qoyulmuş Hüseyn Cavidin "Xəyyam" tamaşasında Alp Arslan rolunu ifa edərkən geyinmişdir. 1970-ci illər. HXƏF № 5070

210. **Paltar.** Ağ kaprondandır, üzərinə gümüşü rəngli naxışlar vurulmuşdur, arxa tərəfdən düymələnir. Azərbaycanın SSR Xalq artisti (1959) Leyla Ağalar qızı Bədirbəyli (1920-1999) Azərbaycan Dövlət Dram Teatrında səhnəyə qoyulmuş Vilyam Şekspirin "Otello" tamaşasında Dezdemona rolunu ifa edərkən geyinmişdir. 1960-cı illər. HXƏF № 5068

211. **Paltar.** Açıq boz rəngli krepdeşindəndir. Ətək, boğaz və qollarına zərli saplarla naxışlar salınmışdır. SSRİ Xalq artisti (1965) Hökumə Abbasəli qızı Qurbanova (1913-1988) Azərbaycan Dövlət Dram Teatrında səhnəyə qoyulmuş Vilyam Şekspirin "Qış nağılı" tamaşasında Germiona rolunu ifa edərkən geyinmişdir. 1960-1970-ci illər. HXƏF № 5071

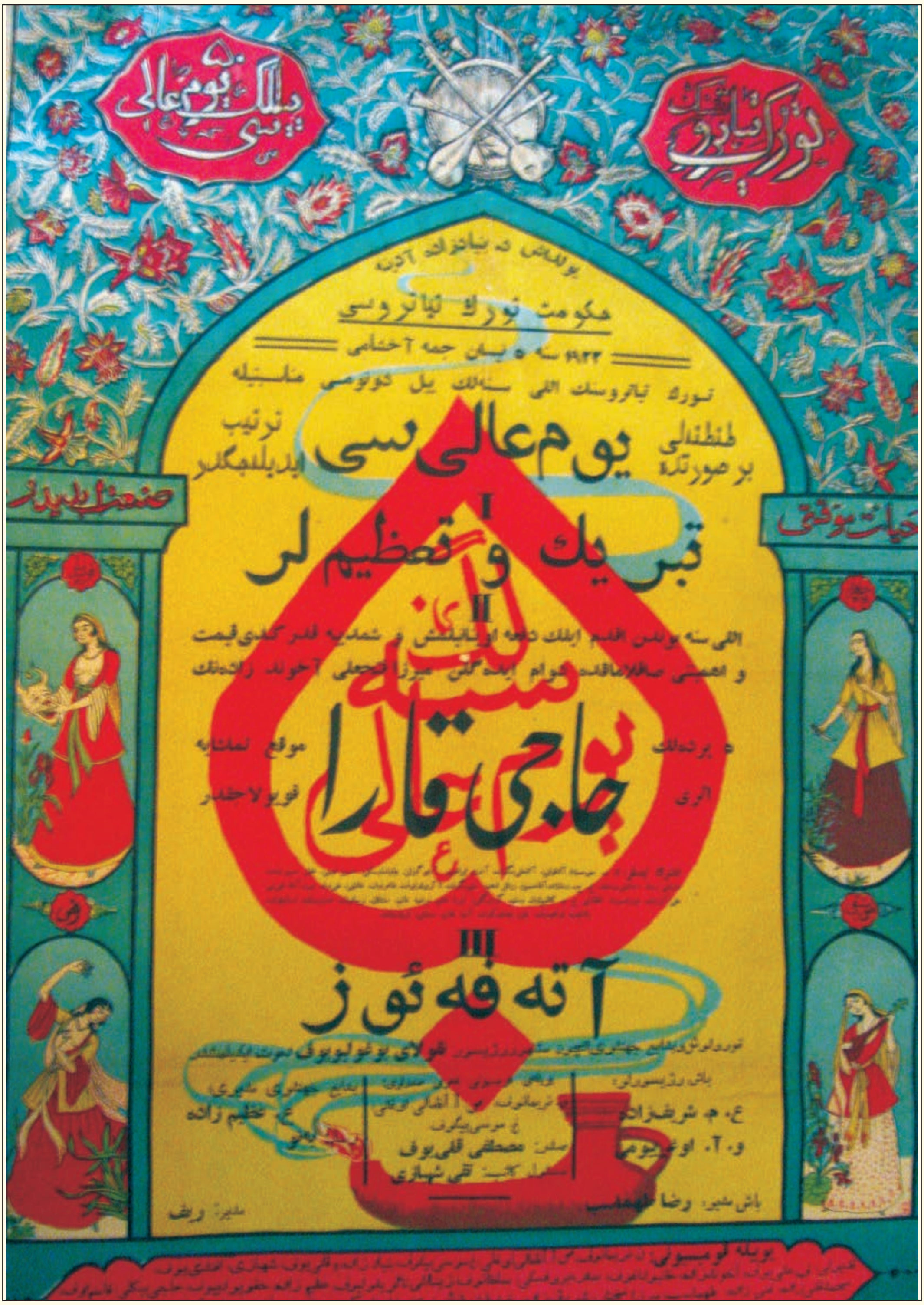

Dadaş Bünyadzadə adına Azərbaycan Hökumət Teatrosunda “Türk teatrosunun 50 sənəlik ildönümü münasibətilə” keçirilən yubiley gecəsində səhnəyə qoyulmuş Mirzə Fətəli Axundzadənin “Hacı Qara” tamaşasının afişası. Baş rejissoru Abbas Mirzə Şərifzadə, bədii tərtibatı Əzim Əzimzadənindir. 5 aprel 1922-ci il

Dadaş Bünyadzadə adına Teatrın aktyor və rejissorları.
1921-22-ci illər

Rza Təhmasib

Mirzəağa Əliyev

M. Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Dram Teatrının "türk teatrının 60 illiyi, Azərbaycan Dövlət Dram Teatrının 10 illiyi" münasibətilə Qara dəniz sahili şəhərlərinə qastrol səfərinin afişası. İyun-iyul 1933-cü il

Cəfər Cabbarlının "Od gəlini" pyesindən səhnə

*Teatr xadimləri (ön sırada: soldan - Mustafa Mərdanov,
İsmayıl Hidayətzadə, Aleksandr Tuqanov,
ayaqüstə - soldan ikinci Cəfər Cabbarlı, beşinci - Əli Qurbanov.
1931-ci il*

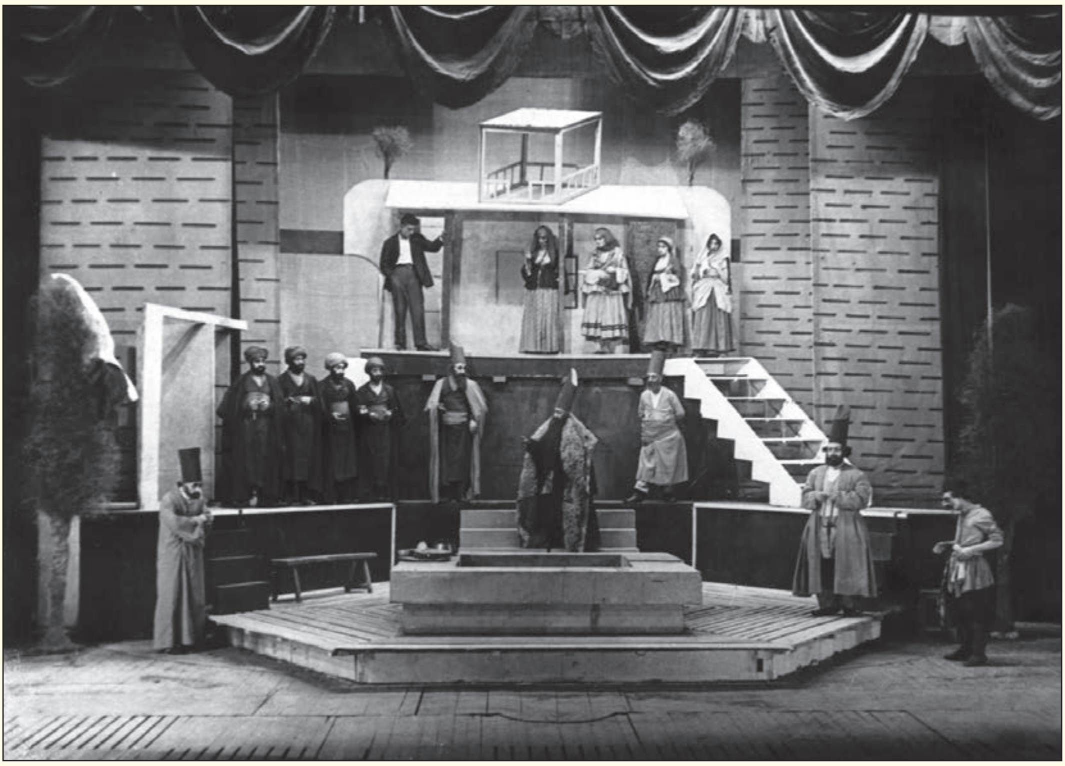

Cəlil Məmmədquluzadənin "Ölülər" pyesindən səhnə

V.Şekspirin "Hamlet" pyesindən səhnə

Viktor Hüqonun “Gülən adam” pyesindən səhnə

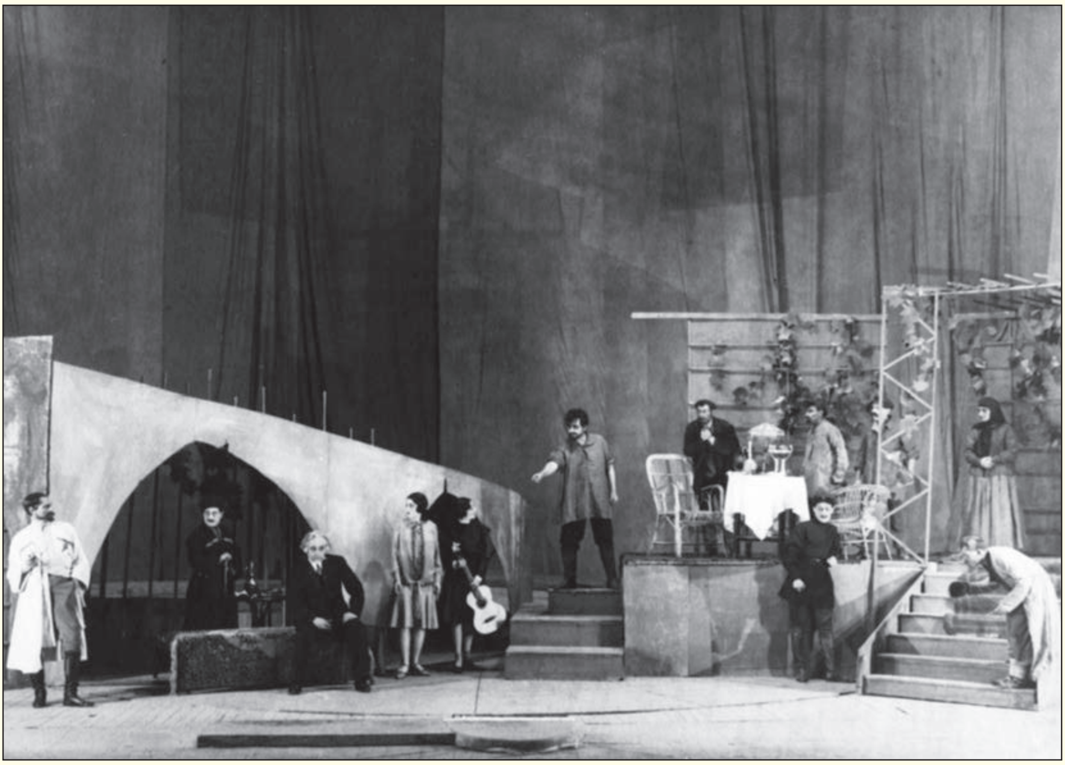

Hüseyn Cavidin “Knyaz” pyesindən səhnə

Teatr məktəbinin tələbələri Adil İsgəndərov, Baxşı Kələntərli, Həsən Əliyev, Süleyman Tağızadə. 1929-cu il

Ülvi Rəcəb, Ağasadıq Gəraybəyli və Barat Şəkinskaya V.Şekspirin "Romeo və Cülyetta" pyesində

Ələsgər Ələkbərov və Əli Qurbanov Səməd Vurğunun "Vaqif" pyesində

Rza Əfqanlı Hüseyn Cavidin "Səyavuş" pyesində

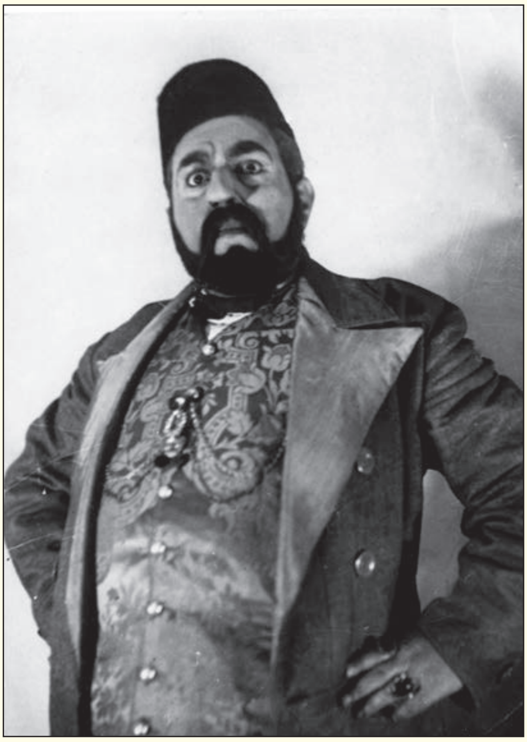

İsmayıl Hidayətzadə Cəfər Cabbarlının "1905-ci ildə" pyesində Salamov rolunda

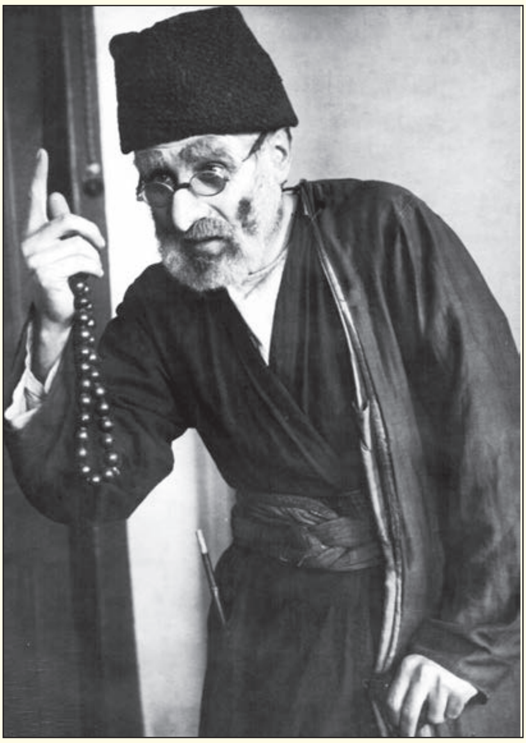

Məmmədəli Vəlixanlı Cəfər Cabbarlının "Almaz" pyesində Ocaqqulu rolunda 1930-cu illər

Mərziyə Davudova və Abbas Mirzə Şərifzadə Vilyam Şekspirin „Maqbet" pyesində Ledi Makbet və Maqbet rollarında. 1936-cı il

SSRİ xalq artisti Mərziyə Davudovaya məxsus „Stalin mükafatı laureatı" diplomu. 20 aprel 1948-ci il

Azərbaycan neftçilərinin M.Əzizbəyov adına Azərbaycan Dövlət Dram Teatrının 75 illiyi münasibətilə göndərdiyi təbrik ünvanı

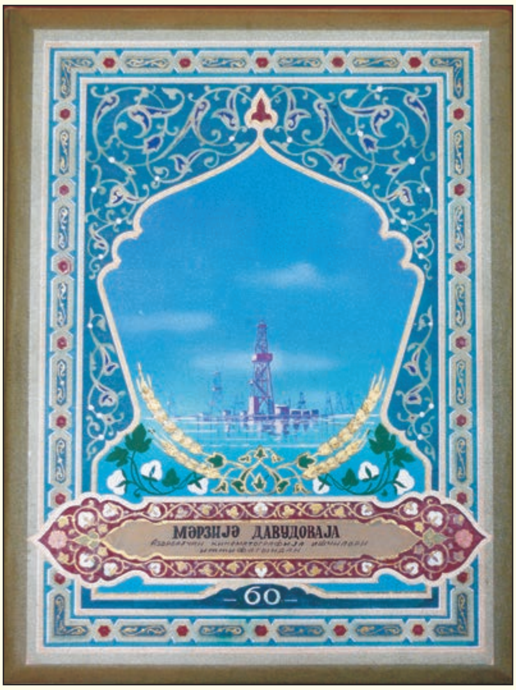

Mərziyə Davudovanın 60 illiyi münasibətilə Azərbaycan Kinematoqrafiya İşçiləri İttifaqının göndərdiyi təbrik ünvanı. 20 may 1961-ci il

Hökümə Qurbanova Cəfər Cabbarlının «1905-ci ildə» pyesində Sona rolunda

Möhsün Sənani Cəfər Cabbarlının «Yaşar» pyesində Toğrul rolunda

“Almaz” tamaşasından səhnə. Ön planda: Almaz – Leyla Bədirbəyli, Şərif – Mövsüm Sənani, Ocaqqulu – Məmmədəli Vəlixanlı. 1950-ci illər

Искусство принадлежит народу
В.И. ЛЕНИН

Москва
НОЯБРЬ · ДЕКАБРЬ
1957

Министерство культуры СССР

Решением жюри
Всесоюзного Фестиваля
драматических и музыкальных театров
ансамблей и хоров
тов. Курбанову А. –
народному артисту Азербайджанской ССР, актеру,
за участие в спектакле „Алмас" Дж. Джабарлы
в театре им. Азизбекова (г. Баку)
присвоено звание
лауреата

Председатель
Члены жюри

Əli Qurbanovun Ümumittifaq Dram və Musiqili teatrlar festivalının laureatı diplomu. Cəfər Cabbarlının “Almaz” əsərindəki roluna görə verilmişdir. Moskva, noyabr-dekabr 1957-ci il

Azərbaycan SSR Xalq artisti Ələsgər Ələkbərovun Səməd Vurgünün “Vaqif” və “Fərhad və Şirin” pyeslərində ifa etdiyi Molla Pənah Vaqif və Fərhad rollarının qaz-qaz parçası üzərində təsviri (Bülbülə qəsəbəsi zəhmətkeşlərinin hədiyyəsi).
1960-cı il

SSRİ xalq artisti Mehdi Məmmədov

Leyla Bədirbəyli Cəfər Cabbarlının «Solğun çiçəklər» pyesində Sara rolunda

SSRİ xalq artisti Ələsgər Ələkbərov Vilyam Şekspirin "Otello" pyesində Otello rolunda

Azərbaycan SSR Xalq artisti Məmmədəli Vəlixanlı. Aşağıda soldan sağa: Vilyam Şekspirin "On ikinci gecə" pyesində ser Andri, Cəfər Cabbarlının "1905-ci ildə" pyesində Aram, Konstantin Trenyovun "Lyubov Yarovaya" pyesində Pikalov rollarında

Azərbaycan SSR xalq artisti İsmayıl Hidayətzadənin şəxsi əşyaları: qurşaq və qələmdan

Azərbaycan SSR Xalq artisti Ağasadıq Gəraybəylinin Azərbaycan Dövlət Dram Teatrında səhnəyə qoyulmuş Hüseyn Cavidin "Xəyyam" tamaşasında Alp Arslan rolunu ifa edərkən səhnə geyimi

Azərbaycan Akademik Milli Dram Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Cəlil Məmmədquluzadənin "Anamın kitabı" pyesinin afişası. C.Məmmədquluzadənin anadan olmasının 125 illiyinə həsr olunmuşdur. 1991-ci il

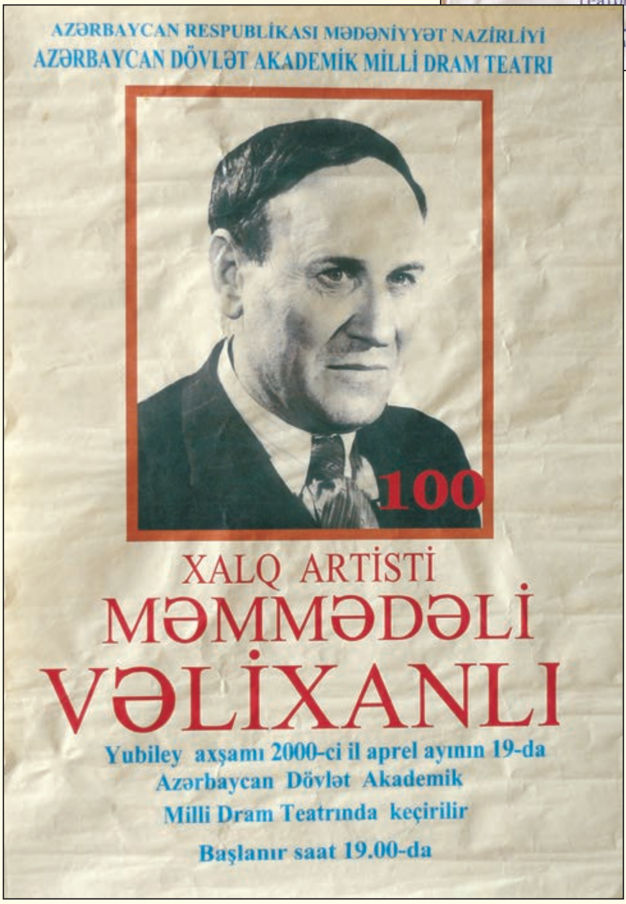

Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrında keçirilmiş Azərbaycan SSR xalq artisti Məmmədəli Vəlixanlının anadan olmasının 100 illiyinə həsr olunan gecənin afişası. 19 aprel 2000-ci il

Azərbaycan Akademik Milli Dram Teatrının səhnəsində
tamaşaya qoyulmuş
Mir Cəlalın «Dirilən adam» pyesinin afişası.
2005-ci il

Azərbaycan Akademik Milli Dram Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Əli Əmirlinin «Mesenat» pyesinin afişası. 2006-cı il

Azərbaycan Akademik Milli Dram Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş İlyas Əfəndiyevin «Xurşidbanu Natəvan» pyesinin afişası.
Ümummilli lider Heydər Əliyevin anadan olmasının 85 illiyinə həsr olunur.
10 may 2008-ci il

Azərbaycan Akademik Milli Dram Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş İlyas Əfəndiyevin «Qarabağnamə» («Hökmdar və qızı») pyesinin afişası. 2011-ci il

Azərbaycan Akademik Milli Dram Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Elçinin «Şekspir» qəmli komediyasının proqramı

Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrı

212. **Fotoşəkil** (paspartu üzərində). Üzeyir Hacıbəylinin "Leyli və Məcnun" operasından səhnə. 1920-ci illər. SMF № 2209/90

213. **Fotoşəkil** (paspartu üzərində). Üzeyir Hacıbəylinin "Leyli və Məcnun" operasından səhnə. 1920-ci illər. SMF № 2209/91

214. **Fotoşəkil** (açıqca). Aktyorlar Mirzağa Əliyev, Hüseynqulu Sarabski, Əhməd Ağdamski. 1920-ci illər. SMF № 2201

215. **Fotoşəkil.** Nurməmməd Məmmədov Ü. Hacıbəylinin "Leyli və Məcnun" operasında Leyli rolunda. 1920-ci illər. SMF № 2211

216. **Afişa. M**üğənni Şövkət xanım Məmmədovanın və simfonik orkestrin iştirakı ilə Azərbaycan Böyük Dövlət Teatrında tanınmış bəstəkar Reynqold Qliyerin əsərlərindən ibarət, müəllifin özünün dirijorluq etdiyi yeganə simfonik konsert. 15 oktyabr 1923-cü il. SMF №679/18

217. **Afişa** (rus dilində). Azərbaycan Xalq Maarif Komissarlığı Böyük Dövlət Teatrında Nikolay Boqolyubovun quruluşunda səhnələşdirilən Coakkino Rossininin "Sevilya bərbəri" operası. Rollarda: Rozina - Şövkət Məmmədova, Bazilio - Vasili Nikolski. Dirijor S.Stollerman, rejissor Aleksandr Varlamov, xormeyster Yakov Qrossmandır. 30 dekabr 1923-cü il. SMF № 679/24

218. **Afişa** (rus dilində). Azərbaycan Böyük Dövlət Teatrında Nikolay Boqolyubovun quruluşunda SSRİ Xalq artisti Leonid Sobinovun iştirakı ilə səhnələşdirilən Pyotr Çaykovskinin "Yevgeni Onegin" operası. Lenski - Leonid Sobinov, Onegin – A. Bragin. Dirijor S. Stollerman, xormeyster Yakov Qrossman, rejissor Aleksandr Varlamovdur. Teatrın direktoru Müslüm Maqomayev, işlər müdiri İ. Plyamdır. 8 aprel 1927-ci il. SMF № 1981.

219. **Afişa**. Azərbaycan İctimai Şura Cümhuriyyətinin Xalq Maarif Komissarlığı Böyük Dövlət Teatrosunda 1924-cü il martın 22-də Əbdürrəhim bəy Haqverdiyevin tərcüməsində ilk dəfə türk dilində N. Boqolyubovun quruluşunda tamaşaya qoyulan Leo Delibin "Lakme" lirik operası. Lakme - Şövkət Məmmədova, Beninq və Nilakanta - Vasili Nikolski. Dirijor S. Stollerman, rejissor Aleksandr Varlamov, xor müdiri Yakov Qrossmandır. Rus dilindəki afişa əlavə olunur. SMF № 679/19.

220. **Afişa** (rus dilində). Leonid Sobinovun Azərbaycan Böyük Dövlət Teatrında 1924-cü il qastrol səfəri zamanı tamaşaya qoyulan Pyotr Çaykovskinin "Yevgeni Onegin" (aprelin 8-i), Cüzeppe Verdinin "Traviata" (aprelin 10-u) və Rixard Vaqnerin "Loenqrin" (aprelin 13-ü) operaları. "Traviata"da Şövkət Məmmədova və "Loenqrin"də Fatma Muxtarova iştirak edirdi. SMF № 679/20

221. **Afişa** (rus dilində). Böyük Dövlət Tetrında rejissor Aleksandr Varlamovun quruluşunda Ş. Məmmədovanın iştirakı ilə səhnəyə qoyulmuş Nikolay Rimski-Korsakovun "Qar qızı" operası. 29 noyabr 1924-cü il. İlk dəfə işıqlanan dekorasiyalardan istifadə edilmişdir. SMF № 679/21

222. **Afişa** (rus dilində). Azərbaycan Böyük Dövlət Teatrında İtaliya operasının məşhur tenoru Villiam Dorianinin qastrol səfəri zamanı tamaşaya qoyulan Cakomo Puçininin "Toska" operası. 18 yanvar 1925-ci il. Afişada həmçinin V.Doriani və Şövkət Məmmədovanın iştirakı ilə yanvarın 20-də səhnəyə qoyulacaq "Traviata" operasının anonsu verilir. SMF №679/22

223. **Afişa** (rus dilində). Böyük Dövlət Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Jak Offenbaxın "Hofmanın nağılları" operasının premyerası. 25 fevral 1925-ci il. Olimpiya rolunda Şövkət Məmmədova. Rejissor Aleksandr Varlamov, xormeyster Yakov Qrossmandır. SMF №679/23

224. **Afişa** (rus dilində). Aktyor Aleksandr Mozjuxinin Azərbaycan Böyük Dövlət Teatrında son qastrolu zamanı Ş. Məmmədovanın iştirakı ilə tamaşaya qoyulan Coakkino Rossininin "Sevilya bərbəri" operası. Rejissor: Aleksandr Varlamov. 28 mart 1925-ci il. SMF № 679/25

225. **Afişa** (rus dilində). Leonid Sobinovun Azərbaycan Böyük Dövlət Teatrında qastrolu zamanı 1925-ci il aprelin 4-də tamaşaya qoyulan "Loenqrin" operası. Leonid Sobinovun aprelin 5-də keçiriləcək konsertinin anonsunda L. Markovanın və Şövkət Məmmədovanın iştirakının nəzərdə tutulduğu qeyd edilir. SMF № 679/26

226. **Portret.** Leonid Sobinov (ayaq üstə). Rəssam Vorobyovun əsərinin rəngli surəti. Arxasında rus dilində "Füsunkar Violetta surətini təcəssüm etdirən Şövkət Məmmədovaya xoş xatirələrlə" ithaf yazısı var. Bakı, 19 aprel. 1924-cü il (qalın kağıza yapışdırılmışdır). Ölçüsü: 107x21.3 sm. SMF № 1973/8.

227. **Fotoşəkil**. Şövkət Məmmədova Leo Delibin "Lakme" operasında baş rolda. 1920-ci illər. Ölçüsü: 8.7x13.7 sm. SMF № 1973/10.

228. **Fotosurət.** Fatma Muxtarova Jorj Bizenin "Karmen"operasında Karmen rolunda. 1920-ci illər. Ölçüsü: 8.5x15.4 sm. SMF № 540/12.

229. **Fotosurət**. Fatma Muxtarova Nikolay Rimski-Korsakovun "Çar gəlini" operasında Lyubaşa rolunda. 1920-ci illər. Ölçüsü: 8.5x15.2 sm. SMF № 540/13

230. **Afişa** (Azərbaycan və rus dillərində). Dadaş Bünyadzadə adına Hökumət Türk Teatrosunda 1922-ci mayın 28-də Müslüm Maqomayevin şərəfinə tamaşaya qoyulmuş "Şah İsmayıl" operası. Afişada müəllifin əsərə yeni səhnələr əlavə

etməsi, birinci və dördüncü pərdələrdə Aslan şahın sarayında baş verən hadisələri əks etdirən şəkillərdə məşhur balerina Olqa Şpeyirin baletmeyster S. Karqanovun quruluşunda ifa etdiyi rəqslərin nümayiş olunması haqqında məlumat verilir. Şah İsmayıl - Hüseynqulu Sarabski, Aslan şah - Hənifə Terequlov və Gülzar – Məxfurə xanım. Tamaşaya quruluş verən və dirijorluq edən: Üzeyir Hacıbəyli. Tarzən: Qurban Pirimov. Baş rejissor: Abbas Mirzə Şərifzadə. SMF № 2010

231. **Afişa** (Azərbaycan və rus dillərində). Dadaş Bünyadzadə adına Hökumət Türk Teatrosunda 1923-cü il martın 27-də dirijor Müslüm Maqomayevin şərəfinə dörd bölümdən ibarət gecənin keçirilməsi haqqında. I. “Şah İsmayıl” operasının 1-ci pərdəsi: Şah İsmayıl – Bülbül, Aslan şah – Hənifə Terequlov; II. “Əsli və Kərəm” operasının 4-cü pərdəsi: Kərəm – Bülbül. Şeyx – Cəlil Bağdadbəyov; III. “Leyli və Məcnun” operasının 3-cü pərdəsi. IV. Konsert. Abbas Mirzə Şərifzadə, Xəlil Hüseynov, Əhməd Anatollu və b. iştirak edir. Burada Müslüm Maqomayevin yeni bəstələdiyi “İblis” operasından parçalar göstərilir. Yunis Nərimanovun rəhbərlik etdiyi böyük balet dəstəsi rəqs edir. SMF № 2096

232. **Anons** (Azərbaycan və rus dillərində). Dadaş Bünyadzadə adına Hökumət Türk Teatrosunda 1923-cü il aprelin 1-də Müslüm bəy Maqomayevin şərəfinə axırıncı dəfə Üzeyir bəy Hacıbəylinin “Əsli və Kərəm” operasının tamaşaya qoyulması elan edilir. SMF № 1979

233. **Afişa** (Azərbaycan və rus dillərində). Dadaş Bünyadzadə adına Hökumət Türk Teatrosunda 1924-cü il mayın 6-da orucluq bayramının birinci günündə tamaşaya qoyulmuş bəstəkar Müslüm Çargahın (Maqomayevin) “Şah İsmayıl” operası. Müəllif əsəri yenidən işləmiş, Şərq havaları və yeni müsiqi parçaları əlavə etmişdir. Tarixi zəmanəyə uyğun yeni dekorasiya və libaslar tətbiq edilmişdir. Abbas Mirzə Şərifzadə quruluş vermişdir. Tamaşanı böyük musiqi, xor və balet dəstəsi müşayiət edir. Şah İsmayıl - Hüseynqulu Sarabski, Aslan şah - Hənifə Tanrıquliyev (Terequlov) və Gülzar - Məxfurə xanım (Yermakova). Digər rollarda: Məhəmmədhəsən Atamalibəyov, Talıblı, Möhsün Sənani, Məhəmməd Nuri, Məmmədəli Vəlixanlı və b. Dirijor: Müslüm Çargah. Tarzən Qurban Pirimovdur. Baş rejissor: Abbas Mirzə Şərifzadə. Baş müdir: Rza Təhmasib. SMF № 2008

234. **M**əramnamə. Müslüm Maqomayevin “Şah İsmayıl” operasının tamaşası tamaşası haqqında. 6 may 1924-cü il. SMF № 2035/1

235. **Afişa.** Dadaş Bünyadzadə adına Dövlət Türk Teatrosunda 1924-cü il dekabrın 3-də tamaşaya qoyulmuş bəstəkar Müslüm Maqomayevin “Şah İsmayıl” operası. Rollarda: Aslan şah – Hənifə Terequlov, Gülzar – Xurşid xanım (Qacar), Şah İsmayıl – Hüseynqulu Sarabski. Baş rejissor: Aleksandr Tuqanov. Rejissor: Sidqi Ruhulla. Konsertmeyster: Üzeyir Hacıbəyli. SMF № 2007

236. **Fotoşəkil**. Şövkət Məmmədova teatr xadimləri və başçılıq etdiyi Dövlət Türk Teatr məktəbinin 1-ci buraxılışının məzunları ilə. Bakı, 1925-ci il. Ölçüsü: 12x18.2 sm. SMF № 1973/7

237. **Afişa** (Azərbaycan və rus dillərində). Dadaş Bünyadzadə adına Hökumət Türk Teatrosunda 1925-ci il yanvarın 14-də tamaşaya qoyulmuş Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operası. Şah İsmayıl - Hüseynqulu Sarabski, Aslan şah - Hənifə Tanrıquliyev (Terequlov) və Gülzar - Fatma Gəncinskaya. Baş rejissor: Aleksandr Tuqanov. Rejissor: Sidqi Ruhulla. Xormeyster-Yakov Qrossman. Dirijor: Müslüm bəy Maqomayev. Konsertmeyster: Üzeyir bəy Hacıbəyli. Tarzən: Qurban Pirimov. SMF № 2011

238. **Afişa** (Azərbaycan və rus dillərində). Azərbaycan Böyük Dövlət Teatrosunda 1925-ci il dekabrın 16-da tamaşaya qoyulmuş bəstəkar Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operası. Şah İsmayıl - Hüseynqulu Sarabski, Aslan şah - Hənifə Tanrıquliyev (Terequlov) və Gülzar - Xurşid xanım Qacar. Digər rollarda: Məhəmmədhəsən Atamalibəyov, Məhəmmədtağı Bağırov, Rza Darablı, Məhəmməd Nuri, və b. Baş rejissor: Borisenko. Dirijor: Müslüm bəy Maqomayev. Tarzən: Qurban Pirimov. Rejissor: İsmayıl Hidayətzadə. Xormeyster-Yakov Qrossman. SMF № 2013

239. **M**əramnamə. Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operasının tamaşası haqqında. 16 dekabr 1925-ci il. SMF № 2035/3

240. **Afişa** (Azərbaycan və rus dillərində). Azərbaycan Böyük Dövlət Teatrosunda 1925-ci il dekabrın 23-da tamaşaya qoyulmuş bəstəkar Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operası. Şah İsmayıl - Hüseynağa Hacıbababəyov, Aslan şah - Hənifə Tanrıquliyev (Terequlov) və Gülzar - Xurşid xanım Qacar. Digər rollarda: Məhəmmədhəsən Atamalibəyov, Məhəmmədtağı Bağırov, Rza Darablı, Məhəmməd Nuri və b. Baş rejissor: Borisenko. Dirijor: Müslüm bəy Maqomayev. Tarzən: Qurban Pirimov. Rejissor: İsmayıl Hidayətzadə. Xormeyster-Yakov Qrossman. SMF № 2012

241. **Afişa.** Azərbatycan Dövlət Türk Opera Teatrosunda 1926-cı il aprelin 27-də Tiflisdə birinci dəfə olaraq tamaşaya qoyulan bəstəkar Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operası. Rollarda: Aslan şah – Hənifə Terequlov, Şah İsmayıl – tenor Hüseynağa Hacıbababəyov, Gülzar – soprano Qəmər xanım (Topuriya), Baş vəzir – bariton Məhəmmədtağı Bağırov. Rejissor: Ülvü Rəcəb. SMF № 1977

242. **M**əramnamə. Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operasının tamaşası haqqında. 27 aprel 1926-cı il. SMF № 2042/3

243. **Afişa** (Azərbaycan və rus dillərində). Azərbaycan Böyük Dövlət Akademik Opera Teatrosunda 1926-cı il dekabrın 8-də tamaşaya qoyulan bəstəkar Müs-

lüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operası. Şah İsmayıl rolunda: əməkdar aktyor Hüseynqulu Sarabski, Aslan şah - Zəhmət qəhrəmanı Hənifə Terequlov, Gülzar - Qəmər xanım (Topuriya). Digər rollarda: Məhəmmədtağı Bağırov, Bülbül, Məhəmmədhəsən Ataməlibəyov və b. Dirijor: Müslüm bəy Maqomayev. Bədii tərtibat: Vyaçeslav İvanov. Baş rejissor: Abbas Mirzə Şərifzadə. SMF № 1996

244. **Fotoşəkilin neqativi**. Hüseynqulu Sarabski Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operasında Şah İsmayıl rolunda. NF № 11413

245. **Afişa** (Azərbaycan və rus dillərində). Azərbaycan Böyük Dövlət Akademik Opera Teatrosunda 1927-ci il fevralın 16-da tamaşaya qoyulan "Şah İsmayıl" operası. Aslan şah: Zəhmət qəhrəmanı Hənifə Terequlov, vəzir - Məhəmmədtağı Bağırov və Şah İsmayıl - Cümhuriyyətin Əməkdar aktyoru Hüseynqulu Sarabski. Digər rollarda: Məhəmmədhəsən Ataməlibəyov, Hüseynağa Hacıbababəyov, Münəvvər Kələntərli və b. Dirijor: Müslüm bəy Maqomayev. Rejissor: Ə. Rzayev. SMF № 1982

246. **Afişa** (Azərbaycan və rus dillərində). Dadaş Bünyadzadə adına Dövlət Türk Akademik Teatrosunda 1927-ci il iyunun 11-də tamaşaya qoyulmuş "Şah İsmayıl" operası. İlk dəfə olaraq Ərəbzəngi ilə bağlı səhnə də verilir. Aslan şah - Zəhmət qəhrəmanı Hənifə Terequlov, baş vəzir - Məhəmmədtağı Bağırov ifa etmişdi. Digər rollarda Məhəmmədhəsən Atamalibəyov, Əli Zülalov, Münəvvər Kələntərli, Möhsün Sənani və b. Operanı Dövlət Türk Akademik Teatrosunun simfonik orkestrı və xoru müşayiət edir. Tarzən Qurban Pirimov Segah, Bayatı Şiraz, Kürd Şahnaz və s. muğamları çalır. Dirijor: Müslüm Maqomayev, rejissor: Hüseynqulu Sarabski. SMF № 1983

247. **Afişa.** Dövlət Böyük Akademik Opera Teatrosunda 1928-ci il yanvarın 11-də tamaşaya qoyulan Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operası. Rollarda: Aslan şah – Hənifə Terequlov, Şah İsmayıl – Hüseynağa Hacıbababəyov, Gülzar – Sevda xanım, Əbu Həmzə – Məhəmmədtağı Bağırov, İbn Tahir – Əli Zülalov, Ərəbzəngi –Həqiqət xanım Rzayeva. Dirijor: Müslüm Maqomayev, rejissor: Yusif Yulduz. SMF № 1976

248. **Afişa.** Dövlət Böyük Akademik Opera Teatrosunda 1928-ci il martın 7-də tamaşaya qoyulan Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operası. Rollarda: Aslan şah – Hənifə Terequlov, Şah İsmayıl – Hüseynağa Hacıbababəyov, Gülzar – Sevda xanım, Əbu Həmzə – Məhəmmədtağı Bağırov, İbn Tahir – Əli Zülalov. Dirijor: Müslüm Maqomayev, rejissor: Yusif Yulduz. SMF № 1998

249. **Fotoşəkil.** 1922-24-cü illərdə Dadaş Bünyadzadə adına Hökumət Türk Teatrosunun, 1924-29-cü illərdə isə Azərbaycan Böyük Dövlət Teatrının direktoru, bəstəkar Müslüm Maqomayev. Ölçüsü: 9x14 sm. SMF № 2162

250. **Fotoşəkil.** Aktyor və rejissor Hüseynqulu Sarabski. 1920-ci illər. Ölçüsü: 9x14 sm. SMF №2193/1

251. **Fotoşəkil.** Aktyor Hüseynağa Hacıbababəyov. 1920-ci illər. Ölçüsü: 9x14 sm. SMF №2189

252. **Fotoşəkil.** Aktyor Əhməd Ağdamski. 1920-ci illər. Ölçüsü: 7.5x9.5 sm. SMF № 2202/1

253. **Fotoşəkil.** Aktyor Nurməmməd Məmmədov. 1920-ci illər. Ölçüsü: 9x14 sm. SMF № 2194

254. **Fotoşəkil.** Aktyor Xəlil Hüseynov. Ölçüsü: 8x11 sm. 1920-ci illər. SMF № 2203

255. **Fotoşəkil**. Aktyor Əhməd Anatollu. Ölçüsü: 9x14 sm. 1920-ci illər. SMF № 2188

256. **Fotoşəkil.** Aktyor Məmmədtağı Bağırov. Ölçüsü: 9x14 sm. 1920-ci illər. SMF № 2198

257. **Fotoşəkil.** Aktyor Əli Zülalov. 1920-ci illər. Ölçüsü: 9x14 sm. SMF № 2190

258. **Fotoşəkil.** Aktyor Qəmbər Zülalov. Ölçüsü: 9x14 sm. 1920-ci illər. SMF №2191

259. **Fotoşəkil.** Aktrisa Məhbubə Paşayeva (Zeynallı). Ölçüsü: 9x14 sm. 1920-ci illər. SMF №2192

260. **Fotoşəkil.** Aktyor Məhəmmədhəsən Ataməlibəyov. Ölçüsü: 9x14 sm. 1920-ci illər. SMF №2195

261. **Fotoşəkil.** Tarzən Qurban Pirimov. Ölçüsü: 9x14 sm. 1920-ci illər. SMF № 2198

262. **Fotoşəkil** (açıqca). 1930-cü illərdə Azərbaycan Dövlət Opera Teatrının direktoru M. Valentinov. Ölçüsü: 9x14 sm. SMF № 2197

263. **Fotoşəkil.** Azərbaycan Dövlət Opera Teatrının artistləri Xanlar Haqverdiyev, Hüseynağa Hacıbababəyov, İsmayıl Eloğlu və b. 1920-ci illər. SMF № 2213/10.

264. **Fotoşəkil.** Azərbaycan Dövlət Teatrının tikiş sexində. 1925-29-cu illər. SMF № 2220/27

265-268. **Fotoşəkillər (4 ədəd).** Azərbaycan Dövlət Teatrının işçiləri rekvizitlərlə işləyərkən. 1925-29-cu illər. SMF №.2216/15; /16; /28; /34

269-271. **Fotoşəkil**lər (3 ədəd). Tərtibatçı rəssamlar və fəhlələr Azərbaycan Dövlət Teatrının səhnə dekorasiyalarını qurarkən. 1925-29-cü illər. SMF № 2217/19; /4; 2222/5

272. **Fotoşəkil.** Müslüm Maqomayev, Abbas Mirzə Şərifzadə, İsmayıl Hidayətzadə, Əli Zülalov Azərbaycan Dövlət Opera Teatrının aktyor heyəti ilə. Bakı, 1920-ci illər. SMF № 2158

273.**Fotoşəkil.** Azərbaycan Dövlət Teatrının opera sinfində Müslüm Maqomayevin rəhbərliyi ilə "Şah İsmayıl" operasının məşğələsi. 1930-cü illər. SMF № 2160

274. **Afişa.** Azərbaycan SŞC-nin Xalq Maarif Komissarlığı Tamaşa Müəssisləri İdarəsinin M. F.Axundov adına Böyük Dövlət Teatrosunda 1929-30-cu il mövsümünün türk operası. Repertuara Ü. Hacıbəylinin "Əsli və Kərəm", "Arşın mal", "O olmasın, bu olsun", "Ər və arvad", Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" və "Xoruz bəy", Zülfüqar Hacıbəylinin "Aşıq Qərib" əsərləri daxildir. Truppanın tərkibi: Xurşid və Sürəyya Qacar, Fatma Gəncinskaya, Məhbubə Zeynallı, Həqiqət Rzayeva, Hüseynqulu Sarabski, Hənifə Terequlov, Əli və Qəmbər Zülalovlar, Məhəmmədtağı Bağırov və b. Baş müdir M. Valentinov, müdir Məhəmmədhəsən Ataməlibəyovdur. Dirijor və bədii rəhbər Müslüm Maqomayev. Rejissor: Abbas Mirzə Şərifzadə. Tarzən Qurban Pirimov. SMF № 2014

275. **Afişa**. Mirzə Fətəli Axundov adına Böyük Dövlət Teatrosunda 1929-cu il noyabrın 20-də "yeni quruluşda və təzə libaslarla səhnəyə qoyulmuş" Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operası. Rollarda: Şah İsmayıl - Hənifə Terequlov, Hüseynağa Hacıbababəyov, Gülzar -Xurşid Qacar. Dirijor Müslüm Maqomayev. Rejissor: Abbas Mirzə Şərifzadə (Azərbaycan və rus dillərində). SMF № 2020

276. **Afişa.** Mirzə Fətəli Axundov adına Böyük Dövlət Teatrosunda 1929-cu il noyabrın 24-də nümayiş etdirilən ikinci tamaşada Ərəbzəngi rolunda Həqiqət Rzayeva çıxış edir. Aslan şah - Hənifə Terequlov, Şah İsmayıl - Hüseynağa Hacıbababəyov, Gülzar - Xurşid Qacar. Dirijor Müslüm Maqomayev. Rejissor: Abbas Mirzə Şərifzadə (Azərbaycan və rus dillərində). SMF №2021

277. **Fotoşəkil.** Həqiqət Rzayeva Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operasında Ərəbzəngi rolunda. Ölçüsü: 8.5x11.5sm. 30-cu illər. SMF № 2171/15

278. **Fotoşəkil.** Həqiqət Rzayeva və Hüseynağa Hacıbababəyov Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operasında Ərəbzəngi və Şah İsmayıl rollarında. Ölçüsü: 9.5x14 sm. SMF № 2169

279. **Fotoşəkil.** Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operasından səhnə. Rolllarda Həqiqət Rzayeva və Məmmədtağı Bağırov. Ölçüsü: 12.5x17 sm. SMF № 2131/2

280. **Afişa.** Mirzə Fətəli Axundov adına Böyük Dövlət Teatrosunda 1930-ci il fevralın 12-də səhnəyə qoyulmuş Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operası. Şah İsmayıl - Hüseynağa Hacıbababəyov, Ərəbzəngi - Həqiqət Rzayeva, Aslan şah - Hənifə Terequlov, vəzir - Məhəmmədtağı Bağırov (Azərbaycan və rus dillərində). SMF № 2025

281. **Afişa.** Mirzə Fətəli Axundov adına Böyük Dövlət Teatrosunun 1930-31-ci illər mövsümünün repertuarı. Dirijor və bədii rəhbər Müslüm Maqomayev. Dirijor və ədəbi hissə müdiri: Əfrasiyab (Bədəlbəyli). Rejissor: Əmək qəhrəmanı Abbas Mirzə Şərifzadə. Baş müdir M. Valentinov, müdir Məhəmmədhəsən Ataməlibəylidir. SMF № 1990

282. **Afişa** (Azərbaycan və rus dillərində). Mirzə Fətəli Axundov adına Böyük Dövlət Teatrosunda 1930-ci il noyabrın 30-da səhnəyə qoyulmuş Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operası. Aslan şah rolunda ilk dəfə olaraq Vasili Nikolski çıxış edir. Digər rollarda: Şah İsmayıl - Hüseynağa Hacıbababəyov, Ərəbzəngi - Həqiqət Rzayeva, Gülzar - Şövkət Məmmədova, vəzir - Məhəmmədtağı Bağırov. Dirijor və bədii rəhbər: Müslüm Maqomayev. Dirijor və ədəbi hissə müdiri: Əfrasiyab (Bədəlbəyli). Rejissor: Əməkdar artist Abbas Mirzə Şərifzadə. Müdir: Ə. Səttarov. SMF № 1989.

283. **M**əramnamə (2 nüsxə). Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operasının tamaşası haqqında. SMF № 2030; 2041

284. **Afişa** (özbək və rus dillərində). Mirzə Fətəli Axundov adına Azərbaycan Dövlət Türk Opera Teatrosunun Özbəkistan SSR-yə səfəri zamanı 1931-ci il iyunun 23-də Sverdlov adına teatrın binasında göstərdiyi müxtəlif növ səhnə sənəti konserti. "Yevgeni Onegin" operasından duel səhnəsi (türk dilində): Lenski – H. Hacıbababəyov, Onegin – M. Bağırov. Konsert bölməsində Sürəyya Qacar, Fatma Gəncinskaya, H. Hacıbababəyov və Qurban Pirimovun çıxışı. Qəmər Bədəlbəylinin (Almaszadə) iştirakı ilə balet divertismenti. Bədii rəhbər: Əfrasiyab Bədəlbəyli. SMF № 1995

285. **Məramnamə** (özbək və rus dillərində). Mirzə Fətəli Axundov adına Azərbaycan Dövlət Türk Opera Teatrosunun Özbəkistan SSR-ə səfəri zamanı Sverdlov adına teatrın binasında tamaşaya qoyulmuş Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operası. Bədii rəhbər: Əfrasiyab Bədəlbəyli, qastrol səfərinin direktoru Ə. Səttarovdur. SMF № 2040

286. **Afişa** (Azərbaycan və rus dillərində). M. F. Axundov adına Böyük Dövlət Teatrosunun türk sektorunda 1932-ci il dekabrın 12-də sektorun bədii hissə mü-

diri Soltan Dadaşovun quruluşunda tamaşaya qoyulmuş Müslüm Maqomayevin “Şah İsmayıl” operası. Rollarda: Ümmi Əhmədova, Həqiqət Rzayeva, Hüseynağa Hacıbababəyov, Məhəmmədtağı Bağırov və b. Dirijor Müslüm Maqomayev. SMF № 1980

287. **Afişa** (Azərbaycan və rus dillərində). M. F. Axundov adına Böyük Dövlət Teatrosu türk sektorunda 1933-cü il martın 6-da sektorun bədii hissə müdiri Soltan Dadaşovun quruluşunda tamaşaya qoyulmuş Müslüm Maqomayevin “Şah İsmayıl”operası. Rollarda: Aliyə Terequlova, Hüseynağa Hacıbababəyov, Həqiqət Rzayeva, Məhəmmədtağı Bağırov və b. Rejissor: H. Rzayev. SMF № 1966

288. **Afişa** (Azərbaycan və rus dillərində). M. F. Axundov adına Böyük Dövlət Teatrosu türk sektorunda 1933-cü il mayın 9-da Soltan Dadaşovun quruluşunda tamaşaya qoyulmuş Müslüm Maqomayevin “Şah İsmayıl” operası. Rollarda: Aliyə Terequlova, Hüseynağa Hacıbababəyov, Həqiqət Rzayeva, Məhəmmədtağı Bağırov, Əli Zülalov və b. Rejissor: H. Rzayev. SMF № 1967

289-291**. Fotoşəkil (3 ədəd)**. Rüstəm Mustafayevin bədii tərtibatında Müslüm Maqomayevin “Şah İsmayıl” operasından səhnələr. Ölçüsü: 12,5x18sm. SMF № 2131/1,/3; 2180

292. **Afişa.** M. F. Axundov adına Böyük Dövlət Teatrosunda 1933-cü il sentyabrın 30-da və oktyabrın 2-də tamaşaya qoyulmuş Müslüm Maqomayevin “Şah İsmayıl”operası. Rollarda: Ümmi Əhmədova, Həqiqət Rzayeva, Məhəmmədtağı Bağırov, Əli Zülalov və b. Quruluşçu rejissor: Soltan Dadaşov. Tarda: Xalq artisti Qurban Pirimov (Azərbaycan və rus dillərində). SMF № 1965

293. **Afişa** (Azərbaycan və rus dillərində). M. F. Axundov adına Böyük Dövlət Teatrosunda 1933-cü il noyabrın 11-də tamaşaya qoyulmuş “Şah İsmayıl”operası. Ərəbzəngi pərdəsi oynanılmışdır. Rollarda: Xanlar Haqverdiyev – Şah İsmayıl, Ümmi Əhmədova – Gülzar, Məhəmmədtağı Bağırov – Aslan şah, Ərəbzəngi – Münəvvər Kələntərli. Quruluşçu rejissor: Soltan Dadaşov. SMF № 1964

294. **Fotoşəkil**. Məhəmmədtağı Bağırov Müslüm Maqomayevin “Şah İsmayıl” operasında baş rolda. Ölçüsü: 12.5x18 sm. SMF № 2181

295. **Fotoşəkil**. Nurməmməd Məmmədov Müslüm Maqomayevin “Şah İsmayıl” operasında Vəzir rolunda. Ölçüsü: 9.5x14.5 sm. SMF № 2177/25

296. **Fotoşəkil.** Xurşid Qacar Müslüm Maqomayevin “Şah İsmayıl” operasında Gülzar rolunda. Ölçüsü: 8.5x13.5 sm. SMF № 2204

297. **Fotoşəkil**. Əli Zülalov Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operasında Əbu Həmzə rolunda. Ölçüsü: 9x14 sm. SMF №2172/16

298. **Fotoşəkil.** Xanlar Haqverdiyev Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operasında Rəmmal rolunda. Ölçüsü: 10.7x16.8 sm. SMF № 2170/11

299. **Fotoşəkil**. M. F. Axundov adına Dövlət Opera və Balet Teatrının prima balerinası R.Potapova "Şah İsmayıl" operasında rəqs səhnəsində. 1930-cu il. Ölçüsü: 9x14.5 sm. SMF № 2184

300. **Fotoşəkil.** M. F. Axundov adına Dövlət Opera və Balet Teatrının balerinası Adilə Almaszadə "Şah İsmayıl" operasında rəqs səhnəsində. 1930-cu il. Ölçüsü: 13x17.5 sm. SMF № 2178

301. **Fotoşəkil** (paspartu üzərində). Müslüm Maqomayev "Şah İsmayıl" operasında iştirak edən heyətlə tamaşadan sonra. 1920-ci illərin sonu. Ölçüsü:15x28sm. SMF № 2161

302. **Fotoşəkil**. Müslüm Maqomayev "Şah İsmayıl" operasında iştirak edən aktyorlarla tamaşadan sonra. 1930-cü illərin əvvəli. Ölçüsü:13x18sm. SMF № 2145

303. **Məramnamə.** M. F. Axundov adına Böyük Dövlət Opera Teatrosunda tamaşaya qoyulmuş Üzeyir Hacıbəylinin "Leyli və Məcnun" operası. Rollarda: Məcnun – Hüseynqulu Sarabski, Hüseynağa Hacıbababəyov, onun atası – Məhəmməd Nuri, Xanlar Haqverdiyev, Leyli – Həqiqət Rzayeva, Nofəl – Hənifə Terequlov və Məmmədtağı Bağırov. Dirijoru və bədii hissə müdiri Əfrasiyab Bədəlbəyli. Tarzən Qurban Pirimov. 1930-cu illər. SMF № 2028

304. **Fotoşəkil**. Hüseynağa Hacıbababəyov Üzeyir Hacıbəylinin "Leyli və Məcnun" operasında Məcnun rolunda. 1930-cu illər. Ölçüsü: 9x12 sm. SMF № 2164

305. **Fotoşəkil.** Sürəyya Qacar və Hüseynağa Hacıbababəyov Üzeyir Hacıbəylinin "Leyli və Məcnun" operasında. 1930-cu illər. Ölçüsü: 9x11 sm. SMF № 2210

306. Məramnamə. M. F. Axundov adına Böyük Dövlət Opera Teatrosunda tamaşaya qoyulmuş Zülfüqar Hacıbəylinin "Aşıq Qərib" operası. Rollarda: Aşıq Qərib – Hüseynqulu Sarabski, Hüseynağa Hacıbababəyov, Şah Sənəm – Həqiqət Rzayeva, Şah Vələd – Məmmədtağı Bağırov, Əli Zülalov. Dirijor və bədii hissə müdiri Müslüm Maqomayevdir. 1930-cu illər. SMF № 2027

307-309. **Fotoşəkil (3 ədəd)**. Zülfüqar Hacıbəylinin "Aşıq Qərib" operasından səhnələr. 1930-cu illər. Ölçüsü: 18x24 sm. SMF № 2215/2, /94; 2132/2

310. **Fotoşəkil**. Hüseynqulu Sarabski və Sürəyya Qacar Zülfüqar Hacıbəylinin "Aşıq Qərib" operasında. 1930-cu illər. Ölçüsü: 17x21.5 sm. HXƏF № 2190

311. **Fotoşəkil**. Müğənni Bülbül Zülfüqar Hacıbəylinin "Aşıq Qərib" operasında baş rolda. 1930-cu illər. Ölçüsü: 8.5x12 sm. SMF № 2215/71

312. **Fotoşəkil**. Həqiqət Rzayeva Üzeyir Hacıbəylinin "Əsli və Kərəm" operasında Əsli rolunda. 1930-cu illər. 2 ədəd. Ölçüsü: 9x14 sm. SMF № 2174/8, /22

313. **Afişa**. M. F. Axundov adına Böyük Dövlət Opera və Balet Teatrosu. Türk operasının 1934-35-ci ilin repertuarı: Reynqold Qliyerin "Şah Sənəm", Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl", "Nərgiz", Üzeyir Hacıbəylinin "Leyli və Məcnun", "Əsli və Kərəm", "Koroğlu" operaları. SMF № 1987

314. **Afişa**. M. F. Axundov adına Böyük Dövlət Opera və Balet Teatrosunda 1934-cü il dekabrın 25-də tamaşaya qoyulmuş Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operası. Rollarda Sona Mustafayeva, Məmmədtağı Bağırov, Həqiqət Rzayeva, Xəlil Hüseynov, Əlı Zülalov, İsmayıl Eloğlu və b. Rəqsi Qəmər Almaszadə ifa edir. Tarda: Xalq artisti Qurban Pirimov. Dirijor: Müslüm Maqomayev. Quruluşçu rejissor İ. Prostorov. SMF № 2005

315. **Həmin afişa** (rus dilində). SMF № 2016

316. **Afişa**. M. F. Axundov adına Böyük Dövlət Opera və Balet Teatrosunda 1934-cü il dekabrın 28-də tamaşaya qoyulmuş Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operası. Rollarda Sona Mustafayeva, Məmmədtağı Bağırov, Həqiqət Rzayeva, Hüseynağa Hacıbababəyov, Xəlil Hüseynov, Əlı Zülalov, İsmayıl Eloğlu və b. Rəqsi Qəmər Almaszadə ifa edir. Tarda: Xalq artisti Qurban Pirimov. Dirijor: Müslüm Maqomayev. Quruluşçu rejissor İqor Prostorov. SMF № 1974

317. **Afişa** (rus dilində). M. F. Axundov adına Böyük Dövlət Opera və Balet Teatrosunun 1935-36-cı illər mövsümü. Türk və rus truppalarının, balet heyətinin, orkestrin, xorun tərkibi və bədii-inzibati işçiləri və sex müdirləri qeyd olunur. SMF № 1988

318. **Afişa** (rus dilində). M. F. Axundov adına Böyük Dövlət Opera və Balet Teatrosunda 1935-ci il fevralın 26-da tamaşaya qoyulmuş Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operası. Rollarda Sona Mustafayeva, Həqiqət Rzayeva, Məmmədtağı Bağırov, Hüseynağa Hacıbababəyov və b. Rəqsi Qəmər Almaszadə ifa edir. Tarzən: Xalq artisti Qurban Pirimov. Dirijor: Müslüm Maqomayev. Quruluşçu rejissor İ. Prostorovdur. SMF № 1984

319. **Afişa** (rus dilində). M. F. Axundov adına Böyük Dövlət Opera və Balet Teatrosunda 1935-ci il fevralın 26-da tamaşaya qoyulmuş Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operası. Rollarda: Gülzar – Sona Mustafayeva, Ərəbzəngi – Münəvvər Kələntərli, Aslan şah – Məmmədtağı Bağırov, Şah İsmayıl – Xanlar Haqverdiyev. Rəqsi Qəmər Almaszadə ifa edir. Tarzən: Xalq artisti Qur-

ban Pirimov. Dirijor: Müslüm Maqomayev. Quruluşçu rejissor İ. Prostorov. SMF №2015

320. **Afişa** (Azərbaycan və rus dillərində). M. F. Axundov adına Böyük Dövlət Opera və Balet Teatrosunda 1935-ci il iyunun 6-da tamaşaya qoyulmuş Müslüm Maqomayevin “Şah İsmayıl” operası. Rollarda: Gülzar – Məhbubə Zeynallı, Ərəbzəngi – Həqiqət Rzayeva, Şah İsmayıl – Xanlar Haqverdiyev, Aslan şah – Matvey Levin. Quruluşçu rejissor İ. Prostorov. Dirijor: Müslüm Maqomayev. SMF № 1986

321. **Fotoşəkil** (paspartu üzərində). Matvey Levin Müslüm Maqomayevin “Şah İsmayıl” operasında Aslan şah rolunda. Üzərində rus dilində “Xalq türk operasının müəllifi, gənc teatr kadrlarının tərbiyəçisi, Azərbaycan SSR xalq sənəti ideyalarının ilhamçısı möhtərəm Müslüm bəyə Matvey Levindən səmimi təşəkkür və minnətdarlıq əlaməti olaraq. Bakı, 5.IV.1935-ci il” xatirə yazısı var. Ölçüsü: 17x28 sm. SMF № 2156

322. **Afişa** (Azərbaycan və rus dillərində). M. F. Axundov adına Böyük Dövlət Opera və Balet Teatrosunda 1935-ci il iyunun 9- da türk operası mövsümünün sonunda tamaşaya qoyulmuş Müslüm Maqomayevin “Şah İsmayıl” operası. Rollarda: Gülzar – Məhbubə Zeynallı, Ərəbzəngi – Həqiqət Rzayeva, Şah İsmayıl – Xanlar Haqverdiyev, Aslan şah – Məmmədtağı Bağırov. Quruluşçu rejissor İ. Prostorov. Tarzən: Qurban Pirimov. Dirijor: Müslüm Maqomayev. SMF № 1983

323. **Afişa** (rus dilində). M. F. Axundov adına Böyük Dövlət Opera və Balet Teatrosunda 1935-ci il oktyabrın 31-də tamaşaya qoyulmuş Müslüm Maqomayevin “Şah İsmayıl” operası. Rollarda: Şah İsmayıl – Hüseynağa Hacıbababəyov, Aslan şah – Məmmədtağı Bağırov, Gülzar – Aliyə Terequlova, Ərəbzəngi – Həqiqət Rzayeva, Vəzir – Hacıbala Hüseynov, Əbu Həmzə – Əli Zülalov. Quruluşçu rejissor İ. Prostorov. Dirijor: Müslüm Maqomayev. Rejissor Hüseyn Rzayevin təkrar quruluşunda. SMF № 2017

324. **Afişa** (rus dilində). M. F. Axundof adına Böyük Dövlət Opera Teatrosunda 1934-cü il aprelin 27-də tamaşaya qoyulmuş Reynqold Qliyerin “Şah Sənəm” operası. Rollarda: Şah Sənəm - Şövkət Məhəmmədova, Aşıq Qərib - Bülbül , Bəhram bəy - Vasili Nikolski, Şah Vələd - Məhəmmədtağı Bağırov. Quruluşçu rejissor: İ. Prostorov. Dirijor: R. Qliyer. Rəssam: Simon Versaladze. Baletmeyster: V. Qononoviç. SMF № 679/34

325. **Proqram**. Bakı teatrlarının 1-15 aprel 1937-ci il repertuarı. SMF № 669/203

326. **Not**. Reynqold Qliyerin “Şahsənəm” operasının uvertürası. Şövkət Məmmədovaya ithaf edilmişdir. 67 səhifə. Moskva, 1935-ci il. SMF № 1973/14

327-329. **Fotoşəkillər** (3 ədəd). Reynqold Qliyerin "Şahsənəm" operasından səhnələr. Şahsənəm rolunda Şövkət Məmmədova. SMF № 2184; 2168/8, /9

330. **Kitab**. Reynqold Qliyerin "Şahsənəm" operasına həsr olunmuş məqalələr və libretto toplusu (rus dilində). Bakı, 1937-ci il. 29 səhifə. SMF № 540/31

331. **Proqra**m. Böyük Dövlət Opera və Balet Teatrının səhnəsində qoyulmuş Reynqold Qliyerin "Şahsənəm" operası (Azərbaycan və rus dillərində). 2 səhifə. Bakı, oktyabr 1937-ci il. SMF № 540/32

332. **Fotoşəkil**. M. F. Axundov adına Azərbayan Dövlət Opera və Balet Teatrının aktrisası Gülarə İsgəndərova Reynqold Qliyerin "Şahsənəm"operasında baş rolda. 1938-39-cu illər. Ölçüsü: 8x11.1 sm. SMF № 334/6

333. **Qəzet**. "DOBT 15 il ərzində". M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının buraxdığı yubiley nəşri. 1935-ci il (Azərbaycan və rus dillərində). SMF № 2074

334. **Afişa**. M. F. Axundov adına Böyük Dövlət Opera və Balet Teatrosunda 1935-ci il dekabrın 24-25-də Müslüm Maqomayevin Azərbaycanın sovetləşməsinin 15 illiyinə həsr olunan "Nərgiz" operası ilk dəfə tamaşaya qoyulur. Quruluşçu rejissor: Aleksandr Tuqanov. Dirijorlar: Müslüm Maqomayev və A. Klibson. Libasların eskizləri: xalq rəssamı Əzim Əzimzadə. Xormeysterlar: Yakov Qrossman və Q. Vurşteyn. Konsertmeyster: L. Ratner. Rollarda: Nərgiz – Aliyə Terequlova, Əlyar – Hüseynağa Hacıbababəyov, Ağalar bəy – Məhəmmədtağı Bağırov, Həsən kişi – Vasili Nikolski, Cəfər – Hacıbala Hüseynov, Molla Mütəllib – Əli Zülalov, Ənvər xanım – Məhbubə Paşayeva, Naznaz xanım – Ruqiyyə Çobanzadə, Cahan xanım – Leyla Təhmasib, Dilbər – Həqiqət Rzayeva və Münəvvər Kələntərli. SMF № 1991

335. **Afişa**. M. F. Axundov adına Böyük Dövlət Opera və Balet Teatrosunda 1936-cı il oktyabrın 16-da tamaşaya qoyulmuş Müslüm Maqomayevin"Nərgiz" operası. Rollarda: Nərgiz – LeylaTəhmasib, Ağalar bəy – Məhəmmədtağı Bağırov, Həsən kişi – Vasili Nikolski, Cəfər –Xanlar Haqverdiyev, habelə: Hacıbala Hüseynov, Q. İsgəndərov, Əli Zülalov, Məhbubə Paşayeva, Münəvvər Kələntərli. Quruluşçu rejissor: xalq artisti Aleksandr Tuqanov. Dirijor: əməkdar incəsənət xadimi Müslüm Maqomayev. Tarzən: Qurban Pirimov. SMF № 2003

336. **Fotoşəkil**. Müslüm Maqomaev "Nərgiz" operası üzərində işləyərkən. Ölçüsü: 10.5x15.7 sm. SMF № 2136

337. **Fotoşəkil**. Şövkət Məmmədova Müslüm Maqomayevin "Nərgiz"operasında baş rolda. 1938-ci il. Ölçüsü: 17.3x23.7 sm. SMF № 1973/13.111

338. **Fotoşəkil.** Qəmər Almaszadə Pyotr Çaykovskinin "Sonalar gölü" baletində Odetta rolunda. 1936-cı il. Ölçüsü: 12x17.5 sm. SMF № 669/132

339. **Fotoşəkil**. Qəmər Almaszadə Reynqold Qliyerin "Qırmızı lalə" baletində. 1930-cu illər. Ölçüsü: 12x18 sm. SMF № 669/107

340-343. **Fotoşəkillər** (4 ədəd). Qəmər Almaszadə Boris Asafyevin "Bağçasaray fontanı" baletində. 1930- cu illər. Ölçüləri: 7x10; 9x11.5; 12.5x18; 22.5x30 sm. SMF № 669/145

344-346. **Fotoşəkillər**. (3 ədəd). Qəmər Almaszadə Pyotr Çaykovskinin "Şelkunçik" baletində. 1936-cı il. Ölçüsü: 8.5x11 sm. SMF № 669/22,/108,/132

347-349. **Fotoşəkil**. Qəmər Almaszadə Pyotr Çaykovskinin "Sonalar gölü" baletinin 3-cü pərdəsində Odiliya rolunda. 1930-40-cı illər. Ölçüsü: 8x13.5; 9x17.5 sm. SMF №669/126

350. **Proqram**. Aleksandr Puşkinin ölümünün 100 illiyi münasibətilə M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrında səhnəyə qoyulmuş Mixail Qlinkanın "Ruslan və Lyudmila" və Pyotr Çaykovskinin "Yevgeni Onegin" operalarının ilk tamaşaları. 40 səhifə. 1936-1937-ci il mövsümü. SMF № 2070/16

351. **Fotoşəkil**. Üzeyir Hacıbəyli iş masası arxasında. 1930-cü illər. Ölçüsü: 11x14.7 sm. SMF № 540/42

352. **Dəvətnamə**. Ü. Hacıbəylinin "Koroğlu" operasının musiqisi ilə tanış olmaq üçün Əhməd Bakıxanova verilmişdir. 13 yanvar 1937-ci il. SMF № 417/3

353. **Proqram**. Üzeyir Hacıbəylinin "Koroğlu" operası M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının səhnəsində. HXƏF № 1978.

354. **Proqram**. Üzeyir Hacıbəylinin "Koroğlu" operası M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının səhnəsində. 1938-ci il. Koroğlu rolunda SSRİ Xalq artisti Bülbül, Nigar – Səltənət Quliyeva. Quruluşçu rejissor: SSRİ Xalq artisti İsmayıl Hidayətzadə. Bədii tərtibat: rəssam Rüstəm Mustafayev. Səhnə geyimləri: rəssam Qəzənfər Xalıqovun eskizləri əsasında. Rəqsi Qəmər Almaszadə ifa edir. HXƏF № 1413.

355. **Fotoşəkil**. SSRİ Xalq artisti Bülbül Üzeyir Hacıbəylinin "Koroğlu" operasında baş rolda. Ölçüsü: 8.3x12.8 sm. SMF № 334/7

356. **Fotoşəkil.** Niyazi və Bülbül. 1939-cu il. Ölçüsü: 10x15 sm. SMF № 2017/14

357-358. **Fotoşəkil** (2 ədəd). Qəmər Almaszadə Üzeyir Hacıbəylinin "Koroğlu"

operasında rəqs səhnəsində. Ölçüləri: 11.5x18; 12x18 sm. SMF № 669/144

359. **Fotoşəkil** (əsli və surəti). SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinin sədri Mixail Kalinin Qəmər Almaszadəyə Qırmızı Əmək Bayrağı ordenini təqdim edərkən. Moskva, 1938-ci il. Ölçüsü: 12x18; 23x28 sm. SMF № 669/106

360. **Albom**. Üzeyir Hacıbəylinin "Koroğlu" operasının səhnə fotoşəkilləri. HXƏF № 2117

361. **Fotoşəkil**. Üzeyir Hacıbəylinin "Koroğlu" operasında Çənlibel səhnəsi. Ölçüsü: 18.5x29 sm. SMF № 574/12

362-371. **Fotoşəkil** (10 ədəd). Üzeyir Hacıbəylinin "Koroğlu" operasından səhnələr. Ölçüsü: 9x12 sm. SMF № 574/13

372. **Kitab**. Üzeyir Hacıbəylinin "Koroğlu" operasının librettosu. 1938-ci il Moskvada keçirilmiş Azərbaycan incəsənəti ongünlüyü münasibətilə nəşr olunmuşdur. HXƏF № 742

373. **Kitab**. Reynqold Qliyerin "Şahsənəm" operası. 1938-ci ildə Moskvada keçirilmiş Azərbaycan incəsənəti ongünlüyü münasibətilə nəşr olunmuşdur. HXƏF № 743

374. **Kitab**. Müslüm Maqomayevin "Nərgiz" operası. 1938-ci ildə Moskvada keçirilmiş Azərbaycan incəsənəti ongünlüyü münasibətilə nəşr olunmuşdur. SMF № 2044

375. **Fotoşəkil**. Mixail Kalinin Ş. Məmmədova və İsmayıl Hidayətzadəyə Azərbaycan incəsənəti ongünlüyü münasibətilə ordenləri təqdim edir. Moskva, 1938-cı il. Ölçüsü: 28.6x36.6 sm. SMF № 1973/21

376. **Məramnamə**. M. F. Axundov adına Lenin ordenli Böyük Dövlət Opera və Balet Teatrında 1938-39-cu illər mövsümündə tamaşaya qoyulmuş Cüzeppe Verdinin "Aida" operası. Rollarda: Amneris – Gürcüstan SSR əməkdar artisti Fatma Muxtarova, Radames – RSFSR-in əməkdar artisti Aleksandr Drozdov və Yaqub Rzayev, Aida – N. Kayevskaya, A. Kitayeva, N. Suxova, Ramfis – Rostislav Lopatkin, Azərbaycan SSR xalq artisti Vasili Nikolski, Amanasro – Azərbaycan SSR əməkdar artisti – Q. Knijnikov və Matvey Levin. Dirijor: Əşrəf Həsənov. Quruluşçu rejissor: P. Tveretski. Xormeyster: Yakov Qrossman. Əsərin müfəssəl məzmunu verilir. 26 səhifə. HXƏF № 963

377. **Afişa**. M. F. Axundov adına Lenin ordenli Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrında 1939-cu il mayın 30-da səhnəyə qoyulmuş Çezare Puni və Reynqold Qliyerin "Esmeralda" baletinin ilk tamaşası. Quruluşçu baletmeysterlər: Sergey Gevorkov və Vaxtanq Vronski. Bədii tərtibat: Sergey Yefimenko.

Rollarda: Esmeralda – Qəmər Almaszadə, Kvazimoda – Konstantin Bataşov. SMF № 669/188

378. **Məramnamə**. M. F. Axundov adına Lenin ordenli Böyük Dövlət Opera və Balet Teatrında 1939-40-cu illər mövsümündə tamaşaya qoyulmuş Cüzeppe Verdinin "Aida" operası. Rollarda: Amneris – Gürcüstan SSR Əməkdar artisti Fatma Muxtarova, Radames – RSFSR-in Əməkdar artisti Aleksandr Drozdov və Yaqub Rzayev, Aida –A. Kitayeva, N. Suxova, Ramfis – Rostislav Lopatkin, Azərbaycan SSR Xalq artisti Vasili Nikolski, Amanasro – Azərbaycan SSR Əməkdar artisti – Q. Knijnikov və Matvey Levin. Dirijor: Əşrəf Həsənov. Quruluşçu rejissor: P. Tveretski. Xormeyster: Yakov Qrossman. 2 vərəq. HXƏF № 963

379. **Afişa** (rus dilində). Lenin Ordenli Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrında Qızıl Ordunun XXII ildönümü münasibətilə tamaşaya qoyulan Mixail Qlinkanın "İvan Susanin" operası. Baş rolda Azərbaycan SSR Xalq artisti Vasili Nikolski, Antonida - SSRİ Xalq artisti Şövkət Məmmədova, Sobinin - RSFSR-in Əməkdar artisti Aleksandr Drozdov, Polşa kralı Sigizmund - İdris Ağalarov. Tamaşanın quruluşçu rejissoru: V. Rappoport. Dirijor: Əşrəf Həsənov, xormeyster: Yakov Qrossman. 23 fevral 1940-cı il. SMF № 679/33

380. **Proqram** (Azərbaycan və rus dillərində). M. F. Axundov adına Lenin ordenli Böyük Dövlət Opera və Balet Teatrında 1940-ci il aprelin 18-də səhnəyə qoyulmuş Əfrasiyab Bədəlbəylinin "Qız qalası" baletinin ilk tamaşası. Quruluşçu rejissor: İsmayıl Hidayətzadə. Dirijor: Əfrasiyab Bədəlbəyli. Baletmeyster: S. Gevorkov. Rəssam: Azərbaycan SSR əməkdar incəsənət xadimi Fyodor Qusakdır. Rollarda: Gülyanaq – Azərbaycan SSR əməkdar artisti Qəmər Almaszadə, Polad – Konstantin Bataşov, Ana – Leyla Təhmasib, Vəzir – İsmayıl Eloğlu. Müfəssəl məzmunlu, illüstrasiyalı nəşr. 19 səhifə, HXƏF № 1980

381. **Proqram** (Azərbaycan və rus dillərində). M. F. Axundov adına Lenin ordenli Böyük Dövlət Opera və Balet Teatrında 1940-41-ci illər mövsümündə tamaşaya qoyulmuş Əfrasiyab Bədəlbəylinin "Qız qalası" baleti. Quruluşçu rejissor: İsmayıl Hidayətzadə. Dirijor: Əfrasiyab Bədəlbəyli. Baletmeyster: S. Gevorkov. Rəssam: Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi Fyodor Qusak. Rollarda: Gülyanaq – Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Qəmər Almaszadə, Polad – Konstantin Bataşov, Ana – Leyla Təhmasib, Vəzir – İsmayıl Eloğlu, HXƏF № 960

382. **Dəvətnamə** (Azərbaycan və rus dillərində). Rus bəstəkarı Pyotr Çaykovskinin anadan olmasının 100 illiyi münasibətilə M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrında keçirilmiş gecədə iştirak etmək üçün Aleksandr Tuqanova verilmişdir. 15 may 1940-cı il. SMF № 2070/20

383. **Proqram** (Azərbaycan və rus dillərində). M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrında Pyotr Çaykovskinin anadan olmasının 100 illiyinə həsr olunmuş təntənəli konsert. 8 səhifə. 18 may 1940-cı il. SMF № 2070/21

384. **Proqram**. Üzeyir Hacıbəylinin anadan olmasının 55 illiyi münasibətilə M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrında keçirilmiş təntənəli konsert (2 vərəq). Bakı, 18 sentyabr 1940-cı il. Ölçüsü: 16x23 sm. SMF № 2070/23

385. **Kitab**. "Lenin ordenli M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrı". Bakı: Azərnəşr, 1941-ci il. 48 səhifə. Teatrın bəstəkarları, rejissorları və solistlərinin fotoşəkilləri verilmişdir, Azərbaycan dilindədir (ərəb əlifbası ilə). Ölçüsü: 14x19.5, SMF № 541/41.

386. **Proqram**. M. F. Axundov adına Lenin ordenli Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının hamilik konserti. 15 may 1943-cü il, 1 vərəq. SMF №541/45.

387. **Proqram**. M. F. Axundov adına Lenin ordenli Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş İvan Dzerjinskinin "Nadejda Svetlova" operası. Quruluşçu rejissor: Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi Pyotr Tveretski. Dirijor: Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi Niyazi. Rəssam: Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi İzzət Seyidova. Rollarda: Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimləri Rostislav Lopatkin və Matvey Levin, Ağababa Bünyadzadə, Respublikanın Xalq artisti Vasili Nikolski. 1943-cü il. SMF № 2070/25.

388. **Təliqə** № 659. Qızıl Ordunun Cəbhə Evinin rəisi Nefedov Brest və Minsk dəmiryol stansiyalarının hərbi komendantından Azərbaycan SSR artistlərinin konsert briqadasına qatarın ayrılmasını xahiş edir. 14 noyabr 1944-cü il. SMF № 541/49.

389. **Proqram** (rus dilində). M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrında tamaşaya qoyulmuş Qara Qarayev və Cövdət Hacıyevin "Vətən" operası. Şeirləri: Məmməd Rahim. Quruluşçu rejissor: Azərbaycan SSR Xalq artisti İsmayıl Hidayətzadə. Dirijor: Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi Niyazi. Rəssam: Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi İzzət Seyidova. Rollarda: Aslan – Bülbül, Mərdan – Ağababa Bünyadzadə, Dilbər – Sona Mustafayeva. Bakı, 1944-1945-ci il mövsümü SMF № 574/12

390. **Fotoşəkil**. Qara Qarayev və Cövdət Hacıyevin "Vətən" operasından səhnə. Ölçüsü: 17.8x24 sm. SMF № 574/9

391. **Proqram**. M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrında tamaşaya qoyulmuş Üzeyir Hacıbəylinin "Koroğlu" operası. Şeirləri: Məmməd Səid Ordubadi. Quruluşçu rejissor: İsmayıl Hidayətzadə. Dirijor: Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi Niyazi. Rəssam: Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi Aleksandr Filippov. Rollarda: Rövşən (Koroğlu) – Bülbül, Əli; onun atası – İsmayıl Eloğlu, Nigar – Sona Mustafayeva, Səltənət Quliyeva, Həsən xan – Məmmədtağı Bağırov, Ehsan paşa – Əli Zülalov. Rəqsləri Qəmər Almaszadə və Konstantin Bataşov ifa edirlər. 1940-cı illər. HXƏF № 1978

392-394. **Fotoşəkillər** (3 ədəd). Qəmər Almaszadə Üzeyir Hacıbəylinin "Koroğlu" operasında. Ölçüləri: 11.5x18; 12x18 sm. SMF № 669/144

395. **Fotoşəkil**. Əfrasiyab Bədəlbəylinin "Qız qalası" baletinin ilk səhnə məşqləri. Bakı, 1940-cı il. Surətidir. Ölçüsü: 8.5x11 sm. SMF № 669/55

396-400. **Fotoşəkillər** (5 ədəd). Qəmər Almaszadə və Konstantin Bataşov Əfrasiyab Bədəlbəylinin "Qız qalası" baletində. Ölçüləri: 8x11; 18x24; 17.5x23; 17.3x23; 17x23 sm. SMF № 669/24.

401-403. **Fotoşəkillər** (3 ədəd). Azərbaycan SSR xalq artisti Qəmər Almaszadə M.F.Axundov adına Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrında səhnələşdirilmiş Lüdviq Minkusun "Don Kixot" baletində Kitra rolunda. 1945-ci il. Ölçüsü: 11.5x18; 10x16; 17.5x23 sm. SMF № 669/127

404. **Proqram**. "Qız qalası" baleti. Musiqisi və librettosu Əfrasiyab Bədəlbəyli. Bakı, 1947-ci il. Üz səhifəsində bədii tərtibatda Qəmər Almaszadənin milli geyimdə ayaqüstə təsviri verilmişdir. SMF № 669/197

405. **Proqram** (Azərbaycan və rus dillərində). Bakı teatrlarının Nizami Gəncəvinin anadan olmasının 800 illiyinə həsr olunmuş tamaşaları. 40 səhifə. 23-30 sentyabr 1947-ci il. SMF № 2070/29

406. **Proqram**. M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrında keçirilmiş böyük şair Nizami Gəncəvinin anadan olmasının 800 illiyinə həsr olunan təntənəli konsert. Bakı, 27 sentyabr 1947-ci il. SMF № 2070/28

407. **Proqram** (ingilis dilində). Niyazinin Nizami Gəncəvinin anadan olmasının 800 illiyinə həsr etdiyi "Xosrov və Şirin" operası. Librettosu Mikayıl Rəfilinindir. SMF № 2017/29

408-410. **Fotoşəkillər** (3 ədəd). Qəmər Almaszadə Niyazinin "Xosrov və Şirin" operasında rəqs səhnəsində. 23 aprel 1950-ci il. Ölçüləri: 11.5x18.3; 11.8x18.2; 22x27.5 sm. SMF № 669/146

411. **Fotoşəkil**. Azərbaycan SSR Xalq artisti Aleksandr Drozdov Kamil Sen-Sansın “Samson və Dalila” operasında Samson rolunda. 1940-cı illər. Ölçüsü: 7.8x13.2 sm. SMF № 541/52

412. **Fotoşəkil**. Azərbaycan SSR Əməkdar artisti M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının solisti Rostislav Lopatkin. Ölçüsü: 8.6x13.1 sm. SMF № 541/64

413. **Təşəkkür məktubu**. 2470 saylı təxliyyə hospitalının tibb işçiləri tərəfindən yaralı komandir və əsgərlər üçün hamilik konsertində iştirakına görə Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Rostislav Lopatkinə göndərilmişdir. Bakı, 4-5 mart. 1942-ci il. SMF № 541/44

414. **Fəxri fərman**. SSRİ XKS nəzdində İncəsənət İşləri Komitəsi və İncəsənət işçiləri Həmkarlar İttifaqı Mərkəzi Komitəsi Qırmızı Ordu, Hərbi-Dəniz donanması və XDİK qoşunları hissələrinə mədəni hamilik üzrə əla işinə görə Rostislav Lopatkinə vermişdir. 1943-cü il, 2 vərəq. SMF № 541/46

415. **Təşəkkür məktubu**. Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Rostislav Lopatkinə hərbi hamilik işində fəal iştirakına görə SSRİ XDİK-nın 10 fevral 1944-cü il tarixli 73 saylı əmri əsasında verilmişdir. Moskva. 15 may 1944-cü il. SMF № 541/48

416. **Dəvətnamə** (Azərbaycan və rus dillərində). Rostislav Lopatkinə M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının 50 illiyinə həsr olunmuş gecədə iştirak etmək üçün verilmişdir. Bakı, 27 aprel 1958-ci il. SMF 541/58

417. **Afişa**. Azərbaycan Dövlət Xoreoqrafiya məktəbinin M. F. Axundov adına Opera və Balet Teatrının səhnəsində təqdim etdiyi illik hesabatda göstərdiyi “Doktor Aybolit” tamaşası. Bəstəkar: Stalin mükafatı laureatı İqor Morozov, quruluşçu rejissor: Azərbaycan SSR Xalq artisti Qəmər Almaszadə. Rollarda: Doktor Aybolit – Anatoli Urvansev, Tülkü – Rəfiqə Axundova, Varvara – Varvara Rıjova. 5 may 1949-cu il. SMF № 669/187

418. **Fotoşəkil**. Jorj Bizenin “Karmen” operasından səhnə. Karmen rolunda Fatma Muxtarova. Bakı, 1951-ci il. Ölçüsü: 11.2x17 sm. SMF № 541/56

419. **Fotoşəkil.** Cüzeppe Verdinin “Aida” operasından səhnə. Aida rolunda Fatma Muxtarova, Radames – Donat Donatov. Bakı, 1951-ci il. Ölçüsü: 8.5x12.5 sm. SMF № 541/54

420. **Fotoşəkil**. Aktyor İdris Ağalarov və teatrın dirijoru Vladimir Traximoviç qrim otağında. Bakı, 1950-ci illər. Ölçüsü: 8.2x11.4 sm. SMF № 541/55.

421. **Not dəftəri**. Qara Qarayevin “Yeddi gözəl” baleti notlarının müəllif əlyazması. Bakı, 20 sentyabr 1951-ci il. Azərbaycan Tarixi Muzeyinə 21 noyabr 1963-cü il tarixli xatirə yazısı ilə təqdim edilmişdir. 12 vərəq. HXƏF № 1773

422. **Fotoşəkil**. Qəmər Almaszadə “Yeddi gözəl” baletində. Quruluşçu rejissor: RSFSR Əməkdar artisti, baletmeyster Pyotr Qusev. Ölçüsü: 11.2x18.2 sm. SMF № 669/138.

423. **Proqram**. M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrında 1952-53-cü illər mövsümündə səhnəyə qoyulmuş Qara Qarayevin “Yeddi gözəl” baleti. Libretto müəllifləri: İsmayıl Hidayətzadə, Yuri Slonimski və Sabit Rəhman. Quruluşçu baletmeyster: Pyotr Qusev. Məsləhətçi: Qəmər Almaszadə. Rəssamlar: Fyodır Qusak və Ənvər Almaszadə. Dirijor: Kamal Abdullayev. Rollarda: Mənzər – Konstantin Bataşov, Bəhram –Yuri Kuznetsov, Ayişə – Qəmər Almaszadə, Vəzir – Anatoli Urvansev. SMF № 574/10

424. **Fotoşəkil** (rus dilində). Qara Qarayev və Niyazi. “Əziz Niyaziyə sevgi və dostluq nişanəsi olaraq qardaşı Qara Qarayevdən. 23.03. 59 il. Bakı şəhəri” xatirə yazısı var. SMF № 2017/19

425-426. **Proqram (**Azərbaycan və rus dillərində**)**. Bakı teatrlarının 1-10 yanvar 1954-cü il repertuarına aiddir. SMF № 669/191

427. **Proqram**. M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrında 1954-cü ildə səhnələşdirilmiş Cüzeppe Verdinin “Siciliya axşam ibadəti” operası. Rejissor: N.Frid. Quruluşçu baletmeyster: Qəmər Almaszadə. Rollarda: Matvey Levin, Roman Trifonov, Yaqub Rzayev, Ağababa Bünyadzadə, Xanlar Haqverdiyev və b. Rəqsləri Qəmər Almaszadə, Konstantin Bataşov, Rəfiqə Axundova və b. ifa edir. SMF № 669/193

428. **Proqram**. M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrında bəstəkar Üzeyir Hacıbəylinin 70 illiyinə həsr olunmuş gecə. Bakı, 17 sentyabr 1955-ci il. SMF № 2070/32

429. **Proqram** (Azərbaycan və rus dillərində). M. F. Axundov adına Lenin Ordenli Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrında səhnəyə qoyulmuş “Qızıl açar” baleti. Əvvəlində Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi Boris Zeydmanın, libretto müəllifi və tamaşanın direktoru Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi Əfrasiyab Bədəlbəylinin, quruluşçu baletmeyster: SSRİ Xalq artisti Qəmər Almaszadənin, rəssam Ənvər Almaszadənin fotoşəkilləri verilmişdir. Rollarda: Buratino – Çimnaz Babayeva və Tamilla Şirəliyeva, Malvina – Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Leyla Vəkilova, Rəfiqə Axundova, Pyero – Maqsud Məmmədov, Karabas – Azərbaycan SSR əməkdar artistləri Konstantin Bataşov və Anatoli Urvansev. Müfəssəl məzmunlu, illüstrasiyalı kitabdır. 31 səhifə. 1957-ci il. SMF № 2070/33

430. **Fotoşəkil**. M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının solisti Firəngiz Əhmədova və türk şairi Nazim Hikmət tamaşadan sonra. 1950-ci illərin sonu. Bakı, SMF № 2070/38

431. **Fotoşəkil**. Fikrət Əmirov piano arxasında. Ölçüsü: 11.7x17.8 sm. SMF № 2083/4

432. **Not dəftəri**. Fikrət Əmirovun "Sevil" operası fraqmentlərinin müəllif əlyazması. HXƏF № 1260

433. **Proqram**. Afişa. M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrında 1953-54-cü illər mövsümündə ilk dəfə tamaşaya qoyulmuş Fikrət Əmirovun "Sevil" operası. Libbretto müəllifi Tələt Əyyubov. Quruluşçu rejissor: Mehdi Məmmədov. Musuqi rəhbəri və dirijor: Niyazi. Rəssamlar: Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi İzzət Seyidova, Ənvər Almaszadə. Baş rollarda: Sevil – Stalin mükafatı laureatı Vera Abişeva və Firuzə Muradova, Balaş – Azərbaycan SSR Xalq artisti Rəşid Behbudov, Gülüş – Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Rəhilə Cabbarova, Atakişi – Azərbaycan SSR Xalq artisti Ağababa Bünyadzadə, Dilbər – Elmira Axundova. İştirak edən aktyorların fotoşəkilləri verilmişdir. 61 səhifə. SMF № 2369

434. **Proqram**. Azərbaycan incəsənəti və ədəbiyyatının ongünlüyü. Moskva, 22-31 may 1959-cu il. Müfəssəl, illüstrasiyalı nəşr. 72 səhifə (rus dilində). SMF № 669/189

435. **Proqram**. 1959-cu ildə Moskvada keçirilmiş Azərbaycan ədəbiyyatı və incəsənəti ongünlüyündə təqdim olunmuş Fikrət Əmirovun "Sevil" operası. Libbretto müəllifi Tələt Əyyubov. Quruluşçu rejissor: Mehdi Məmmədov. Musuqi rəhbəri və dirijor: Niyazi. Tərtibat: Əyyub Fətəliyev, geyim eskizləri: Bədurə Əfqanlı. Baş rollarda: Sevil – Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Firəngiz Əhmədova, Balaş – Azərbaycan SSR Xalq artisti Rəşid Behbudov. Gülüş – Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Rəhilə Cabbarova, Atakişi – Azərbaycan SSR Xalq artisti Ağababa Bünyadzadə. İştirak edən aktyorların fotoşəkilləri verilmişdir. 15 səhifə. HXƏF № 1258

436. **Proqram**. 1959-cu ildə keçirilən Azərbaycan incəsənəti və ədəbiyyatının öngünlüyünə təqdim olunmuş Soltan Hacıbəyevin "Gülşən" baleti. Libretto müəllifi və quruluşçu baletmeyster: Azəbaycan SSR Xalq artisti Qəmər Almaszadə. Dirijor: Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi Kamal Abdullayev. Rəssam: Ənvər Almaszadə. Rollarda: Gülşən – Azəbaycan SSR Xalq artisti Leyla Vəkilova, Azad – Azəbaycan SSR Əməkdar artisti Maqsud Məmmədov. 16 səhifə. SMF №669/192

437. **Fotoşəkil.** Qəmər Almaszadə qrim otağında səhnəyə çıxmağa hazırlaşarkən. Moskva, 1959-cu il. Ölçüsü: 8x13.8 sm. SMF № 669/129

438. **Fotoşəkil.** Soltan Hacıbəyovun “Gülşən” baletindən bir səhnə. Baş rollarda Qəmər Almaszadə və Konstantin Bataşov. 1950-ci illər. Ölçüsü: 18x24 sm. SMF № 669/42

439. **Fotoşəkil**. “Gülşən” baletində pambıq yığımı səhnəsi. 1950-ci illər. Ölçüsü: 12.3x17.3 sm. SMF № 669/141

440. **Təbriknamə**. “Gülşən” baletinin ilk tamaşası günündə əsərin bəstəkarı Soltan Hacıbəyov tərəfindən Qəmər Almaszadəyə göndərilmişdir. Əlyazması. Bakı, 1959-cu il. SMF № 669/150

441. **Fotoşəkil.** Niyazi, Rəşid Behbudov və Fikrət Əmirov “Sevil” operası üzərində işləyərkən. 1959-cu il. Ölçüsü: 28x39 sm. SMF № 2017/24

442. **Fotoşəkil.** Niyazi və Fikrət Əmirov. Üzərində F. Əmirovun öz əli ilə yazdığı “Sənətinə pərəstiş etdiyim böyük qardaşım Niyaziyə “Sevil” xatirələrindən. 25.01.65” xatirə yazısı var. SMF № 2017/18

443. **Fotoşəkil.** Qara Qarayevin “İldırımlı yollarla” baletinin məşqi zamanı. SSRİ xalq artistləri Konstantin Sergeyev, Qəmər Almaszadə və b. 1960-cı il. SMF № 669/92

444-445. **Fotoşəkil** (2 ədəd). Qəmər Almaszadə, Konstantin Sergeyev və maestro Niyazi. 1970-ci illər. Ölçüsü: 12x17,5; 13x18 sm. SMF № 669/7

446. **Afişa.** M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrında 1963-cü il yanvarın 4-də tamaşaya qoyulmuş Üzeyir Hacıbəylinin “Leyli və Məcnun” operası. Rollarda: Leyli – Zeynəb Xanlarova, Məcnun – Bəkir Həşimov. Teatrın bədii rəhbəri SSRİ Xalq artisti Niyazidir. SMF № 2370

447 **Afişa.** M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrında 1963-cü il fevralın 14-də tamaşaya qoyulmuş Üzeyir Hacıbəylinin “Əsli və Kərəm” operası. Quruluşçu rejissor: Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi Əfrasiyab Bədəlbəyli. Dirijor: Kazım Əliverdibəyov. Baş rəssam: Əyyub Fətəliyev. Rollarda: Əsli – Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Gülxar Həsənova, Kərəm – Bəkir Həşimov, Keşiş – Qafar Əliyev. HXƏF № 3452

448. **Proqram** (Rus, ingilis və fransız dillərində). M. F. Axundov adına Lenin ordenli Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş “Qız qalası” baleti. Bəstəkar Əfrasiyab Bədəlbəylidir. Bakı, 1967-ci il. SMF № 669/195

449. **Afişa**. Moskvanın Pyotr Çaykovski adına Konsert zalında Azərbaycan bəstəkarları Üzeyir Hacıbəyli və Müslüm Maqomayevin anadan olmalarının 80 illiyinə həsr olunmuş təntənəli gecə. 13 dekabr 1965-cı il. SMF № 2177/9

450. **Klavir**. Süleyman Ələsgərovun "Bahadır və Sona" operası. Bakı, 1965-ci il. Üzərində müəllifdən Azərbaycan Tarixi Muzeyinə xatirə yazısı var. SMF № 2083/8

451**. Proqram**. M. F. Axundov adına Azərbaycan Akademik Opera və Balet Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Süleyman Ələsgərovun "Bahadır və Sona" pyesi. Dirijor və libretto müəllifi Azərbaycan SSR Xalq artisti Əfrasiyab Bədəlbəyli, şeirlər: Şixəli Qurbanov. Quruluşçu rejissor: Azərbaycan SSR Xalq artisti Şəmsi Bədəlbəyli. Rəssam: Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi Əyyub Fətəliyev. Rollarda: Bahadır – Azərbaycan SSR Əməkdar artistləri Rauf Atakişiyev və Lütfiyar İmanov. Sona – Azərbaycan SSR Xalq artisti Firəngiz Əhmədova və Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Firuzə Muradova. 1966-cı il. SMF № 2083/9

452-453. **Fotoşəkil (2 ədəd)**. Fikrət Əmirovun "Şur" simfonik muğamı əsasında tamaşaya qoyulan xoreoqrafik novellanın səhnələri. Libretto müəllifi və quruluşçu baletmeyster Qəmər Almaszadədir. 1968-ci il. Ölçüsü: 10.5x14.3 sm. SMF № 669/85, /88

454. **Afişa.** M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrında 1969-cu ilin yanvarında tamaşaya qoyulmuş Üzeyir Hacıbəylinin "Leyli və Məcnun" operası. Dirijor: Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi Əhəd İsrafilzadə. Quruluşçu rejissor: Azərbaycan SSR Xalq artisti Soltan Dadaşov. Rəssam: SSRİ Xalq rəssamı Mikayil Abdullayev. Tarda Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi Bəhram Mansurov müşayiət edir. Rollarda: Leyli – Rəsmiyyə Quliyeva, Məcnun – Əli Mehdiyev, Nofəl – Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Cavanşir Qafarov. HXƏF № 3460

455. **Kitab** (prospekt). M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının Balet truppasının iştirak etdiyi VII Beynəlxalq Rəqs Festivalına həsr olunmuşdur (fransız dilində). 1969-cu il. SMF № 1958/3

456. **Proqram** (fransız dilində). M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının balet truppasının Parisdə keçirilmiş VII Beynəlxalq Rəqs Festivalında göstərdiyi tamaşalar. 8 vərəq. 1969-cu il. SMF № 1958/2

457. **Afişa** (fransız dilində). M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının balet truppasının Monte-Karloya qastrol səfəri. 1969-1970-ci il mövsümü. SMF № 1958/1

458. **Afişa**. M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrında tamaşaya qoyulmuş Üzeyir Hacıbəylinin "Əsli və Kərəm" operası. Dirijor: R. Kərimov. Quruluşçu rejissor: Azərbaycan SSR Xalq artisti Soltan Dadaşov. Rəssam: respublikanın Əməkdar rəssamı Ənvər Almaszadə. Tarda Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Bəhram Mansurov. Rollarda: Əsli – Nəzakət Məmmədova, Kərəm – Baba Mirzəyev. 1970-cı illər. HXƏF № 3452b

459. **Proqram**. M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Zakir Bağırovun "Aygün" operası. Libbrettosunu Səməd Vurğunun eyni adlı poeması əsasında bəstəkar özü yazmış, Vaqif Vəkilov şeirlər əlavə etmişdir. Dirijor: Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi Rauf Abdullayev. Quruluşçu rejissorlar: Əli Usubov və Fikrət Sultanov. Rəssam: Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi Əyyub Fətəliyev. Baletmeyster: Nailə Nəzirova. Bakı, 1972-ci il. SMF № 2083/10

460. **Proqram**. Niyazinin Rabindranat Taqorun "Çitranqada" əsəri əsasında bəstələdiyi "Çitra" baleti. Libretto müəllifi və quruluşçu rejissor: RSFSR-in Əməkdar incəsənət xadimi, Cəvahirləl Nehru mükafatı laureatı Natalya Danilova. Dekorasiya və kostyumlar: SSRİ Xalq artisti, Cəvahirləl Nehru mükafatı laureatı Mikayıl Abdullayev. Dirijor: Niyazi. Rollarda: Çitra – Tamilla Şirəliyeva, Arcuna – Vladimir Pletnyov. Təlimçi pedaqoq: SSRİ Xalq artisti Leyla Vəkilova. 1972-ci il. SMF № 2017/45

461. **Həmin proqram**. İngilis dilində. SMF № 2017/46

462. **Afişa** (fransız dilində). "Sovet baletinin ulduzları". M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrı balet truppasının Fransanın Monpelye şəhərinə qastrol səfəri. 20 dekabr 1974-cü il. Afişada teatr aktyorlarının imzaları var. SMF № 1958/4

463. **Proqram**. Yeni dramaturji, musiqili-xoreoqrafiya redaksiyasında "Yeddi gözəl" baleti. SSRİ Xalq artisti, Dövlət mükafatı laureatı Qara Qarayevin anadan olmasının 60 illiyi münasibətilə dərc edilmişdir. Libretto müəllifləri: Nizaminin eyniadlı poemasının motivləri üzrə Yuri Slonimski, Rəfiqə Axundova və Maqsud Məmmədov. Dirijor: Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi Rauf Abdullayev. Quruluşçu rəssam: Azərbaycan SSR Xalq rəssamı Toğrul Nərimanbəyov. Rollarda: Bəhram – Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Rafael Qriqoryan, Ayişə – Azərbaycan SSR Xalq artisti Tamilla Şirəliyeva. 1978-ci il. SMF № 570/14

464. **Proqram** (Azərbaycan, rus, ingilis dillərində). Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Əfrasiyab Bədəlbəylinin "Qız qalası" baleti. 16 səhifə. Bakı, 2001-ci il. SMF № 2177/11

465. **Proqram** (Azərbaycan, ingilis, rus dillərində). Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Coakkino Rossininin "Sevilya bərbəri" operasının premyerası. 2002-ci il. SMF № 2385

466. **Fotoşəkil.** Üzeyir Hacıbəylinin "Arşın mal alan" operettasında Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti Azər Zeynalov – Əsgər, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Natəvan Növrəsli – Gülçöhrə rollarında. 1996-cı il. Ölçüsü: 15x21 sm. 1996-cı il. DK № 12188/1

467. **Fotoşəkil**. Üzeyir Hacıbəylinin "Arşın mal alan" operettasında Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti Yaşar Nuri – Soltan bəy, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Natəvan Növrəsli – Gülçöhrə rollarında. 1996-cı il. Ölçüsü: 15x21 sm. DK №12188/2

468. **Fotoşəkil**. Üzeyir Hacıbəylinin "Arşın mal alan" operettasında Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artistləri Natəvan Növrəsli – Gülçöhrə, Gülyaz Məmmədova – Telli, Fidan Hacıyeva – Asya rollarında. Ölçüsü: 15x21 sm. 1996-cı il. DK №12188/3

469. **Fotoşəkil**. Jorj Bizenin "Karmen" operasında Sankt-Peterburq Mariinski Akademik Opera və Balet Teatrının solisti Regina Rüstəmova – Karmen rolunda. Ölçüsü: 10x15 sm. 1996-cı il. DK №12188/4

470. **Fotoşəkil**. Jorj Bizenin "Karmen" operasında Sankt-Peterburq Mariinski Akademik Opera və Balet Teatrının solisti Regina Rüstəmova – Karmen, Həsən Enami – Xoze rollarında. Ölçüsü: 10x15 sm. 1996-cı il. DK №12188/5

471. **Fotoşəkil**. Jorj Bizenin "Karmen" operasında Sankt-Peterburq Mariinski Akademik Opera və Balet Teatrının solisti Regina Rüstəmova – Karmen, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Əvəz Abdullayev –Eskamilio rollarında. Ölçüsü: 10x15 sm. 1996-cı il. DK №12188/6

472. **Fotoşəkil**. Əfrasiyab Bədəlbəylinin "Qız qalası" baletində Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Tamilla Məmmədova – Gülyanaq, Sankt-Peterburq Mariinski Akademik Opera və Balet Teatrının solisti Teymur Əsgərov – Polad rollarında. Ölçüsü: 10x15 sm. 1999-cu il. DK №12188/7

473. **Fotoşəkil**. Əfrasiyab Bədəlbəylinin "Qız qalası" baletində Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Tamilla Məmmədova – Gülyanaq, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Yuri Lobaçov – Cahangir xan rollarında. Ölçüsü: 10x15 sm. 1999-cu il. DK №12188/8

474. **Fotoşəkil**. Üzeyir Hacıbəylinin "O olmasın, bu olsun" operettasında Azərbaycan Respublikasının xalq artisti Azər Zeynalov – Məşədi İbad, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Gülüstan Əliyeva – xala, Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti Şahlar Quliyev – Qoçu Əsgər, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Bəhram Əliyev – Həsənqulu rollarında. 2006-cı il. Ölçüsü: 10x15 sm. 2006-cı il DK №12188/9

475. **Fotoşəkil**. Üzeyir Hacıbəylinin "O olmasın, bu olsun" operettasında Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti Azər Zeynalov – Məşədi İbad, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Həsən Enami – Sərvər rollarında. Ölçüsü: 10x15 sm. 2006-cı il. DK №12188/10

476. **Fotoşəkil**. Cuzeppe Verdinin “Aida” operasında Azərbaycan Respublikasının xalq artisti Qərinə Kərimova – Aida, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Fidan Hacıyeva – Amneris, Şahlar Quliyev – Ammonasro, Teymuraz Ququşvili (Gürcüstan) – Rademes rollarında. 2006-2007-ci illər. Ölçüsü: 10x15 sm. DK №12188/11

477. **Fotoşəkil**. Cuzeppe Verdinin “Aida” operasında Ukraynanın əməkdar artisti Viktoriya Çenskaya – Aida, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Fidan Hacıyeva – Amneris rollarında. 2011-ci il. Ölçüsü: 10x15 sm. DK №12188/12

478. **Fotoşəkil**. Fikrət Əmirovun “Min bir gecə” baletində Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti İslam İslamov – Şəhriyar, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Rimma İsgəndərova – Şəhrizad rollarında. 2007-ci il. Ölçüsü: 15x22.5 sm. DK №12188/13

479. **Fotoşəkil**. Fikrət Əmirovun “Min bir gecə” baletində Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti Kamilla Hüseynova – Nuridə rolunda. 2000-ci illər. Ölçüsü: 10x15 sm. DK №12188/14

480. **Fotoşəkil**. Qara Qarayevin “Yeddi gözəl” baletində Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti İslam İslamov – Bəhram şah, Azərbaycan Respublikasının xalq artisti Kamilla Hüseynova – Gözəllər gözəli, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Tamilla Məmmədzadə – Çin gözəli, Nigar İbrahimova – Hind gözəli, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Alsu Gimadiyeva – Məğrib gözəli, Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Yelena Skomoroşenko – Slavyan gözəli, Olqa İlyinıx – Xarəzm gözəli, Emiliya Mençinskaya – Bizans gözəli rollarında. 2008-ci il. Ölçüsü: 13.5x21 sm. DK №12188/15

481. **Fotoşəkil**. Qara Qarayevin “Yeddi gözəl” baletində Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti İslam İslamov – Bəhram şah, Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti Kamilla Hüseynova – Gözəllər gözəli. 2008-ci il. Ölçüsü: 10x15sm. DK 12188/16

482. **Proqram**. Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Üzeyir Hacıbəylinin “Koroğlu” operası. Tamaşa Azərbaycan vokal məktəbinin banisi Bülbülə ithaf olunur. Ramil Qasımov Koroğlu rolunda ilk dəfə. 2011-ci il (Azərbaycan, ingilis, rus dillərində). SMF № 2379

483. **Proqram** (Azərbaycan, ingilis, rus dillərində). Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Üzeyir Hacıbəylinin “O olmasın, bu olsun” operettası. 2011-2012-ci il mövsümü. SMF № 2377

484. **Proqram** (Azərbaycan, ingilis, rus dillərində). Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının səhnəsində qoyulmuş Moris Ravelin “Bolero” və Nikolay Rimski-Korsakovun “Şəhrizad” baletləri. “Bolero” tamaşasının quruluşçu baletmeysteri Nikolya Mussen (Fransa). 2011-2012-ci il mövsümü. SMF № 2384

485. **Afişa**. Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Cokkomo Puççininin "Toska" operası. Dirijor: Ukraynanın əməkdar artisti, Belarus Milli Akademik Opera və Balet teatrının baş dirijoru Viktor Ploskin. Tamaşada Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının Solisti Çinarə Şirin, Gürcüstan Dövlət Akademik Opera və Balet teatrının solisti, Gürcüstanın Xalq artisti, Dövlət mükafatı və Vokalçıların Beynəlxalq müsabiqələrinin laureatı Teymuraz Ququşvili və Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Əvəz Abdullayev iştirak edirlər. 28 aprel 2012-ci il. SMF № 2391

486. **Afişa**. Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Qara Qarayevin "Yeddi gözəl" baleti. Liberetto müəllifi Yana Temizdir. Quruluşçu baletmeyster: Estoniya Respublikasının əməkdar artisti, Estoniya Respublikasının Dövlət Mükafatı Laureatı Vasili Medvedyev. Quruluşçu rəssam: Dmitri Çerbadji (Rusiya). Kostyumlar üzrə rəssam: Azərbaycan Respublikasının Əməkdar rəssamı Tahir Tahirov. Dirijor: Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti Cavanşir Cəfərov.Rollarda: Bəhram – Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Gülağa Mirzəyev, Gözəllər gözəli – Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti Kamilla Hüseynova. 29 sentyabr 2012-ci il. SMF № 2390

487. **Afişa.** Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Fikrət Əmirovun "Min bir gecə" baleti. Libretto müəllifləri: Nailə Nəzirova, Maqsud və Rüstəm İbrahimbəyovlar. Quruluşçu baletmeyster: Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi, SSRİ Dövlət mükafatı laureatı Nailə Nəzirova. Quruluşçu rəssam: Azərbaycan Respublikasının Xalq rəssamı, Dövlət Mükafatı Laureatı Toğrul Nərimanbəyov. Kostyumlar üzrə rəssam: Azərbaycan Respublikasının Əməkdar rəssamı Tahir Tahirov. Baletmeyster repetitorlar: Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti, SSRİ Dövlət Mükafatı Laureatı Tamilla Şirəliyeva, Azərbaycan Respublikasının xalq artisti – Mədinə Əliyeva. Dirijor:Əyyub Quliyev. Rollarda: Şəhrizad – Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti Kamilla Hüseynova. 24 noyabr 2012-ci il. SMF № 2388

488. **Proqram** (Azərbaycan, ingilis, rus dillərində). Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Üzeyir Hacıbəylinin "Koroğlu" operası. Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin 90 illik yubeleyinə həsr olunmuşdur. 2012-2013-cü il mövsümü. SMF № 2380

489. **Afişa**. Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Üzeyir Hacıbəylinin "Arşın mal alan" operettası. Quruluşçu rejissor: Azərbaycanın Əməkdar incəsənət xadimi Hafiz Quliyev. Quruluşçu rəssam: Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi Əyyub Fətəliyev. Baletmeysterlər: "Qızıl Dərviş" Mükafatı laureatı Mədinə Əliyeva, Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti Afaq Məlikova. Tama-

şanın dirijoru – Əyyub Quliyev. Rollarda: Əsgər – Fərid Əliyev, Gülçöhrə – Afaq Abbasova, Soltan bəy – Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti Ramiz Əzizbəyli, Cahan xala – Kəmalə Nəsibova, Süleyman – Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti Şahlar Quliyev, Asya – Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Səbinə Vahabzadə, Telli – Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Gülyaz Məmmədova, Vəli – Ələkbər Əliyev. 30 yanvar 2013-cü il. SMF № 2375

490. **Afişa**. Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Üzeyir Hacıbəylinin "Leyli və Məcnun" operası. Quruluşçu rejissor: Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi Hafiz Quliyev. Quruluşçu rəssam: Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti, Dövlət Mükafati Laureatı – Rafiz İsmayılov. Baletmeyster: Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi – Yulana Əlikişizadə. Tarzən: Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artistləri Elxan Mansurov və Elçin Həşimov, Kamançada Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Elnur Əhmədov. Dirijor: Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi Sevil Hacıyeva. Rollarda: Leyli – Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Gülüstan Əliyeva, Məcnun – Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Səbuhi İbayev. 3 fevral 2013-cü il. SMF № 2373

491. **Afişa**. Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Zülfüqar Hacıbəyovun "Aşıq Qərib" operası. Liberetto müəllifi – Zülfüqar Hacıbəyovdur. Quruluşçu rejissor: Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi – Hafiz Quliyev. Quruluşçu rəssam: Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi Əyyub Fətəliyev. Rəqs səhnələri SSRİ Xalq artisti, SSRİ Dövlət Mükafatı Laureatı, baletmeyster Qəmər Almaszadənin quruluşunda verilir. Tarda Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Elxan Mansurov çalır.Dirijor: Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi Sevil Hacıyeva. Rollarda: Aşıq Qərib – Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Səbuhi İbayev, Şahsənəm – Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Gülyaz Məmmədova. 8 fevral 2013-cü il. SMF № 2374

492. **Afişa**. Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrında Lüdviq Minkusun Simfonik poeması əsasında tamaşaya qoyulmuş "Paxita" baleti. Rollarda: Nigar İbrahimova, Azərbaycan Respublikasının Xalq artistləri Rimma İsgəndərova, Gülağa Mirzəyev, Yelena Skomoroşenko və Makar Ferştandt. Quruluşçu baletmeyster: Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti, SSRİ Dövlət Mükafatı Laureatı Tamilla Şirəliyeva, Quruluşçu rəssam: Azərbaycan Respublikasının Əməkdar rəssamı Tahir Tahirov. Afişada həmçinin Moris Ravelin "Bolero" baleti haqqında da məlumat verilir. Quruluşçu baletmeyster: Nikolya Mussen (Fransa), quruluşçu rəssam: Azərbaycan Respublikasının Əməkdar rəssamı Tahir Tahirov. Dirijor: Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti Cavanşir Cəfərov. Baş baletmeyster Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti, SSRİ Dövlət Mükafatı Laureatı Tamilla Şirəliyeva. 24 fevral 2013-cü il. SMF № 2387

493. **Afişa.** Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Cüzeppe Verdinin "Riqoletto" operası. Rollarda: Hersoq - Sankt-Peterburq Mariinsk Akademik Opera və Balet Teatrının solisti, Rusiya Federasiyasının Əməkdar artisti, Vokalçıların beynəlxalq müsabiqələrinin laureatı Mixail Latışev, Riqoletto - Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti, Vokalçıların Bülbül adına III Beynəlxalq Müsabiqəsinin Laureatı Əvəz Abdullayev, Cilda - Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Gülnaz İsmayılova, Sparafuçile - Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti, Vokalçıların Bülbül adına I Beynəlxalq Müsabiqəsinin "Qran Pri" mükafatçısı Əli Əsgərov, qraf Monterone - Anton Ferştandtın. Dirijor: Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi Azad Əliyev. Tamaşanın dirijoru Azərbaycan Respublikasının Əməkdar mədəniyyət işçisi Kamil Sultanov. 9 mart 2013-cü il. SMF № 2389

494. **Afişa**. Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Üzeyir Hacıbəylinin "Əsli və Kərəm" operası. Quruluşçu rejissor: Azərbaycan Respublikasının Əməkdar İncəsənət xadimi Hafiz Quliyev. Quruluşçu rəssam: Azərbaycan Respublikasının Əməkdar mədəniyyət işçisi Yusif Babayev. Baletmeyster: Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti Mədinə Əliyeva. Tarda Azərbaycan Respublikasının Əməkdar artisti Elxan Mansurov çalır. Dirijor: Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi Sevil Hacıyeva. Rollarda: Əsli – Vüsalə Musayeva, Kərəm – İlkin Əhmədov, Keşiş – Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti Şahlar Quliyev. 14 mart 2013-cü il. SMF № 2372

495 **Proqram** (Azərbaycan, ingilis, rus dillərində). Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Vasif Adığözəlovun "Natəvan" operası. Quruluşçu rejissor: Özbəkistan Respublikasının xalq artisti Firudin Səfərov. 2013-2014-cü il mövsümü. SMF № 2383

496. **Proqram** (Azərbaycan, ingilis, rus dillərində). Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Üzeyir Hacıbəylinin "Əsli və Kərəm" operasının premyerası. 2013-2014-cü il mövsümü. SMF № 2381

497.**Kitab** (rus dilində). Üzeyir Hacıbəyov. Azərbaycan xalq musiqisinin əsasları. Bakı, 1945. Azərbaycan Tarixi Muzeyinin kitabxanası № 5115

498. **Medal.** Üzeyir Hacıbəyov adına Azərbaycan SSR Dövlət mükafatı laureatı. KFMTF №606

499. **Barelyef.** Azərbaycan milli klassik musiqisinin banisi Üzeyir Hacıbəyli. Metal üzərində döymə üsulu ilə düzəldilmişdir. Ölçüsü: 38x45 sm. HXƏF № 4513

500. **Vaza.** Büllür, kobalt, şüşə. Üzərindəki dörd medalyonun birində Üzeyir Hacıbəyovun portreti, o birilərində "Koroğlu", "Leyli və Məcnun", "Arşın mal alan" operalarından səhnələr verilmişdir. Hündürlüyü 138 sm. Rəssam Səkinə Şahsuvarova eksklüziv olaraq Üzeyir Hacıbəylinin 70 illiyi münasibətilə hazırlamışdır. HXƏF № 703

Azərbaycan SSR əməkdar incəsənət xadimi (1936), bəstəkar Müslüm Maqomayevin (1885 – 1937) kolleksiyasından

501. Azərbaycan Böyük Dövlət Teatrının blank-bloknotu. Teatrın direktoru Müslüm Maqomayevindir. 8 vərəq (Azərbaycan və rus dillərində). HXƏF № 1123

502. **Frak**. Qara mahuddandır. Dirijor Müslüm Maqomayevindir. HXƏF № 1186

503. **Dirijor çubuğu**. Müslüm Maqomayevindir. Ağac. HXƏF № 1187

504. **Dirijor çubuğu**. Ucları metaldandır, üzərində "Müslüm Maqomayev" yazısı var. Qara qutudadır. Qutuya vurulmuş metal lövhəciyə "Müəllim dostlarından əziz Maqomayevə" sözləri həkk edilmişdir.

Azərbaycan SSR əməkdar incəsənət xadimi (1943) bəstəkar Zülfüqar Hacıbəylinin (1883 – 1950) kolleksiyasından

505. **Fotoşəkil**. Bəstəkar Zülfüqar Hacıbəyli. 1920-ci illər. Ölçüsü: 9x14 sm. SMF № 2187

506. **Fəxri fərman** № 69. Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyətinin Zülfüqar Əbdülhüseyn oğlu Hacıbəyliyə Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi adının verilməsi haqqında. 27.02.1944-cü il. SMF № 555/16

507. **Tar**. Zülfüqar Hacıbəylinindir. HXƏF № 708

508. **Kamança**. Zülfüqar Hacıbəylinindir. EF № 1503

Azərbaycan SSR xalq artisti (1932) Hüseynqulu Sarabskinin (1879 – 1945) kolleksiyasından

509. **Döş nişanı**. Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının fəaliyyətinin 15 illiyi. Aktyor Hüseyn Sarabskiyə məxsusdur. 1935-ci il. KTFMF № 3

510. **Döş nişanı** "ÜİKTS". Aktyor Hüseynqulu Sarabskiyə məxsusdur. KTFMF № 9

511. **Proqram**. Azərbaycan SSR Xalq artisti H. Sarabskinin səhnə fəaliyyətinin 30 illiyinə (1903-1933-cü illər) həsr olunmuş yaradıcılıq gecəsi. HXƏF № 2169

512. **Vəsiqə**. Moskvada keçirilmiş Azərbaycan incəsənəti ongünlüyünün iştirakçısı Hüseynqulu Sarabskinindir. 1938-ci il. HXƏF № 2171

513. **Orden kitabçası** № 026695. Qırmızı Əmək Bayrağı ordeni ilə təltif olunan Hüseynqulu Sarabskiyə verilmişdir. 18 aprel 1938-ci il. HXƏF № 2173

514. **Tikmə**.Qəhvəyi rəngli sətin parça üzərində əl tikişi ilə “1928-ci ildə” tarixi və fars dilində “Leyli və Məcnun” poemasından misralar çəkilib. Nuxa (Şəki) zəhmətkeşlərinin Hüseynqulu Sarabskiyə hədiyyəsidir. HXƏF № 401

515. **Fotoşəkil**. Hüseynqulu Sarabski Azərbaycan operasının 30 illiyi münasibətilə çəkdirmişdir. 1939-cu il. Arxasında Şövkət Məmmədovaya xatirə yazısı var. Ölçüsü: 10.5x15.5 sm. SMF № 1973/17

SSRİ xalq artisti (1938)
Şövkət Məmmədovanın (1897 – 1981) kolleksiyasından

516. **Not**. Anton Eyhenvaldın “Çöl” operasından Şəfhətin birinci ariyası. Müəllifin Şövkət Məmmədovaya xatirə yazısı var. Leninqrad. 03.12.1938-ci il. Əlyazması, iki vərəqdə. SMF №1973/16

517. **Fəxri fərman**. SSRİ Xalq Komissarları Soveti nəzdində İncəsənət İşləri Komitəsi və SSRİ İncəsənət İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Mərkəzi Komitəsi Böyük Vətən müharibəsi zamanı mədəni hamilik üzrə əla işinə görə Şövkət Məmmədovaya vermişdir. 1943-cü il. SMF № 1973/18

518. **Fotoşəkil**. Reynqold Qliyer kresloda. Üzərində Şövkət Məmmədovaya xatirə yazısı var. Leninqrad, 21.11.1953-cü il. Ölçüsü: 22x29 sm. SMF № 1973/20

519. **Səhnə pariki**. Şövkət Məmmədova Mixail Qlinkanın “İvan Susanin” operasında Antonida rolunda istifadə edirdi. HXƏF № 5330

520. **Səhnə yelpiyi**. Qara rəngdədir. Dəstəyi qəhvəvi plastmasdandır. Şövkət Məmmədova Cüzeppe Verdinin “Traviata” operasında Violetta rolunda istifadə edirdi. HXƏF № 5331

521. **Səhnə çantası** (redikül). Krem rəngindədir. Qıfılı sarı metaldandır. HXƏF № 5332

522-523. **Dabanlı səhnə ayaqqabısı** (2 cüt). Şövkət Məmmədovanındır. HXƏF № 5333, 5334

524. **Masaj aləti**. Ağ metal. Dəstəyi qara rəngli taxtadandır. Ş.Məmmədovanındır. EF № 9092

Azərbaycan SSR xalq artisti (1931)
Qurban Pirimovun (1880 – 1965) kolleksiyasından

525. **Afişa**. Dadaş Bünyadzadə adına Dövlət Türk Akademik Teatrosunda 1929-cu il aprelin 29-da keçirilmiş Qurban Pirimovun musiqi fəaliyyətinin 25 illiyinə həsr olunmuş yubiley gecəsi. Üzeyir Hacıbəylinin "Leyli və Məcnun" və "Əsli və Kərəm" operalarından parçalar göstərilir. Rollarda: Hüseynqulu Sarabski, Sona Hacıyeva, Məmmədhəsən Atamalıbəyov, Hacıağa Hacıbababəyov, Hənifə Terequlov, Sürəyya Qacar. Rejissor: Abbas Mirzə Şərifov. Dirijor: Müslüm Maqomayev. SMF № 5384

526. **Proqram**. Qurban Pirimovun musiqi fəaliyyətinin 25 illiyinə (1904-1929) həsr olunmuş yubiley gecəsi. 29 aprel 1929-cu il. SMF № 160/1

527. **Proqram**. Qurban Pirimovun musiqi fəaliyyətinin 25 illiyinə həsr olunmuş yubiley gecəsi. Üzərində Aleksandır Tuqanovun avtoqrafı var. SMF № 160/2

528. **Fəxri fərman**. Qurban Pirimova Böyük Vətən müharibəsi zamanı əla mədəni hamilik işinə görə Fəhlə-Kəndli Qızıl Ordusu və Hərbi Dəniz Donanmasının 25 illiyi və İncəsənət işçiləri Həmkarlar İttifaqının Qızıl Ordu üzərində hamiliyinin 20 illiyi münasibətilə verilmişdir. 1943-cü il. SMF № 160/8

529. **Fotoşəkil**. Qurban Pirimov və xanəndə Cabbar Qaryağdıoğlu əsgərlər qarşısında çıxış edir. 1943-cü il. Ölçüsü: 13x9 sm. SMF № 1593

530. **Fərman**. Qurban Pirimova Böyük Vətən müharibəsi zamanı və sonrakı dövrdə fəal hərbi hamilik işinə görə Qələbə bayramı münasibətilə verilmişdir. 9 may 1946-cı il. SMF № 160/9

531. **Fotoşəkil**. Qurban Pirimov və bəstəkar Reynqold Qliyer. Bakı, 1955-ci il. Ölçüsü: 18x13 sm. SMF № 1589

532. **Fəxri fərman**. AHİŞ-in Rəyasət heyəti M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının 50 illiyi münasibətilə orkestrin solisti, respublikanın Xalq artisti Qurban Pirimova vermişdir. 9 iyun 1958-ci il. SMF №160/16

533. **Mənzum təbrik məktubu**. M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının kollektivi Q. Pirimova Azərbaycanın Xalq artisti adının verilməsi ilə əlaqədar göndərmişdir. 29 oktyabr 1955-ci il. 1 vərəq (Azərbaycan və rus dillərində). HXƏF № 160/13

534. **Proqram**. M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrında Azərbaycan SSR Xalq artisti Q. Pirimovun anadan olmasının 75, yaradıcılıq və ifaçılıq fəaliyyətinin 60 illiyinə həsr olunmuş gecə. 30 oktyabr 1955-ci il. SMF № 160/12

535. **Afişa**. M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrında keçirilmiş Qurban Pirimovun anadan olmasının 75 və yaradıcılığının 60 illiyinə həsr edilmiş gecə. 30 oktyabr 1955-ci il SMF № 1597.

536. **Kitab**. Əfrasiyab Bədəlbəyli. "Qurban Pirimov". Bakı, 1955. EF № 1595

537. **Kəmər**. Nazik dəri üzərinə 11 ədəd gümüş dördbucaqlı lövhələr taxılmışdır. Qurban Pirimova məxsusdur. HXƏF № 5434

538. **Arxalıq**. Qara rəngli atlaz parçadandır, qolsuzdur. Yuxarısında iki cərgə qara xırda düymələri var. Astarı qəhvəyi-ağ zolaqlı çit, kürək hissəsi qəhvəyi rəngli sətin parçadandır. Qurban Pirimovun kolleksiyasındandır. HXƏF № 5432

SSRİ xalq artisti (1959), bəstəkar, dirijor Niyazi Zülfüqar oğlu Tağızadə-Hacıbəyovun (1912 – 1984) kolleksiyasından

539. **Vəsiqə** № 589. M. F. Axundov adına Azərbaycan SSR Böyük Dövlət Opera və Balet Teatrının dirijoru Niyaziyə verilmişdir. 01.10.1937-ci il. SMF № 555/3

540. **Vəsiqə**. Moskvada keçirilən Azərbaycan incəsənəti ongünlüyünün iştirakçısı Niyazi Zülfüqar oğlu Tağızadənindir. 1938-ci il. Ölçüsü: 7,5x11,5 sm. SMF № 555/5

541. **Fotoşəkil**. Niyazi və Bülbül. 1939-cu il. Ölçüsü: 10x15 sm. SMF № 2017/14

542. **Fəxri fərman** № 25. Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyəti tərəfindən Niyazi Zülfüqar oğlu Tağızadəyə Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi adının verilməsi haqqında. 07.12.1940. Ölçüsü: 22,5x30 sm. SMF № 555/10

543. **Fəxri fərman** № 39. Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyəti tərəfindən Niyazi Zülfüqar oğlu Tağızadəyə Azərbaycan SSR Xalq artisti adının verilməsi haqqında. 24.06.1955. Ölçüsü: 24x30 sm. SMF № 555/25

544. **Üzvlük bileti** № 1. Azərbaycan Teatr Cəmiyyətində bəstəkar və dirijor Niyazi Zülfüqaroviç Tağızadəyə verilmişdir. 01.01.1957. SMF № 555/24

545. **Gümüş nişan** № 573. "Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının 50 illiyi". Niyaziyə məxsusdur. KTFMF № 646

546. **Fərman**. Niyazi Zülfüqaroviç Tağızadəyə SSRİ Xalq artisti adının verilməsi haqqında. 19.06.1959. SMF № 555/30

547. **Vəsiqə** № 1. Lenin ordenli M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının direktoru Niyazinindir. 1961-ci il. SMF № 555/35

548. **Diplom** № 1146. M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrında səhnəyə qoyulmuş "Gülşən" tamaşasına görə 1952-ci ildə II dərəcəli SSRİ Dövlət mükafatına layiq görülmüş Niyazi Tağızadəyə verilmişdir. 15 avqust 1962-ci il. SMF № 555/38

549. **Proqram**. SSRİ Xalq artisti, SSRİ və Azərbaycan SSR Dövlət mükafatları laureatı Niyazinin anadan olmasının 60 illiyinə və yaradıcılıq fəaliyyətinin 40 illiyinə həsr olunmuş təntənəli gecə. 1972-ci il. SMF №2017/27

550. **"Qırmızı Əmək bayrağı" ordeni** № 457644. Niyaziyə məxsusdur. 1967-ci il. KTFMF №645

551-553. **Üç medaldan ibarət dəst**. "Ü.Hacıbəyov adına Azərbaycan SSR Dövlət mükafatı laureatı". 1967-ci il, "SSRİ Dövlət mükafatı laureatı" № 2645. 1967-ci il, "SSRİ Dövlət mükafatı laureatı" № 2646. 1952-ci il. Niyaziyə məxsusdur. KTFMF № 652, 653, 654

554. **Lenin ordeni** № 458516. Niyaziyə məxsusdur.1976-cı il. KTFMF № 638

555. **Orden kitabçası**. № 719089. Sosialist Əməyi Qəhrəmanı Niyazi Zülfüqaroviç Tağızadə- Hacıbəyovun adınadır. 19 avqust 1982-ci il. KTFMF № 641

556. **"Oraq və çəkic" qızıl medalı**. N 20100. Sosialist Əməyi Qəhrəmanı adının verilməsi ilə əlaqədar Niyaziyə təqdim olunmuşdur. 1982-ci il. KTFMF № 639

557. **Lenin ordeni**. № 445178. Niyaziyə məxsusdur.1982-ci il. KTFMF № 640

558. **Vəsiqə** № 37212. Sosialist Əməyi Qəhrəmanı Tağızadə- Hacıbəyov Niyazi Zülfüqar oğlunun adınadır. 19 avqust 1982-ci il. KTFMF № 641

559. **Buklet**. "Niyazi". Müəllifi Sabir Kərimov. Bakı, 1978-ci il. Rus dilində. Ölçüsü: 21,5x21,5 sm. SMF №2017/50

560. **Fərman**. SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyəti tərəfindən Niyazi Zülfüqaroviç Tağızadə-Hacıbəyova Lenin Ordeni və "Oraq və Çəkic" qızıl medalı təqdim edilməklə Sosialist Əməyi Qəhrəmanı adının verilməsi haqqında. 19 avqust 1982-ci il. SMF № 555/62

561. **Proqram**. Bəstəkar və dirijor, Sosialist Əməyi Qəhrəmanı, SSRİ Xalq artisti, SSRİ Dövlət mükafatları, Üzeyir Hacıbəyov adına respublika mükafatı və Cəvahirləl Nehru adına Beynəlxalq mükafat laureatı Niyazinin anadan olmasının 70 illiyi, yaradıcılıq və ictimai fəaliyyətinin 50 illiyinə həsr olunmuş yubiley gecəsi. 1982-ci il. SMF № 2017/37

562. **Dəvətnamə**. Niyazinin (Niyazi Zülfüqar oğlu Tağızadə-Hacıbəyovun) anadan olmasının 70 illiyinə, yaradıcılıq və ictimai fəaliyyətinin 50 illiyinə həsr edilmiş təntənəli yubiley gecəsində iştirak etmək üçün verilmişdir. 17 mart 1983-cü il. SMF № 555/65

563. **Tar**. Qol hissəsi fil sümüyü və sədəflə işlənilmişdir. Qolun yuxarı hissəsində fil sümüyündən göyərçin təsviri var. Beş nazik və iki qalın sarı simi vardır. Metal lövhəcik üzərində rus dilində "Əziz Niyaziyə şuşalı həmyerlilərindən 70 illiyi münasibətilə" sözləri yazılmışdır. Uzunluğu 85 sm. HXƏF № 4894

564. **Səhnə geyimi - frak**. Qara mahuddandır. Türkiyənin "Əhməd" şirkətinin istehsalıdır. Niyazinindir. HXƏF № 4895/1

565. **Şalvar**. Qara mahuddandır. Yanlarına qara repsdən zolaqlar tikilmişdir. Niyazinindir. HXƏF № 4895/2

566. **Köynək ağ neylondandır**. Niyazinindir. HXƏF № 4895/3

567. **Kəmər**. Qara mahuddandır. Niyazinindir. HXƏF № 4895/4

568. **Büllur vaza**. Silindrik formadadır, kənarları qırçınlıdır. SSRİ Xalq artisti Müslüm Maqomayevin (nəvə) Niyaziyə anadan olmasının 70 illiyi münasibətilə hədiyyəsidir. Hünd. 34 sm. HXƏF № 4900

569. **Büllur vaza**. Açılmış zanbaq formasındadır. Kənarları qırçınlıdır. Lütfiyar İmanovun "Sevimli müəllim, böyük Niyaziyə anadan olmasının 60 illiyi münasibətilə" hədiyyəsidir. 29. XII. 1972 il. Hünd. 23 sm. HXƏF № 4908

570. **Qrammofon valı.** Niyazinin "Çitra" baleti. Mərkəzi Televiziya və Ümumittifaq Radiosu Böyük simfonik orkestrinin ifasında. HXƏF № 4919/1

571. **Qrammofon valı.** Üzeyir Hacıbəyovun "Arşın mal alan" musiqili komediyası. HXƏF № 4919/2

572. **Qrammofon valı.** Üzeyir Hacıbəyovun " Koroğlu" operası. HXƏF № 4919/3

573. **Qrammofon valı.** Azərbaycan musiqisi. Ü. Hacıbəyov adına Azərbaycan simfonik orkestrinin ifasında. Dirijor Niyazi. HXƏF № 4919/4

574. **Qrammofon valı.** Simfonik muğam. Mərkəzi Televiziya və Ümumittifaq Radiosu Böyük simfonik orkestrinin ifasında. HXƏF № 4919/5

575. **Qrammofon valı** dəsti. "Rast simfonik muğamı". Mərkəzi Televiziya və Ümumittifaq Radiosu Böyük simfonik orkestrinin ifasında. HXƏF № 4919/6

576. **Qrammofon valı** dəsti. “Çitra” baleti. Cildin içəri tərəfində Niyazinin avtoqrafı vardır. HXƏF № 4919/7

577. **Dirijor çubuğu**. Bambukdandır. Niyazinindir. Uzunluğu 45 sm-dir. HXƏF № 4912

578. **Dirijor çubuğu**. Qızıl. Üzərində rus dilində “Maestro Niyaziyə 60 illiyi günündə” yazısı həkk edilmişdir. 29.03.1972 ci il. XF № 216

SSRİ xalq artisti (1959), prima balerina, baletmeyster Qəmər Almaszadənin (1915 – 2006) kolleksiyasından

579. **Fotoşəkil**. Qəmər Almaszadə Bakı Xoreoqrafiya məktəbində şagirdləri ilə məşğələ aparır. 1930-40-cı illər. . Ölçüsü: 12.5x18 sm. SMF № 669/75

580. **Fəxri fərman**. Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyəti tərəfindən Qəmər Almaszadəyə teatr sənəti sahəsində görkəmli fəaliyyətinə görə Azərbaycan SSR əməkdar artisti adının verilməsi haqqında. 10 iyul 1943-cü il. SMF № 669/159

581. **Fotoşəkil**. Qəmər Almaszadə. 1950-ci illər. Ölçüsü: 9x12 sm. SMF № 669/11

582. **Fəxri fərman**. Mədəniyyət İşçiləri Həmkarlar İttifaqı Mərkəzi Komitəsi Rəyasət Heyətinin Qəmər Almaszadəyə sovet incəsənətinin inkişafında fəal işinə görə və M.F.Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının 50 illiyi münasibəti ilə vermişdir. 1958-ci il. SMF № 669/186

583**. Fotoşəkil**. Qəmər Almaszadə Bakı Xoreoqrafiya məktəbində məşğələ zamanı. 1962-ci il. Ölçüləri: 12x17.5 sm. SMF № 669/47

584. **Vəsiqə № 06245**. Qəmər Almaszadənin SSRİ Mədəniyyət Nazirliyinin 20 oktyabr 1976-cı il tarixli 907K №li əmri ilə təltif edildiyi “Əla işə görə” nişanının sənədi. Moskva, 28 oktyabr 1967-ci il. SMF № 669/168

585. **Şagird dəftəri**. Qəmər Almaszadənin Fikrət Əmirovun “Şur” simfonik muğamına yazdığı librettonun əlyazması. SMF № 669/204

586. **Fərman**. Azərbaycan LKGİ Nəsimi rayon komitəsi M. F. Axundov adına Opera və Balet Teatrının baş baletmeysteri Qəmər xanım Almaszadəyə balet truppasının yaradıcı hazırlığına və Parisdə keçirilən Beynəlxalq rəqs festivalında uğurlu çıxışına görə vermişdir. 13 mart 1970-ci il. SMF № 669/182

587. **Hökümət teleqramı**. SSRİ Böyük Teatrının 200 illiyi münasibətilə 1970-ci il mayın 23-26-da keçirilmiş tədbirlərdə iştirak etmək üçün Qəmər Almaszadəyə göndərilmişdir. SMF № 669/149

588. **Fotoşəkil**. Əfrasiyab Bədəlbəyli "Qız qalası" baletinin tamaşasından sonra. Baş rollarda Vladimir Pletnyov və Tamilla Şirəliyeva. Ölçüsü: 12x18 sm. 1977-ci il. SMF № 669/115

589. **Fotoşəkil**. Qəmər Almaszadə Bakı Xoreoqrafiya məktəbində məşğələ zamanı. 1977-ci il. Ölçüsü: 11.5x18 sm. SMF № 669/50

590. **Fotoşəkil**. M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının baş baletmeysteri SSRİ Xalq artisti Qəmər Almaszadə. 1980-ci illər. SMF № 669/14

591. **Fotoşəkil**. Qəmər Almaszadə Bakı Xoreoqrafiya məktəbindəki kursunun sonuncu buraxılışının məzun qızları ilə. 1980-ci il. Ölçüsü: 18x24 sm. SMF № 669/62

592-594. **Fotoşəkil**. Qəmər Almaszadə "Sonalar gölü" baletinin ilk tamaşasından sonra iştirakçılarla birlikdə səhnədə. Bakı, 28 dekabr 1980-ci il. Ölçüsü: 13x18 sm. SMF № 669/64

595. **Vəsiqə**. SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinin 9 iyun 1985-ci il tarixli fərmanı ilə SSRİ Xalq artisti fəxri adına layiq görülmüş Qəmər Almaszadənindir. 9 dekabr, 1985-ci il. SMF № 669/175

596. **Fəxri fərman.** SSRİ xalq artisti Qəmər Almaszadəyə uşaqların estetik tərbiyəsi sahəsində çoxillik və səmərəli işinə görə və Bakı Xoreoqrafiya məktəbinin ilk buraxılışının 50 illiyi münasibəti ilə verilmişdir. Bakı, 27 dekabr 1989-cu il. SMF № 669/185

597. **Fotoşəkil**. Qəmər Almaszadə Bakı Xoreoqrafiya məktəbindəki kursunun sonuncu buraxılışının məzun qızları ilə. 1990-cı il. Ölçüsü: 18x24 sm. SMF № 669/66

598. **Fotoşəkil**. Qəmər Almaszadə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyevlə. 1990-cı illər. Rənglidir. Ölçüsü: 15x21.5 sm. SMF № 669/41

599. **Vəsiqə**. Qəmər Almaszadəyə verilmiş 009 saylı "Teatr xadimi" medalının sənədi. 10 mart 2005-ci il. SMF № 669/179

600. **Portret**. Qəmər Almaszadə. Yağlı boya. Kətan. Müəllifi naməlumdur. Ölçüsü: 69x69 sm. TMF № 536

601. **Balet ayaqqabıları** (puant). Çəhrayı rəngli atlaz parçadandır. Q. Almaszadə birinin içində öz əli ilə "Qəmər" yazmışdır. HXƏF № 5298

602. **Səhnə libası** (xiton). Açıq yaşıl rəngdədir. Qəmər Almaszadənindir. HXƏF № 5299

603. **Balet ətəyi** (paçka). Ağ rəngdədir, üzəri mavi çiçəklər və qara-ağ parıltılı piləklərlə bəzədilmişdir. Qəmər Almaszadənindir. HXƏF № 5300

604. **Saç bəzəyi**. Qəmər Almaszadə "Qu gölü" baletində Odetta rolunda istifadə etmişdir. Ağ lələklərdəndir. HXƏF № 5301

605. **Saç bəzəyi**. Qəmər Almaszadə "Qu gölü" baletində Odilliya rolunda istifadə etmişdir. Qara lələklərdən düzəldilmiş, ortasına qara sancaq taxılmışdır. HXƏF № 5302

606. **Qırmızı Əmək Bayrağı ordeni** № 2510. Qəmər Almaszadənindir. KTFMF № 838

607. **Oktyabr İnqilabı ordeni** № 48212. Qəmər Almaszadənindir. KTFMF № 840

608. **Qırmızı Əmək Bayrağı ordeni** №1046374. Qəmər Almaszadənindir. KTFMF № 844

609. **Xalqlar Dostluğu ordeni** №40772. Qəmər Almaszadənindir. KTFMF № 842

610. **Medal** №2629. II dərəcəli SSRİ Dövlət mükafatı laureatı Qəmər Almaszadənindir. KTFMF № 846

SSRİ xalq artisti (1977), Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının solisti Lütfiyar İmanovun (1929 – 2008) kolleksiyasından

611. **Proqram**. "Koroğlu" operasının müfəssəl məzmunu ilə 1959-cu ildə Moskvada keçirilən Azərbaycan incəsənəti və ədəbiyyatı münasibətilə buraxılmışdır. SMF № 685/46

612. **Fotoşəkil**. Lütfiyar İmanov Ramiz Mustafayevin "Vaqif" operasında baş rolda. 1960-cı il. Ölçüsü: 11,5x17,5 sm. SMF № 685/25

613-614. **Fotoşəkil**. Lütfiyar İmanov Rucero Leonkovallonun "Təlxəklər" operasında Pepe-Arlekin rolunda. Bakı, 1960-cı il. Ölçüsü: 9x14 sm. SMF № 685/21

615. **Fotoşəkil**. Lütfiyar İmanov və Firuzə Muradova "Koroğlu" operasında Koroğlu və Nigar rollarında. 1962-cı il.Ölçüsü: 12x18 sm. SMF № 685/26

616-617. **Fotoşəkil** (2 ədəd). Lütfiyar İmanov"Koroğlu" operasında baş rolda. 1962-cı il. Ölçüsü: 10x15 sm. SMF № 685

618. **Fotoşəkil**. Cahangir Cahangirovun "Azad" operasında Lütfiyar İmanov - Ayaz, Qafar Əliyev - Saranın atası rollarında. 1962-ci il. Ölçüsü: 15x20 sm. SMF №685/32

619. **Fotoşəkil**. Opera müğənnisi Lütfiyar İmanov. 1968-ci il. Ölçüsü: 15x19 sm. SMF № 685/1

620. **Fotoşəkil**. Lütfiyar Imanov, Müslüm Maqomayev (nəvə), Tofiq Quliyev və başqaları. Ölçüsü: 13x19.5 sm. 1970-ci illər.SMF № 685/4

621. **Fotoşəkil**. Lütfiyar İmanov "Karmen" operasında Xoze rolunda. 1970-ci illər. Ölçüsü: 15x20 sm. SMF № 685/16

622. **Afişa**. Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Lütfiyar İmanov Odessa Dövlət Opera və Balet Teatrında qastrol səfərində olarkən ifa etdiyi Jorj Bizenin "Karmen" və Şarl Qunonun "Faust" tamaşalarında Xoze və Faust rollarında. 1970-ci illər. SMF № 685/49

623. **Afişa**. Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Lütfiyar İmanov Kuybışev (Samara) Opera və Balet Teatrında qastrol səfərində olarkən ifa etdiyi Pyotr Çaykovskinin "Qaratoxmaq qadın" və Şarl Qunonun "Faust" tamaşalarında German və Faust rollarında. 1970-ci illər.SMF №685/48

624. **Afişa**. Azərbaycan SSR Xalq artisti Lütfiyar İmanov Lenin ordenli Qırğızıstan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrında qastrol səfərində olarkın ifa etdiyi Şarl Qunonun "Faust" və Pyotr Çaykovskinin "Qaratoxmaq qadın" tamaşalarında Faust və German rollarında. Fevral 1974-cü il. SMF № 685/47

625. **Afişa**. Azərbaycan SSR Xalq artisti Lütfiyar İmanov Lenin ordenli Belarus SSR Dövlət Akademik Böyük Opera və Balet Teatrında kecirilən opera və balet sənəti festivalında səhnələşdirilən Pyotr Çaykovskinin "Qaratoxmaq qadın" operasında German rolunda. 1974-cü il. SMF № 685/51

626-627. **Fotoşəkil**. Lütfiyar İmanov Cüzeppe Verdinin "Aida" operasında Radomes rolunda. 1974- cü il. Ölçüsü: 13x18 sm. SMF № 685/20

628. **Fotoşəkil.** Cüzeppe Verdinin "Aida" operasında Radomes rolunu ifa edən Lütfiyar İmanov Qəmər Almaszadə ilə. 1974-cü il. Ölçüsü: 11.5x18 sm. SMF № 669/67

629. **Proqram.** M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının solisti, SSRİ Xalq artisti Lütfiyar İmanovun anadan olmasının 70 illiyi münasibətilə keçirilən yaradıcılıq gecəsi. 1979-cu il. SMF № 685/38

630. **Fotoşəkil**. Lütfiyar İmanov Fikrət Əmirovun "Sevil" operasında Balaş rolunda. 1980-ci il. 2 ədəd. Ölçüsü: 15x20 sm. SMF № 685/19

631. **Fotoşəkil.** Üzeyir Hacıbəylinin "Koroğlu" operasında Lütfiyar İmanov və Nigar Əlixanova Koroğlu və Nigar rollarında. 1980-ci illər. Ölçüsü: 15x20 sm. SMF № 685/27

632. **Fotoşəkil**. Cüzeppe Verdinin "Otello" operasında Lütfiyar İmanov Otello və Fidan Qasımova Dezdemona rollarında. 1980-ci illər. Ölçüsü: 12x17,5 sm. SMF № 685/24

633. **Fotoşəkil**. Lütfiyar İmanov Cüzeppe Verdinin "Otello" operasında baş rolda. Ölçüsü: 14,5x23 sm. 1980-ci illər. SMF № 685/15

634. **Afişa**. SSRİ Xalq artisti Lütfiyar İmanov Mahtumqulu adınaTürkmənistan Dövlət Opera və Balet Teatrında qastrol səfərində olarkən ifa etdiyi Cüzeppe Verdinin "Riqoletto", "Toska" və "Trubadur" operalarında Hersoq, Kavaradossi və Manriko rollarında. 1980-ci illər. SMF № 685/53

635. **Afişa**. Lütfiyar İmanovun Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrında anadan olmasının 60 illiyinə və yaradıcılığının 45 illiyinə həsr olunan konsert. 26 aprel 1989-cu il. SMF № 685/67

636. **Afişa**. Atatürk Kültür Mərkəzində Lütfiyar İmanovun yaradıcılıq fəaliyyətinin 50 illiyi münasibətilə keçirilmiş "Azerbaycan Besteçilerile bir akşam" adlı konsert. 11 yanvar 1994-cü il. SMF № 685/63

637. **Təbrik məktubu № 1/159**. Azərbaycan Respublikası Prezidenti İlham Əliyev Lütfiyar İmanova anadan olmasının 75 illiyi münasibətilə göndərmişdir. 19 noyabr 2003-cü il. SMF № 685/43

Azərbaycan SSR xalq artisti (1978), Azərbaycan Dovlət Opera və Balet Teatrının solisti və konsertmeysteri, tarzən Bəhram Mansurovun (1911 – 1985) kolleksiyasından

638. **Kamerton**. Metal. Tarı kökləmək üçün. Avropa istehsalıdır. HXƏF № 5557

639. **Dəmir lövhə**. Üzərində "Hörmətli Mansurov Bəhram. M. F. Axundov adına Opera və Balet Teatrının kollektivi Sizin anadan olmanızın 60 illiyini təbrik edir. Gülxar xanım. 1971-ci il" xatirə yazısı var. HXƏF № 5559

640. **Dəmir lövhə**. Üzərində "Əziz Bəhram əmiyə Faiqdən xatirə. 12/II – 73" yazılmışdır. HXƏF № 5559

641. **"Şərəf nişanı" ordeni № 535695**. 28.10.1967-ci il. Bəhram Mansurova məxsusdur. DK № 12097 /1

642. **"Şərəf nişanı" ordeni № 318720**. 09.06.1959-ci il. Bəhram Mansurova məxsusdur. DK № 12097/2

643. **Medal**. “1941-1945-ci illər Böyük Vətən müharibəsində rəşadətli əməyə görə”. № 0028036. 06.06.1945- ci il. Bəhram Mansurova məxsusdur. DK № 12097/3

644. **Medal**. “Qafqazın müdafiəsinə görə” № 039912. 01.05.1944-ci il. Bəhram Mansurova məxsusdur.

645. **Döş nişanı**. “SSRİ Silahlı Qüvvələri üzrə mədəni hamiliyin əlaçısı” № 849. 27.04.1956-cı il. Bəhram Mansurova məxsusdur. DK № 12097/4

646. **Yubiley medalı**. “1941-1945-ci illər Böyük Vətən müharibəsində qələbənin 30 illiyi” 25.04.1975-ci il. Bəhram Mansurova məxsusdur. DK № 12097/5

647. **Yubiley medalı** “1941-1945-ci illər Böyük Vətən müharibəsində qələbənin 40 illiyi”. Bəhram Mansurova 05.08.1985-ci ildə verilib. DK № 12097/6

648. **Medal «Ветеран труда»**. 30.06.1976-ci il. Bəhram Mansurova məxsusdur. DK № 12097/7

649. **Yubiley nişanı**. M.F.Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının 50 illiyinə həsr olunmuşdur. Bəhram Mansurova 27.04.1958-ci ildə verilib. DK № 12097/8

650. **Fəxri nişan**. Ağ metaldandır. “Azərbaycan SSR əməkdar artisti” Bəhram Mansurova verilib. DK № 12097/9

651. **Fəxri nişan**. Sarı metaldandır. “Azərbaycan SSR xalq artisti” Bəhram Mansurova 09.01.1978-ci ildə verilib. DK № 12097/10

SSRİ Xalq artisti (1973), opera və estrada müğənnisi Müslüm Maqomayevin (1942 – 2008) kolleksiyasından

652. **Fotoşəkil**. Müslüm Maqomayev. 29 oktyabr 1956-cı il. Ölçüsü: 8,1x12 sm. SMF № 353/15

653. **Fotoşəkil**. Müslüm Maqomayev Jorj Bizenin “Karmen” operasında Eskamilyo rolunda. Ölçüsü: 8,8x11,9 sm. SMF № 353/17

654. **Fotoşəkil**. Müslüm Maqomayev Coakkino Rossininin “Sevilya bərbəri” operasında Fiqaro rolunda. Bakı, 1957-ci il. Ölçüsü: 8,9x13,8 sm. SMF № 353/16

655. **Afişa**. M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Akademik Opera və Balet Teatrının solisti, Azərbaycan SSR əməkdar artisti Müslüm Maqomayevin konserti. Avqust, 1970-ci il. HXƏF № 345

Hüseynqulu Sarabski və Mirzağa Əliyev Üzeyir Hacıbəylinin «Arşın mal alan» musiqili komediyasında. 1920-ci illər

Üzeyir Hacıbəylinin «Arşın mal alan» musiqili komediyasından səhnə

Üzeyir Hacıbəylinin «Arşın mal alan» musiqili komediyasından səhnələr

Azərbaycan İctimai
Şura Cümhuriyyəti
Xalq Maarif Komissarlığının
Böyük Dövlət Teatrosunda
Şövkət Məmmədovanın
iştirakı ilə Əbdürrəhim bəy
Haqverdiyevin tərcüməsində
türk (Azərbaycan) dilində
ilk dəfə səhnəyə qoyulan
Leo Delibin "Lakme"
operasının afişası.
22 mart 1924-cü il

SSRİ Xalq artisti
Şövkət Məmmədova
Leo Delibin "Lakme"
operasında baş rolda

Azərrbaycan Xalq Maarif Komissarlığının Böyük Dövlət Teatrında italyan tenoru Villiam Dorianinin, habelə Y. Slivinskaya və Y. Zaqumennının iştirakı ilə Cakomo Puççininin "Toska" operasının afişası. 18 yanvar 1925-ci il. Afişada anons olaraq həmin il yanvarın 20-də V. Doriani ilə birlikdə Şövkət Məmmədova və V. Şaxrayın iştirakı ilə "Traviata" operasının nümayişi haqqında məlumat verilir

Bakıda qastrolda olan aktyor Aleksandr Mozjuxinin və Şövkət Məmmədovanın iştirakı ilə Böyük Dövlət Teatrının səhnəsində qoyulan Coakino Rossininin "Sevilya bərbəri" operasının afişası. 28 mart 1925-ci il. Afişada anons olaraq həmin il martın 29-da A. Nejdanovanın konserti haqqında məlumat verilir

Azərbaycan Sosialist Şura Cümhuriyyəti Xalq Maarif Komissarlığının M. F. Axundov adına Böyük Dövlət Opera Teatrında səhnələşdirilmiş Reynqold Qliyerin "Şahsənəm"operasının ilk tamaşasının afişası. 27 aprel 1934-cü il

Reynqold Qliyerin "Şahsənəm" operasından səhnə. Şahsənəm rolunda Şövkət Məmmədovadır

Moskva Bədii Akademik Teatrında Şövkət Məmmədovanın iştirak etdiyi SSRİ xalqları yaradıcılığının yeganə nümünəvi konserti. Moskva, 24 iyun 1925-ci il

Həqiqət Rzayeva Müslüm Maqomayevin "Şah İsmayıl" operasında Ərəb Zəngi rolunda

Cüzeppe Verdinin “Aida” operasından səhnə. Aida rolunda – Fatma Muxtarova, Radames rolunda – Donat Donatov. Bakı, 1951-ci il

Döş nişanı. “ГОТОБ”un (Dövlət Opera və Balet Teatrının) Bakıda fəaliyyətinin 15 illiyi münasibətilə buraxılmışdır. Aktyor Hüseyqulu Sarabskinin kolleksiyasından. 1935-ci il

Əfrasiyab Bədəlbəylinin "Qız qalası" baletindən səhnə. Bakı, 1940-cı il

Üzeyir Hacıbəylinin "Koroğlu" operasından səhnə. Baş rolda Bülbül

Azərbaycanın ilk balerinası Qəmər Almaszadə Pyotr Çaykovskinin "Şelkunçik" baletində Maşa rolunda

"M. F. Axundov adına Az. SSR Böyük Dövlət Opera və Balet Teatrosu"nun "Koroğlu" albomu. Bakı, 1937

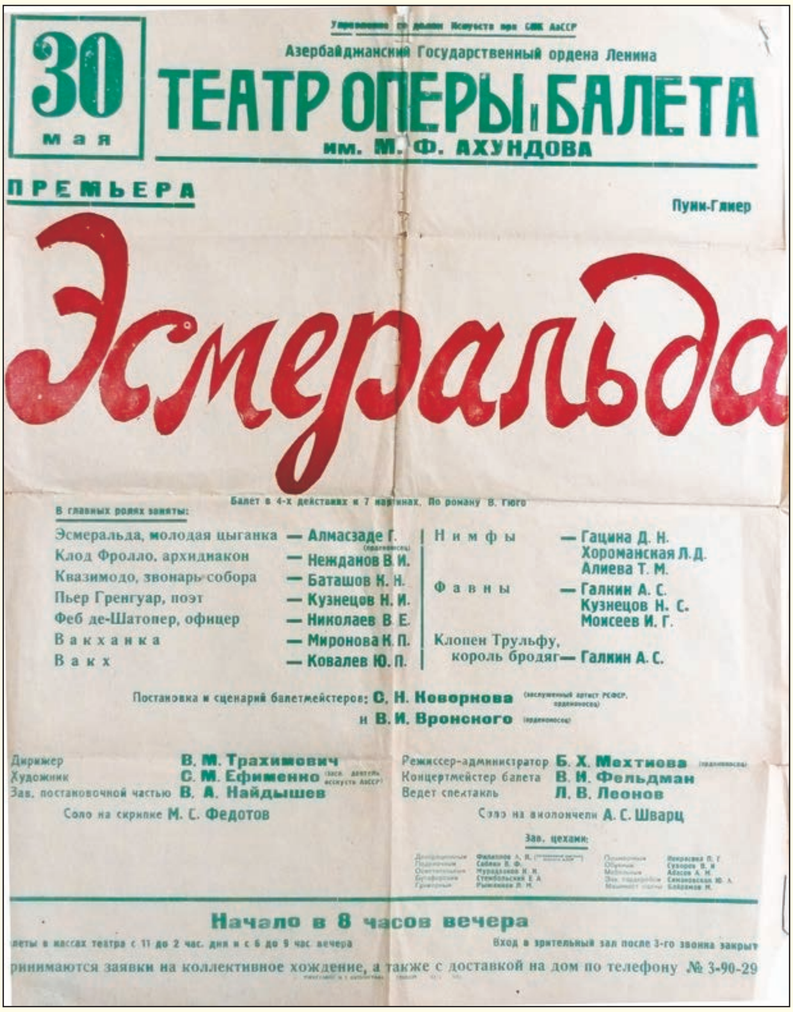

M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrında tamaşaya qoyulmuş Çezare Puni və Reynqold Qlierin "Esmeralda" baletinin premyerasının afişası. Baş rollarda Qəmər Almaszadə, Konstantin Bataşov və Nikolay Kuznetsov. 30 may 1939-cu il

Qəmər Almaszadəyə məxsus çəhrayı atlazdan balet ayaqqabısı və Pyotr Çaykovskinin "Sonalar gölü" baletinin personajları – Odiliya və Odettanın saç bəzəkləri

Müslüm Maqomayev Coakkino Rossininin “Sevilya bərbəri” operasında Fiqaro rolunda. Bakı, 1957-ci il

Lütfiyar İmanov Ramiz Mustafayevin “Vaqif” operasında baş rolda. 1960-cı il

Gümüş nişan № 573.
“Azərbaycan Dövlət
Opera və Balet Teatrının
50 illiyi”.
Niyazinin kolleksiyasından

Cüzeppe Verdinin “Otello”
operasında Lütfiyar İmanov Otello
və Fidan Qasımova Dezdemona
rollarında. 1980-ci illər

SSRİ xalq artisti Lütfiyar
İmanovun anadan olmasının
60 illiyi və yaradıcılığının
45 illiyi münasibətilə
M.F.Axundov adına
Lenin ordenli Azərbaycan
Dövlət Akademik Opera və
Balet Teatrında keçirilmiş
yubiley gecəsinin afişası.
26 aprel 1989-cu il

Üzeyir Hacıbəylinin "Arşın mal alan" operettasında Azərbaycan Respublikasının xalq artisti Azər Zeynalov – Əsgər, Azərbaycan Respublikasının əməkdar artisti Nətavan Növrəsli – Gülçöhrə rollarında. 1996-cı il

Üzeyir Hacıbəylinin "Arşın mal alan" operettasında Azərbaycan Respublikasının xalq artisti Yaşar Nuri – Soltan bəy, Azərbaycan Respublikasının əməkdar artisti Nətavan Növrəsli – Gülçöhrə rollarında. 1996-cı il

Əfrasiyab Bədəlbəylinin "Qız qalası" baletində Azərbaycan Respublikasının əməkdar artisti Tamilla Məmmədova – Gülyanaq, Azərbaycan Respublikasının əməkdar artisti Yuri Lobaçov – Cahangir xan rollarında. 1999-cu il

Jorj Bizenin "Karmen" operasında Sankt-Peterburq Mariinski Akademik Opera və Balet Teatrının solisti Regina Rüstəmova Karmen rolunda. 1996-cı il

Jorj Bizenin "Karmen" operasında Sankt-Peterburq Mariinski Akademik Opera və Balet Teatrının solisti Regina Rüstəmova – Karmen, Həsən Enami – Xoze rollarında. 1996-cı il

Əfrasiyab Bədəlbəylinin "Qız qalası" baletində əməkdar artist Tamilla Məmmədova – Gülyanaq, Sankt-Peterburq Mariinski Akademik Opera və Balet Teatrının solisti Teymur Əsgərov – Polad rollarında. 1999-cu il

Cuzeppe Verdinin "Aida" operasında Azərbaycan Respublikasının xalq artisti Qərinə Kərimova – Aida, Azərbaycan Respublikasının əməkdar artisti Fidan Hacıyeva – Amneris, Şahlar Quliyev – Ammonasro, Teymuraz Ququşvili (Gürcüstan) – Rademes rollarında. 2006-2007-ci illər

Cuzeppe Verdinin "Aida" operasında Ukraynanın əməkdar artisti Viktoriya Çenskaya – Aida, Azərbaycan Respublikasının əməkdar artisti Fidan Hacıyeva – Amneris rollarında. 2011-ci il

Fikrət Əmirovun
“Min bir gecə” baletində
Azərbaycan Respublikasının
əməkdar artistləri
İslam İslamov – Şəhriyar,
Rimma İsgəndərova – Şəhrizad
rollarında. 2000-ci illər

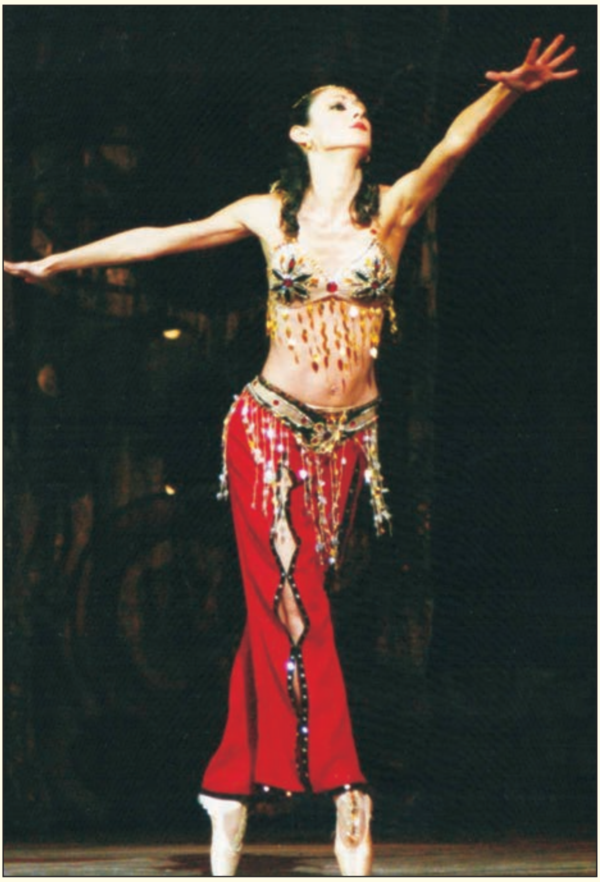

Fikrət Əmirovun
“Min bir gecə” baletində
Azərbaycan Respublikasının
xalq artisti
Kamilla Hüseynova –
Nuridə rolunda.
2000-ci illər

Qara Qarayevin "Yeddi gözəl" baletində əməkdar artist İslam İslamov – Bəhram şah, xalq artisti Kamilla Hüseynova – Gözəllər gözəli, əməkdar artistlər Tamilla Məmmədzadə – Çin gözəli, Alsu Gimadiyeva – Məğrib gözəli, Yelena Skomoroşenko – Slavan gözəli və artistlər - Nigar İbrahimova – Hind gözəli, Olqa İlyinıx – Xarəzm gözəli, Emiliya Mençinskaya – Bizans gözəli rollarında. 2008-ci il.

Qara Qarayevin "Yeddi gözəl" baletində əməkdar artist İslam İslamov – Bəhram şah, xalq artisti Kamilla Hüseynova – Gözəllər gözəli. 2008-ci il

Azərbaycan Dövlət Musiqili Teatrı

656. "Nicat" jurnalından (№14) bir səhifə. Ərəb əlifbası ilə Üzeyir Hacıbəylinin "Ər və arvad" operettası haqqında məqalə. 13.IV.1912-ci il. SMF №2097

657. Kitab. Üzeyir Hacıbəylinin "Arşın mal alan" operettasının librettosu (ərəb əlifbası ilə). 2-ci nəşr. 1916-cı ildə Bakıda Orucov qardaşlarının mətbəəsində çap olunmuşdur. Üzərində "Müəllifin icazəsi olmadan pyesin səhnəyə qoyulması qadağandır" yazılmışdır. HXƏF №741

658. Fotoşəkil. Aktyor Nurməmməd Məmmədov Üzeyir Hacıbəylinin "Arşın mal alan" musiqili komediyasında Cahan xala rolunda. 1924-cü il. Ölçüsü: 7x12 sm. SMF №2207

659. Fotoşəkil. Aktyor Əhməd Anatollu. 1927-ci il. Ölçüsü: 9x14 sm. SMF №2188

660. Fotoşəkil. Aktyor Hüseynağa Hacıbababəyov. 1927-ci il. Ölçüsü: 9x14 sm. SMF №2189

661. Proqram. M.F.Axundov adına Böyük Dövlət Opera Teatrosunda Üzeyir Hacıbəylinin "O olmasın, bu olsun" operettası. Arxasında həmin operetta haqqında qısa məlumat vardır. 1929-cu il. SMF №2026/1

662. Proqram. M.F.Axundov adına Böyük Dövlət Opera Teatrosunda Üzeyir Hacıbəylinin "Arşın mal alan" operettası. Soltan bəy rolunda aktyor Mirzağa Əliyevdir. Arxasında "Arşın mal alan" haqqında qısa məlumat vardır. 1929-cu il. SMF №2029/1

663. Afişa. M. F. Axundov adına Böyük Dövlət Opera Teatrosunda Əli Hüseyn Rzayevin quruluşunda səhnəyə qoyulmuş Üzeyir Hacıbəylinin "O olmasın, bu olsun" tamaşası. Rollarda: Məşədi İbad - Mirzağa Əliyev, Rüstəm bəy - Məhəmməd Nuri, Gülnaz - Xurşud Qacar, Sənəm - Məryəm Babayeva, Sərvər - Xanlar Haqverdiyev və b. 1929-1930-cu illər. SMF №2026/2

664. Afişa. M.F.Axundov adına Böyük Dövlət Opera Teatrosunda Abbas Mirzə Şərifzadənin quruluşunda səhnəyə qoyulmuş Ü.Hacıbəylinin "Arşın mal alan" tamaşası. Rollarda: Əsgər - Hüseynqulu Sarabski, Cahan xala - Məryəm Babayeva, Süleyman - Məmməd Tağı Bağırov, Vəli - Əhməd Anatollu, Gülçöhrə - Fatma Gəncinskaya, Soltan bəy - Mirzağa Əliyev, Asya - Xurşid Qacar, Telli - Həqiqət Rzayeva. 1930-cu il. SMF №2029/2

665. Fotoşəkil. Hüseynağa Hacıbababəyov və Xurşid Qacar Üzeyir Hacıbəylinin "O olmasın, bu olsun" musiqili komediyasında Sərvər və Gülnaz rollarında. 1930-cu il. Ölçüsü: 8.5x13.4 sm. SMF №2226

666. Fotoşəkil. Üzeyir Hacıbəylinin "Arşın mal alan" musiqili komediyasının sonuncu səhnəsi. Əsgər rolunda aktyor Hüseynqulu Sarabskidir.1930-cu il. Ölçüsü: 11.1x15.7 sm. SMF №2228

667-669. Fotoşəkil (3 ədəd). Üzeyir Hacıbəylinin "Arşın mal alan" musiqili komediyasından səhnələr. Aktyorlar: Ələkbər Hüseynzadə, Xurşid xanım, Məh-

bubə Paşayeva, Həqiqət Rzayeva, Əhməd Anatollu. 1930-cu illərin əvvəli. Ölçüsü: 11.2x15.7 sm. SMF №2163/1,2,7.

670. **Fotoşəkil.** Üzeyir Hacıbəylinin “Arşın mal alan” musiqili komediyasından səhnə. Rollarda: Gülçöhrə - Xurşid Qacar, Əsgər - Hüseynağa Hacıbababəyov, Asya - Məhbubə Paşayeva, Telli - Həqiqət Rzayeva. 1930-cu illərin əvvəli. Ölçüsü: 12.5x20.1 sm. SMF №2165

671. **Fotoşəkil**. Aktyor Ələkbər Hüseynzadə Üzeyir Hacıbəylinin “Arşın mal alan” musiqili komediyasında Soltan bəy rolunda. 1930-cu illər. Ölçüsü: 8x13.5 sm; 7.5x13.5 sm. SMF № 2208/12

672. **Kitab**. Ü.Hacıbəylinin “Arşın mal alan” operettasının librettosu. 1938-ci ildə Moskvada keçirilən Azərbaycan incəsənəti ongünlüyü münasibətilə nəşr olunmuşdur. HXƏF № 1068

673. **Afişa.** M.F.Axundov adına Lenin ordenli Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının binasında Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya Teatrının tamaşası. Azərbaycan SSR əməkdar incəsənət xadimi, Stalin mükafatı laureatı Fikrət Əmirovun “Gözün aydın” 3 pərdəli musiqili komediyası. Rollarda: Şəfiqə Qasımova, Lütfəli Abdullayev, Nəsibə Zeynalova, Lütfiyar İmanov və b. iştirakı ilə. 24 yanvar 1958-ci il. SMF №642/12

674. **Klavir**. Rauf Hacıyevin “Kuba-məhəbbətim mənim” 3 pərdəli operettası. Bakı, 1964-cü il. 172 səhifə. SMF №574/3

675. **Qrammofon valı.** Ü.Hacıbəyovun “Arşın mal alan” musiqili komediyası. Dirijor Niyazidir. Rollarda: Əsgər - Rəşid Behbudov, Gülçöhrə - Fidan Qasımova (Leyla Bədirbəyli-mətn), Soltan bəy - Əli Haqverdiyev (mətn-Səməndər Rzayev), Cahan xala - Şəfiqə Qasımova (mətn-Mirvari Novruzova), Süleyman - Mürsəl Bədirov (mətn-Həsən Turabov), Asya - Xuraman Qasımova (mətn-Barat Şəkinskaya), Vəli - Hüseyn Hüseynov (mətn-Səyavuş Aslan), Telli - Nəzakət Məmmədova (mətn-Ofelya Aslan). 1973-cü il. HXƏF 4919/11006

676. **Afişa**. Şıxəli Qurbanov adına Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya Teatrında Niyaz Şərifovun quruluşunda səhnəyə qoyulmuş Novruz Gəncəli və Şəfiqə Axundovanın “Ev bizim, sirr bizim” tamaşası. 1979-cu il. SMF №1667

677. **Afişa** (rus dilində). Şıxəli Qurbanov adına Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya Teatrında Cənnət Səlimovanın quruluşunda səhnəyə qoyulmuş Frans Leqarın “Şən dul qadın” operettası. Baş rolda Azərbaycanın Xalq artisti L.Vinoqradova. Teatrın bədii rəhbəri Azərbaycanın Xalq artisti Hacıbaba Bağırovdur. 1990-cı illər. SMF №574/2

678. **Proqram**. Şıxəli Qurbanov adına Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya Teatrında Cənnət Səlimovanın quruluşunda səhnəyə qoyulmuş Ü. Hacıbəylinin “O olmasın, bu olsun” (“Məşədi İbad”) tamaşası. Dirijor: Nazim Ha-

cıəlibəyov. Quruluşçu rəssam: İsmayıl Məmmədov. Bakı, 1998-ci il. SMF № SMF 574/3

679. Afişa. Şıxəli Qurbanov adına Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya Teatrında Faiq Zöhrabovun quruluşunda səhnəyə qoyulmuş Emin Sabitoğlu və Tamara Vəliyevanın "Bankir adaxlı" tamaşası. Azərbaycanın Xalq artistləri Afaq Bəşir qızı və Hacıbaba Bağırovun iştirakı ilə. 2000-ci il. SMF №574/7

680. Proqram. Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya Teatrında tamaşaya qoyulan Tamara Vəliyevanın "Bankir adaxlı" komediyası. Bəstəkar: Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi Emin Sabitoğlu. Quruluşçu rejissor: Faiq Zöhrabov. Dirijor: Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi Nazim Hacıəlibəyov. Baş rollarda: Azərbaycanın Xalq artistləri Afaq Bəşirqızı və Hacıbaba Bağırov. 2000-ci il. SMF №

681. Proqram. Ş.Qurbanov adına Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya Teatrında görkəmli bəstəkar, SSRİ Xalq artisti Rauf Hacıyevin 80 illik yubileyi münasibətilə bəstəkarın Faiq Zöhrabovun quruluşunda səhnəyə qoyulmuş "Talelər qovuşanda" tamaşası. Bakı, 2001-2002-ci il mövsümü. SMF №574/6

682. Proqram. Ş.Qurbanov adına Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya Teatrında Faiq Zöhrabovun quruluşunda səhnəyə qoyulmuş Əməkdar incəsənət xadimi Cavanşir Quliyev və Qeybulla Rəsulovun iki hissəli "Məhəbbət oyunu" musiqili komediyası. Rollarda: Respublikanın Xalq artistləri Afaq Bəşirqızı və Hacıbaba Bağırovun iştirakı ilə. Bakı, 2001-2002-ci il mövsümü. SMF №574/10

683. Afişa. Ş.Qurbanov adına Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya Teatrında Afaq Bəşir qızının quruluşunda səhnəyə qoyulmuş bəstəkar Cavanşir Quliyev və dramaturq Əli Əmirlinin "İtkin ər" tamaşası. Rollarda: Respublikanın Xalq artisti Fatma Mahmudova, aktyorlar- Novruz Əliyev (Qartal), Əzizağa Əzizov, Əkbər Əlizadə, Ələkbər Əliyev və b. 2002-ci il. SMF №574/5

684. Afişa (fotosurətdir). Ş.Qurbanov adına Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya Teatrında Yusif Əkbərovun quruluşunda səhnəyə qoyulmuş Süleyman Ələsgərov və İsi Məlikzadənin "Hərənin öz ulduzu" tamaşası. 24 may 2002-ci il. SMF № 574/8

685. Proqram. Ş.Qurbanov adına Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya Teatrında Cənnət Səlimovanın quruluşunda səhnəyə qoyulmuş İmre Kalmanın "Maritsa" tamaşası. Bakı, 2002-2003-cü il mövsümü. SMF №574/9

686. Proqram. Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya Teatrında tamaşaya qoyulan Üzeyir Hacıbəylinin "Arşın mal alan" operettası. Quruluşçu rejissor: Elvin Mirzəyev. Quruluşçu dirijor: Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi Nazim Hacıəlibəyov. Rollarda: Əsgər – Fərid Əliyev və Azərbaycan Respublikasının Əməkdar aristi Anar Şuşalı, Gülçöhrə – Nərgiz Kərimova və İnarə Babayeva, Süleyman – Azərbaycan Respublikasının Əməkdar aristi Əkbər Əlizadə və b. 2009-2010-cu illər mövsümü. SMF № 574/10

Azərbaycan Xalq artisti (1960) Lütfəli Əmir oğlu Abdullayevin (1914-1973) kolleksiyasından:

687. **Fotoşəkil**. Aktyor Lütfəli Abdullayev. 1946-cı il. Ölçüsü: 10x15 sm. SMF № 642/1

688. **Fəxri fərman**. Lütfəli Abdullayevə SSRİ Silahlı Qüvvələrinə hamilik sahəsində xidmətlərinə görə verilmişdir. 1948-ci il. SMF № 642/16

689. **Dəftər.** Lütfəli Abdullayevin musiqili komediyalarda oynadığı rolların ərəb əlifbası ilə yazılmış mətnləri. 1950-ci illər. SMF № 642/16

690. **Səhnə papağı**. Lütfəli Abdullayevin Ü.Hacıbəylinin "Arşın mal alan" musiqili komediyasında oynadığı Vəli personajına aiddir. 1950-1960-cı illər. HXƏF №5247

691. **Fotoşəkil**. Lütfəli Abdullayev Tofiq Quliyevin "Qızılaxtaranlar". musiqili komediyasında Şakir rolunda. 1960-cı illər. Ölçüsü: 10x15 sm. SMF № 642/2

692. **Fotoşəkil**. Şıxəli Qurbanov, Bəşir Səfəroğlu və Lütfəli Abdullayev. 1960-cı illərin əvvəli. Ölçüsü: 10x15 sm. SMF № 642/3

693. **Təbrik məktubu**. Azərbaycan SSR Mədəniyyət naziri Rauf Hacıyev Lütfəli Abdullayevə anadan olmasının 50 və səhnə fəaliyyətinin 35 illiyi münasibətilə göndərmişdir. 1964-cü il. SMF № 642/8

694. **Təbrik məktubu**. Azərbaycan SSR Bəstəkarlar İttifaqı tərəfindən Lütfəli Abdullayevə anadan olmasının 50 və səhnə fəaliyyətinin 35 illiyi münasibətilə göndərilmişdir. İdarə heyəti üzvlərinin imzaları var. 29 yanvar 1964-cü il. SMK №642/7

695. **Təbrik məktubu**. Cəfər Cabbarlı adına "Azərbaycanfilm" kinostudiyası kollektivi tərəfindən Lütfəli Abdullayevə anadan olmasının 50 və səhnə fəaliyyətinin 35 illiyi münasibətilə göndərilmişdir. 1964-cü il. SMK №642/9

696. **Fəxri fərman**. Azərbaycan SSR Ali Soveti Rəyasət Heyəti tərəfindən L.Abdullayevə çoxillik səmərəli yaradıcılıq fəaliyyətinə görə və anadan olmasının 50 illiyi münasibətilə verilmişdir. 29 aprel 1964-cü il. SMK №642/6

697. **Fəxri fərman**. Naxçıvan MSSR Ali Soveti Rəyasət Heyəti tərəfindən Lütfəli Abdullayevə Ş.Qurbanov adına Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya Teatrının qastrol səfəri zamanı Naxçıvan şəhəri zəhmətkeşlərinə uğurlu xidmət göstərməsinə görə verilmişdir. 2 iyun 1966-cı il. SMK №642/10

698. **Arayış №370**. Ş.Qurbanov adına Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya Teatrının Ali dərəcəli aktyoru Lütfəli Abdullayevə verilmişdir. 23 may 1969-cu il. SMF №642/11

699. **Afişa.** Lütfəli Abdullayev və Səyavuş Aslanın iştirak etdiyi musiqili komediya səhnələrindən ibarət konsert. 1970-ci il. SMF №642/14

700. **Fotoşəkil**. Ü.Hacıbəylinin "Arşın mal alan" tamaşasından səhnə. Rollarda: Soltan bəy Lütfəli Abdullayev, Cahan xala Şəfiqə Qasımova. 1973-cü il. Ölçüsü: 10x15 sm. SMF № 642/4

701. **Afişa.** Ş.Qurbanov adına Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya Teatrında Lütfəli Abdullayevin xatirəsinə həsr olunmuş Azərbaycan SSR Xalq artisti Şəmsi Bədəlbəylinin quruluşunda Sabit Rəhmanın "Hicran" tamaşası. Bəstəkar Emin Sabitoğludur. Rollarda: Azərbaycan SSR Xalq artisti Nəsibə Zeynalova, Azərbaycan SSR Əməkdar artistləri Səyavuş Aslan, Hacıbaba Bağırov, Nəcibə Behbudova, Şəfiqə Qasımova. 13 dekabr 1974-cü il. SMF № 642/14

702. **Afişa**. Azərbaycan SSR Xalq artisti Lütfəli Abdullayevin A.M.Şərifzadə adına Aktyor Evində keçirilən xatirə gecəsi. 15 aprel 1985-ci il. SMF № 642/15

SSRİ Xalq artisti (1978) Lütfiyar Müslüm oğlu İmanovun (1929-2008) kolleksiyasından:

703. **Fotoşəkil**. Aktyor Lütfiyar İmanov Ü.Hacıbəylinin "Arşın mal alan" komediyasında Vəli rolunda. 1957-ci il. Ölçüsü: 15x20 sm. SMF № 685/22

704. **Fotoşəkil**. Lütfiyar İmanov Fikrət Əmirovun "Gözün aydın" musiqili komediyasında Alay rolunda. 1958-ci il. Ölçüsü: 13x18.5 sm. SMF № 685/31

705. **Fotoşəkil**. Lütfiyar İmanov və Şəfiqə Qasımova Ağası Məşədibəyov və Məhərrəm Əlizadənin "Toy kimindir?" tamaşasında Mehman və Mirvari rollarında. Ölçüsü: 11x17 sm. SMF № 685/30

706. **Fotoşəkil**. Lütfiyar İmanov Ü.Hacıbəylinin "O olmasın, bu olsun" ("Məşədi İbad") tamaşasında Sərvər rolunda. 1973-cü il. Ölçüsü: 15x20 sm. SMF № 685/29

Üzeyir Hacıbəylinin "O olmasın, bu olsun" operettasının həvəskar tamaşanın afişası. 17 iyun 1924-cü il. Tamaşa Qəza İcra Komitəsinin həyətində Məmmədəli və Zülfüqar Qayıbov qardaşlarının iştirakı ilə gostərilir

Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya Teatrının M. F. Axundov adına Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyduğu Fikrət Əmirovun "Gözün aydın" operettasının afişası. 24 yanvar 1958-ci il

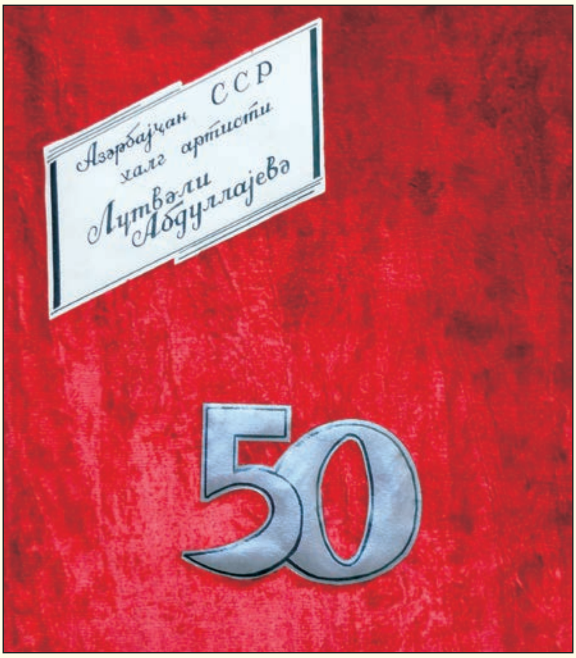

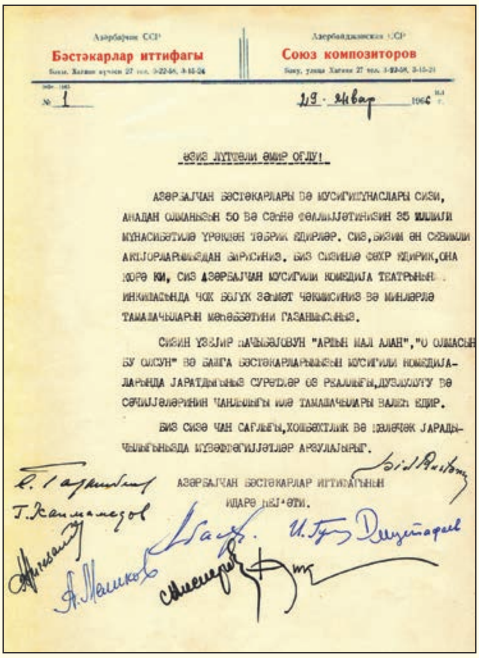

Азәрбајҹан ССР
Бәстәкарлар иттифагы

Азербайджанская ССР
Союз композиторов

№ 1

29 јанвар 1966 г.

ӘЗИЗ ЛҮТФӘЛИ ӘМИР ОҒЛУ!

АЗӘРБАЈҸАН БӘСТӘКАРЛАРЫ ВӘ МУСИГИШҮНАСЛАРЫ СИЗИ, АНАДАН ОЛМАҒЫНЫЗЫН 50 ВӘ СӘҺНӘ ФӘАЛИЈЈӘТИНИЗИН 35 ИЛЛИЈИ МҮНАСИБӘТИЛӘ ҮРӘКДӘН ТӘБРИК ЕДИРЛӘР. СИЗ, БИЗИМ ӘН СЕВИМЛИ АКТЈОРЛАРЫМЫЗДАН БИРИСИНИЗ. БИЗ СИЗИНЛӘ ФӘХР ЕДИРИК, ОНА КӨРӘ КИ, СИЗ АЗӘРБАЈҸАН МУСИГИЛИ КОМЕДИЈА ТЕАТРЫНЫН ИНКИШАФЫНДА ЧОХ БӨЈҮК ЗӘҺМӘТ ЧӘКМИСИНИЗ ВӘ МИНЛӘРЛӘ ТАМАШАЧЫЛАРЫН МӘҺӘББӘТИНИ ГАЗАНМЫСЫНЫЗ.

СИЗИН ҮЗЕЈИР ҺАҸЫБӘЈОВУН "АРШЫН МАЛ АЛАН", "О ОЛМАСЫН БУ ОЛСУН" ВӘ БАШГА БӘСТӘКАРЛАРЫМЫЗЫН МУСИГИЛИ КОМЕДИЈАЛАРЫНДА ЈАРАТДЫҒЫНЫЗ СУРӘТЛӘР ӨЗ РЕАЛЛЫҒЫ, ДУЗЛУЛУҒУ ВӘ СӘМИМИЈЈӘТЛӘРИНИН ҸАНЛЫЛЫҒЫ ИЛӘ ТАМАШАЧЫЛАРЫ ВАЛЕҺ ЕДИР.

БИЗ СИЗӘ ҸАН САҒЛЫҒЫ, ХОШБӘХТЛИК ВӘ КӘЛӘҸӘК ЈАРАДЫҸЫЛЫҒЫНЫЗДА МҮВӘФФӘГИЈЈӘТЛӘР АРЗУЛАЈЫРЫГ.

АЗӘРБАЈҸАН БӘСТӘКАРЛАР ИТТИФАГЫНЫН
ИДАРӘ ҺЕЈ'ӘТИ.

Lütfəli Abdullayevin anadan olmasının 50 və səhnə fəaliyyətinin 35 illiyi münasibətilə Azərbaycan SSR Bəstəkarlar İttifaqı İdarə Heyətinin göndərdiyi təbrik məktubu. 29 yanvar 1966-cı il

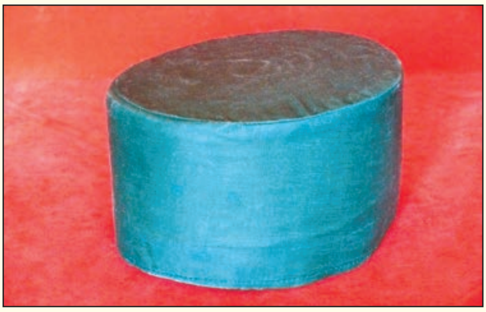

Lütfəli Abdullayevin Üzeyir Hacıbəylinin "Arşın mal alan" operettasında Vəli rolunda oynayərkən başına qoyduğu səhnə papağı

Üzeyir Hacıbəylinin "Arşın mal alan" operettasından səhnə. Soltan bəy – Lütfəli Abdullayev, Cahan xala – Şəfiqə Qasımova. 1973-cü il

Şixəli Qurbanov adına Azərbaycan Dövlət Musiqili Komediya Teatrında keçirilən Lütfəli Abdullayevin xatirə gecəsində nümayış etdirilən Emin Sabitoğlunun "Hicran" musiqili komediyasının afişası.
Rollarda: Nəsibə Zeynalova, Səyavuş Aslan, Hacıbaba Bağırov, Fazil Salayev və b.
Quruluşçu rejissorlar: Şəmsi Bədəlbəyli və Vaqif Ağayev.
13 dekabr 1974-cü il

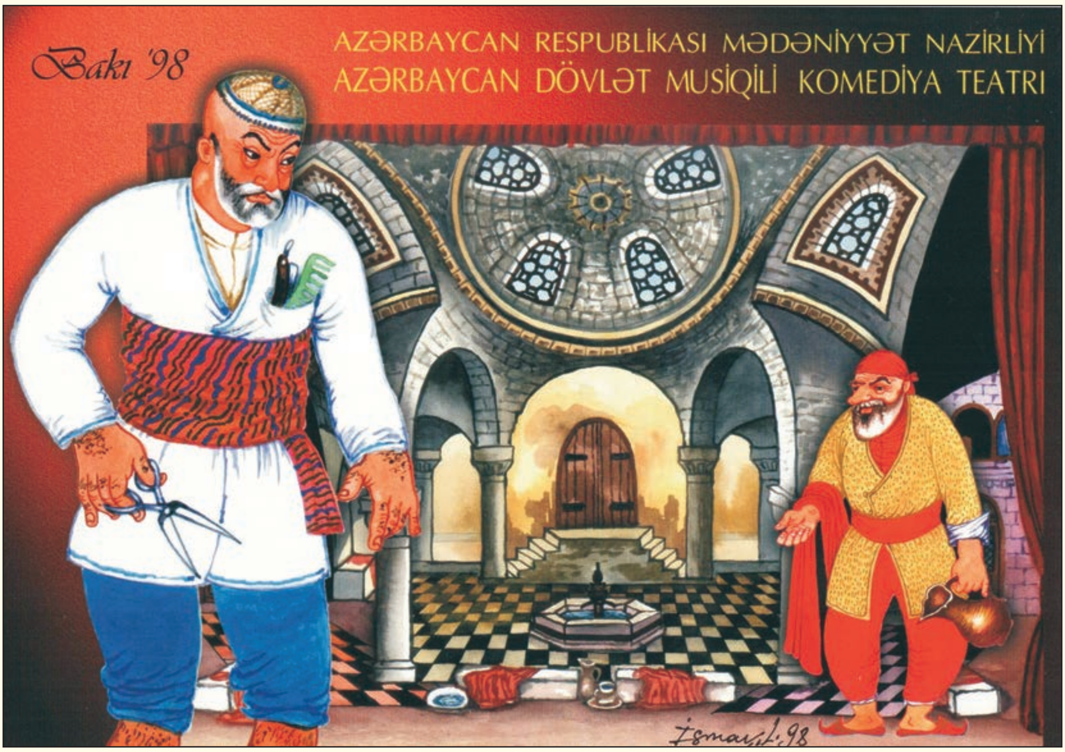

Azərbayban Dövlət Musiqili Komediya Teatrında tamaşaya qoyulan
Üzeyir Hacıbəylinin "O olmasın, bu olsun" ("Məşədi İbad") operettasının proqramı.
Quruluşçu rejissor: xalq artisti Cənnət Səlimova.
Quruluşçu dirijor: əməkdar incəsənət xadimi Nazim Hacıəlibəyov.
Məşədi İbad rolunda xalq artisti Hacıbaba Bağırov.
1998-ci il

Azərbayban Dövlət Musiqili Komediya Teatrında tamaşaya qoyulan Tamara Vəliyevanın "Bankir adaxlı" komediyasının proqramı. Bəstəkar: əməkdar incəsənət xadimi Emin Sabitoğlu. Quruluşçu rejissor: Faiq Zöhrabov. Quruluşçu dirijor: əməkdar incəsənət xadimi Nazim Hacıəlibəyov. Baş rollarda: xalq artistləri Afaq Bəşirqızı və Hacıbaba Bağırovdur. 2000-ci il

Üzeyir Hacıbəylinin "O olmasın, bu olsun" operettasında xalq artistləri Azər Zeynalov – Məşədi İbad, Şahlar Quliyev – Qoçu Əsgər, əməkdar artistlər Gülüstan Əliyeva – Xala, Bəhram Əliyev – Həsənqulu rollarında. 2006-cı il

Üzeyir Hacıbəylinin "O olmasın, bu olsun" operettasında xalq artisti Azər Zeynalov – Məşədi İbad, əməkdar artist Həsən Enami – Sərvər rollarında. 2006-cı il

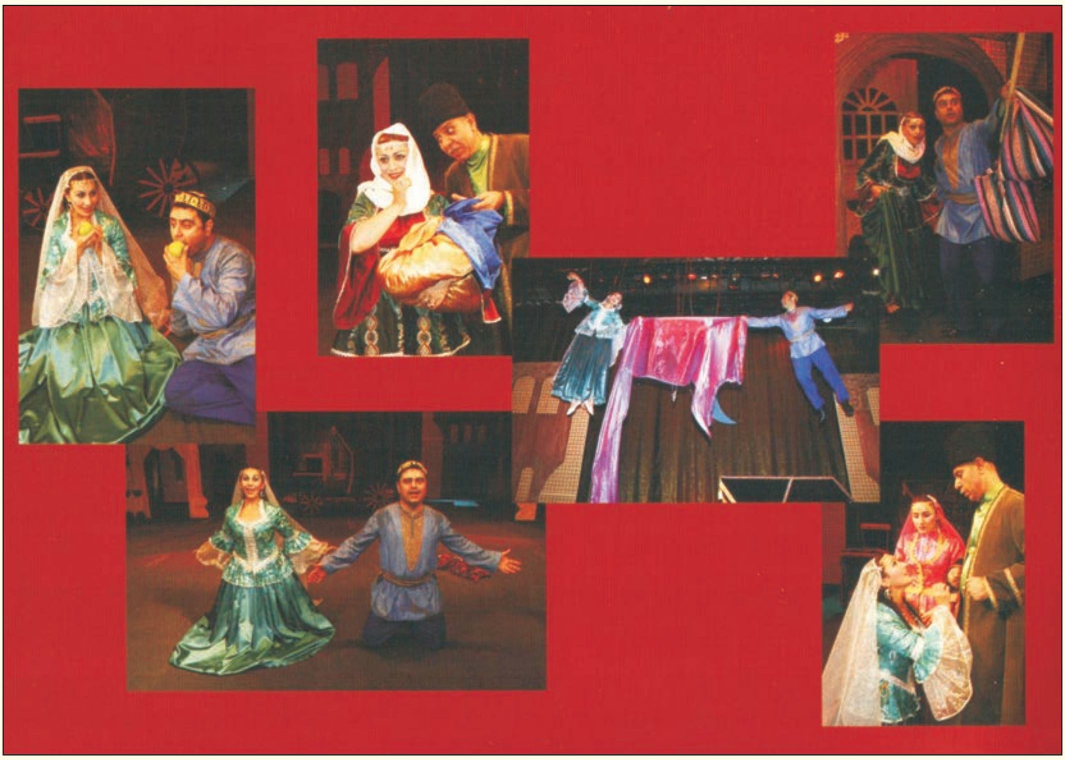

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MƏDƏNİYYƏT VƏ TURİZM NAZİRLİYİ

AZƏRBAYCAN DÖVLƏT MUSİQİLİ KOMEDİYA TEATRI

100-cü mövsüm — *Üzeyir Hacıbəyov*

ARŞIN MAL ALAN
(İki hissəli operetta)

Quruluşçu rejissor	**Elvin Mirzəyev**
Quruluşçu dirijor	**Nazim Hacıəlibəyov** *Əməkdar İncəsənət Xadimi*
Dirijor	**Ziya Bağırov** *Əməkdar Artist*
Quruluşçu rəssam	**Nabat Səmədova**
Geyim üzrə rəssam	**Gülnarə Xəlilova**
Quruluşçu baletmeysterlər	**Zakir Ağayev** **Yelena Ağayeva**
Xormeyster	**Vaqif Məstanov**
Tryukların quruluşçusu	**Əli Məmmədov**
Konsertmeyster	**Lətifə Qasımova**
Rejissor assistenti	**Sevinc Məmmədova**
Layihənin rəhbəri	**Əliqismət Lalayev** *Əməkdar İncəsənət Xadimi, sənətşünaslıq namizədi*

İlk tamaşa “ 18 ” sentyabr “ 2009-cu ildə oynanılmışdır

Teatrın baş rejissoru — **Yusif Əkbərov**

2009-2010-cu il teatr mövsümü

Proqram. Azərbayban Dövlət Musiqili Komediya Teatrında tamaşaya qoyulan Üzeyir Hacıbəylinin “Arşın mal alan” operettası. Rollarda: Əsgər – Fərid Əliyev, əməkdar artist Anar Şuşalı, Gülçöhrə – Nərgiz Kərimova, İnarə Babayeva, Süleyman – əməkdar artist Əkbər Əlizadə və b. 2009-2010-cu illər mövsümü

Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrı

707. Açıqca. Bakı İşçi-kəndli teatrı. 1920-ci il. Ölçüsü: 8.5x13.5 sm. SMF № 307/9.

708. Foto. Tənqid-Təbliğ Teatrının aktrisası Lyudmila Runova. Bakı, 1920-c il. SMF № 366/6.

709. Açıqca. Bakı İşçi Teatrı (birinci bərpadan əvvəl). 1930-cu illərin əvvəli. Ölçüsü: 8.5x13.5 sm. SMF № 307/8.

710. Açıqca. Bakı İşçi Teatrı. 1920-ci illər. Ölçüsü: 8.5x13.5 sm. SMF № 380/29.

711. Kitabça. Bakı Fəhlə Teatrı. Bakı, 1929-30-cu illər. SMF № 2070/2.

712. Kitab-proqram. Bakı İşçi Teatrının Ukrayna SSR-yə qastrol səfərləri. 1930-cu ilin yayı. 16 səhifə. Rus dilində. SMF № 2070/6.

713. Fotoşəkil (paspartu üzərində). Bakı İşçi Teatrının aktyorları. 1930-cu illər. Ölçüsü: 11.1x15.7 sm. SMF № 366/7.

714. Proqram. Mixail Lermontovun anadan olmasının 120 illiyi münasibətilə Bakı İşçi Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş "Maskarad" tamaşası. 2 vərəq. 1934-1935-ci illər mövsümü. SMF № 2070/8.

715. Proqram. Bakı İşçi Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Leonid Leonovun "Skutarevski" tamaşası. 2 vərəq. 1934-1935-ci illər mövsümü. SMF № 2070/9.

716. Proqram. 1935-1936-cı illər mövsümünün tamaşaları. Bakı İşçi Teatrının 15 illiyi (1920-1935) münasibətilə buraxılmışdır. 12 səhifə. SMF № 2070/10.

717. Proqram. Bakı teatrlarının 1936-cı il dekabrın 11-dən 20-dək olan tamaşalarının repertuarı. 40 səhifə (Azərbaycan və rus dillərində). SMF № 2070/13.

718. Proqram. Azərbaycanın xalq artisti İsmayıl Hidayətzadənin quruluşunda Cəfər Cabbarlının "1905-ci ildə" pyesinin Qırmızı Bayraqlı Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının səhnəsində ilk tamaşası. 4 vərəq, illüstrasiyalarla. 13 yanvar 1939-cu il. SMF № 271/51.

719. Proqram. Bakı teatrlarının 1937-ci il yanvarın 1-dən 10-dək olan tamaşalarının repertuarı (Azərbaycan və rus dillərində). SMF № 2070/14.

720-721. **Fotoşəkil (2 ədəd).** Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının quruluşunda S. Vurğunun "Vaqif" tamaşasından səhnələr. 2 ədəd. Ölçüsü: 6.7x9 sm. SMF № 2087/28.

722. Kitab. "Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrı (1920-1940)". 58 səhifə, rus dilində. Bakı, 1941-ci il. SMF № 2070/24.

723. Dəvətnamə. Aleksandr Tuqanova Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının 25

illiyinə həsr edilmiş gecədə iştirak etmək üçün verilmişdir. 18 may 1946-cı il. SMF № 2070/26.

724. **Proqram.** Fəhlə və qulluqçuların teatr özfəaliyyət kollektivlərinin sovet mövzularında tamaşalarının Ümumittifaq baxışının yekun turu. Bakı, 8-16 sentyabr 1947-ci il. 30 səhifə. SMF № 2070/30.

725. **Foto**. Hərbi hissədə konsertlə cıxış etmiş Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının aktyorları: 2-ci sırada ortada Azərbaycan SSR Xalq artisti Vera Şirye, Konstantin Nikuşin, Mixail Aduşev, Aleksandr Kornilov, aşağı sırada 1-ci Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Marqarita Şamxaryans, 3-cü Zinaida Antropova, 7-ci Boris Çinkin. 1952-1953- cü illər. Ölçüsü: 24x30 sm. SMF № 2348.

726. **Buklet.** Azərbaycan SSR Xalq artisti, RSFSR-in Əməkdar artisti Pyotr Yudinə həsr edilmişdir. 1958-ci il. 4 vərəq. SMF № 2089/11.

727. **Buklet**. Azərbaycan SSR Xalq artisti Pyotr Jarikova həsr edilmişdir. 1958-c il. 5 vərəq. SMF № 2089/15.

728. **Proqram.** S. Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrında səhnəyə qoyulmuş Səməd Vurğunun "Vaqif" dramı. Moskva, 1959-cu il. SMF № 2350.

729. **Mayak maketi**. S. Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının 40 illiyi münasibətilə Xəzər dəniz sərhədçilərinin hədiyyəsi. 25 mart 1961-ci il. HXƏF № 4883.

730. **Afişa.** S. Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Aleksey Arbuzovun "İrkutsk əhvalatı" pyesinin premyerası. SMF № 2089/19.

731. **Afişa**. S. Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş İmran Qasımov və Həsən Seyidbəylinin "Sən nə üçün yaşayırsan" pyesi. SMF № 2089/21.

732. **Təbrik məktubu**. Ukrayna KP Dnepropetrovsk şəhər komitəsi S. Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının kollektivinə şəhər zəhmətkeşlərinə mədəni xidmət göstərdiklərinə görə göndərmişdir. 31 iyul 1960-cı il. SMF № 2089/23.

733. **Afişa**. S. Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş İqor Sobolevin "Ağa" pyesinin premyerası. SMF № 2089/20.

734. **Təbrik məktubu**. Teatr ilə yaradıcılıq görüşü günündə Vinnitsa aqreqat zavodunun (Ukrayna SSR) kollektivi Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının kollektivinə ünvanlamışdır. 14 iyun 1962-ci il. SMF № 2089/24.

735. Açıqca. Azərbaycan SSR Xalq artisti Kseniya Babiçeva. 1960-cı illər. SMF № 2089/1.

736. Fotoşəkil. Soldan-sağa oturmuşlar: Azərbaycan SSR Xalq artisti Pyotr Jarikov, Azərbaycan SSR Xalq artisti Aleksandra Suvirova, RSFSR Əməkdar artisti Konstantin Stepanov-Kolasov, Azərbaycan SSR Xalq artisti Kseniya Babiçeva. Ayaq üstə: Azərbaycan SSR və Dağıstan SSR Xalq artisti Serqey Yakuşev, Azərbaycan SSR Xalq artisti və Əməkdar incəsənət xadimi Serqey Yefimenko. 1960-cı illər. SMF № 2089/2.

737. Fotoşəkil. Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi Fyodor Qusak, Kseniya Babiçeva. 1960-cı illər. SMF № 2089/3.

738. Mayak maketi. S. Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrına Ukrayna LKGİ-nin 15 illiyi adına maşınqayırma zavodu kollektivinin hədiyyəsi. Donetsk, 1963-cü il. HXƏF № 4884.

739. Yubiley fəxri fərmanı. SSRİ Mədəniyyət Nazirliyi tərəfindən Oktyabr İnqilabının 50 illiyi münasibətilə və sovet sosialist mədəniyyətinin inkişafında böyük xidmətlərinə görə S. Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrına verilmişdir. 1967-ci il. SMF № 2089/27.

740. Fəxri fərman. Şimali Osetiya MSSR Ali Sovetinin Rəyasət Heyəti Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrını respublika zəhmətkeşlərinə fəal səmərəli bədii xidmətinə görə təltif etmişdir. 14 iyul 1967-ci il. SMF № 2089/26.

741. Fərman. Qırmızı Bayraqlı Prişib sərhəd dəstəsi S. Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının kollektivinə "Yalançı tələb olunur" tamaşasına görə vermişdir. 13 mart 1967-ci il. SMF № 2089/25.

742. Fərman. SSRİ Ali Sovet Rəyasət Heyəti tərəfindən verilmiş Teatr sənətinin inkişafında xidmətlərinə görə S. Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının Qırmızı Əmək Bayrağı ordeni ilə təltif edilməsi haqqında. 11 yanvar 1971-ci il. SMF № 2089/31.

743. Proqram. Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının 50 illiyi. 1971-ci il. SMF № 2089/9.

744. Buklet. Azərbaycan SSR Xalq artisti Kseniya Babiçeva. 4 vərəq. 1971-ci il. SMF № 2089/10.

745. Buklet. Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Lev Qruber. 4 vərəq. 1971-ci il. SMF № 2089/12.

746. Buklet. Azərbaycan SSR Xalq artisti Rahil Ginzburq. 4 vərəq. 1971-ci il. SMF № 2089/13.

747. **Buklet.** Azərbaycan SSR Xalq artisti Serqey Yakuşev. 4 vərəq. 1971-ci il. SMF № 2089/14.

748. **Buklet.** Azərbaycan SSR Xalq artisti Vera Şirye. 4 vərəq. 1971-ci il. SMF № 2089/16.

749. **Buklet.** Azərbaycan SSR Xalq artisti Mixail Lezgişvili. 4 vərəq. 1971-ci il. SMF № 2089/17.

750. **Buklet**. Azərbaycan SSR Xalq artisti Adam Falkoviç. 4 vərəq. 1971-ci il. SMF № 2089/18.

751. **Fəxri fərman**. Leninqrad şəhər Zəhmətkeş Deputatları Soveti İcraiyyə Komitəsinin Baş mədəniyyət idarəsi uğurlu qastrol səfərinə görə Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının kollektivinə vermişdir. İyul 1972-ci il. SMF № 2089/29.

752. **Fərman**. S. Vurğun adına Rus Dram Teatrının kollektivinə yüksək ifaçılıq ustalığına və sərhədçi döyüşçülərin estetik tərbiyəsində fəal hərbi-hamilik işinə görə verilmişdir. Noyabr 1972-ci il. SMF № 2089/30.

753. **Fərman**. Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrı aktyorlarının bir qrupuna Həştərxan limanının hərbi dənizçilərinə göstərdikləri mədəni xidmətə görə verilmişdir. 1 iyul 1972-ci il. SMF № 2089/28.

754. **Buklet.** Azərbaycan SSR Xalq artisti Qalina Koltunova. 3 vərəq. 1974-ci il. SMF № 2089/8.

755. **Səhnə eskizi**. S. Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Eduard Braginskinin "Xəyal oyunu" pyesinə aiddir. 1982-1983- cü illər. İF № 132.

756. **Proqram**. Eduard Braginskinin "Xəyal oyunu" tamaşası. 1982-1983- cü illər. SMF № 2089/6.

757. **Səhnə eskizi**. S. Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Lali Rosebanın "Premyera" pyesinə aiddir. İF № 131.

758. **Proqram.** Lali Rosebanın "Premyera" tamaşasına aiddir. SMF № 2089/5.

759. **Səhnə maketi**. S. Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Jan Batist Molyerin "Tartyuf" pyesinə aiddir. 1984-1985-ci illər. HXƏF № 5078.

760. **Proqram.** S. Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Jan Batist Molyerin "Tartyuf" komediyası. Bakı, 1984-1985-ci illər mövsümü. SMF № 2089/32.

761. Kitab. R.P. Sobolev. Mixail Jarov. Moskva, 1985-ci il. SMF № 2349.

762. Qəlyan çubuğu. Azərbaycan SSR Xalq artisti Murad Yegizarov S. Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Viktor Korkiyanın "Mən zavallı Soso Cuqaşviliyəm" pyesində Stalin rolunda istifadə etmişdir. İyun, 1989-cu il. HXƏF № 5075.

763. Proqram. Viktor Korkiyanın "Mən zavallı Soso Cuqaşviliyəm" tamaşasına aiddir. İyun, 1989-cu il. SMF № 2089/4.

764. Səhnə geyimi. S. Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının səhnəsində Elçinin "Salam, mən sizin dayınızam" tamaşasında Silvana rolunu ifa etmiş Azərbaycan SSR Xalq artisti Lyudmila Duxovnayaya məxsusdur. 1995- ci il. HXƏF № 5072.

765. Albom. "80 yaşımız var". Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının yubileyinə həsr olunmuşdur. Tərtibatçı müəllif Marat İbrahimovdur. Bakı, 2000-ci il. SMF № 2089/22.

766. Səhnə eskizi. S. Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Lali Rosebanın "Premyera" pyesinə aiddir. İF № 131.

767. Təsbeh. S. Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının aktyoru, Azərbaycan SSR Xalq artisti Fuad Poladova məxsusdur. HXƏF № 5074.

768. Gül dəstəsi (süni). S. Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının aktyoru, Azərbaycan SSR Xalq artisti Anatoli Falkoviç düzəltmişdir. HXƏF № 5073.

769. Kitab-albom. Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının 90 illiyinə həsr olunmuşdur (1920-2010). Müəllif: Valentina Reznikova. SMF № 2347.

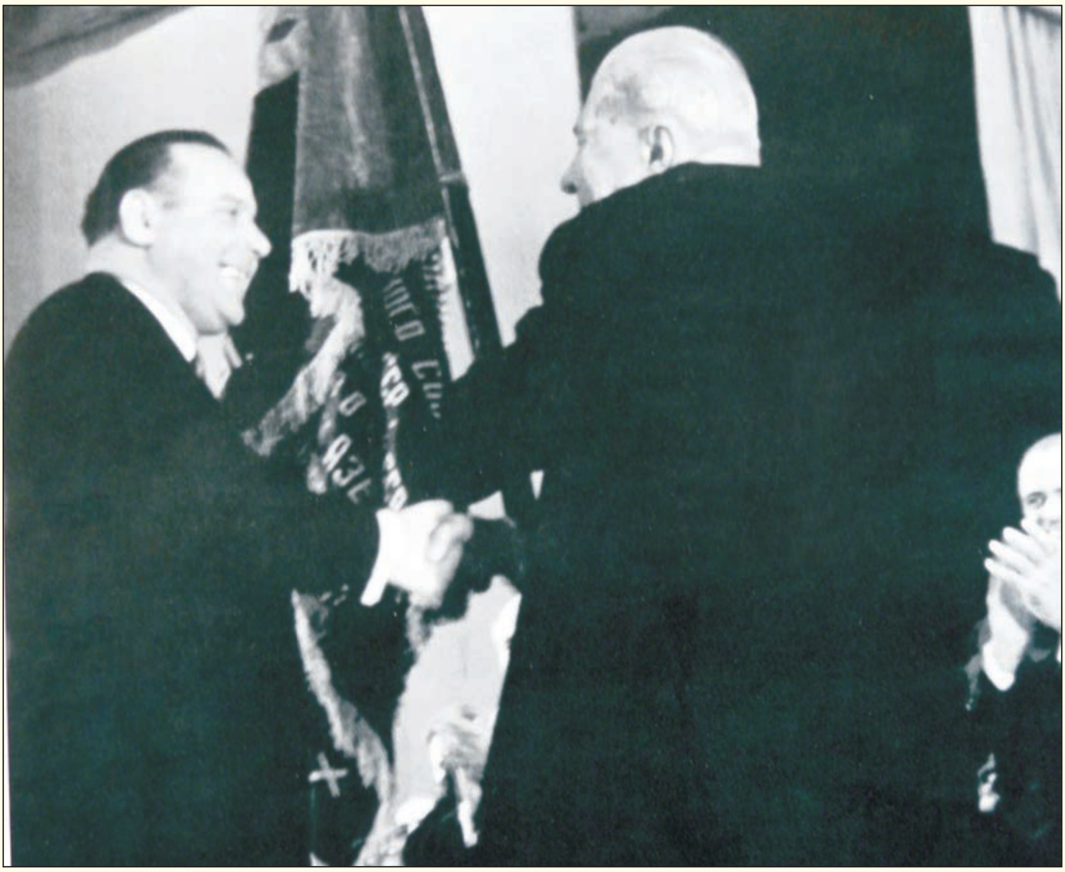

Heydər Əliyev Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrına Qırmızı Əmək Bayrağı ordenini təqdim edərkən. 1971-ci il

ГРАМОТА

ПРЕЗИДИУМ ВЕРХОВНОГО СОВЕТА
СОЮЗА СОВЕТСКИХ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИХ РЕСПУБЛИК
за заслуги в развитии советского театрального искусства
Указом от 11 января 1971 года наградил Азербайджанский
русский драматический театр имени С. Вургуна

ОРДЕНОМ ТРУДОВОГО КРАСНОГО ЗНАМЕНИ

Председатель Президиума Верховного Совета СССР

Секретарь Президиума Верховного Совета СССР

МОСКВА, КРЕМЛЬ. 11 января 1971 г.

Teatr sənətinin inkişafındakı xidmətlərinə görə S. Vurğun adına Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının Qırmızı Əmək Bayrağı ordeni ilə təltif edilməsi haqqında SSRİ Ali Soveti Rəyasət Heyətinin Fərmanı. 11 yanvar 1971-ci il

БАКСОВЕТ
КРАСНОЗНАМЕННЫЙ
БАКИНСКИЙ РАБОЧИЙ ТЕАТР
им. Революции 1905 г.

СЕЗОН 1934-1935 г.

120 лет со дня рождения
М. Ю. ЛЕРМОНТОВА

МАСКАРАД

Драма В 4-х ДЕЙСТВИЯХ.

Постановка и общее руководство
Глав. режиссера Заслуженного деятеля
Искусств . . . . С. А. МАЙОРОВА
Декоративное оформление главного художника . . . . С. М. ЕФИМЕНКО
Музыка композитора . . . . С. Г. ПАНИЕВА

Во избежание скопления публики к началу спектакля, вход в театр открыт с 7 час. вечера.

Начало спектакля ровно в 8 час. вечера.
После 3-го звонка двери зрительного зал ЗАКРЫТЫ.

Главлит № 1201 8|V-35 г. Скоропеч. Бакполигр. Баку. Зак. 339 Тир. 3000

Mixail Lermontovun 120 illiyi münasibətilə 1905-ci il inqilabı adına Qırmızı Bayraqlı Bakı İşçi Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş “Maskarad” pyesinin proqramı. 1934-1935-ci illər mövsümü

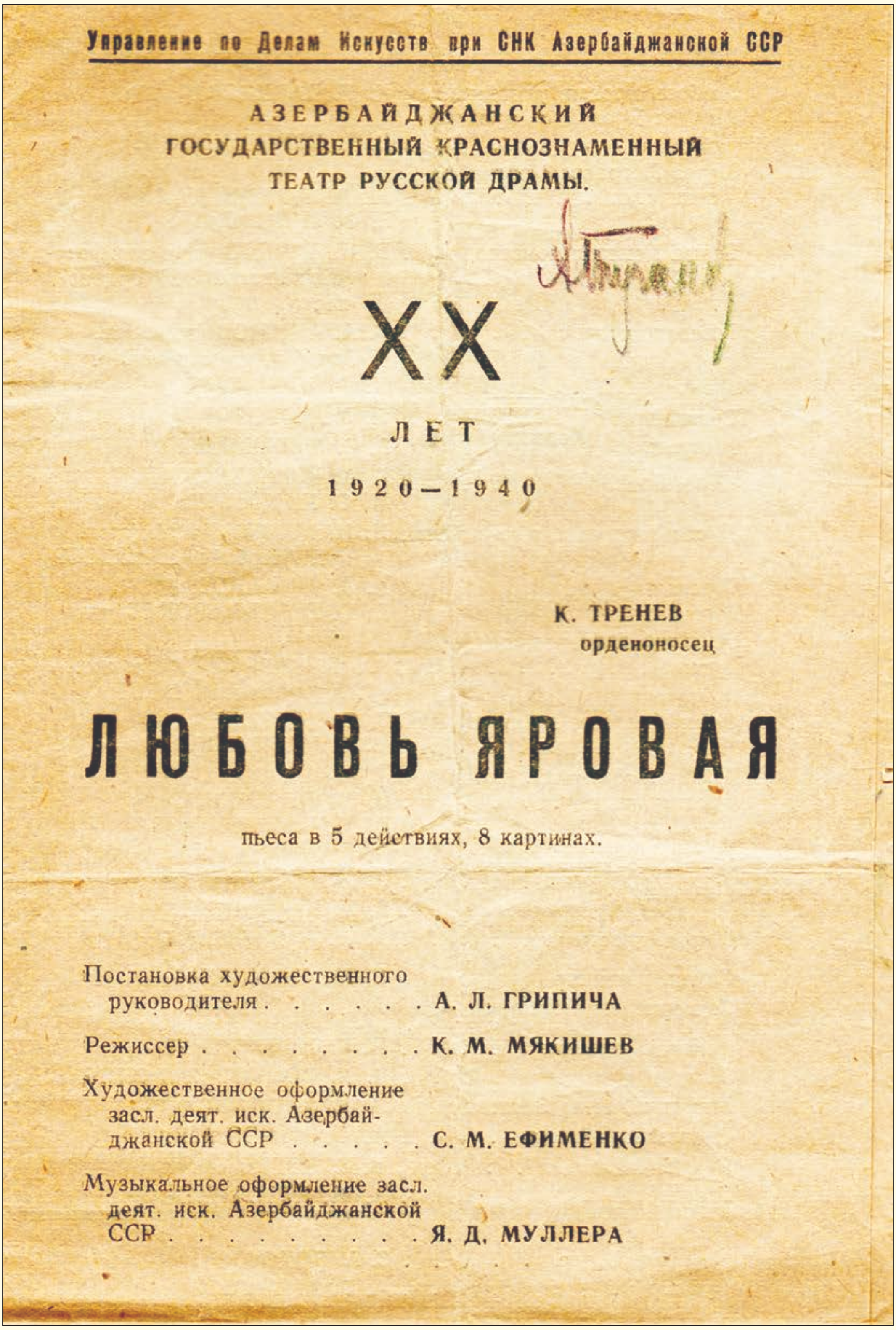

Управление по Делам Искусств при СНК Азербайджанской ССР

АЗЕРБАЙДЖАНСКИЙ
ГОСУДАРСТВЕННЫЙ КРАСНОЗНАМЕННЫЙ
ТЕАТР РУССКОЙ ДРАМЫ.

XX

ЛЕТ

1920—1940

К. ТРЕНЕВ
орденоносец

ЛЮБОВЬ ЯРОВАЯ

пьеса в 5 действиях, 8 картинах.

Постановка художественного руководителя . . . . . . А. Л. ГРИПИЧА

Режиссер . . . . К. М. МЯКИШЕВ

Художественное оформление засл. деят. иск. Азербайджанской ССР . . . . . С. М. ЕФИМЕНКО

Музыкальное оформление засл. деят. иск. Азербайджанской ССР . . . . Я. Д. МУЛЛЕРА

Azərbaycan Dövlət Qırmızı Bayraqlı Rus Dram Teatrının 20 illiyi münasibətilə səhnələşdirilmiş Konstantin Trenyovun "Lyubov Yarovaya" tamaşasının proqramı. Aleksandr Tuqanovun kolleksiyasından.
1940

Kitab. Azərbaycan Dövlət Qırmızı Bayraqlı Rus Dram Teatrı (1920-1940). Teatrın 20 illik fəaliyyəti. Aleksandr Tuqanovun kolleksiyasından. Bakı, 1941

Səməd Vurğun adına Qırmızı Əmək Bayraqlı Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş İmran Qasımov və Həsən Seyidbəylinin "Sən nə üçün yaşayırsan" pyesinin afişası

Azərbaycan Dövlət Rus Dram Teatrında tamaşaya qoyulmuş Səməd Vurğunun "Vaqif" pyesindən səhnə

Elçinin "Salam, mən sizin dayınızam" tamaşasında Silvana rolunu ifa etmiş xalq artisti Lyudmila Duxovnayaya məxsus səhnə geyimləri

Viktor Korkiyanın "Mən zavallı Soso Cuqaşviliyəm" tamaşasında Stalin rolunu ifa etmiş Xalq artisti Murad Yegizarovun istifadə etdiyi qəlyan çubuğu

Azərbaycan Dövlət
Gənc Tamaşaçılar Teatrı

770. **Afişa**. M.Qorki adına Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Mirzə Fətəli Axundovun "Hekayəti Molla İbrahimxəlil kimyagər" komediyasının premyerası (rus dilində). Quruluşçu rejissor: Azərbaycan SSR Xalq artisti Aleksandr Tuqanov. Rəssam: Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi Həsənağa Mustafayev. Tamaşanın məsləhətçisi Azərbaycan SSR Xalq artisti Sidqi Ruhulla. Bəstəkar: Cahangir Cahangirov. Rollarda: Molla İbrahimxəlil-V.Sergeyev, A.Şuşkin, Molla Həmid- A. Lejnev, Dərviş Abbas- M. Belenki, Şeyx Salah- O. Abdullayev və b. Pedaqoji hissənin müdiri: Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi Abdulla Şaiq. Aprel 1945-ci il. HXƏF№ 979.

771. **Afişa**. M.Qorki adına Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Nikolay Qoqolun "Müfəttiş" və Aleksey Ostrovskinin "Səfalətdən çıxıb, varlanma" pyesləri. Quruluşçu rejissor: Azərbaycan SSR xalq artisti Aleksandr Tuqanov. Rollarda: O.Abdullayev, M.Belenki,Y.Vronski və b. 5-7 fevral 1946-cı il. HXƏF№ 978.

772. **Afişa**. Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Əyyub Abbasovun "Bahar nəğməsi" pyesi. Quruluşçu rejissor: Azərbaycan SSR Əməkdar müəllimi - Həsən Əliyev. Bəstəkar: Şəfiqə Axundova. Rollarda: Azərbaycan SSR əməkdar artistləri Ağadadaş Qurbanov, Əliağa Ağayev, Süsən Məcidova və b. 7 noyabr 1948-ci il. SMF № 1656.

773. **Fotoşəkil** (vinetka). Gənc Tamaşaçılar Teatrının kollektivi. Teatrın 25 illiyi münasibətilə Bakı şəhəri Oktyabr rayonu pionerlərinin hədiyyəsi. 1954-cü il. Ölçüsü: 17.5x23 sm. SMF №2086.

774. **Afişa.** Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi Əyyub Abbasovun "Aqil və Sərvinaz" pyesi. Quruluşçu rejissor: Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Kərim Həsənov. Rəssam: Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi Həsən Mustafayev. Bəstəkar: Şəfiqə Axundova. Rəqslər: Ə. Hənifəzadə. 16 sentyabr 1956-cı il. SMF № 1668.

775. **Proqram.** Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş S. Mixalkovun "Sombrero" pyesi. 1956-1957-ci illər mövsümü. SMF № 2086/4.

776. **Afişa.** Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Rauf İsmayılovun "Son məktub" pyesi. Quruluşçu rejissor: Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Kərim Həsənov. Rəssam: Altay Səidov. Bəstəkar: Şəfiqə Axundova. Rollarda: Azərbaycan SSR Əməkdar artistləri Ə.A.Ağayev, Yusif Dadaşov, Süleyman Ələsgərov, Əminə Yusif qızı, Süsən Məcidova, Məxfurə Yermakova və b. 1957-ci il. SMF № 1658.

777. Afişa. Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Salam Qədirzadənin "Şirinbala bal yığır" tamaşası. Quruluşçu rejissor: Azərbaycan SSR əməkdar incəsənət xadimi Ulduz Əliyeva. Rəssam: Fuad Xəlilov. Rəqslər: A.Akopov. Rollarda: Ə.B.Ağayev, Zərnişan Fətəliyeva, Ziya Mirzəhəsənov, Azərbaycan SSR əməkdar artistləri M.A.Dadaşova, Süleyman Ələsgərov, Süsən Məcidova, Hüseynağa Sadıqov və b. 1965-ci il. SMF № 1672.

778. Proqram. Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Nəcəf bəy Vəzirovun "Ağakərim xan Ərdəbilli" pyesi. Bakı, 30.12.1958-ci il. SMF № 2086/8.

779. Fotoşəkil. Sergey Mixalkovun "Sombrero" tamaşasından səhnə. 1958-ci il. Ölçüsü: 10.7x15 sm. SMF № 2086/5.

780. Fotoşəkil. Ümumittifaq uşaq teatrları festivalının laureatı Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının kollektivi. 1958-ci il. Ölçüsü: 10.6x17.5 sm. SMF № 2086/6.

781-782. **Fotoşəkil (2 ədəd).** Şəfiqə Axundova. 1950-ci illərin sonu-1960-cı illərin əvvəli. Ölçüsü: 12.1x17.2 sm. SMF № 2177/7.

783. Afişa. Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Yusif Əzimzadənin "Qonşular" ("Məktəbimiz, evimiz") pyesi. Quruluşçu rejissor: Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Kərim Həsənov. Rəssam: Altay Səidov. Bəstəkar: Şəfiqə Axundova. Rollarda: Azərbaycan SSR Əməkdar artistləri Yusif Vəliyev, Məmmədağa Dadaşov, Süsən Məcidova, Hüseynağa Sadıqov və b. 21-22 oktyabr 1961-ci il. SMF № 1661.

784. Afişa. Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Qeybulla Rəsulovun "Əlvida, Hindistan" pyesi. Quruluşçu rejissor: Azərbaycan SSR əməkdar incəsənət xadimi Zəfər Nemətov. Rəssam: Fuad Xəlilov. Bəstəkar: Şəfiqə Axundova. Rəqslərin quruluşu: Azərbaycan SSR əməkdar artisti Rəfiqə Axundova. Rollarda : Azərbaycan SSR Əməkdar artistləri Əliməmməd Atayev, Yusif Vəliyev, Süleyman Ələsgərov, Hüseynağa Sadıqov və b. 2-3 mart, 1963-cü il. SMF № 1666.

785. Teleqram. "Əlvida, Hindistan" pyesinin tamaşaçılarının Şəfiqə Axundovaya təşəkkürü. 1965-ci il. SMF № 2177/8.

786. Proqram. Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Xanımana Əlibəylinin "Dovşanın ad günü" pyesi. 1967-ci il. SMF № 2086/10.

787. Proqram. Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Cəlal Məmmədovun "Dan ulduzu" pyesi. 1967-ci il. SMF № 2086/9.

788. **Açıqca**. Rəsul Rza və Nigar Rəfibəylinin Ulduz Rəfiliyə təbriknaməsi. 21.12.1968-ci il. SMF №2086/13.

789. **Proqram**. Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Anarın "Ötən ilin son gecəsi" pyesi. Bakı, 1968-ci il. SMF № 2086/11.

790. **Proqram.** Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş K. Qoldoninin "İki ağanın bir nökəri" pyesi. Bakı, 1969-cu il. SMF № 2086/14.

791. **Fotoşəkil.** Məmmədhüseyn Təhmasibin "Rübailər aləmində" tamaşasının yaradıcı kollektivi. Ölçüsü: 18x24.3 sm. SMF № 2086/27.

792. **Proqram**. Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş M. Təhmasibin "Rübailər aləmində" pyesi. SMF № 2086/26.

793. **Fotoşəkil**. Həmkarları Gənc Tamaşaçılar Teatrının səhnəsində Ulduz Rəfilini anadan olmasının 50 illiyi münasibətilə təbrik edirlər. 1972-ci il. Ölçüsü: 12.2x18 sm. SMF № 2086/17.

794. **Fotoşəkil.** Ulduz Rəfili dostları ilə özünün yubiley mərasimində. 1972-ci il. Ölçüsü: 12.8x18 sm. SMF № 2086/18.

795. **Fotoşəkil**. Ulduz Rəfilinin anadan olmasının 50 illiyi münasibətilə Gənc Tamaşaçılar Teatrında keçirilmiş yubiley mərasimi. 1972-ci il. Ölçüsü: 12.8x18 sm. SMF № 2086/19.

796. **Proqram.** Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Yevgeni Şvartsın "Qırmızı papaq" pyesi. Bakı, 1972-ci il. SMF № 2086/16.

797-799. **Fotoşəkil** (3 ədəd). Abdulla Şaiqin "Qaraca qız" tamaşasından səhnələr. 1972-ci il. Ölçüsü: 12.8x18 sm. SMF № 2086/15.

800-802. **Fotoşəkil** (3 ədəd). Xanımana Əlibəylinin "Aycan" tamaşasından səhnələr. 1974-cü il. Ölçüləri: 17.5x21.4 sm., 16.8x23 sm., 18x23.8 sm. SMF № 2086/23.

803. **Proqram.** Ümumittifaq Sovet gəncləri festivalının laureatı Xanımana Əlibəylinin "Aycan" pyesi. Bakı, 1974-cü il. SMF № 2086/22.

804-805. **Fotoşəkil (2 ədəd).** Aleksandr Puşkinin "Kiçik faciələr" tamaşasından fraqmentlər. 1974-cü il. Ölçüsü: 6 17.5x21.4 sm. SMF № 2086/20.

806. **Fotoşəkil.** Ulduz Rəfili. 1975-ci il. Ölçüsü: 10.5x17.5 sm. SMF № 2086/2.

807. **Fotoşəkil.** Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının aktyorları U. Rəfi-

li ilə birlikdə Viktor Hüqonun “Qavroş” tamaşasından sonra. Ölçüsü: 12x18.2 sm. SMF № 2086/3.

808. **Dəvətnamə.** Ulduz Əliyeva-Rəfilinin adına. Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Yusif Vəliyevin yaradıcılıq gecəsinə dəvət. 1977-ci il. SMF № 2086/25.

809. **Afişa.** Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Əli Əmirlinin “Bala bəla sözündəndir?” pyesi. Quruluşçu rejissor: Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Ağaxan Salmanlı. Rəssam: Altay Səidov. Musiqi tərtibatçısı: İsmayıl Dadaşov. Rollarda: Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Gülşən Qurbanova, Azər Mirzəyev, Naibə Allahverdiyeva və b. 16 mart 1994-cü il. SMF № 1429.

810. **Afişa.** Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Rafiq Hüseynovun “Sarıköynək günəşi necə gətirdi” pyesi. Quruluşçu rejissor: Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Rafiq Əliyev. Rejissor: Azərbaycan SSR Əməkdar artisti Rafiq Hüseynov. Rəssam: Sənan Qurbanov. Rollarda: Almaz Mustafayeva,Vahid Əliyev, Məsumə Babayeva, Elşən Rüstəmov. 24 mart 1997-cü il. SMF № 1430

811. **Afişa.** “Dəli yığıncağı” pantomim teatrının Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyduğu Mehman Musabəyovun “Şəngül, Şüngül, Məngül” pyesi. Quruluşçu rejissor: Bəxtiyar Xanızadə. Rəqslərin quruluşu: Nicat Kazımov. Rəssam: Bəxtiyar Xanızadə. Rollarda: Azər Şabanov, Elman Rəfiyev, Nicat Kazımov, Lalə Musayeva və b. SMF № 1431.

812. **Afişa.** Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş L.Ustinov və Oleq Tabakovun “Ağca qız və yeddi cırtdan” pyesi (rus dilində).Quruluşçu rejissor: Azərbaycan SSR Əməkdar artisti R.Merdinli, E.Mirabdullayev. Quruluşçu rəssam: F.Bozqurd. Bəstəkar: D.Əliyev. Rollarda: E.Aslanova, E.Bağırbəyov, N.Həsənova, Y.Zeynalov və b. 19 sentyabr 1992- ci il. SMF № 1432.

813. **Afişa.** Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş M. Kuşnirin “Sakit, pişik damdadır” pyesi (rus dilində). Quruluşçu rejissor: Y.Trubin. Rəqslərin quruluşu: E.Aslanova. Rollarda: E.Aslanova, E.Aybatulov, N.Həsənova, E.Heydərov və b. 29 mart 1997-ci il. SMF № 1433.

814. **Kitab.** İlham Rəhimli. Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrı. 166 səhifə. Bakı, 2010. Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin kitabxanası № Az-7567.

815. **Afişa.** Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş M.F.Axundovun dörd məclisdən ibarət “Sərgüzəşti-vəziri-xani-Lənkəran” komediyası. Quruluşçu rejissor və səhnə tərtibatı: Azərbaycan Respublikası Xalq artisti Cənnət Səlimova. Rəqslərin quruluşu: Zakir Ağa-

yev, Leyla Ağayeva. Teatrın baş rejissoru: Azərbaycan Respublikası Xalq artisti Cənnət Səlimova. 2010-2011-ci il teatr mövsümü, 83-cü mövsüm. SMF № 2318.

816. **Proqram.** Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Tamara Vəliyevanın “Mənim ağ göyərçinim” (iki hissəli lirik dram) pyesi. Yeni səhnə redaksiyasının müəllifi və quruluşçu rejissor: Azərbaycan Respublikası Xalq artisti Cənnət Səlimova. Rollarda: Turan (yaşlı) – Mehriban Hüseynova, İlqarə Tosova, Təhminə Məmmədova, Turan – Günel Məmmədova, Asya Atakişiyeva, Aqil – Azərbaycan Respublikası Əməkdar artisti Elşən Rüstəmov və b. 2011-2012-ci il teatr mövsümü, 84-cü mövsüm. SMF № 2320.

817. **Afişa.** Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Vaqif Əlixanlının “Əcəl Atı” (iki hissəli “milli” faciə). Tamaşa torpaqlarımızın azadlığı uğrunda şəhid olmuş soydaşlarımızın əziz xatirəsinə ithaf olunur. Quruluşçu rejissor: Ağalar İdrisoğlu. Bəstəkar: Azərbaycan Respublikası Əməkdar incəsənət xadimi Sərdar Fərəcov. 2011-2012-ci il teatr mövsümü. SMF № 2319.

818. **Afişa.** Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş M.F.Axundzadənin “Hekayəti xırs quldurbasan” iki hissəli komediyası. Azərbaycanda Peşəkar Milli Teatrın 140, Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının 85 illiyinə həsr olunur. Quruluşçu rejissor: Azərbaycan Respublikası Xalq artisti Cənnət Səlimova. Bəstəkar: Firudin Allahverdi. 2012-2013-cü illər teatr mövsümü, 85-ci mövsüm. SMF № 2317.

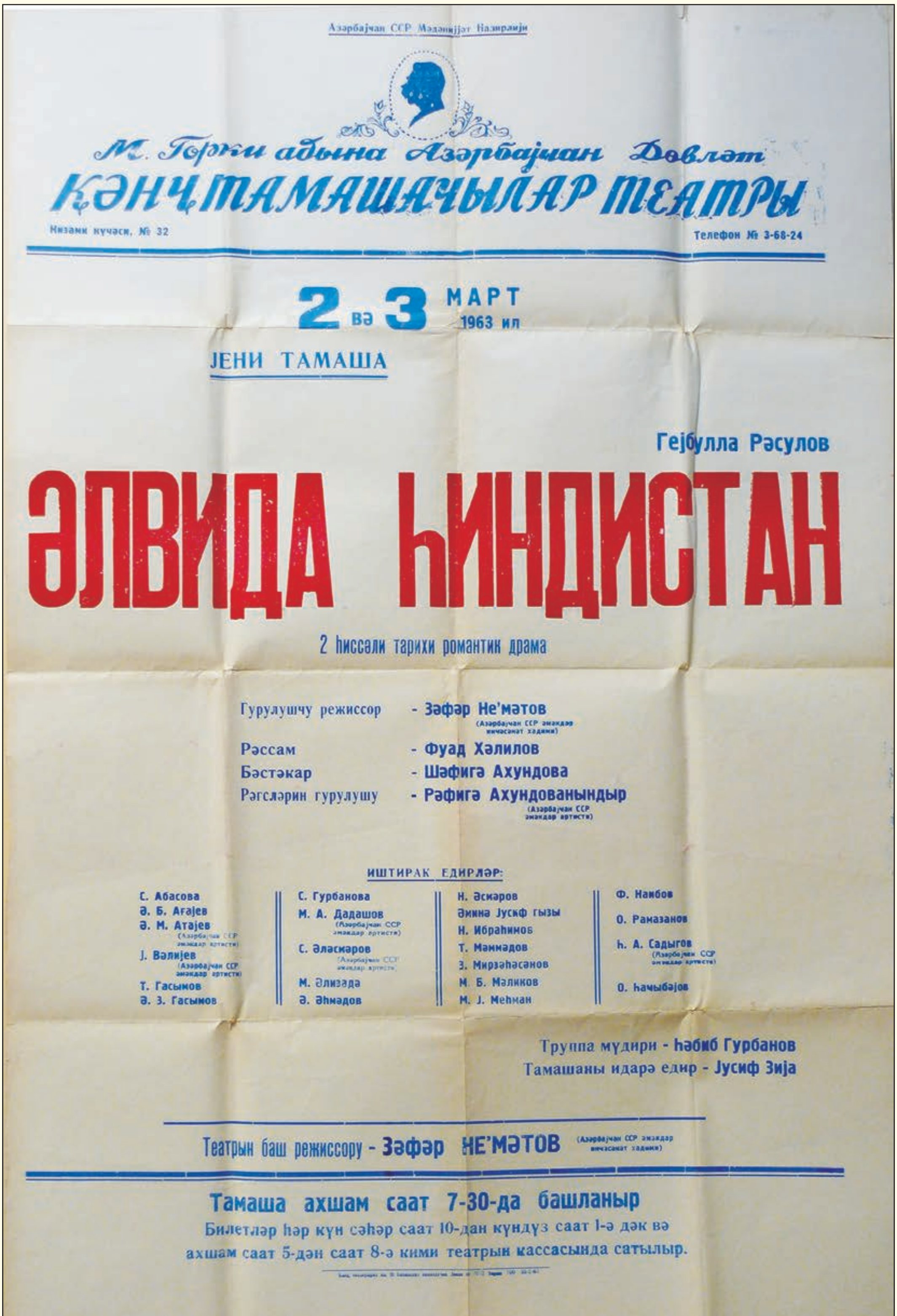

Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının səhnəsində ilk dəfə tamaşaya qoyulmuş Qeybulla Rəsulovun "Əlvida, Hindistan" pyesinin afişası. Quruluşçu rejissor - Zəfər Neymətov, bəstəkar - Şəfiqə Axundova. 2-3 mart 1963-cü il

Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Aleksandr Puşkinin "Kiçik faciələr" pyesindən səhnə. 1974-cü il

M. Qorki adına Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Abdulla Şaiqin "Qaraca qız" pyesindən səhnə. 1972-ci il

Azərbaycan Dövlət Gənc Tamaşaçılar Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Xanımana Əlibəylinin "Aycan" pyesindən səhnə. 1974-cü il

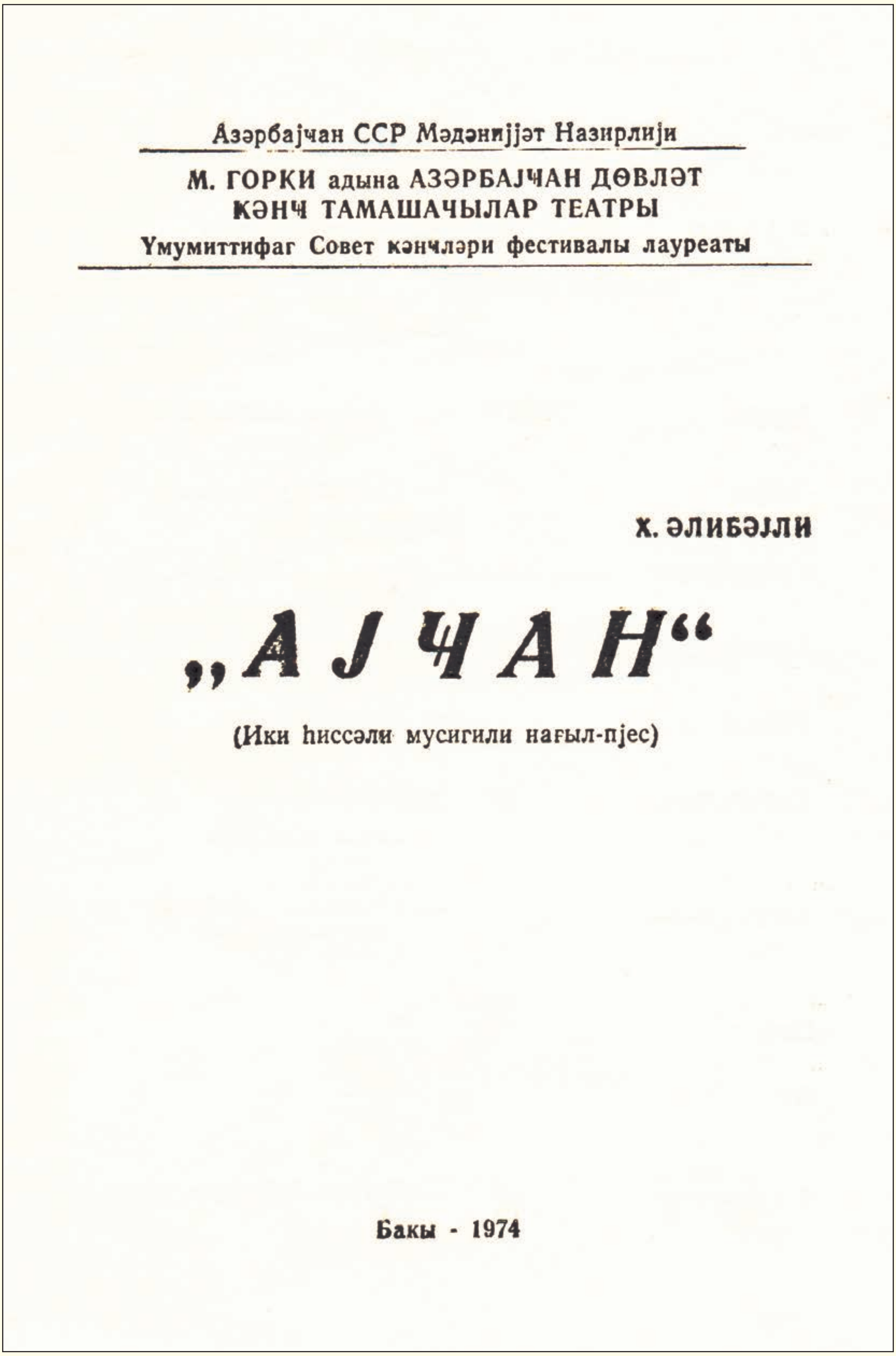

Азәрбајҹан ССР Мәдәнијјәт Назирлији

М. ГОРКИ адына АЗӘРБАЈҸАН ДӨВЛӘТ
КӘНҸ ТАМАШАЧЫЛАР ТЕАТРЫ

Үмумиттифаг Совет ҝәнҹләри фестивалы лауреаты

Х. ӘЛИБӘЈЛИ

„АЈҸАН“

(Ики һиссәли мусигили нағыл-пјес)

Бакы - 1974

Xanımana Əlibəylinin Ümumittifaq Sovet gəncləri festivalının laureatı "Aycan" musiqili nağıl-pyesinin proqramı. Bakı, 1974-cü il

Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrı

819. **Afişa**. Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Tamara Şəfiyevanın "Kiçik qəhrəmanlar" pyesi. Quruluşçu rejissor: Əliağa Qasımzadə. Rəssam: Ə. Dostəliyev. Bəstəkar: Şəfiqə Axundova. Rollarda: Münəvvər Zamanova (Dadaşova), Qəzənfər Məlikov, Nadir Zamanov, Həcər Sadıxova və b. 1947-ci il. SMF № 1654.

820. **Afişa**. Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Azərbaycan SSR Əməkdar incəsənət xadimi Əyyub Abbasovun "Keçinin qisası" pyesi. Quruluşçu rejissor: Nadir Zamanov. Rəssam: S. Musayeva. Bəstəkar: Şəfiqə Axundova. Rollarda: Ofeliya Aslanova, Badam Hacıyeva, İzzət Hacıyeva, Oqtay Dadaşov, Münəvvər Zamanova (Dadaşova), Nadir Zamanov və b. 1966-cı il. SMF № 1652.

821. **Dəvətnamə.** Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət Nazirliyi və Norveçin Xarici İşlər Nazirliyi. A. Şaiq adına Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş "Od oğlan" pyesi. 1998-ci il. SMF № 2084/2.

822. **Kitab**. İlham Rəhimli. Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrı. 208 səhifə. Bakı, 2002. SMF № 2084/1.

823. **Kitab.** İlham Rəhimli. Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrı. 166 səhifə. Bakı, 2010. Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin kitabxanası № 7566.

824. **Proqram**. Abdulla Şaiq adına Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrıının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Kamran Şahmərdanın "Ağ və Qara" pyesi. Səhnələşdirən və quruluşçu rejissor: Kamran Şahmərdan. Azərbaycan dilinə tərcümə edən: Dilsuz Mustafayev. Rollarda: Ana – Lina Məmmədova, Oğlan – Rəhim Rəhimov və b. 2009-cu il. SMF № 2311.

825. **Proqram.** Abdulla Şaiq adına Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrınının səhnəsində Üzeyir Hacıbəylinin 125 illiyi ilə əlaqədar tamaşaya qoyulmuş Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti Yaşar Nurinin iştirakı ilə "O olmasın, bu olsun" komediyası. Quruluşçu rejissor: Elşad Rəhimzadə. Kukla ustası: Tatyana Melnikova. Tamaşa Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin sifarişi ilə hazırlanıb. Rollarda: Məşədi İbad – Yaşar Nuri, Rüstəm bəy – Rəhman Rəhmanov, Gülnaz xanım – Səriyyə Mansurova və başqaları. 2010-cu il. SMF №2310.

826. **Proqram (**fransız və ərəb dillərində**)**. Nizami Gəncəvinin əsəri əsasında Abdulla Şaiq adına Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş "Xeyir və Şər" pyesi. Quruluşçu rejissor: Rəhman Əlizadə. Musiqi: Fikrət Əmirov. Rollarda: Rəhim Rəhimov, Cəmilə Allahverdiyeva. 2011-ci il. SMF № 2312.

827. **Afişa.** Abdulla Şaiqin130 illiyi ilə əlaqədar "Vətən" pyesinin motivləri əsasında Abdulla Şaiq adına Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş "Dünya gözəli" nağıl-pyesi.Quruluşçu rejissor: Azərbaycan Respublikası Əməkdar incəsənət xadimi Rəhman Əlizadə. Bəstəkar: Azərbaycan Respublikası Əməkdar incəsənət xadimi Cavanşir Quliyev. 2011-ci il. SMF № 2315.

828. **Afişa.** Abdulla Şaiq adına Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Eyvind Şayenin "Od oğlan" pyesi. SMF № 2084/3.

829. **Afişa.** A. Şaiq adına Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Ede Tarbainin "Qarınqulu zürafə" pyesi. SMF № 2084/6.

830. **Plakat-afişa**. A. Şaiq adına Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrınındır. SMF № 2084/5.

831. **Plakat.** A. Şaiq adına Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrınındır. SMF № 2084/4.

832. **Afişa**. Abdulla Şaiq adına Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrının səhnəsində Heydər Əliyevin 90 illiyi münasibəti ilə tamaşaya qoyulan "Hər birimiz bir çiçək" pyesi. Mətnin müəllifi: Səidə Haqverdiyeva. Quruluşçu rejissor: Anaxanım Abdullayeva. Musiqi tərtibatı: Mehman Fərəcov. 15 may 2013-cü il. SMF № 2313.

833. **Afişa.** Astrid Linqrenin əsəri əsasında Abdulla Şaiq adına Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş "Karlson" pyesi. Quruluşçu rejissor: Elena Matsxonaşvili. Bəstəkar: Şalva Matsxonaşvili. Azərbaycan Respublikası Mədəniyyət və Turizm Nazirliyinin sifarişi ilə hazırlanıb. 2013-cü il. SMF № 2314.

834. **Afişa.** Abdulla Şaiq adına Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Şarl Perronun "Göysaqqal" (rus dilində) pyesi. Quruluşçu rejissor: Namiq Ağayev. Bəstəkar: Cahangir Zülfüqarov. 2013-cü il. SMF № 2316.

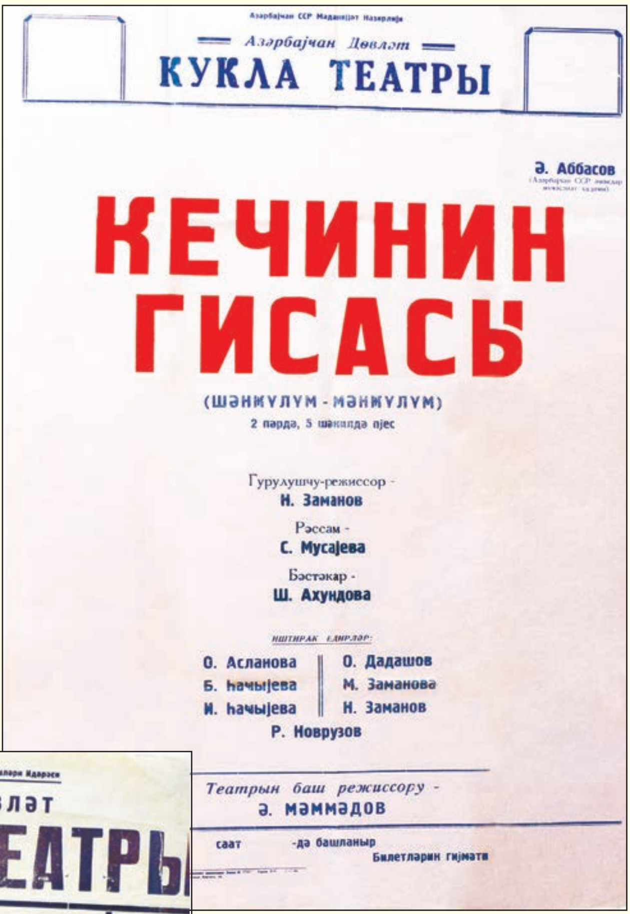

Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrnının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Əyyub Abbasovun "Keçinin qisası"("Şəngülüm-məngülüm") pyesinin afişası. Quruluşçu rejissor - H. Zamanov, bəstəkar - Şəfiqə Axundova. 1947-ci il

Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Tamara Şəfiyevanın "Kiçik qəhrəmanlar" pyesinin afişası. 1966-cı il

Abdulla Şaiq adına Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrının plakatı

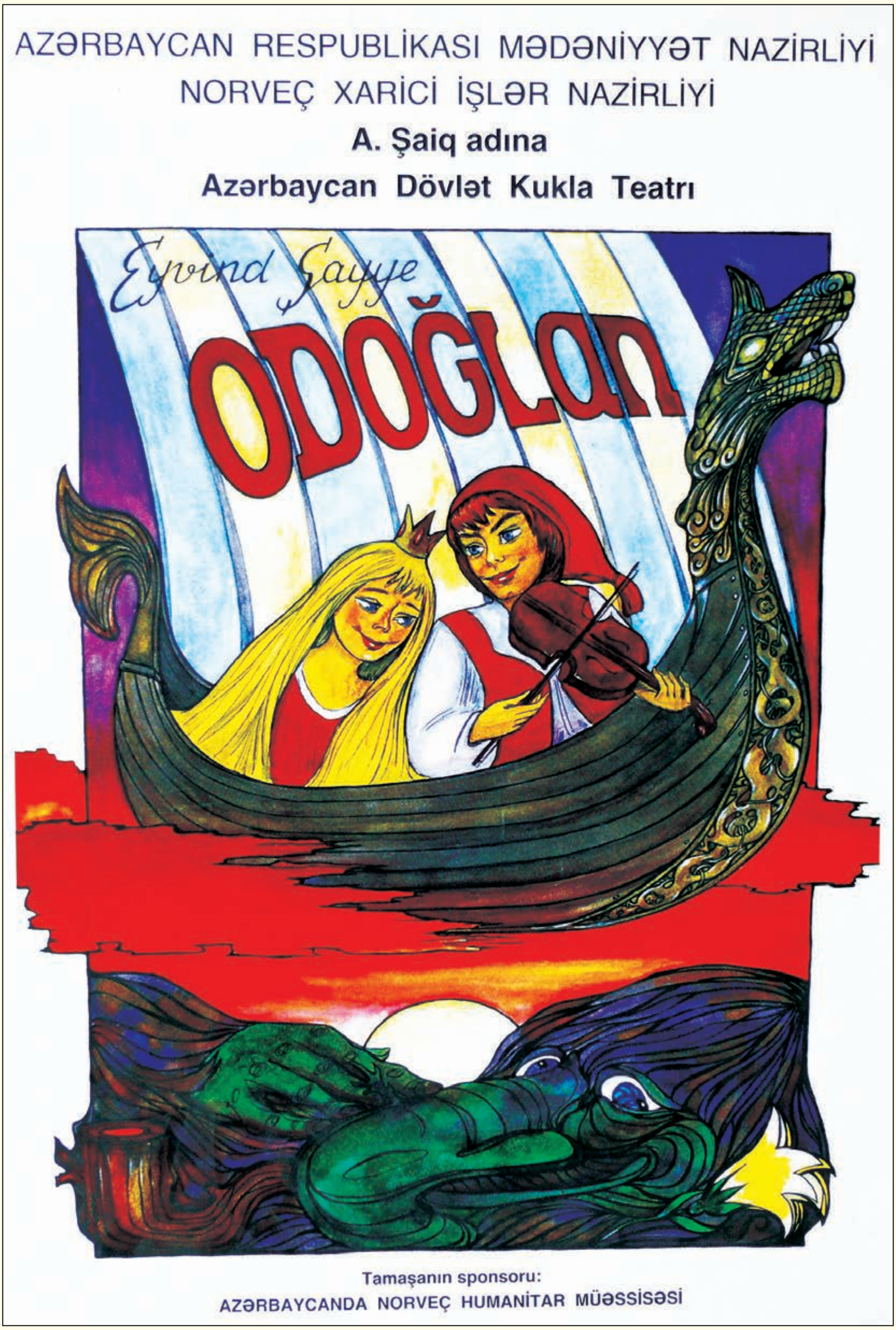

Abdulla Şaiq adına Azərbaycan Dövlət Kukla Teatrının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Eyvind Şayyenin "Odoğlan" pyesinin afişası. Tamaşanın sponsoru: Azəzərbaycanda Norveç Humanitar müəssisəsi. 1998-ci il

Bakı Bələdiyyə Teatrı

835. **Kitab.** Amaliya Pənahova.Yaratdığım obrazların ikinci planı. Bakı, 2001. Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin kitabxanası № Az-7565.

836. **Proqram.** Azərbaycan Respublikası Bakı Bələdiyyə Teatrınının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Respublikanın Əməkdar incəsənət xadimi Abdulla Qurbaninin «Türk Sancağı» tarixi dramı.Quruluşçu rejissor: Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti, Dövlət mükafatları laureatı Amaliya Pənahova. Rollarda: Kazım Qarabəkir Paşa – Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimləri Rafiq İbrahimov, Kərbəlayi Abbas –Əfqan Soltanov, Kəblə Muxtar –Tofiq Bayramov, Mirzə Nəsrullah –Azad Şükürov, Ağsaqqal – Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti Vaqif Əliyev və b. 2007-2008-ci illər teatr mövsümü. SMF № 2309.

837. **Kitab.** İnqilab Kərimov. Bakı Bələdiyyə Teatrı. Bakı, 2008. Milli Azərbaycan Tarixi Muzeyinin kitabxanası № Az-7568.

838. **Afişa.** Azərbaycan Respublikası Bakı Bələdiyyə Teatrınının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Mövlud Süleymanlının "Bəylik dərsi" komediyası. Quruluşçu rejissor: Rövşən Almuradlı. Bəstəkar: Azərbaycan Respublikasının Əməkdar incəsənət xadimi Eldar Mansurov. Teatrın bədii rəhbəri və direktoru: Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti, Dövlət mükafatları laureatı Amaliya Pənahova. 2009-cu il. SMF № 2306.

839. **Afişa**. Qurban Səidin əsəri əsasında Azərbaycan Respublikası Bakı Bələdiyyə Teatrınının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş "Əli və Nino" pyesinin premyerası. 2011-ci il. SMF № 2307.

840. **Proqram.** Azərbaycan Respublikası Bakı Bələdiyyə Teatrınının səhnəsində tamaşaya qoyulmuş Qurban Səidin «Əli və Nino» ritual faciəsi. Səhnələşdirən və quruluşçu rejissor: Elvin Mirzəyev. Bəstəkar: Cəmalə Nəsirova. Geyim üzrə rəssam: Yelena Almazova. Rollarda: Əlixan Şirvanşir – Elvin Mirzəyev, Nino Kipiani – Nigar Həsənzadə, Səfərxan Şirvanşir – Azərbaycan Respublikasının əməkdar incəsənət xadimi Tofiq Bayramov və b. Teatrın bədii rəhbəri və direktoru: Azərbaycan Respublikasının Xalq artisti, Dövlət mükafatları laureatı Amaliya Pənahova. 2011-ci il. SMF № 2308.

Bakı Bələdiyyə Teatrında tamaşaya qoyulmuş Mövlud Süleymanlının "Bəylik dərsi" komediyasının afişası. Quruluşçu rejissor Rövşən Almuradlı, bəstəkar Eldar Mansurov
2009-cu il

Qurban Səidin «Əli və Nino» ritual faciəsinin proqramı.
2011-ci il

КУРБАН САИД

АЛИ И НИНО

(Двухактная ритуальная трагедия)

Инсценировка и постановка:
Эльвин Мирзоев

Композитор:
Джамаля Насирова

Художник по костюмам:
Елена Алмазова

Пластика:
Людмила Гасанова

Постановка боя:
Таир Гасанов

Роли исполняют:

Али хан Ширваншир - Эльвин Мирзоев
Нино Кипиани - Нигяр Гасанзаде
Сафар хан Ширваншир - Тофик Байрамов
заслуженный артист Азербайджана
Ильяс бек Тагиев - Турал Агаев
Мелик Нахарарян - Ильгар Мусаев
Сеид Мустафа - Тогрул Рза
Мухаммед Гейдар - Намик Джавадов
Арслан Ага - Рамин Шихалиев
Евнух Яхья Гулу - Исмаил Атакишиев
Дервиши: - Вугар Гусейнов (ней)
- Рашид Султанов (ханенде)
- Эльвин Новрузов (кяманча)
- Бахруз Зейналов (тар)
Лезгинки: - Зульфия Мамедова
- Зульфия Гурбанова
- Айнур Аббасова

Bədii yaradıcı heyət

Bədii rəhbər truppa üzrə köməkçi - Firəngiz Babayeva (əməkdar artist)
Bədii quruluş hissə müdiri - Nazim Abidov
Dekoratorçu rəssam - Sərəncam İbrahimova
Butatorçu rəssam - Aleksandr Fyodorov
Ədəbi dram hissə müdiri - Vidadi Hüseynov
Musiqi hissə müdiri - Ramin Babayev
İşıq xidməti rəisi - Yusif Məmmədov (Əməkdar mədəniyyət işçisi)
Kostyum sexinin rəisi - Leyla Əkbərova
Qrimçi rəssam - Solmaz Hüseynov
Əlbəsəçi - Fuad Əkbərov
Səs refissoru - Anar Rzayev

Azərbaycan Respublikası
BAKI BƏLƏDİYYƏ TEATRI

Qurban Səid
Əli və Nino
Курбан Саид
Али и Нино
Kurban Said
Ali & Nino

Azərbaycan Tarixi Muzeyi
Sənədli mənbələr Fondu
DK 12172
2308

Quruluşçu rejissor
ELVİN MİRZƏYEV

Teatrın bədii rəhbəri və direktoru
AMALİYA PƏNAHOVA
Xalq artisti, Dövlət mükafatı laureatı, sənətşünaslıq doktoru, professor

Bakı-2011

Qurban Səidin «Əli və Nino» ritual faciəsinin proqramı. 2011-ci il

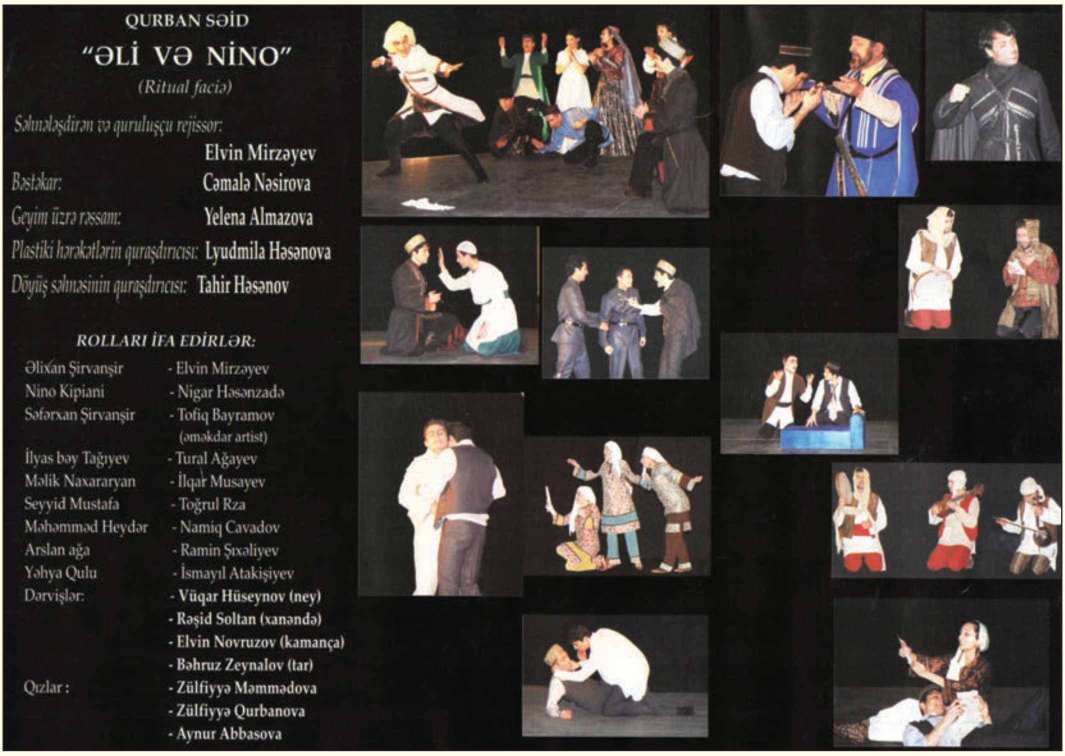
QURBAN SƏİD

"ƏLİ VƏ NİNO"

(Ritual faciə)

Səhnələşdirən və quruluşçu rejissor: Elvin Mirzəyev
Bəstəkar: Cəmalə Nəsirova
Geyim üzrə rəssam: Yelena Almazova
Plastiki hərəkətlərin quraşdırıcısı: Lyudmila Həsənova
Döyüş səhnəsinin quraşdırıcısı: Tahir Həsənov

ROLLARI İFA EDİRLƏR:

Əlixan Şirvanşir - Elvin Mirzəyev
Nino Kipiani - Nigar Həsənzadə
Səfərxan Şirvanşir - Tofiq Bayramov (əməkdar artist)
İlyas bəy Tağıyev - Tural Ağayev
Məlik Naxararyan - İlqar Musayev
Seyyid Mustafa - Toğrul Rza
Məhəmməd Heydər - Namiq Cavadov
Arslan ağa - Ramin Şıxəliyev
Yəhya Qulu - İsmayıl Atakişiyev
Dərvişlər: - Vüqar Hüseynov (ney)
- Rəşid Soltan (xanəndə)
- Elvin Novruzov (kamança)
- Bəhruz Zeynalov (tar)
Qızlar: - Zülfiyyə Məmmədova
- Zülfiyyə Qurbanova
- Aynur Abbasova

Abdulla Qurbaninin «Türk Sancağı» tarixi dramının proqramı. Quruluşçu rejissor: Amaliya Pənahova. Rollarda: Kazım Qarabəkir Paşa – Əməkdar incəsənət xadimləri Rafiq İbrahimov, Kərbəlayi Abbas –Əfqan Soltanov, Kəblə Muxtar –Tofiq Bayramov, Mirzə Nəsrullah –Azad Şükürov, Ağsaqqal – Vaqif Əliyev və b.

Planet Parni iz Baku
KVN Teatrı

841. **Afişa.** "Planet Parni iz Baku" KVN Teatrının "Hər gün sirk" adlı yeni solo konserti. 26,27,28 aprel 2013. Bəhram Bağırzadənin kolleksiyasından. Ölçüsü: 46x65. SMF №2327.

842. **Afişa.** "Planet Parni iz Baku" KVN Teatrının "Hər gün sirk" adlı yeni solo konserti. 26,27,28 aprel 2013. Yuxarıda "Ünvan - Heydər Əliyev sarayı" yazılıb. Sol tərəfdə teatrın loqosu təqdim olunub. Mərkəzdə teatrın aktyorları Bəhram Bağırzadə, Cabir İmanov, Tahir İmanov və b-nın ifasında tamaşadan bir səhnə təsvir olunub. Ölçüsü: 46x65. DK – 12188.

843. **Afişa.** "Planet Parni iz Baku" KVN Teatrının "Eurogülüşion" adlı yeni solo konserti -13,14,15 aprel 2012. Yuxarıda "Ünvan - Heydər Əliyev sarayı" yazılıb. Sol tərəfdə teatrın loqosu təqdim olunub. Tam mərkəzdə "Eurogülüş" sözünün 1-ci "Ü" hərfində Azərbaycan bayrağı təbəssüm şəklində əks olunub. Ortadakı şəkildə Bəhram Bağırzadə, Azər Məmmədzadə, Tahir İmanov və Cabir İmanov musiqi alətləri ilə maraqlı ansambl yaratmışlar. Ölçüsü: 46x65. DK – 12188.

844. **Afişa.** "Planet Parni iz Baku" KVN Teatrının "10 lıne yubiley" adlı yeni solo konserti -14,15,16 aprel 2011. Yuxarıda "Ünvan - Heydər Əliyev sarayı" yazılıb. Sol tərəfdə teatrın loqosu, sağ tərəfdə Azərbaycan bayrağı təqdim olunub. Mərkəzdə Cabir İmanov, Bəhram Bağırzadə və Tahir İmanovun "Məhəllə" komediyasındakı obrazlarına məxsus geyimləri manikenlərə geyindirilmiş şəkildə təsvir edilib. Ölçüsü: 46x65. DK – 12188.

845. **Afişa.** "Planet Parni iz Baku" KVN Teatrının "Ağ-qara komediya" adlı yeni solo konserti -1,3,4 aprel 2010. Yuxarıda "Ünvan - Heydər Əliyev sarayı" yazılıb. Mərkəzdə qara kostyum geyinmiş Azər Məmmədzadə, Bəhram Bağırzadə, Tahir İmanov, Cabir İmanov və Elçin Həmidovun foto-şəkilləri ağ fonda xüsusi effektlə nəzəri cəlb edir. Ölçüsü: 46x65. DK – 12188.

846. **Afişa.** "Planet Parni iz Baku" KVN Teatrının "Qaydasız gülüş" adlı yeni solo konserti - 1,3,4 aprel 2009. Yuxarıda "Ünvan - Heydər Əliyev sarayı" yazılıb. Sol tərəfdə teatrın loqosu, sağ tərəfdə Azərbaycan bayrağı təqdim olunub. Mərkəzdə Elməddin Cəfərov, Elçin Həmidov, Tahir İmanov, Tünzalə Əliyeva və Cabir İmanov tatami üzərində, kimanoda təsvir edilmişlər. Ölçüsü: 46x65. DK – 12188.

847. **Afişa**. "Planet Parni iz Baku" KVN Teatrının "Baharın 7 anı" adlı yeni solo konserti - 1,3,4,5,6,7,8 aprel 2008. Yuxarıda "Ünvan- Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrı" yazılıb. Sol tərəfdə teatrın loqosu, sağ tərəfdə Azərbaycan bayrağı təqdim olunub. Mərkəzdə teatrın 7 aktyoru - Tahir və Cabir İmanovlar, Elçin Həmidov, Bəhram Bağırzadə və b. simalarının yarısı əks olunmuş şəkildə təsvir edilmişlər. Ölçüsü: 46x65. DK – 12188.

848. **Afişa.** "Planet Parni iz Baku" KVN Teatrının "6 günlük dünya" adlı yeni solo konserti – 15,116,17,18,21,22 oktyabr 2007. Yuxarıda "Ünvan - Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrı" yazılıb. Sol tərəfdə teatrın loqosu, sağ tərəfdə Azərbaycan bayrağı təqdim olunub. Mərkəzdəki şəkildə Elçin Həmidov, Tahir İmanov, Kubra Əliyeva, Cabir İmanov, Bəhram Bağırzadə və b. aktyorlar qlobusun üstündə təsvir olunmuşlar. Ölçüsü: 46x65. DK – 12188.

849. **Afişa.** “Planet Parni iz Baku” KVN Teatrının “Bizim Moskovski məhəlləmiz” adlı yeni solo konserti - Moskva şəhəri, 1dekabr 2007-ci il. Yuxarıdan sol tərəfdə teatrın loqosu, sağ tərəfdə Azərbaycan bayrağı verilib. Mərkəzdə Elçin Həmidov, Bəhram Bağırzadə, Tahir İmanov, Dilarə Əliyeva və Cabir İmanov təsvir olunmuşlar. Ölçüsü: 46x65. DK – 12188.

850. **Afişa.** “Planet Parni iz Baku” KVN Teatrının “100 kağız PP.B” adlı yeni solo konserti – 1,3,4,5,6,7 aprel 2007. Yuxarıda “Ünvan - Azərbaycan Dövlət Opera və Balet Teatrı” yazılıb. Sol tərəfdə teatrın loqosu, sağ tərəfdə Azərbaycan bayrağı təsvir olunub. Mərkəzdə Cabir İmanov, Bəhram Bağırzadə, Tahir İmanov, Elçin Həmidov, Kubra Əliyevanın şəkilləri verilmişdir. Ölçüsü: 46x65. DK – 12188.

851. **Afişa.** “Planet Parni iz Baku” KVN Teatrı “5 il axtarışda” adlı yeni solo konserti – 1,3,4,5,6 aprel 2006. Yuxarıda “Ünvan - Heydər Əliyev adına saray” yazılıb. Sol tərəfdə teatrın loqosu, sağ tərəfdə Azərbaycan bayrağı təsvir olunub. Mərkəzdə İlham Qasımov, Kubra Əliyeva, İlqar Nəbiyev, Elçin Həmidov, Tahir İmanov, Cabir İmanov və b. maraqlı fas-profil şəkilləri verilmişdir. Ölçüsü: 46x65. DK – 12188.

852. **Afişa.** “Planet Parni iz Baku” KVN Teatrının “Axtaran tapar” yeni il komediyası – 6,7,8,21,22 dekabr 2006. Yuxarıda “Ünvan - Heydər Əliyev sarayı” yazılıb. Sol tərəfdə teatrın loqosu, sağ tərəfdə Azərbaycan bayrağı təsvir olunub. Mərkəzdə Tahir İmanov, Bəhram Bağırzadə, Vəfa Zeynalova, Elçin Həmidov, Cabir İmanov və b. şəkilləri verilmişdir. Ölçüsü: 46x65. DK – 12188.

853. **Afişa.** “Planet Parni iz Baku“ KVN Teatrının “Xalqlar dostluğu” adlı yeni solo konserti – 1,3,4,5 aprel 2005. Yuxarıda “Ünvan - Heydər Əliyev adına saray” yazılıb. Sol tərəfdə teatrın loqosu, sağ tərəfdə Azərbaycan bayrağı təsvir olunub.Mərkəzdə Elçin Həmidov, Coşğun Rəhimov, İlqar Nəbiyev, Tahir İmanov, Rafael İsgəndərov, Cabir İmanov, İlham Qasımov Kubra Əliyeva və b. təqdim olunub. Ölçüsü: 46x65. DK – 12188.

854. **Afişa.** “Planet Parni iz Baku” Studiya təqdim edir: “Məşədi İbad 94” kinokomediyası – 24,25 dekabr 2005. Yuxarıda “Ünvan - Heydər Əliyev adına saray” yazılıb. Sol tərəfdə teatrın loqosu, sağ tərəfdə Azərbaycan bayrağı təsvir olunub.Afişada kinokomediyanın bütün aktyor heyəti öz səhnə obrazlarında təqdim olunub. Ölçüsü: 46x65. DK – 12188.

855. **Afişa.** “Planet Parni iz Baku” KVN Teatrı “Bu şəhərin məhəlləsi” adlı yeni solo konserti – 10,11,15 iyun 2004.Yuxarıda “Ünvan - Heydər Əliyev adına saray” yazılıb.Sol tərəfdə teatrın loqosu, sağ tərəfdə Azərbaycan bayrağı təsvir olunub.Mərkəzdə İlham Qasımov,Coşğun Rəhimov, İlqar Nəbiyev, Elçin Həmidov, Kubra Əliyeva, Tahir İmanov, Rafael İsgəndərov və Cabir İmanovun pərdələr arasından tamaşaçıları salamlayan şəkli verilmişdir. Ölçüsü: 46x65. DK – 12188.

856. **Afişa.** “Planet Parni iz Baku” Studiya təqdim edir: “Məhəllə” kinokomediyası –23, 24 yanvar 2003. Yuxarıda “Ünvan - Mərkəzi Konsert Salonu “Respublika” sarayı” yazılıb. Sol tərəfdə teatrın loqosu təsvir olunub.Mərkəzdəki şəkildə Coşğun Rəhimov, İlham Qasımov, Elçin Həmidov, Kubra Əliyeva, Rafael İsgəndərov, Dilarə Əliyeva, Tahir və Cabir İmanov qardaşları və başqaları öz səhnə obrazlarında təqdim olunub. Ölçüsü: 46x65. DK – 12188.

857. **Afişa.** “Planet Parn iz Baku” verilişləri - 2001 (81 buraxılış) konserti Yuxarıda sol tərəfdə Azərbaycan bayrağı, sağ tərəfdə teatrın loqosu təsvir olunub. Mərkəzdə Cabir və Tahir İmanov qardaşları və Elçin Həmidovun Bakının gecə görüntüsü fonunda şəkli yer alıb.

858. **Köynək.** Ağ batist parçadan kişi köynəyidir. Yaxasında 8, qollarının hər birində 3 düymə var. “Verri studio. Doppio Ritarto” İtaliya firmasının istehsalıdır. “Planet Parni iz Baku” KVN Teatrının aktyoru Bəhram Bağırzadəyə məxsusdur. Ölçüsü: XXXL (47/48) HXƏF № 5614

859. **Kostyum pencəyi**. Qara rəngdədir. Azərbaycanın “Emiland” firmasının istehsalıdır. Birbortludur. Arxa tərəfdən ortadan kəsiyi var. Yaxasında 2, qollarının hər birində 4 düymə vardır. Astarı qara ipəkdəndir. Bəhram Bağırzadəyə məxsusdur. Ölçüsü: 62 sm. HXƏF № 5615

860. **“Kəpənək”** qalstuk. İkiqat qara ipəkdəndir. Ağ nazik rezinə bərkidilmişdir. Bəhram Bağırzadəyə məxsusdur. Ölçüsü: uzunluğu-11 sm. HXƏF 5616

861. **Kepka.** Qara mahuddandır. Günlüyü üzərində «Лучшему Актеру- кепочнику КВН «Парни из Баку» 04.09.96.» yazılmış metal lövhəcik bərkidilmişdir. Astarı süni qara ipəkdəndir. Bəhram Bağırzadəyə məxsusdur. Ölçüsü: d-60 sm. HXƏF 5617

862. **Ağ ipək dəsmal**. Döş cibinə qoymaq üçündür. Alov formasında hazırlanmışdır. Cibə sancaqla bərkidilir. Bəhram Bağırzadəyə məxsusdur. Ölçüsü: uzunluğu- 12 sm. HXƏF 5618

863. **DVD-R (kompakt disk)** 2 ədəd – “Planet Parni iz Baku” KVN Teatrı 2009. “Qaydasız gülüş” adlı konsertindən 710 şəkil. DK – 12189.

864. **DVD-R (kompakt disk)** 1 ədəd – “Planet Parni iz Baku” KVN Teatrı 2010.“Ağ-qara komediya” adlı konsertindən 942 şəkil. DK – 12189.

865. **DVD-R (kompakt disk)** 2 ədəd – “Planet Parni iz Baku” KVN Teatrı 2011.“10 lıne yubiley” adlı konsertindən 1343 şəkil. DK – 12189.

866. **CD-R80 (kompakt disk)** 16 ədəd – “Planet Parni iz Baku” KVN Teatrı 2012. “Eurogülüşion” adlı konsertindən 880 şəkil. DK – 12189.

867. **DVD-R (kompakt disk)** 1 ədəd – “Planet Parni iz Baku” KVN Teatrı 2013.“Hər gün sirk” adlı konsertindən 1201 şəkil. DK – 12189.

868. **CD-R80 (kompakt disk)** 1 ədəd – “Parni iz Baku” KVN iştirakçılarının müxtəlif illərdə çəkilmiş şəkilləri - 136 kadr. DK – 12189.

869. **CD-R80 (kompakt disk)** 1 ədəd – “Planet Parni iz Baku” KVN Teatrının 21.04.2011-ci il tamaşa zamanı səhnəarxası şəkilləri - 148 kadr.

870. **CD-R80 (kompakt disk)** 1 ədəd – 1996-cı il “Parni iz Baku” KVN-nin səhnəsində - Leyla Əliyeva və səhnəarxasında Heydər Əliyevin fotoşəkilləri - 2 kadr

PLANET
PARNI IZ BAKU
PLANET PARNÌ ÌZ BAKU
2001

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti Heydər Əliyev artistləri təbrik edir

Heydər Əliyev və Mehriban xanım Əliyeva tamaşa salonunda

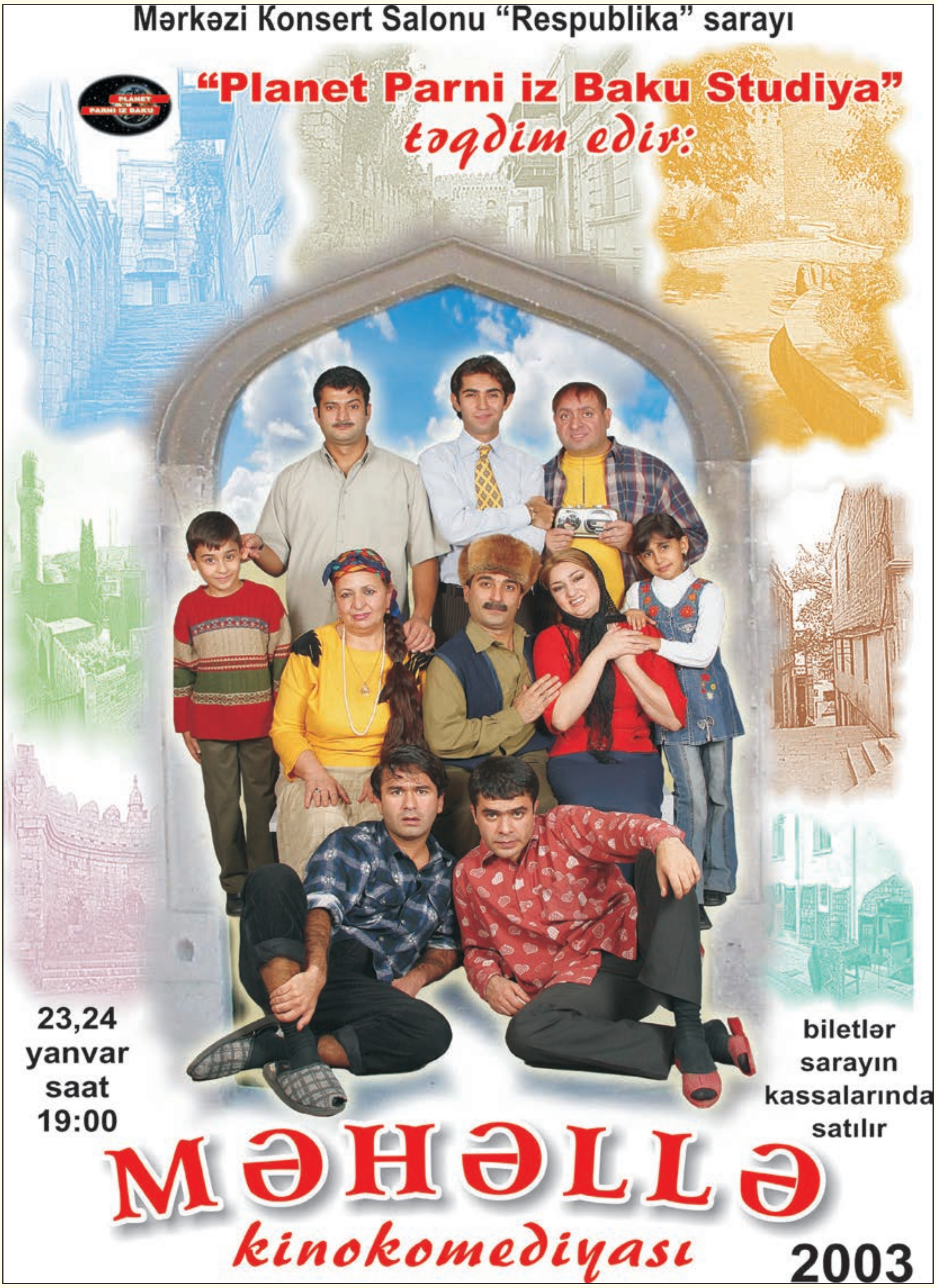
Mərkəzi Konsert Salonu "Respublika" sarayı
"Planet Parni iz Baku Studiya"
təqdim edir:
23,24
yanvar
saat
19:00
biletlər
sarayın
kassalarında
satılır
MƏHƏLLƏ
kinokomediyası
2003

HEYDƏR ƏLİYEV ADINA SARAY
PLANET PARNİ İZ BAKU
PLANET PARNI IZ BAKU
KVN TEATRI
1, 3, 4, 5 aprel saat 19:00
XALQLAR DOSTLUĞU
ADLI YENİ SOLO KONSERTİ
biletlər sarayın kassalarında satılır 2005

HEYDƏR ƏLİYEV adına SARAY
PLANET PARNİ İZ BAKU
KVN TEATRI
PLANET PARNI IZ BAKU
00789
00789
89770
89770
54860
54860
07455
07455
00323
00323
32300
32300
90917
90917
1, 3, 4, 5, 6
APREL
saat 19.00
BİLETLƏR SARAYIN KASSALARINDA SATILIR
5 il
axtarışda
ADLI
2006 YENİ SOLO KONSERTİ

DÖVLƏT AKADEMİK OPERA VƏ BALET TEATRI
PLANET PARNİ İZ BAKU
KVN TEATRI
PLANET
PARNI IZ BAKU
Günlük 6 Dünya
ADLI YENİ SOLO KONSERTİ
15, 16, 17, 18, 21, 22 OKTYABR
2007
Biletlər teatrın kassalarında satılır. Saat 19:00

AZƏRBAYCAN DÖVLƏT AKADEMİK OPERA VƏ BALET TEATRI
PLANET PARNİ İZ BAKU
KVN TEATRI
1,3,4,5,6,7,8 APREL
BAHARIN 7 ANI
ADLI YENİ SOLO KONSERTİ
2008
Biletlər teatrın kassalarında satılır. Saat 19:00

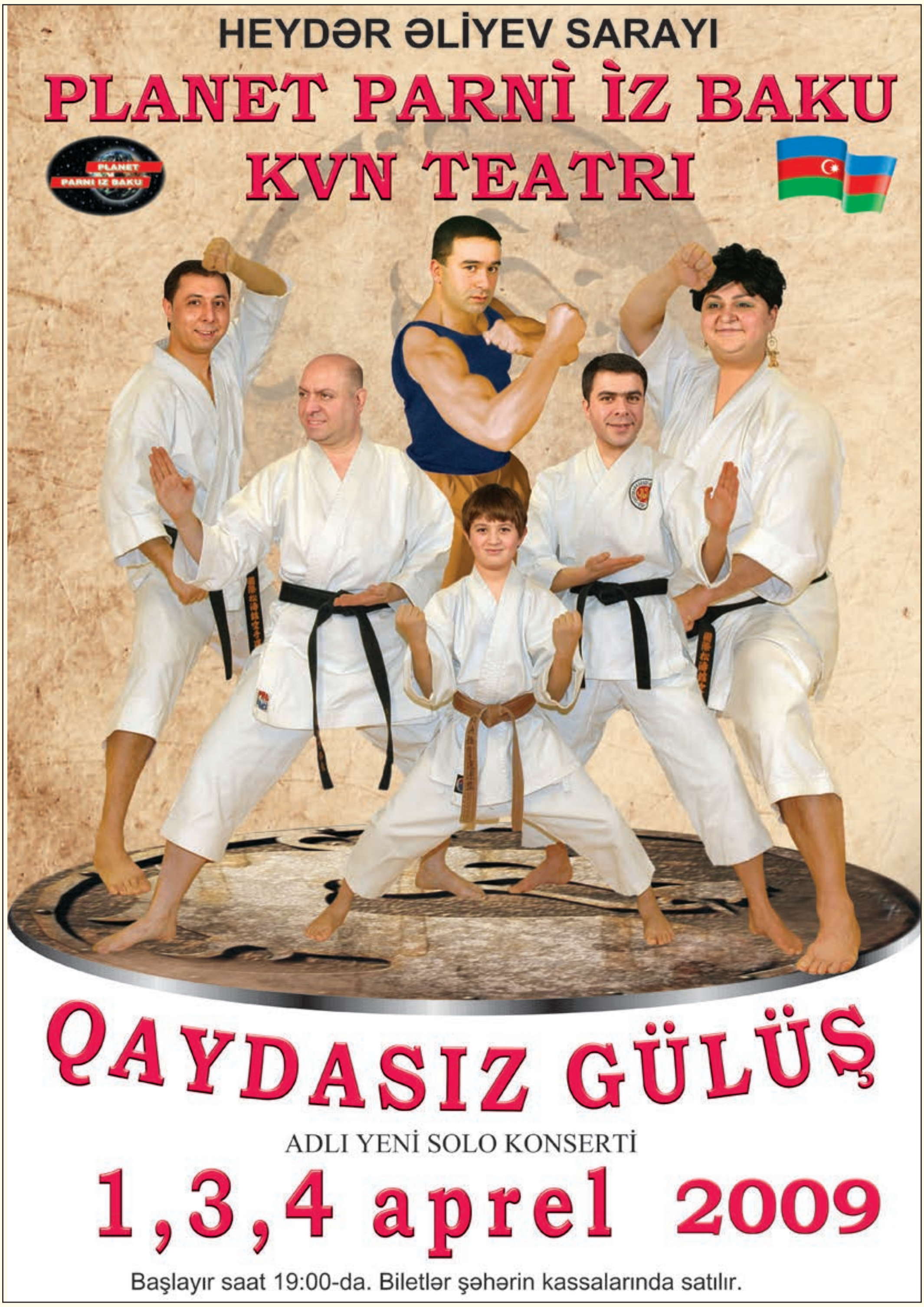
HEYDƏR ƏLİYEV SARAYI
PLANET PARNİ İZ BAKU
KVN TEATRI
PLANET PARNI IZ BAKU
QAYDASIZ GÜLÜŞ
ADLI YENİ SOLO KONSERTİ
1,3,4 aprel 2009
Başlayır saat 19:00-da. Biletlər şəhərin kassalarında satılır.

HEYDƏR ƏLİYEV SARAYI
PLANET PARNİ İZ BAKU
KVN TEATRI
1, 3, 4 APREL
AĞ-QARA komediya
ADLI YENİ SOLO KONSERTİ
2010
Saat 19:00-da. Biletlər şəhərin kassalarında satılır.

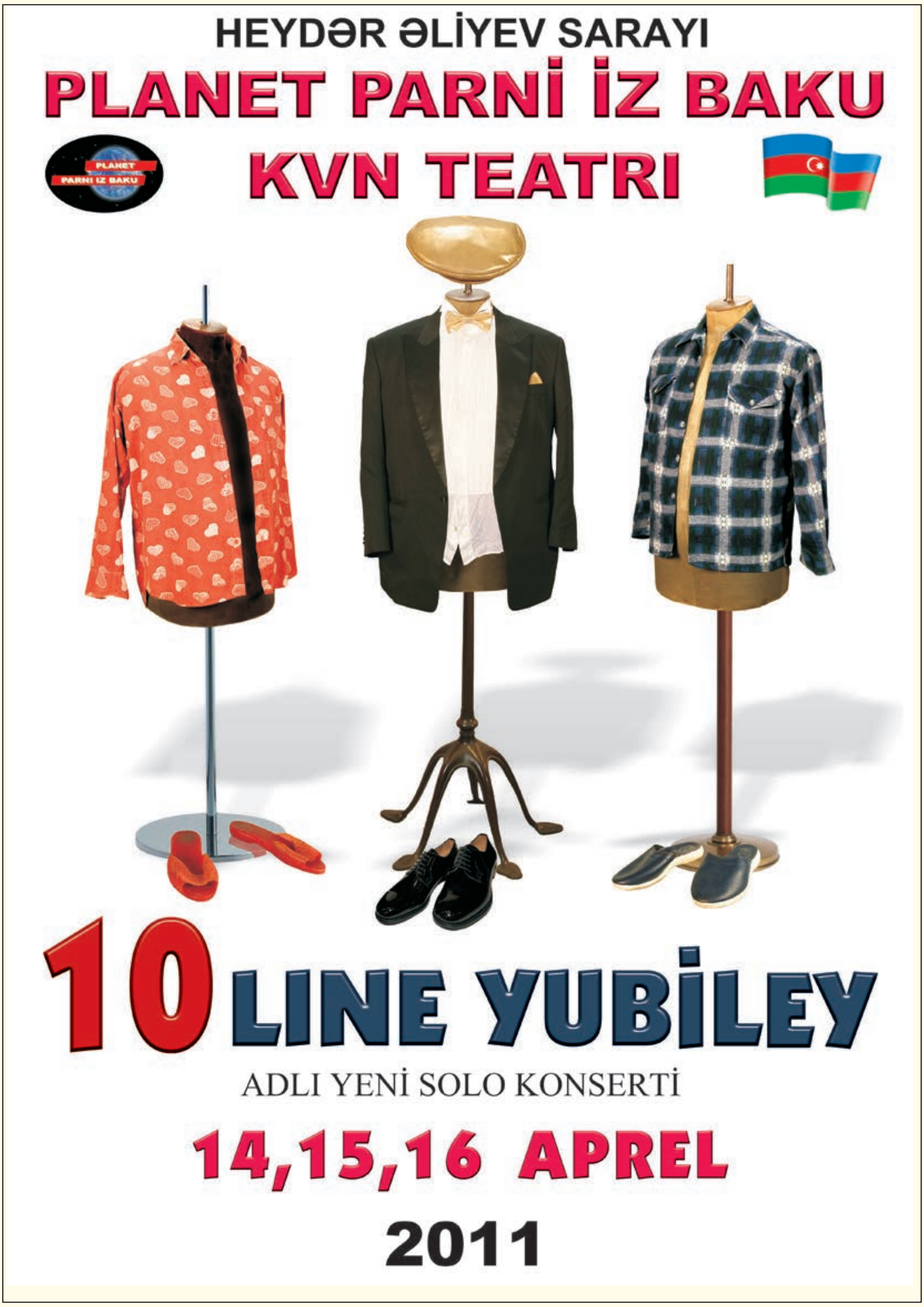
HEYDƏR ƏLİYEV SARAYI
PLANET PARNİ İZ BAKU
KVN TEATRI
PLANET
PARNI IZ BAKU
10 LINE YUBİLEY
ADLI YENİ SOLO KONSERTİ
14,15,16 APREL
2011

HEYDƏR ƏLİYEV SARAYI
Planet PARNI BAKU
PLANET PARNİ İZ BAKU KVN TEATRI
EUROGÜLÜŞION
ADLI YENİ SOLO KONSERTİ
13, 14, 15 APREL 2012

HEYDƏR ƏLİYEV SARAYI
Planet PARNI BAKU
PLANET PARNİ İZ BAKU KVN TEATRI
HƏR GÜN SİRK
ADLI YENİ SOLO KONSERTİ
26,27,28 APREL 2013

Azərbaycan türk teatrosunun müxtəsər tarixçəsi. 1873-1923

Milli Tarixi Azərbaycan Muzeyinin Sənədli Mənbələr fondu
(SMF №DK 11762, №663/1)

Mətnin dili və üslubu orijinalda olduğu kimi saxlanılır.
Ərəb qrafikasından latın qrafikasına transliterasiyası Nailə Vəlixanlınındır

Bütün dünya işçiləri, birləşiniz

Azərbaycan türk teatrosunun müxtəsər tarixçəsi 1873-1923

Türk səhnəsinin 50 illik yavmalisinin komisiyonu tərəfindən təlif edilmişdir.

"Maarif və mədəniyyət" məcmuəsinə əlavədir.

Maarif komissarlığının nəşriyyatı

Bakı
A.X.T.S. və Q. Poliqraf trestin birinci hökümət mətbəəsi
1923

Yoldaş Mustafa Quliyev
maarif komissarı

Yoldaş Dadaş Bünyadzadə
Türk Hökumət Teatrosunun və Tənqid və Təbliğ Teatrosunun banisi

Yoldaş Tağı Şahbazi
maarif komissarı müavini və
teatro komisiyonunun sədri

Rza Təhmasib
Türk Hökumət Teatrosunun baş müdiri

Abbas Mirzə Şərifzadə
Türk Hökümət Teatrosunun baş rejissoru

(s.13) Bu günlərdə bütün Azərbaycanda və Zaqafqaziyanın sair şəhərlərində olan türklər türk teatrosunun 50 illik sənə dövriyyəsini *(ildönümünü)* bayram edirlər.

"Teatro" ləfzi *(sözü)* dedikdə nəzərimizdə pərdə ilə ikiyə təqsim olunmuş *(bölünmüş)* bir otaq gəlir, ki onun bir hissəsində oturan camaat o biri hissəsində kəndi *(öz)* məişətini, tarixini, qəmli və şad günlərini bir aynədə görən kimi görür. Bu bizim hal-hazırdakı teatromuzdur; və bu teatronun ömrü üç min ilə yavuqdur ki, ənvai-məratib təkmili ilə indiki məqama çatmışdır. Böylə ki, Avropanın böyük şəhərlərində və paytaxtlarında gözəl binaların ən gözə çarpanları əvvəl kəlisalar, sonra teatrolardır.

Lüğəvi mənasına gəldikdə, teatro – meydan və yaxud mərəkə deməkdir ki, orada qədim əyyamda camaata hökumət əmrlərini yetirmək, müqəssirlərə tənbih, camaata dair ümuratın *(əmrlərin)* müşavirəsi, mövzə, cürbəcür təbliğat, şəbədəbazlıq və sair camaat nəzərindən keçirilməsi lazım görülən əməllər üçün iclaslar tərtib edilirdi. Aşkardır kı böylə məclislərdə müəyyən şəxslər aralığa çıxardılar və çıxıb da piş əz vəqt *(əvvəldən)* hazırlanmış vəzləri *(təlimat)* və yaxud əmrləri camaata yetirirdilər və ya bir növgünə *(növbənöv)* hazırlanmış olan oyunları və şəbədələri göstərirdilər. Əgər bu nəzər ilə baxarisək teatronun mənası böylədir: teatro bir məclisdir ki, oraya camaat hazırlanmış sözlərin deyilməsinə qulaq asmaq və hazırlanmış hərəkətlərin icrasına tamaşa etmək üçün cəm olur.

Böylə isə teatro dünya kimi qədimdir.

Dünyaya ilk gələn insanların məişətini ovçuluq ilə keçirirdi; ovçular öldürdükləri heyvanların yatmaqlarının, qaçmaqlarının və yaxud ölən vaxtda can verməklərinin təşbihini (oxşatma) götürürdülər. Bu özü bir teatro idi. Qədim insanlar bütlərə sitayiş edirdilər; quşların nəğmələri onlara təbii olaraq xoş gəldiyindən onlar güman edirdilər ki, Allahlarına münacatı *(duanı)* nəğmə ilə yetirsələr duaları tez müstəcab olar *(istəyi yerinə yetər)*. Odur ki, başladılar nəğmə ilə dua etməyə və ağız ağıza verib oxumağa; burada "xorun" binası qoyuldu; duaları zərif nəzif dillər ilə demək iraq göründükdə camaat arasından şairlər çıxaraq Allahlara layiq dualar icad etdilər.

Xorun içində ən yaxşı səslilər camaatın rəğbətini qazanıb xordan seçilib onu idarə etməyə başladılar. Bu xor rəislərinə axırda Yunanıstanda korifey deyirdilər. Xor və korifeyi teatronun binasını qoydular. O səbəbdən teatronu dünya kimi qədim hesab edirlər.

Əlavə dünyanın xilqətindən bəri hər millərin kəndisinə məxsus milli oyunları olmuşdur; bu milli oyunlar yenə teatrolardır. Çünki orada danışılan sözlər və icra olunan hərəkətlər qabaqdan məlumdur. Milli oyunlar hər bir millətdə olan kimi türk millətində də vardır. Məsələn: "Kosa gəlin", "Keçəpapaq", "Qara göz" və sair oyunlar kimi.

Yunanıstanda ildə bir dəfə üzüm dərilən zaman məstlik Allahı (Dionisin) eşqinə böyük oyunlar olardı. Cavanlar başlarına keçi dərisi geyib özlərini keçiyə oxşadıb oyunlar düzəldirdilər. Yunanıstan şüara və üdabası camaata öz əfkarını yetirmək üçün bu keçipapaqlardan istifadə etməyə başladılar və cürbəcür sözlər, şerlər yazıb oyun vaxtı oxumaq üçün keçipapaqlara verirdilər. Oyunçuların danışıqları ədəbiləşdikcə camaatın diqqətini cəlb etdi. Şüara axırda bu oyunçulardan bir dəstə düzəldib Yunanıstanda teatro binasını qoydular və oralarda göstərilən oyunların adına "tragediya", yəni keçi oyunu dedilər. Teatrlar açıq meydanlarda, xüsusi səhnələrdə göstərilirdi.

Yunanıstan dünyaya böyük faciənəvislər *(faciə yazanlar)* verdi ki, onların əsərləri indi də maraqla oxunur. Bunların məşhurları: Sofokl, Evripid, Esxil və Aristofandı.

Üç yüz qırx il miladdan qabaq İskəndər Rumi İranı alıb Yunanıstana mülhəq etdi, İran ilə Yunanıstanın əlaqəsi hər bir cəhətdən başlandı: həmçinin İran Yunanıstandan teatro çıxarmağı da öyrəndi. Amma heyif ki, teatro İranda əsla tərəqqi etməyib, əvvəlki surətdə qalmışdır. İran islamı qəbul edəndən sonra teatro tərk edildi və sufilər

onu təzələdilərsə də heç bir təğyir vermədilər. Yəni teatro meydan sifətində qaldı və bu meydanlarda Kərbəla müsibətindən dram surətində əsərlər yazıb camaata göstərməyə başladılar. Bu tamaşalara şəbih dedilər ki, indi də bizim aramızda vardır və Yunanıstan teatrosunun eynidir.

Bir yüz il bundan əqdəm şəbihlərin məişətə yaxınlaşdırması imtahanı oldu və Kərbəla müsibətinə dəxli olmayıb ibrət üçün yazılmış "Aqi-valideyn" *("Valideynin üzünə ağ olan")* adlı bir əsər naməlum bir şəxs tərəfindən yazılıb ortalığa çıxdısa da şəbih aləmində bir inqilab ola bilmədi; çünki o vaxt Avropa teatrosu və Avropa teatro ədəbiyyatı ətrafı bürüyüb geniş bir qədəm ilə hər tərəfə gedirdi. Axırda Azərbaycanı da öz tahti-təsirinə *(təsiri altına)* aldı və 1873-cü ildə Novruz bayramında Bakı klubunda şimdiki Zəhmət Sarayı binasında əvvəlinci dəfə olaraq türk dilində Avropa üsulunda teatro oynandı. Həmin bu tarixdən etibarən Azərbaycan türk teatrosunun binası hesab olunur ki, indi tamam 50 ildir. Oynanılan komediya ilin türk dramnəvisi Mirzə Fətəli Axundzadənin "Hacı Qara"sı idi.

(s. 16) Mirzə Fətəli Axundzadə Nuxada 1812-ci ildə təvəllüd etmişdir. Atası Mirzə Məhəmməd Tağı Təbriz əyalətindən Xamnə qəsəbəsindəndir. Anası Nuxalı Hacı Molla Əli Əsğərin bacısı qızıdır.

Mirzə Fətəli Axundzadə

Mirzə Fətəli üç yaşında ikən anası ərindən boşanıb Molla Əli Əsğərin evinə qayıtmışdır. O gündən axıra qədər Molla Əli Əsğərin təvəccöhü *(rəğbəti)* sayəsində təhsilulum etmişdir; Molla Əli Əsğərin fikri Mirzə Fətəlini kəndisi *(özü)* kimi bir molla etmək idi. Və bu niyyət ilə də onu aparıb Gəncə məscidində dərsə qoyur. Burada Mirzə Fətəli məşhur ürəfadan olan Mirzə Şəfi ***(s. 17)*** ilə mülaqat edir *(görüşdürür)*. Mirzə Fətəli özü nağıl edir ki, bir gün Mirzə Şəfi məndən xəbər aldı ki, elm oxumaqdan məqsədin nədir? Mən cavab verdim ki, istəyirəm molla olam. Mirzə Şəfi dedi: Sən də istəyirsən ki, onlar kimi riyakar və şarlatan olasan? Bundan sonra başladı mənə başqa yollar göstərməyə, mənim fikirlərimin dəyişilməsinə səbəb oldu.

Gəncədə ərəb və fars dillərini mükəmməl surətdə öyrənəndən sonra Nuxaya qayıdaraq orada təzə açılmış rus məktəbinə daxil olur; bir il məktəbdə oxuyandan sonra Molla Əli Əsğər onu aparıb Tiflisə Canişin divanxanasında mütərcimliyə ərizə verib qəbul etdirir. Bu mənsəbdə ömrünün axırına qədər qalır.

Mirzə Fətəli altı komediya yazmışdır: "Hacı Qara", "Xırs quldur basan", "Dərviş Məstəli şah", "Molla İbrahim Xəlil kimyagər", "Vəziri xanı Sərab" və "Mürafiə vəkilləri".

Nəcəf bəy Vəzirov

(s. 18) Əlli il bundan əqdəm Bakıda teatro qoyanlar realni məktəbin şagirdləri oldular. Şagirdlərdən Nəcəf bəy Vəzirov rusların və ermənilərin teatrosunu görüb o vaxt müəllimi olan Həsən bəy Məlikovdan türk dilində teatroya dair əsərlərin olduğunu xəbər alır. Həsən bəy ona Mirzə Fətəlinin kitabını verir. Uşaqları başına yığıb "Hacı Qara" komediyasını hazırlayıb bayram günü klubda oynayırlar. Türk balalarından oynayanlar - biri Nəcəf bəy Vəzirov, digəri sabiq Gəncə qlavası mərhum Əsgər ağa Adıgözəlov olur. Yerdə qalanlar ləzgilər idi. Bu oyun tamaşaçıları artıq dərəcədə məmnun edir və camaatın xahişinə görə sonra da neçə türk teatrosu verilir. Nəcəf bəy Vəzirov realni məktəbini qurtarandan sonra Petrovski akademiyaya daxil olur və buradan başlanmış neçə dənə komediyalar və faciələr yazır. Deməli, Nəcəf bəy Mirzə Fətəlidən sonra ikinci faciənəvisdir. Əsərlərinin ***(s. 19)*** bir neçəsi tələf olub, əlində olanları bunlardır: "Yağışdan çıxdıq, yağmura düşdük", "Müsibəti Fəxrəddin", "Adı var, özü yox", "Pəhlivanani zəmanə", "Ev tərbiyəsi", "Ağa Kərim xan Ərdəbili", "Hər nə əkərsən, onu biçərsən", "Daldan atılan daş", "Keçmişdə qaçaqlar" və sairə. Ondan əlavə Aleksey Tolstoyun "İvan mühibin *(Qroznının)* vəfatı"nı tərcümə etmişdir. Nəcəf bəyin bir neçə komediyası tatar dilinə tərcümə olunub və Kazanda təb *(çap)* edilmişdir.

1873-dən 1882-yə qədər türk səhnəsində fəaliyyət görünməyirdi. Bu ildən başlamış Azərbaycanın sair şəhərlərində teatro başlanır və oynayanlar çinovniklər və müəllimlər olurdular... ***(s. 20)***

Yenə bu sənədən *(ildən)* başlamış Şuşada hər yay fəsli türk müəllimləri teatrolar çıxarırlar; tamaşalar əvvəl Cəmşidbək Məlikşahnəzərovun mülkündə, sonra klubda və axırda Xandəmirovun teatrosunda göstərilirdi. Şişədə *(Şuşada)* ilk teatro ilin teatr qoyan-

ları bunlardır: Yusif bəy Məlik Haqnəzərov, (mərhum) Muxtar Muradov), Həsənəli bəy Sarıcalinski (mərhum), Əliş bəy Fuladov (mərhum), Ləliş Tahirov (mərhum), İsmayıl bəy Şəfibəyov (mərhum), Baxşəli bəy Məhərrəmbəyov (mərhum), Haşım bəy Vəzirov (mərhum). Bunlardan Haşım bəy Vəzirov iki dənə komediya yazıbdır: biri "Döymə qapımı, döyərlər qapını" və digəri "Evlənmək su içmək deyil". Bunlardan əlavə Şekspirin "Otello"-sunu tərcümə etmişdir. Zamanə üçün türk teatrosunun böyük fəallarından olubdur.

1887-ci ildən türk teatrosu Bakıda gəldikcə tərəqqi etməyə başlayır. O vaxtın cavanlarından Sultan Məcid Gənizadə, Həbib bəy Mahmudbəyov və Nəcəfqulu bəy ***(s. 21)***

Haşım bəy Vəzirov

Vəliyov başlarına həvəskarlar cəm edib teatrolar verməyə başlayırlar. Bu şəxslərin teatro yolunda çəkdikləri əzab, uğraşdıqları ənvai-təhqirat, föhşlər *(söyüşlər)* heç birisi vəsfə gələsi deildir. Qapı-qapı düşüb bilet satmaqla, hər biletə bir manat verib, min manatlıq föhş verənlərə mütəhəmmil ola-ola *(dözə)* teatrolar verib, özləri üçün bir quruş götürməyib əxz etdikləri paraları biçiz məktəb uşaqlarına göndərirdilər. Paltar məsələsi türk teatrosunun ağır məsələlərindən biri idi. Xüsusən arvad libası ki, labüd qalıb *(adı çəkilməz)* evlərdən yığırdılar.

Sultan Məcid Qənizadə

Bu şəxslərin teatro yolunda zəhmətləri çox böyük və teatro tarixinə adları qızıl ilə yazılmalıdır. ***(s. 22)*** Teatro yükünün çox ağırını çəkən Sultan Məcid Qənizadədir ki, doğrudan doğruya teatro üzərində böyük əməyi vardır. Taetroya böyük pyesalar verməmişsə də, həmişə rejissorluq zəhmətini o, çəkmişdir. Bu zəhmətin nə payədə *(dərəcədə)* ağır olduğunu həvəskarlar ilə işləyənlər bilir.

Sultan Məcid Qənizadənin "Qönçə xanım" adlı bir draması senzor tərəfindən zəbt olunmuşdur. Bundan əlavə yazdıqları "Axşam səbri xeyir olar", "Yadımdadır", "Dursunəli və Ballabadı", "Xor-xor", "Fədakarlıq". Bunlardan maidə *(əlavə)* Lev Tolstoyun "Əvvəlinci şərabçı"sını nəfis bir surətdə tərcümə etmişdir.

Həbib bəy Mahmudbəyov

(s. 23) Həbib bəy Mahmudbəyov hər nə qədər türk teatrosuna dair əsərlər yazmışsa da, fəqət Mirzə Fətəli komediyalarının rollarını yaratmaqda zəmanənin binəzir *(misilsiz)* aktyoru olmuşdur.

Nəriman Nərimanov

1891-ci ildən başlayaraq yuxarıda adları zikr olunan şəxslər ilə Bakıya təzə varid olmuş Nəriman Nərimanov yoldaş onlar ilə bahəm işləmişdir, onların teatro yolunda çəkdikləri uqubətlərə, əzablara, onların şad və qəmli günlərinə şərakət *(şəriklik)* edib; həm müəllimlikdə, həm camaat xadimliyində və həm artistlikdə böyük ***(s. 24)*** şöhrətə nail olmuşdur. Nərimanov səhnədə neçə rollar yaradıb, əz an cümlə *(o cümlədən)* "Dağılan tifaq" pyesasında Nəcəf bəy rolunu ilk yaradan olmuşdur. Və onun kimi bu rolu oynayan indiyə qədər türk səhnəsində görünməmişdir.

Nəriman Nərimanov türk səhnəsinə neçə dənə əsər vermiş: " Nadanlıq", "Nadir şah", "Dilin bəlası" və Qoqolun məşhur "Revizor"unun tərcüməsi.

1904-cü ilə qədər bu şəxslər işləmiş, axırda türk teatrosu için yavaş-yavaş parlaq yolların açılmasını görüb, sair millətlər kimi bir dram cəmiyyəti təşkili niyyətinə düşürlər: çox əziyyət və məşəqqətdən sonra ancaq bir daimi "krujok" düzəltmək mümkün olur. Krujokun fəal üzvlərindən biri Cahangir Zeynalov olur ki, o vaxtda yaşının artıqlığına baxmayaraq artistliyə həvəslə girib ömrünün axırına qədər ***(s. 25)*** artistlikdə baqi qaldı.

Əbdürrəhim bəy Haqverdov *(Haqverdiyev)*

Teatro tərəqqi etdikcə teatronəvislər *(dramaturqlar)* də ortalığa çıxdılar. O vaxtın yazanlarından biri də Əbdürrəhim bəy Haqverdov idi.

Əbdürrəhim bəy Haqverdov 1892-ci ildən etibarən teatro yazmağa məşğul olmuş; yazdığı əsərlər: "Yeyərsən qaz ətini", "Dağılan tifaq","Bəxtsiz cavan", "Pəricadu", "Ağa Məhəmməd şah"dır. Tərcümələri: "Hamlet", "Ğəzavat", "Sultan Osman","Yahudilər", "Pepo" əlavə səkkiz dənə bir pərdə və iki pərdə əsərlər: "Millət dostları", "Kimdir müqəssir, "Ac həriflər, "Mirzə Fətəli Axundov", "Ağac kölgəsində, "Məşədi Qulam qiraət öyrənir", "Padşahın məhəbbəti", "Qırmızı qarı". 1901-ci ildən 1904-cü ilə qədər Bakıda olub və bu illərdə oynanan teatrolar hamısı onun rejissorluğu ilə getmişdir. 1902-ci ildə Haqverdov Qarabağdan kəndçi aşıqlar dəvət etməklə iki böyük konserti kəmali müvəffəqiyyətlə qoyaraq, əğz olunan pullar füqara məktəb uşaqlarına verilmişdir. 1911-ci ildə Mirzə Fətəli Axundovun təvəllüdündən yüz il keçməsi münasibəti ilə tərtib olan yubiley "Nicat" tərəfindən, bütün bütünə Haqverdova

mühəvvəl (*həsr*) olunmuşdur. Bu dövrənin teatro yazanlarının cümləsində həyatından götürülmüş teatro yazan və türk həyatına bələdiyyətini möhkəm sübut edən Süleyman bəy Axundovdur.

Süleyman bəy Axundov

(s. 26) Axundovun pyesaları: "Tamahkar", "Laçın yuvası", "Eşq və intiqam, "Çərxi fələk", "Səadət zəhmətdədir", "Molla Nəsrəddin", "Gülpəri və Şahpəri", "Şeytan", "İki yol", "Şərq diplomatları", "Mərc".

1905-ci ilin inqilabından sonra türklərə cəmiyyətlər təşkili ixtiyarı verilir; və həmən il "Nicat maarif cəmiyyəti" təşkil olunur; və habelə Aktyorlar Ittifaqı əmələ gəlir, bu ittifaqda Nicat cəmiyyətinin bayrağı altında işləməyə başlayır. İttifaq əvvəl əldə bilet satmağı məne *(qadağa)* edir; biletlər zərər etsə də teatro kassasında satılmasına qərar verilir. Böyük bir repertuarla araya qirən teatronun günbəgün şöhrəti artmağa başlayır.

Hüseyn Ərəblinski

1906-cı ildə teatroda sənətkar artistlər, yəni artistlikdən məadə *(əlavə)* heç bir peşə ilə məşğul olmayan şəxslər araya çıxır: bu aktyorlar Hüseyn Ərəblinski ***(s. 27)*** *(Xələfov)*, Sidqi Ruhulla, Əbülfəth Vəli (Vəliyev)*dirlər*. Bu illərdə ilk dəfə olaraq türk səhnəsində Məhəmmməd Əmin Rəsulzadə tərəfindən yazılmış inqilabi əsər "Qaranlıqda işıqlar" oynanılır.

Zikr olan artistlərin ən müqtədiri və doğrudan da Azərbaycan səhnəsinin ziynəti Hüseyn Ərəblinski idi. Cismən, ruhən və vicdanən artist idi. Onun cavan ikən qətl edilməsi Azərbaycan səhnəsinə sağalmaz bir zərbə oldu. Ərəblinski neçə gözəl rollar yaradıb getdi. İndiki çox aktyorlar onun qoyduğu yol ilə gedirlər. Ərəblinski əvvəlinci türk aktyoru idi ki başına dəstə toplayıb Qafqazyaya səyahətə çıxmışdı. Tiflisdən, İrəvandan, Gəncədən, Lənkərandan, Hacıtərxandan *(Həştərxan)*, Volqadan Ərəblinskinin sədası gəlirdi. İlk yolu Ərəblinski açdı. Onun dalınca sair aktyorlar dəstəsi də yavaş-yavaş səyahətə çıxmağa başladılar. Bu yollarda ağır zəhmətlər və teatro yolunda ciddən *(həqiqətən)* çalışanların biri də Qulamrza Şərifzadə idi ki, həm gözəl aktyor və teatro fəalı idi və əlavə neçə pyesa Osmanlı türkçəsindən Azərbaycan şivəsinə təbdil edib *(çevirib)* səhnəmizə veribdir.

"Nicat" ilə bərabər ikinci maarif cəmiyyəti "Səfa" həmçinin teatro dəstəsi saxlayıb müvəffəqiyyətlə teatrolar qoyurdu. "Səfa"nın teatro yolunda işləyənlərinin ən fəalı şair Səməd Mənsur idi ki, neçə danə pyesa Azərbaycan səhnəsinə vermişdir: "Əhdə vəfa" *(təbdil)*, "Gavə" *(tərcümə)*, "Dərviş", "Cinayət", "Mükafat"... sərvətin təhsil *(əldə olunması)* və təsiri.

İndiki Türk Hökumət Teatrosunun rejissoru Abbasmirzə Şərifzadə Səməd Mənsurun təşviqilə artistliyə qədəm qoyub. Qabaqca "Səfa"da işləmiş, get-gedə qabiliyyəti sayəsində müqtədir bir aktyor mərtəbəsinə çatmışdır.

1908-ci ildə əvvəlinci dəfə olaraq türk səhnəsində opera peyda oldu. Bu əsər "Leyli və Məcnun" operası idi və yazanı iki qardaş Üzeyir və Ceyhun Hacıbəyovlar idi.

(s. 28) Opera çox böyük müvəffəqiyyətlə keçdi və ondan sonra hər dəfə səhnədə qoyuldısa teatro salonu məmlu *(dolu)* oldu. Bu operanın camaat tərəfindən böylə müvəffəqiyyət qazanmağına ümdə səbəb əsər sahiblərinin ilk qədəmindən qərb musiqişünaslarına təqlid etməyib şərqi muğamatını, şərq musiqisini təbii halından dəyişməyib, fəqət səliqəyə və nizama salmasıdır.

Uzeyir bəy Hacıbəyov

Opera və operetkaların ortalığa çıxması teatrolarda ciddi dram və komediyaların geridə qalmasına bir növ səbəb oldu. Bu bir əfsusetməli həqiqətdir. Uzeyir Hacıbəyov tək bir Leyli-Məcnunu qardaşı ilə bahəm yazaraq, yerdə qalan neçə dənə opera və operetkaları kəndisi yalnızca yazmışdır. Hacıbəyovun əsəri - operalar: "Leyli və Məcnun", "Əsli və Kərəm", "Şah Abbas və "Xurşid Banu", "Rüstəm və Söhrab". Operetkalar: "Ər və arvad", "O olmasın, bu olsun", "Arşın mal alan".

(s. 29) Peşəkar artistlərin sayı günü-gündən artdı və 1917-ci ildə xüsusi artistlər dəstəsi meydana çıxdı və altdakı il hətta "Antrepriza", yəni artistlər sinfinin icarə ilə xidmətini görürük.

1918-ci ildə Azərbaycan istiqlal alır və Müsavat hökuməti Mayılov teatrosunu Hökumət Teatrosu edirsə də, artistlərinə kəndi hallarında qalırlar.

Azərbaycanda Şura hökuməti bərpa olandan sonra bütün artistlər hökumət qulluğuna alınaraq hökumət aktyorları sanılırlar. Aralarında neçə nəfər müqtədir aktyorlar bu saat vardır.

Şura hökuməti zamanında neçə nəfər təzə teatro yazanlar çıxmış və gün-gündən teatronun repertuarını doldururlar. O cümlədən bu halda teatro aləmində artıq şöhrət qazanan Hüseyn Caviddir ki, neçə şairanə əsərlər səhnəyə vermişdir.

Hüseyn Cavidin əsərləri: "Şeyx Sənan", "İblis", "Şeyda", "Uçurum", "Afət", "Maral" və "Ana". Bu zamanənin yazıçılarından biri də Səid Ordubadidir ki, həmçinin neçə inqilabi əsərlər səhnəmizə vermişdir. O əsərlərin məşhurları "Dinçilər"dir.

Cavan yazıçılarımızdan gələcək üçün böyük ümidlər verən Cəfər Cabbarzadədir ki, neçə dənə pyesalar həmçinin teatromuza vermişdir.

13 noyabr 1921-ci ildə Bakıda Türk Azad Tənqid və Təbliğ Teatrosu açılır və bu yeni teatroda inqilabi əsərlər oynanmağa başlanır. Azərbaycanda ad qazanmış müsənniflər *(müəlliflər)* hamısı bu teatroya pyesa verməyi özlərinə fərz *(zəruri)* bilirlər. Axırda teatronun səhnəsində xüsusi bir *(istil)* əmələ gəlir və bu istil təzə yazıçılar törədir. O cümlədən Mürşid Səttar oğlu, Əhməd Qəmərli və indiyə qədər ancaq artistlikdə şöhrət qazanmış Mirzağa Əliyev və Hacı ağa Abbasov bu teatro üçün pyesalar yazıb müvəffəqiyyət qazanırlar. Tənqid-təbliğ Teatrosuna ən ziyadə əsər verənlər: Süleyman Axundov və Səid Ordubadidir. Bu teatronun başında sınanmış ***(s. 30)*** aktyorlarmızdan Hacı Ağa Abbasov qoyulmuş ki, teatronun ilk günündən orada işləyir və ona biz Türk Tənqid-təbliğ Teatrosunun yaradıcısı desək səhv etməmişik. Hacı Ağa Abbasov Tənqid-təbliğ Teatrosuna bu əsərləri vermişdir: "Qırmızı əsgər oğluma", "Sabirin məhkəməsi", "Ağaməhəmməd şah Qacar yaxud Molla Pənah Qarabağda", "Rafət paşanın İstanbula gəlməsi" və "İnqilab şərarələri *(qığılcımları)*".

Hacı Ağa Abbasov

Tənqid-təbliğ Teatrosunun müqtədir artistləri Mirzağa Əliyev, Əhməd Qəmərli, və teatronun qiymətli rejissoru Süheyli hesab olunurlar.

Bunlardan Mirzağa Əliyev Cahangir Zeynalovdan sonra türk səhnəsinin ən qoca aktyoru və türk teatropərəstlərinin ən sevgili Mirzağasıdır ki, 1902-ci sənədən indiyə qədər türk səhnəsində işləyir. Mirzağanın böyük ***(s. 31)*** fəaliyyəti 1906-cı ildən bina olunmuş "Hümmət" truppasında olmuşdur ki, bu truppa əxz etdiyi paraları inqilab yolunda məsrəf edirdi.

Əli Əkbər Süheyli

Mirzağa Əliyev

Mirzağa Əliyev bu truppada olan zaman "Molla Nəsrəddin" məcmuəsinin müdiri Cəlil Məmmədquluzadə "Ölülər" adlı pyesanı meydana çıxarır; bu pyesada keyfli İsgəndər rolunu ilk dəfə oynayan Mirzağa Əliyev olur ki, hələ rolun indi də yaradıcısı hesab olunur. 1912-ci sənədə çar hökuməti əleyhinə səhnədə tənqidanə kuplet oxuduğuna görə tutulub Hacı Tərxana nəfy *(sürgün)* olunur. Burada həmçinin bikar oturmayıb, orada məxfi sifətində yaşayan Nəriman Nərimanovun köməyi ilə tatar cavanları ilə tanış olub onlar ilə teatrolar oynamışdır. 1913-cü ildə yenə vətəninə qayıdaraq səhnəmizi müzəyyən etmədədir *(bəzəmədədir).* Təndiq-təbliğ Teatrosuna neçə pyesə veribdir: "Vəzirin gözləri", "Məşədi evlənir", "Orda elə, burda belə", "Telefon bəlası". Bu pyesalar bu saat səhnədə müvəffəqiyyətlə oynanılmaqdadır.

Türk səhnəsində türk qadını

Mərziyə xanım Davudzadə
Türk Hökumət Teatrosu

Türk səhnəsində türk qadını

Asiyə xanım Rzazadə
Türk Hökumət Teatrosu

Türk səhnəsində türk qadını

Əzizə xanım Yusifzadə
Tənqid və Təbliğ Teatrosu

Türk səhnəsində türk qadını

Sona xanım Yusifzadə
Tənqid və Təbliğ Teatrosu

(s. 36) Əhməd Qəmərli həmçinin neçə dənə pyesa Tənqid-təbliğ Teatrosuna vermişdir: "Qarınqulular", "Evlənmək", "Loğman" və sairə.

Qədim əyyamda türk səhnəsində övrət rollarını ifa edənlər həmişə kişilər olardı. Sonra övrət rolları üçün qeyri-müsəlman övrətləri dəvət olunurdu. Hal-hazırda böylə artistikalarımız neçə nəfər vardır ki, çox gözəl qaydada rollarını ifa edirlər. İnqilabdan sonra türk xanımları yavaş-yavaş türk səhnəsinə qədəm qoydular. Bu halda səhnəmizdə neçə nəfər türk xanımları oynayırlar. Ümidvarız ki, gəldikcə bunların sayı artacaqdır. Əvvəlinci dəfə türk xanımlarını səhnəyə cəlb edən Türk Tənqid-təbliğ Teatrosudur ki, bundan dolayı şayan təşəkkürdür.

Yubiley komitəsinin təhrirat *(redaksiya)* heyəti:

Sədr – Əbdürrəhim bəy Haqverdov

Üzvlər

- Doktor Tağı Şahbazi
- Nəcəf bəy Vəzirov
- Alma xanım Safrazyan
- Sultan Məcid Qənizadə
- Süleyman bəy Axundov
- Əli İskəndər Cəfərov
- Səməd Mənsur